

(*)Facultade de Educación e Traballo Social

Grado en Trabajo Social

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
005G220V01101	Anthropology: Social and cultural anthropology	1st	6
005G220V01102	Political science: Politics and democracy	1st	6
005G220V01103	Psychology: Basic psychology	1st	6
005G220V01104	Basics of social services	1st	6
005G220V01105	Introduction to social work	1st	6
005G220V01201	Law: Legal grounds	2nd	6
005G220V01202	Statistics: Statistics applied to social research	2nd	6
005G220V01203	Sociology: General sociology	2nd	6
005G220V01204	Epistemology of social work	2nd	6
005G220V01205	Organisation of social services	2nd	6

Year 2nd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
005G220V01301	Psychology: human development in the life cycle	1st	6
005G220V01302	Concepts, theories and methods in social work	1st	6
005G220V01303	Psychology: Social psychology	1st	6
005G220V01304	Specialised social services 1	1st	6
005G220V01401	Law: Law and social work	2nd	6
005G220V01402	Social work social and communication skills	2nd	6
005G220V01403	Psychology: Social research methods and techniques	1st	6
005G220V01404	Social policy	2nd	6
005G220V01405	Health, dependence and vulnerability	2nd	6
005G220V01406	Specialised social services 2	2nd	6

Year 3rd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
O05G220V01501	Social structure	1st	6
O05G220V01502	Ethics and social work	1st	6
O05G220V01503	European social policy	1st	6
O05G220V01504	Planning process in social work	1st	6
O05G220V01505	Case work and family social work	1st	6
O05G220V01601	Skills, techniques and instruments in social work	2nd	6
O05G220V01602	Public policies in Spain	2nd	6
O05G220V01603	Sociology applied to social work	2nd	6
O05G220V01604	Community and group social work	2nd	6
O05G220V01605	Management of social wellbeing organisations	2nd	6

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
O05G220V01701	Internships: Practicum	1st	30
O05G220V01901	Evaluation of social programs	2nd	6
O05G220V01902	English for social workers	2nd	6
O05G220V01903	Social pedagogy for social work	2nd	6
O05G220V01904	Comparative social welfare systems	2nd	6
O05G220V01905	Social work and development cooperation	2nd	6
O05G220V01906	Social work and mediation	2nd	6
O05G220V01907	Social work and occupational fields	2nd	6
O05G220V01908	Social work in social inclusion	2nd	6
O05G220V01909	Gender, violence and social intervention	2nd	6
O05G220V01910	Geriatrics for social workers	2nd	6
O05G220V01991	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA**Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural**

Subject	Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural			
Code	O05G220V01101			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Braña Rey, Fátima			
Lecturers	Braña Rey, Fátima González Barreiro, Alicia			
E-mail	fatimab@uvigo.es			
Web				
General description	A materia está concibida como unha introdución á antropoloxía social e cultural. O seu obxectivo fundamental é proporcionar os instrumentos de análise básicos sobre aqueles feitos socioculturais que se achan na base das competencias que se deberán alcanzar para desenvolver a profesión de traballador/a social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais			
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz			
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc			
C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)			
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)			
C12	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social			
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir			
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades			
C18	Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade			

C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
D1	Capacidade de análise e síntese
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D13	Traballo nun contexto internacional
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. Coñece a antropoloxía social e cultural e as súas orientacións teóricas no contexto cultural actual.	A3 A4	B2	C12	D1 D8 D16
2. Coñece a natureza e trazos básicos da cultura humana.	A1	B2	C2 C8	D1 D6 D13 D16
3. Coñece os modos de transmisión dos elementos da cultura humana	A2 A3	B2	C13 C24	D1 D6 D9
4. É capaz de comprender as variadas estratexias de adaptación e económicas que aparecen nos diferentes contextos socioculturais.	A4	B2	C18 C20	D6 D9 D15 D16
5. Comprende as variadas estratexias de adaptación aos distintos sistemas de familia e parentesco que aparecen nos diferentes contextos socioculturais.	A3	B2	C7	D6 D13 D15
6. Comprende as variadas estratexias de adaptación aos distintos sistemas políticos e de exercicio do poder que aparecen nos diferentes contextos socioculturais.	A3 A5	B2	C6 C8 C14	D6 D13 D15
7. Comprende as variadas estratexias de adaptación aos distintos sistemas relixiosos e de pensamento que aparecen nos diferentes contextos socioculturais.	A3 A4	B2	C2 C8 C19	D6 D15 D24
8. Analiza e comprende a diversidade de poboacións e grupos portadores de tradicións culturais diferentes.	A2 A4	B2	C8 C20	D6 D15 D24
9. Recoñece as transformacións e os cambios que veñen afectando o sistema de cultura popular de Galicia.	A3 A5	B2	C2 C7 C13 C20	D6 D9 D24
10. Demostra habilidades básicas para investigar e interpretar os elementos do sistema cultural de Galicia.	A4	B2	C12 C24	D6 D22

Contidos

Topic	
1. A antropoloxía social e cultural: campo de estudo e orientacións teóricas	1.1. Concepto, obxecto e división da antropoloxía sociocultural. 1.2. Técnicas de investigación e orientacións teóricas da antropoloxía sociocultural.
2. Natureza e características da cultura	2.1. Concepto, trazos e niveis de cultura. 2.2. Conceptos afíns á cultura de relevancia antropolóxica.
3. Cultura e enculturación: a transmisión e a asimilación das tradicións culturais	3.1. Concepto, modos e límites da enculturación. 3.2. Mecanismos, axentes, medios e resultados da enculturación ou da socialización do individuo. 3.3.- Antropoloxía feminista, sexo e xénero.

4. Estudo do sistema sociocultural humano: análise da estrutura económica, social, política, ideolóxica (relixión e pensamento) do sistema sociocultural humano	4.1. A estrutura económica do sistema sociocultural: os modos de produción, distribución e consumo de bens. 4.2. A estrutura social do sistema sociocultural: matrimonio, familia, parentesco e filiación. 4.3. A estrutura política do sistema sociocultural: sistemas políticos non centralizados e sistemas políticos centralizados. 4.4. A estrutura ideolóxica do sistema sociocultural: a maxia, a relixión e os sistemas de crenzas.
5. Antropoloxía e comparación: culturas, etnias e grupos étnicos e culturais	5.1. Etnias e minorías étnicas e culturais 5.2. Multiculturalismo, integración e identidade étnica
6. Grupos étnicos e culturais no Estado español	6.1. A experiencia intercultural en España: inmigrantes e refuxiados. 6.2. Minorías e grupos marxinados: xitanos, pobres etc. e grupos de marxinados no Estado español.
7. O sistema de cultura da sociedade galega	7.1. Os elementos do sistema de cultura de Galicia. 7.2. As unidades de organización social da sociedade galega. 7.3. Cultura e identidade do pobo galego.
8. Transformación e cambio do sistema de cultura tradicional de Galicia	8.1. A transformación dos elementos do sistema de cultura tradicional de Galicia. 8.2. Os cambios nas unidades de organización social e no modo de vida doméstico do pobo galego.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22	20	42
Traballo tutelado	9	21	30
Seminario	9	14	23
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21
Traballo	1	20	21
Presentación	3	10	13

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	A profesora da materia presentará, en sesións maxistras, as bases teóricas e as directrices de estudo do programa de Antropoloxía social e cultural.
Traballo tutelado	O alumnado aprenderá realizando un traballo académico no que aplique os contidos teóricos e a metodoloxía propia da disciplina.
Seminario	Esta metodoloxía procura que o alumnado se familiarice coa lectura reflexiva e crítica de artigos e textos académicos.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado O alumnado terá atención personalizada a través das titorías virtuais ou presenciais.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas obxectivas	Exame poderá ser tipo test, con respostas curtas ou/e de desenvolvemento. Poderá ser oral.	40	A3 B2 C2 D13 A4 C7 D15 C12 D22 C13 D24 C14 C18 C24
Traballo	alumnado aprenderá realizando un traballo académico no que aplique os contidos teóricos e a metodoloxía propia da disciplina.	30	A2 C2 D1 A4 C6 D8 A5 C8 D9 C20 D16 C24 D22 D24
Presentación	O alumando realizará presentacións orais que demostren a adquisición de coñecementos e a reflexión crítica.	30	A1 C7 D6 C19 D15 C20 D16 C24 D24

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL DO ALUMNADO

Para alumnado que escolla a **avaliación continua** a, nota final será o resultado da suma das metodoloxías descritas para a avaliación sempre que se aprobe o exame e o traballo tutelado. Se non se aproba exame e traballo, non se sumarán as cualificacións de cada avaliación e suspenderase a materia. Igualmente aínda aprobando exame e traballo será necesaria unha nota mínima de 5 para aprobar a materia.

O alumnado non presencial poderá solicitar a **avaliación global** antes do **9 de outubro**. Para optar á avaliación global o/a alumno/a deberá recibir resposta positiva do coordinador/a vía mail para dar por tramitada dita solicitude. A súa avaliación consistirá nun exame de preguntas obxectivas en base á bibliografía da materia segundo o calendario oficial da Facultade de Educación e Traballo social: <https://fcce.uvigo.es/es/docencia/examenes/>

SEGUNDA CONVOCATORIA

Para o alumnado que opte por **avaliación continua**, as partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª oportunidade. Mais para aprobar a materia deberase aprobar o exame de preguntas obxectivas cunha nota mínima de 2 (40%) e a parte práctica cunha nota mínima de 3 (60%).

O alumnado que opotara pola **avaliación global** e non presencial, que suspenda á primeira convocatoria, deberá volver a presentarse ao exame para superar a materia.

As datas dos exámenes pódese consultar no seguinte link: <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

No caso de detección de plaxio ou posibles comportamentos anómalos ou deshonestos, nalgunha proba/traballo/test/exame/actividade a cualificación final da materia será Suspenso (0) e o feito será comunicado ao Decanato do Centro para que adopte as medidas oportunas.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Ante calquera contradición que se puidera dar entre as distintas versións da guía, por mor dalgún erro na tradución, a versión que prevalecerá é a versión na lingua galega.

a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

b. Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluírse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: □ Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio□.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography**

Méndez, L., **Siete claves para una introducción a la Antropología**, 1ª, Síntesis, 2019

Gondar, M., **Crítica da razón galega : entre nós-mesmos e nós-outros**, 1ª, A Nosa Terra, 1995

Complementary Bibliography

Velasco, H. y Díaz de Rada, A. (1997), **La lógica de la investigación etnográfica.**, 1ª, Trotta, 1997

Méndez, L., **Antropología feminista**, 1ª, Síntesis, 2010

Ramírez Goicoechea, E., **Identidades, alteridades. Etnopolíticas de la diferencia y de la desigualdad en las relaciones humanas**, 1ª, Ramón Areces, 2023

Díaz de Rada, A., **Cultura, antropología y otras tonterías**, 1ª, Trotta, 2010

Lagunas, D., **El quehacer del antropólogo**, 1ª, Bellaterra, 2018

Moreno Feliu, P., **De lo lejano a lo próximo. Viaje por la Antropología y sus encrucijadas**, 1ª, Ramón Areces, 2014

Ferrándiz, F., **Etnografías contemporáneas. Anclajes, métodos y claves para el futuro**, 1ª, Siglo XXI, 2011

Recomendacións

Other comments

Esta guía ten carácter orientativo podendo adaptarse ás incidencias que se puideran dar no transcurso do cuadrimestre.

Recoméndase ao alumnado que teña presentes en todo momento as normas APA pois a omisión de citas e referencias bibliográficas nos exercicios e traballo será considerada plaxio e por tanto se avaliará a proba cunha nota de 0.

Na plataforma Moovi, o alumnado poderá atopar a bibliografía completa e as instrucións para a realización das diferentes probas de avaliación.

IDENTIFYING DATA**Political science: Politics and democracy**

Subject	Political science: Politics and democracy			
Code	005G220V01102			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1st	1st
Teaching language	#EnglishFriendly #FrançaisAmical Spanish Galician			
Department				
Coordinator	López Viso, Mónica			
Lecturers	López Viso, Mónica			
E-mail	mviso@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/mviso			
General description	English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

This subject aims to show a global view of the major issues that political science deals with. It also provides an introduction to the Spanish political system. The objective is that the students reach a basic knowledge that allows them to describe, explain and understand the political reality in which they live.

Training and Learning Results

Code	
A1	Students have shown to have and understand knowledge in an area of study based on general secondary education, and are at a level in which they can have recourse to advanced textbooks and also to have updated knowledge on the progress made in their field of study.
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A4	Students can transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised public.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B3	Work with the people so that they are self-sufficient and with capacity to manifest his needs, wishes, points of view and circumstances
C4	To respond to situations of crisis through assessment of the urgency of situations, planning and development of actions to deal with them and through reviewing of results.
C13	To defend situations, families, groups, organizations and communities and act on their behalf if the situation warrants.
C14	Prepare and participate in decision-making meetings to better defend the interests of individuals, families, groups, organisations and communities.
C20	To work efficiently within interdisciplinary and multiorganizational systems, networks and teams with the aim of cooperating in the establishment of goals, objectives and implementation times, contributing also to dealing constructively with possible existence of disagreements.
C24	Manage conflicts, dilemmas and complex ethical problems by identifying the same and designing strategies to overcome them and reflect on the results
D1	Capacity for analysis and synthesis
D2	Organization and planning skills.
D3	Capacity for reflection
D4	Oral and written communication in one's native language(s).
D6	Knowledge of the specific culture of the autonomous community.
D7	Learning and mastering of new technologies
D8	Information-management skills.
D10	Decision-making
D13	Work in an international context.
D16	Critical-thinking skills.
D18	Independent-learning skills.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Knowledge of a group of analytical and conceptual tools to describe, explain and compare the political reality.	A1 A3		D1
Knowledge of the origin, evolution and consolidation of the democracy.		C13 C20	D6 D13 D16
Knowledge and understanding of the big subjects of the political science and the institutional configuration of the political system contemporary.	A1	C4 C24	D1 D3 D8 D13
Capacity for the analysis and understanding of the contemporary political processes.	A3	B3	D1 D2 D3 D13
Know the political system and his specificities in Spain.			D6 D16
Capacity to analyse and value the influence of the politics and the ideologies and his implications in the social work.			D3 D8
Capacity to comprise and value distinct speeches.		C13 C14	
Capacity to perceive and interpret events with flexibility.	A2 A3	C20 C24	D3 D16
Capacity to develop criteria of evaluation and apply them to the process of learning.	A4 A5	C4 C20	D2 D7 D10
Skill in the oral expression of own ideas and reflexive analyses in public.			D3 D4 D18

Contents

Topic

1. Introduction to the Political Science. The big subjects of the political science.	What is the politics? Democracy and dictatorship. The sources of the political conflict.
2. The power.	Definition of power The abuse of power. Corruption and power. The lack of power.
3. The State and his institutions.	Definition of the State. Attributes and aims of the State. The institutions of the State.
4. The democracy: what it is?	What is the democracy? Purposes and facets of the democracy.
5. The democracy: how it works?	How it works the democracy? Institutional design and electoral systems. The society and the politics: voters, political parties and interest groups. The political culture. The major ideologies of the 20th century in Occident.
6. The political system contemporary Spanish.	Historical antecedents: Spain's political transition. Main political institutions of the Spanish democracy. The Spanish autonomic model. The political process. Spain in the world.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	22	12	34
Mentored work	7	14	21
Seminars	6	12	18
Practices through ICT	2	10	12
Problem and/or exercise solving	4	15	19
Presentation	2	10	12
Objective questions exam	1	16	17
Essay questions exam	1	16	17

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

Description

Lecturing	Exhibition by part of the professor of the contents on the matter object of study, theoretical bases and/or guidelines of a work, exercise or project to develop by the student.
Mentored work	Activities focused on work on a specific topic, which allow deepening or complementing the contents of the subject. Collaborative work methodologies or techniques may be introduced.
Seminars	Meetings of small group that the student is supported by the teachers of the subject for advice and development of activities programmed of the subject.
Practices through ICT	For the adequate follow-up of the practices, as well as the subject in general, the students must connect to the virtual space of the subject. This subject is part of the Teaching Innovation Project of the Faculty of Education and Social Work.

Personalized assistance

Tests	Description
Presentation	Resolution of students' doubts in relation to some aspect of the subject (content, work or practices), as well as attention to their needs and queries related to the study and/or subjects related to the discipline, providing guidance, support and motivation in the learning process.
Problem and/or exercise solving	Resolution of students' doubts in relation to some aspect of the subject (content, work or practices), as well as attention to their needs and queries related to the study and/or subjects related to the discipline, providing guidance, support and motivation in the learning process.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Problem and/or exercise solving	Proof in which the student has to solve a series of problems and/or exercises in a time/condition established/ace by the professor.	20	B3	D2	D6	D8
				D10	D16	
Presentation	Presentation by the students before the teacher and/or a group of students of a subject about the contents of the subject or the results of a work, exercise, project... It can be carried out individually or in a group .	20	A2	B3	C4	D1
			A3		C13	D3
			A4		C14	D8
			A5		C20	D16
					D18	
Objective questions exam	Tests that assess knowledge that include closed questions with different answer alternatives (true/false, multiple choice, pairing of items...). Students select an answer from a limited number of possibilities.	40			C20	D13
					C24	
Essay questions exam	Tests that include open questions on a topic. Students must develop, relate, organize and present the knowledge they have on the subject in a reasoned response.	20			C20	D13
					C24	

Other comments on the Evaluation

Regular attendance at face-to-face classes (a minimum of 80%) forms part of the course's continuous assessment. Assessment will preferably follow the **CONTINUOUS ASSESSMENT** system. Students who withdraw from continuous assessment may opt for **GLOBAL ASSESSMENT**. They must notify the teaching staff within the established period and, in all cases, before the end of October.

Students enrolled in the course will be assessed in accordance with the criteria set out in the Course Guide.

CONTINUOUS ASSESSMENT:

- Attendance (minimum 80%) and active participation.
- Practical assignments: case study (30%) and supervised project (30%).
- Examination (40%).

To pass the course, students must achieve a minimum mark of 5 out of 10 in each component, including both the theoretical component (examination) and the practical component (continuous assessment). In all cases, students must pass the final examination before the marks obtained in the case study and supervised project can be added to the final grade.

Work and assignments submitted after the agreed deadlines will not be taken into account when calculating the corresponding component of the final grade.

Once one month has elapsed from the beginning of the semester in which the course is taught, a period of ten working days will be opened during which enrolled students may formally state their intention to follow the continuous assessment

system..

GLOBAL ASSESSMENT:

- Completion of a practical case study (20%).
- Examination (80%).

ASSESSMENT CRITERIA

To pass the course, students must achieve a minimum mark of 5 out of 10 in each component, including both the theoretical component (examination) and the practical component.

Work and assignments submitted after the agreed deadlines will not be taken into account when calculating the corresponding component of the final grade.

ASSESSMENT CRITERIA FOR THE SECOND ASSESSMENT PERIOD

1. Students who followed the continuous assessment system and sit the examination during the second assessment period may retake any activities, competences or assessment tasks that they did not pass during the first assessment period. Components of the course that were passed during the first assessment period will not be reassessed during the second assessment period.

Marks will not be carried over from one academic year to the next.

2. For students who did not follow the continuous assessment system, the applicable assessment criteria will be those established in the Global Assessment section.

The dates, times and venues of the assessment activities for the different examination periods will be those specified in the assessment calendar approved by the Faculty Board for the current academic year and in the corresponding documentation.

The use of AI tools in the assessment activities for this course must comply with the principles of responsible, ethical and transparent use, in accordance with the FETS guidelines (Regulations and Forms Faculty of Education and Social Work) and the regulations established by the University of Vigo.

For the purposes of delivering this course, teaching staff must have access to an up-to-date **PHOTOGRAPH** of each student. Students must upload their photograph to the platform at the beginning of the academic year and, in all cases, before 30 September.

[1] The sole purpose of processing this data is that the subject's teachers can verify the identity of the students enrolled in it. The basis of legitimacy for the treatment of this data is carried out in application of the provisions of article 6.1y) of the RXPD in which the treatment is necessary for the exercise of public powers conferred on the person responsible for the treatment based on Law 39/2015 in RD 1791/2010, of December 30, thus approving the University Student Statute. Access to the image and personal data of the students is only allowed to the teaching staff of each subject to carry out the academic activities indicated in this teaching guide and they will not be used or disclosed for any other purpose, having to observe the corresponding duty of confidentiality of the same. More information: <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

Sources of information

Basic Bibliography

SODARO, MICHAEL J., **Política y ciencia política: una introducción**, 2ª, McGraw-Hill, 2010

SARTORI, G., **La Democracia en treinta lecciones**, Taurus, 2009

VALLÉS, J.M. y BALLART, X. (ed.), **Política para apolíticos : contra la dimisión de los ciudadanos**, Ariel, 2012

Complementary Bibliography

DAHL, R., **La democracia, una guía para los ciudadanos**, Taurus, 1999

DUVERGER, M., **Introducción a la política**, Ariel, 1983

Recommendations

Other comments

All the information of the subject will be available in the Moovi platform.

At the beginning of the academic year, and always before of the end of September, students must be upload on the internet platform (Moovi) their e-mail address, and photograph.

This subject is part of a Faculty committed to the sustainability of the environment and people. In accordance with this philosophy, this subject will promote educational practices based on materials with low environmental impact in coherence with the principles of sustainability (SDG).

IDENTIFYING DATA				
Psicoloxía: Psicoloxía básica				
Subject	Psicoloxía: Psicoloxía básica			
Code	005G220V01103			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Vázquez Figueiredo, María José			
Lecturers	Fandiño Pascual, Ricardo Vázquez Figueiredo, María José			
E-mail	figueiredo@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia representa unha introdución aos procesos psicolóxicos básicos, como percepción, atención, aprendizaxe, memoria, emocións e motivacións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas..., a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados

C25 Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan

D1 Capacidade de análise e síntese

D2 Capacidade de organización e planificación

D3 Capacidade reflexiva

D4 Comunicación oral e escrita nas linguas nativas

D6 Coñecemento da cultura propia da comunidade

D7 Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías

D8 Capacidade de xestión da información

D9 Resolución de problemas

D10 Toma de decisións

D11 Traballo en e con equipos diversos

D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar

D14 Habilidades nas relacións interpersoais

D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade

D16 Razoamento crítico

D17 Compromiso ético

D18 Aprendizaxe autónoma

D19 Adaptación a novas situacións

D20 Creatividade

D23 Motivación pola calidade

D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning
Results

1. Coñecer os procesos e os elementos fundamentais que configuran o comportamento humano e a perspectiva psicolóxica sobre eles

A1	B1	C2	D1
A2	B3	C3	D2
A3		C8	D3
A4		C22	D4
A5		C24	D8
			D9
			D11
			D14
			D16
			D18
			D19

2. Analizar e utilizar o coñecemento actual para mellorar nos marcos do traballo.

A1	B1	C3	D1
A2	B2	C8	D2
A3	B3	C9	D3
A4	B6	C14	D4
A5		C19	D6
		C22	D7
		C24	D8
		C25	D9
			D10
			D11
			D12
			D14
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D24

3. **Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios e avances nas súas condicións de vida.

A1	B1	C2	D1
A2	B2	C3	D3
A3	B3	C9	D6
A4	B5	C14	D8
A5		C19	D9
		C22	D10
		C24	D11
		C25	D14
			D15
			D16
			D18
			D20
			D24

4. Promover o crecemento, o desenvolvemento e a independencia das persoas.

A1	B1	C2	D1
A2	B2	C3	D2
A3	B3	C4	D3
A4	B5	C8	D6
A5	B6	C9	D8
		C14	D9
		C19	D10
		C24	D11
			D12
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D23
			D24

5. Intervir con persoas e grupos para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas.

A3	B2	C2	D3
	B5	C3	D4
		C4	D7
		C22	D9
		C24	D10
		C25	D11
			D15
			D17
			D18
			D19
			D20
			D23
			D24

6. Traballar con comportamentos que representan un risco para os posibles usuarios, identificando circunstancias que configuran eses comportamentos e elaborando estratexias que os modifiquen.

A1	B1	C2	D1
A2	B2	C3	D3
A3	B3	C4	D4
A4	B5	C9	D6
A5	B6	C14	D7
		C19	D8
		C24	D9
		C25	D10
			D11
			D12
			D14
			D15
			D16
			D17
			D19
			D23
			D24

Contidos

Topic

1. O comportamento humano: perspectiva psicolóxica.

Obxecto da psicoloxía. Perspectivas psicolóxicas. Ramas da psicoloxía.

2. Sensación, percepción e atención	Sensación e percepción. Detección de estímulos. Procesamiento. Atención.
3. Memoria	Modelos de memoria. Sistemas de memoria. Estratexias de memoria. Esquecemento.
4. Aprendizaxe	Condicionamento clásico e instrumental. Outras formas de aprendizaxe humana.
5. Pensamento e intelixencia.	Razoamento. Creatividade. Intelixencia: modelos.
6. Linguaxe	Actividade lingüística. Linguaxe escrita e oral. Comunicación non verbal.
7. Motivación	Avaliación. Modelos.
8. Emoción e tensión.	Emoción e regulación das emocións. Tensión e afrontamiento.
9. Deterioración cognitiva normal e patolóxico.	Envellecemento. Deterioración da memoria. Demencias.
10. Psicoloxía da personalidade	Teorías. Avaliación. Trastornos psicolóxicos. Tratamentos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	1	2
Lección maxistral	13	13	26
Seminario	6	12	18
Traballo tutelado	7	21	28
Debate	1	2	3
Aprendizaxe colaborativa	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	3	21	24
Cartafol/dossier	5	10	15
Estudo de casos	8	24	32

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Efectúase unha introdución xeral á materia
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais expónse os contidos teóricos da materia. O profesorado proporcionará todo o material explicado na clase. Ao longo do proceso de instrución introdúcese metodoloxía que facilitan o desenrolo da metamemoria e metacoñecemento. Tamén se realizan prácticas pedagóxica en grupo de traballo que faciliten a internalización e aplicación dos contidos curriculares. O traballo en equipo aparece vencellado ao proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e do Traballo Social.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico. Empregaranse como complemento das sesións maxistrais. Consistirán na revisión de diferentes materiais (tests, estudos científicos, programas de intervención, estudos de caso etc.) relacionados cos temas explicados previamente.

Traballo tutelado	Os estudantes traballan por equipos, e guiados por un plan de traballo, que concreta as actividades, as entregas e os prazos. As fases e actividades do traballo tutelado son catro: 1ªfase. Revisión bibliográfica; 2ªfase de deseño do produto que se pon ao servizo da comunidade; 3ªfase. De verificación do produto; 4ªfase. De exposición e presentación do produto. Este plan de traballo téñeno a disposición os/as estudantes na MOOVI. O desenrolo de cada subproxecto, que desenvolve cada equipo de traballo, no caso de que o equipo decida adherirse a metodoloxía de aprendizaxe servizo, en colaboración coas entidades sociais e culturais que colaboran. Durante a elaboración do traballo tutelado poderán levarse a cabo saídas de campo vencelladas cos obxetivos da materia e coñecer as institucións que contribúen a coñecer mellor as necesidades sociais dos colectivos cos que se vai a traballar. O seguimento do traballo tutelado farase na aula, nas horas de prácticas dispostas para o caso, o feedback realízase de forma inmediata a cada equipo nos seminarios; e na fase inicial o docente elabora un informe coas recomendacións de mellora da calidade dos subproxectos, que estará dispoñible na MOOVI. As entregas serán sucesivas e progresivas, efectúanse na MOOVI. Os estudantes que participan desta modalidade adhírense a metodoloxía de Aprendizaxe por proxectos. Asemade, os/as estudantes que o desexen poderán participar no Proxecto Aprendizaxe servizo. Para os estudantes de avaliación global Elaboran un proxecto de forma individual, seguindo as mesmas fases que os estudantes asistenciais (de avaliación continua). As actividades e entregas vencellas ao proxecto seguen os mesmos prazos que os/as estudantes asistenciais. A exposición realízase o día do exame oficial da materia, ou ben o día de exposición dos proxectos dos/as estudantes asistenciais. A valoración do traballo require indefectiblemente cumprir coas entregas establecidas no plan de traballo e expoñer o proxecto realizado. Ademais o estudantado o día do exame o estudante debe responder a unhas preguntas nas que debe aportar unha explicación do procedemento que levou a cabo para realizar dito traballo. Recoméndase pórse en contacto co/a docente para planificar o traballo tutelado, dende o inicio da materia.
Debate	O/a estudante ten a oportunidade de incorporar á docencia da materia, material audio-visual ou outras fontes documentais que supoña unha achega de interese para a materia. Posteriormente, se debate en grupo a achega do material. Se terán en consideración todas as actividades formativas e culturais, que se realicen la materia e que contribúan a adquirir unha visión interdisciplinar dos procesos psicolóxicos básicos.
Aprendizaxe colaborativa	Emprégase o aprendizaxe e o traballo cooperativo para organizar as actividades dentro da aula, de maneira que se fortaleza a cohesión grupal e tamén se desenrolen as habilidades de traballo en equipo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	Farase o seguimento nos Grupos Pequenos, Medios e medianos, tanto na aula e a través de correo electrónico ou MOOVI. Os estudantes e grupo de traballo que o requiran poderán ser atendidos nunha titoría presencial no despacho do docente, o ben na despacho do CAMPUS REMOTO do/a docente, sala 2651.
Traballo tutelado	Farase o seguimento nos Grupos Pequenos, Medios e medianos, tanto na aula e a través de correo electrónico ou MOOVI. Os estudantes e grupo de traballo que o requiran poderán ser atendidos nunha titoría presencial no despacho do docente, o ben na despacho do CAMPUS REMOTO do/a docente, sala 2651.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Seminario	Dossier de prácticas. Serán sesións máis prácticas onde se verán diferentes materiais (textos orixinais dos autores, tests, programas de intervención, vídeos etc.) relacionados coas temáticas da materia. Farase un control da asistencia.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B5 B6	C2 C3 C4 C8 C9 C14 C22	D1 D2 D3 D4 D7 D8 D9 D10 D12 D16 D18
Traballo tutelado	Traballo de revisión bibliográfica sobre os descritores da materia. As principais achegas que se obteñan da revisión teórica e estudo de campo deben plasmarse nun material audiovisual, que no caso de participar da metodoloxía APS, será compartido coa entidade que colabora. O alumnado realizará 1 traballo, en grupo, que será titorizado nas sesións de Pequeno Grupo. O traballo debe ser presentado e defendido. Os estudantes que acudan a avaliación global, realizarán un proxecto de forma individual, cumprindo as mesmas fases e entregas que se requiren na avaliación continua, salvo a defensa do traballo que se realizará o mesmo día da data oficial do exame, onde se preguntará, de forma escrita, polo procedemento seguido na elaboración.	20	A3 A4	B1 B2 B3 B5 B6	C3 C19 C22	D1 D2 D3 D4 D7 D8 D9 D10 D11 D14 D16 D18 D23
Debate	Participación en encontros científicos-técnicos propostos pola súa vinculación coa materia. Achegas de material científico-técnico que axude á construción do coñecemento da materia. Esta actividade é obrigatoria para o alumnado que aspire a Matrícula de Honra	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6	C3 C4 C8 C22 C24 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D10 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D24
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas de coñecemento.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B2	C8 C22	D1 D2 D3 D4 D8 D9 D10 D16 D18
Estudo de casos	Se avalía a capacidade para aplicar os coñecementos adquiridos, en supostos que teñen como obxectivo a relación e interacción entre os procesos psicolóxicos básicos e o comportamento humano.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B2	C8 C22	D1 D2 D3 D4 D8 D9 D10 D16 D18

Other comments on the Evaluation

Para a avaliación continua: Presencialidade nos seminarios e nas titorías de grupo pequeno ao redor do 75 %.

A proba de preguntas obxectivas, para o alumnado asistente, pódese facer por parciais, a medida que se vaia explicando o temario. A proba tamén inclúe estudos de caso.

No caso de non superar estes parciais, o alumnado deberá efectuar o exame (obligatorio) de toda a materia do temario, o cal se efectuará o día estipulado para o exame final (véxase, taboleiro de anuncios e páxina Web da Facultade). Para avaliación global. O exame e os estudos de caso (obligatorio) de toda a materia do temario será o día estipulado para o exame final (taboleiro de anuncios e páxina Web de la Facultade). Con respecto a presentación e defensa das prácticas os estudantes deben responder por escrito a preguntas que se lle formulen, sobre o proceso de resolución das prácticas e o produto final presentado.

Para a convocatoria de xullo, gardarase (no caso de telos superados); a puntuación dos seminarios, do traballo tutelado e do exame. As datas de exame pódense consultar no Taboleiro de anuncios da Facultade de Ciencias de Educación ou na páxina Web da Facultade no seguinte enlace: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Durante o proceso de instrucción e de avaliación da aprendizaxe, o estudiantado deberá ter en consideración:

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Por último, sinalar que esta materia, en liña co plan estratéxico da Facultade, desenrola prácticas e traballos que abordan a diversidade.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Ballesteros-Jiménez, S. (2017), **Psicología de la memoria humana**,

Ballesteros, S. y García, B. (1996), **Procesos psicológicos básicos**,

Echeburúa, E., y Amor, P.J. (2019), **Memoria traumática: estrategias de afrontamiento adaptativas e inadaptables**, *Terapia Psicológica*, 37(1), 71-80,

Gantiva, C., Casas, M., Ballén, Y., Sotaquirá, M., y Romo-González, T. (2019)., **Modulación de las respuestas fisiológicas ante estímulos afectivos: una herramienta para investigar procesos psicológicos**, *Universitas Psychologica*, 18(1), 1-12.,

Mestre, J. M. y Palmero, F. (2004)., **Procesos psicológicos básicos**,

Puente Ferreras, A. (2011), **Psicología contemporánea básica y aplicada**,

Ramos, V. J., y Canosa, A. F. (2019)., **La importancia de estimular las redes atencionales en la infancia**, *Apuntes de Psicología*, 36(3), 167-172.,

Complementary Bibliography

Ávila, M. H., González, C. L., Barrientos, J. R., Rojas, D. B., & Sobarzo, D. (2021)., **Efecto del ejercicio físico en la memoria en adultos mayores con diagnóstico de un trastorno neurocognitivo: una revisión sistemática**, *Revista Horizonte Ciencias de la Actividad Física*, 12(1), 50-69.,

Bartolo-Ribeiro, R., Peixoto, F., Casanova, J.R., y Almeida, L.S. (2020), **Regulación of cognition: validation of a short scale for Portuguese first-year university students**, *Anales de Psicología*, 36(2), 313-319.,

Cecchini, J.A., González-González, C., Llamado, R., Sánchez, B., y Rodríguez, C. (2019)., **The impact of cooperative learning on peer relationships, intrinsic motivation and future intentions to do sport**, *Psichothema*, 31(2), 163-169.,

Crespo León, A. (1998)., **Psicología general. Memoria, pensamiento y lenguaje**,

dos Santos, D. S., Silva, P. H. S., dos Santos, Ú. P. P., de Souza, T., Ferreira, M. S., & Silva, **Impactos emocionales y fisiológicos del aislamiento social durante la pandemia de COVID-19**, *Revista Enfermería Actual en Costa Rica*, (40), 1.,

Froufe, M. (2004)., **Aprendizaje asociativo**,

Guirado-Moreno, J., Sánchez-Azanza, V., Adrover-Roig, D., Valera-Pozo, P., & Aguilar-Mediavilla, **Intervención en el control inhibitorio en niños con y sin trastorno de lenguaje dentro del aula**, *Investigación en Logopedia*, 11(Esp.), 115-128.,

Kahneman, D. (2012)., **Pensar rápido, pensar despacio**,

Landinez, D. A., Arenas, D. A. M., & Tabares, A. S. G. (2021), **Conectividad funcional y memoria de trabajo: una revisión sistemática**, *Tesis psicológica: Revista de la Facultad de Psicología*, 16(1), 4.,

Méndez, P., y Ángulo, R. (2018)., **El aprendizaje de un instrumento musical como el violín mejor la atención sostenida**, *Revista de Psicología*, 27(2), 1-9.,

- Molero, F. C. (2021)., **Centros Educativos Terapéuticos. Atención a Alumnado con Trastorno Mental Grave.**, Revista de Educación Inclusiva, 124-138.,
- Morales-Millán, K. L., Arroyo-Pérez, Y., González-Viruet, M., & Sánchez-Cardona, I. (2021)., **Relación entre medidas neuropsicológicas de ejecución y autoinforme de las funciones ejecutivas.**, Revista Evaluar, 21(1), 53-72. <https://doi.org/10.35670/1667-4545.v21.n1.32832>,
- Morgado, I. (2012)., **Cómo percibimos el mundo: una exploración de la mente y los sentidos.**,
- Morgado, I. (2014)., **Aprender, recordar y olvidar: claves cerebrales para mejorar la educación.**,
- Pérez-Fernández, V., Gutiérrez-Domínguez, Mª J., García-García, A. e Gómez-Bujedo, J. (2005)., **Procesos Psicológicos Básicos. Un análisis funcional.**,
- Porflitt, F. I., y Rosas-Díaz, R. R. (2019)., **Behind the scene: cognitive benefits of playing a musical instrument. Executive functions, processing speed, fluid intelligence and divided attention/Detrás de la escena: beneficios cognitivos de toca**, Estudios de Psicología, 1-27.,
- Ramírez, F. B., Misol, R. C., Alonso, M. D. C. F., & Tizón, J. L. (2021)., **Pandemia de la COVID-19 y salud mental: reflexiones iniciales desde la atención primaria de salud española.**, Atención Primaria, 53(1), 89-101.,
- Reeve, J. (1994)., **Motivación y emoción**,
- Romero-Martínez, J y Marín-Suelves, D (2020)., **Efectividad de las intervenciones en Funciones Ejecutivas en alumnado con Trastorno del Espectro Autista. Una revisión bibliográfica**, ReiDoCrea, 10(13), 1-15,
- Sacks, O. (1985)., **El hombre que confundió a su mujer con un sombrero.**,
- Santiago, J., Tornay, F y Gómez, E. (1999)., **Procesos psicológicos básicos**,
- Smith, E., Nolen, S., Frderickson, B. y Loftus, G. (2003)., **Introducción a la psicología.**,
- Slater, L. (2006)., **Cuerdos entre locos. Grandes experimentos psicológicos del siglo XX.**,
- Serna, J., Muñoz, V, Lavega, P., March-Lanes, J., Sáez, U., y Hieleno, R. (2017)., **Influence of motor tasks on the players' moods in basketball**, Revista de Psicología del Deporte, 26 (1), 37-44.,
- Suarez-Manzano, S., López-Serrano, S., Jadallah, K. A. H., & Pantoja, L. Y. Y. (2021)., **Efecto crónico del C-HIIT sobre la calidad del sueño y atención selectiva en jóvenes TDAH.**, Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación, (41), 199-208.,
- Naeije, G., Schulz, J. B., & Corben, L. A.(2022), **The cognitive profile of Friedreich ataxia: a systematic review and meta-analysis.**, BMC neurology,22(1), 1-10.,
- Phelps, J., Attaheri, A., & Bozic, M. (2022), **How bilingualism modulates selective attention in children.**, Scientific Reports, 12(1), 1-12.,
- Li, J. Y., Wu, H., Yuan, S., Wang, C., Wang, Q., Zhong, Y., ... & Fox, P. T. (2022)., **A meta-analysis on neural changes of cognitive training for mental disorders in executive function tasks: increase or decrease brain activation?**, BMC psychiatry, 22(1), 1-11.,
- Biele, G., Overgaard, K. R., Friis, S., Zeiner, P., & Aase, H. (2022)., **Cognitive, emotional, and social functioning of preschoolers with attention deficit hyperactivity problems.**, BMC psychiatry, 22(1), 1-10.,
- Stock, A. K., Yu, S., Ghin, F., & Beste, C. (2022)., **How low working memory demands and reduced anticipatory attentional gating contribute to impaired inhibition during acute alcohol intoxication**, Scientific reports, 12(1), 1-12.,
- Shinya, Y., Kawai, M., Niwa, F., Kanakogi, Y., Imafuku, M., & Myowa, M. (2022)., **Cognitive flexibility in 12-month-old preterm and term infants is associated with neurobehavioural development in 18-month-olds.**, Scientific reports, 12(1), 1-11.,
- Carruthers, P., & Williams, D. M. (2022), **Model-free metacognition.**, Cognition, 225, 105117.,
- Key, A. P., Jones, D., & Corbett, B. A. (2022), **Sex differences in automatic emotion regulation in adolescents with autism spectrum disorder**, Autism Research, 15(4), 712-728.,
- Hervás, A. (2024)., **Trastornos del espectro autista, trastornos por déficit de atención hiperactividad y desregulación emocional: enmascaramiento y abordaje.**, MEDICINA (Buenos Aires), 84, 43-49.,
- Berumen, L. D. C. Q., & de la Garza Samaniego, A. (2024)., **Rumiación, gratitud y afecto positivo y negativo como predictores del crecimiento postraumático en deudos por COVID-19.**, Ansiedad y estrés, 30(1), 49-55.,
- Santa-Cruz-Espinoza, H. (2024)., **Soledad y ansiedad ante la muerte en adultos mayores.**, Revista Cubana de Enfermería, 40.,
- Fernández-Savater, A., y Etxeberria, O. (Coords) (2022)., **El eclipse de la atención**, Ned Edicionales,
- Carriquiry, C., Cuadro, A., & Roldán, L. Á. (2026), **¿ Es la fluidez lectora mediadora del efecto de las funciones ejecutivas sobre la comprensión lectora?.**, Actualidades en Psicología, 40(140), 1-20.,
- Costa, L. P. D., Santos, L. H. D. S., & Nogueira, R. M. T. B. L. (2026)., **Redes Sociales y Funciones Ejecutivas en Adolescentes: Una Revisión de la Literatura.**, Psico-USF, 31, e284171.,
- Suárez-Ataury, A. M., Gil-Álvarez, J. L., & Morales-Cruz, M. (2026)., **La aplicación de la Inteligencia Artificial en la estimulación del lenguaje durante la infancia temprana.**, Revista Mexicana de Investigación e Intervención Educativa, 5(1), 244-250.,

Recomendaciones

Subjects that continue the syllabus

Psicología: Desarrollo humano no ciclo vital/O05G220V01301

Habilidades sociales e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Psicología: Psicología social/O05G220V01303

Other comments

Recoméndase:

1. Ler o material básico correspondente (apuntamentos) antes de asistir ás exposicións maxistras da aula.
 2. Iniciar canto antes o traballo de investigación, seguindo as directrices recibidas nas titorías establecidas.
 3. Estudar o material básico de forma continuada.
 4. Exporlle ao profesor todas as preguntas/consultas que se considere necesario en cada momento, referidas ao temario, ás prácticas, ao traballo, etc.
 - 5.-Mostrar interese por traballar de xeito cooperativo nos equipos de traballo.
-

IDENTIFYING DATA				
Fundamentos dos servizos sociais				
Subject	Fundamentos dos servizos sociais			
Code	005G220V01104			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	Martínez Rodríguez, María			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web				
General description	O sistema público de servizos sociais destinado a garantir unhas prestacións básicas ante situacións de necesidade ten unha identidade, normativa, estrutura, competencias, financiación etc. propias, e xunto con outros sistemas de protección social constitúese nun dos piares fundamentais do estado de benestar, sendo este sistema público un dos ámbitos principais de intervención do traballo social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Coñecer e valorar a importancia dos servizos sociais como instrumento operativo da política social e como un dos elementos básicos do sistema de benestar social.	A1 A3		C3 C15	D1 D3 D4 D8 D9 D16 D18
Coñecer a natureza, organización e mecanismos de actuación dos servizos sociais nos ámbitos europeo, estatal, autonómico e local.	A1 A3			D1 D3 D4 D8 D16 D18
Identificar as necesidades sociais e as situacións de risco y coñecer o papel dos Servizos Sociais e a súa satisfacción	A3 A5	B1 B3	C3 C4 C15	D2 D3 D4 D8 D9 D17
Promover a capacidade investigadora no marco das necesidades e do desenvolvemento social.	A3 A4 A5	B1	C3	D1 D2 D3 D4 D8 D11 D16 D18 D24
Situarse críticamente sobre a resposta ás necesidades sociais desde o ámbito dos servizos e organizacións de benestar	A2 A4		C4	D1 D2 D3 D4 D9 D10 D11 D16 D17
Apreciar, respectar e valorar a dignidade persoal dos seres humanos así como a diversidade social crecente na nosa contorna.		B1 B3		D3 D4 D17 D24

Contidos

Topic	
1. Conceptos básicos relacionados cos Servizos Sociais.	1.1 Conceptos básicos. 1.2. Definición e delimitación conceptual.
2. Evolución histórica dos servizos sociais en España	2.1. A acción social na Idade Media: a caridade. 2.2. A acción social durante os séculos XVII e XVIII: a beneficencia. 2.3. A acción social no século XIX: a asistencia social. 2.4. Os servizos sociais no século XX: o franquismo. 2.5. Os servizos sociais na democracia: os dereitos sociais na Constitución e nas leis de servizos sociais.
3. Os servizos sociais na súa relación coa política social e o benestar social	3.1. Aspectos conceptuais sobre política social e benestar social: características. Novas tendencias en demanda e atención social. Concepto de cidadanía 3.2. Os servizos sociais no marco do estado de benestar 3.3. Os servizos sociais como sistema público de benestar social 3.4. As políticas públicas dos servizos sociais da Administración europea, estatal, autonómica e local
4. As necesidades sociais. Modos de satisfacción desde os servizos e as organizacións de benestar social	4.1. Aproximación teórica ás necesidades sociais. A transformación das necesidades sociais ante o cambio social. 4.2. Identificación e priorización das necesidades 4.3. Resposta ás necesidades. 4.4. Os recursos sociais. A satisfacción das necesidades desde os servizos e organización do benestar social (sector público, privado, terceiro sector).

5. Os problemas sociais. Factores de risco e de protección social	5.1 Aproximación teórica. 5.2 Fases dos problemas sociais. 5.3 Diagnóstico e valoración das situacións-problema. Indicadores. 5.4 Factores de risco e de protección social.
---	--

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22	46	68
Traballo tutelado	6	6	12
Traballo tutelado	2	2	4
Estudo de casos	5.5	16	21.5
Saídas de estudo	5	2	7
Presentación	3	4.5	7.5
Cartafol/dossier	1	7	8
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos, bases teóricas e/ou directrices sobre a materia obxecto de estudo.
Traballo tutelado	O/A estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da docente.
Traballo tutelado	O alumnado elaborará, de forma autónoma ou en grupo, un traballo sobre o estudo de necesidades relacionado coa temática da materia que será supervisado e tutelado pola profesora no que se refire á busca e recollida de información, á lectura e manexo de bibliografía, á redacción, á presentación e exposición etc.
Estudo de casos	Análise de situacións, problemas ou casos reais coa finalidade de coñecelos, interpretalos, diagnosticalos, buscando o adestramento en procedementos alternativos de solución.
Saídas de estudo	Visitas a institucións prestadoras de servizos sociais que gardan relación co ámbito da discapacidade e da vellez.
Presentación	Exposición na clase, pola parte do alumnado, do traballo sobre o estudo de necesidades ou de outros exercicios que se consideren de interese.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado	Atención ao alumnado, de forma individual ou en grupo, sobre traballos relacionados coa materia.
-------------------	--

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Valorarase o traballo do estudo das necesidades, así como a súa presentación e exposición.	20	A1 B1 C3 D1 A2 B3 C15 D2 A3 D3 A4 D4 D10 D11 D18
Cartafol/dossier	O alumnado deberá presentar un caderno-dossier do traballo realizado, persoal ou en grupo, referido ás actividades teórico-prácticas desenvolvidas dentro dos apartados do traballo na aula, estudo de casos e seminarios, traballos tutelados. Algúns destes traballos realizaranse de xeito individual na aula para a súa posterior cualificación dentro do proceso de avaliación continua.	40	A2 B1 C3 D1 A3 B3 C4 D2 A4 C15 D3 A5 D4 D8 D9 D11 D16 D17 D18 D24
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico tipo test sobre os contidos da materia impartidos a través das clases maxistras e dos seminarios. Constará de 40 preguntas con tres alternativas de resposta das cales só unha é verdadeira. O sistema de corrección será de acertos menos erros/2 (A-E/2), estando o corte do aprobado en 20 despois de aplica-la fórmula.	40	A1 C3 D1 A2 D8 A3 D18

Modalidade de avaliación continua

A planificación deste proceso de ensinanza-aprendizaxe concíbese como unha avaliación continua e esixe a presenza do alumnado tanto nas clases teóricas coma nas prácticas. Considéranse estudantes con asistencia regular os que acudan a un mínimo do 80% das clases teóricas; clases prácticas e o mesmo para as titorizacións en aula. A asistencia medirase mediante listaxes de asistencia diarios. Subliñar que non chega con asistir á clase, nin que o que se avalía é a asistencia do alumnado. Se o estudante deixa de asistir á clase, sexa cal sexa a circunstancia (coa única excepción de enfermidade xustificada con certificado médico ou pasamento dun familiar achegado), terá que optar pola segunda modalidade de avaliación.

As actividades prácticas iranse presentando segundo os prazos que se determinen previamente na aula. Ademais, como indicador de avaliación continua poderanse realizar probas-control individuais sobre exercicios prácticos cuxa cualificación pasará a formar parte do cartafol/dossier.

Modalidade de avaliación global

O alumnado que opte por non asistir ás clases, tanto teóricas como prácticas, ou non poida, ou pretendendo ser estudante presencial teña máis do 20% de ausencias tanto na parte teórica coma na parte práctica, pasará a formar parte desta modalidade de avaliación.

Nesta modalidade, a avaliación e a superación da materia virá determinada polo exame final teórico e práctico (convocatoria oficial) e pola presentación nese mesmo día do caderno-dossier de actividades teórico-prácticas e do traballo de necesidades.

Dentro do exame teórico-práctico se avaliará cun 60% a teoría e un 40% a práctica. O estudante terá que acadar ao menos un cinco en cada destas partes para superar a proba.

A puntuación final da materia será de ata 40% para o exame teórico-práctico, o 40% para o caderno-dossier, e o 20% para o traballo de necesidades.

A principios de curso, a profesora entregaralle ao estudantado que opte por esta modalidade de avaliación un documento coas actividades do caderno-dossier. Este alumnado está obrigado a contactar coa docente a principios de curso para comunicarlle a súa elección por esta modalidade de avaliación.

O estudo da parte teórica da materia poderán facelo a través da bibliografía básica recomendada. En canto á parte práctica, esixiráselle ao alumnado que saiba dar resposta aos contidos conceptuais, actitudinais e procedementais desenvolvidos ao longo do curso e que pode adquirir a través de textos existentes na biblioteca e dos apuntamentos de clase.

Outros comentarios e segunda convocatoria

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

A superación da materia, tanto para estudantes de avaliación continúa como de avaliación global, implica puntuar en cada un dos criterios de avaliación establecidos - como mínimo- o 50 % da puntuación indicada.

Tanto para o alumnado da modalidade presencial asistentes con regularidade como para os non asistentes con regularidade, en caso de ter que concorrer á segunda convocatoria, gardaráselles as notas da parte teórica (exame) ou práctica (traballos tutelados, presentacións, caderno etc.) superadas.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no espazo "datas de exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Basic Bibliography

Alemán Bracho, C., Alonso Seco, J.M., e Fernández Santiago, P, **Fundamentos de servicios sociales**, 1ª ed., Tirant lo Blanch., 2010

Alemán Bracho, C. e Fernández García, T., **Introducción a los servicios sociales**, UNED, 2008

Casado, D. e Guillén, E., **Manual de Servicios Sociales**, 4ª ed., CCS, 2005

Complementary Bibliography

Alemán Bracho, C. e Fernández García, T., **Política Social y Estado de Bienestar**, 1ª ed., Tirant lo Blanch, 2006

Alonso Seco, J. Mª, **Política social europea**, 1ª ed., UNED, 2013

Ambrosini, C., (coord.), Heller, M, Casas J., Martín, F. (comp.), **Lógicas de las necesidades: la categoría de necesidades en las investigaciones e intervenciones sociales**, 1ª ed., Espacio Editorial., 2010

Ballester Brage, L., **Las necesidades sociales. Teorías y conceptos básicos.**, 1ª ed., Síntesis, 1999

Díaz Martínez, J.A. e Salvador Pedraza M.J. (Coords), **Nuevas perspectivas de los Servicios Sociales**, 1ª ed., UNED, 2000

Estivill, J., **Itinerario de las políticas sociales de la Unión Europea. Rev. Gitanos, Pensamiento y Cultura (17/18)**, Fundación Secretariado General Gitano, 2002

Garcés Sanagustin, A, **Nuevos retos de los servicios sociales en España**, 1ª ed., ePraxis, 2012

García Herrero G. (Coord.) e VVAA, **Os servizos sociais en Galicia. Reflexións dalgunhas protagonistas**, Rev. Fervenzas (14) 7-28, 2012

Hernández Arístu, J., **Trabajo social en el espacio europeo. teoría y práctica**, 1ª ed., Grupo 5, 2011

Max-Neef, M. Elizalde, A. E Hopenhayn, M., **Desarrollo a escala humana. Opciones para el futuro**, 1ª ed., Biblioteca CF+S., 2010

Montagut, T., **Política social. Una introducción**, 4ª ed., Ariel Sociología, 2014

Perez Campanero, M.P., **Como detectar necesidades de intervención socioeducativa.**, 1ª ed., Narcea S.A., 2010

Santos Martí, J., **El cuarto pilar. Un nuevo relato para los servicios sociales**, 1ª ed., Paraninfo, 2012

Uceda Maza, F. Xavier, **Los servicios sociales en España: desarrollo y articulación en los nuevos escenarios.**, Revista Documentación Social (162), 235-258., 2011

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Introdución ao traballo social/O05G220V01105

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Introduction to social work				
Subject	Introduction to social work			
Code	005G220V01105			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1st	1st
Teaching language	Galician			
Department				
Coordinator	Salgado Rodríguez, Eva María			
Lecturers	Salgado Rodríguez, Eva María			
E-mail	evasalgadorguez@hotmail.com			
Web				
General description	Subject intended to guide students in the history of social action and social work, from the original to the present.			

Training and Learning Results	
Code	
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A4	Students can transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised public.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B3	Work with the people so that they are self-sufficient and with capacity to manifest his needs, wishes, points of view and circumstances
B6	Demonstrate professional competence in the exercise of social work
C8	Promote growth, development and independence of persons by identifying opportunities to establish and create groups, using programming and group dynamics for individual growth and strengthening of interpersonal relationship skills; in particular, with multicultural diversity groups (immigration, return emigration, ethnic minorities...) and with women, taking into account their historic marginalisation in relation to sociocultural participation and in decision-making bodies (empowerment).
C10	To analyze and systematize the information provided by everyday work as a basis to change and improve the professional strategies that must respond to emerging social situations.
C12	To design, implement and assess projects of social intervention.
C13	To defend situations, families, groups, organizations and communities and act on their behalf if the situation warrants.
C14	Prepare and participate in decision-making meetings to better defend the interests of individuals, families, groups, organisations and communities.
C17	To manage one's work responsibly, assigning priorities, fulfilling our professional duties and assessing the efficiency of our work program.
C18	To contribute to the management of resources and services by cooperating with the procedures involved in obtaining them, supervising their efficiency and guaranteeing their quality.
C19	To manage and present social records and reports, making them comprehensive, faithful, accessible and updated as a guarantee for decision making and professional assessments, being particularly cautious when it comes to preserving user's confidentiality rights, professional confidentiality and data protection rights.
C20	To work efficiently within interdisciplinary and multiorganizational systems, networks and teams with the aim of cooperating in the establishment of goals, objectives and implementation times, contributing also to dealing constructively with possible existence of disagreements.
C21	Participate in the management and operation of social welfare entities
C22	To investigate, analyze, assess and use the knowledge available in the present time about the best practices of Social Work to review and update one's own knowledge frameworks.
C23	To work within the accepted standards for the practice of Social Work and to secure one's own professional development through the use of professional knowledge and techniques as a means to justify decisions, reflecting critically about them and resorting to supervision as an instrument to improve and assess one's own professional practice.
C25	To contribute to promote the best practices of Social Work through participation in the development and analysis of the policies being implemented.
D1	Capacity for analysis and synthesis
D2	Organization and planning skills.
D3	Capacity for reflection
D8	Information-management skills.
D10	Decision-making
D11	Work in and with diverse teams

D12 Interdisciplinary teamwork.
D14 Interpersonal relations skills.
D15 Recognition and respect towards diversity and multiculturalism
D16 Critical-thinking skills.
D17 Ethical commitment
D18 Independent-learning skills.
D19 Adaptation to new situations
D20 Creativity.
D21 Leadership skills.
D22 Entrepreneurship skills.
D23 Striving for quality.
D24 Sensitivity toward environmental issues, equality between men and women, culture of peace, etc.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
(*)O alumnado, tendo en conta o traxecto da disciplina e profesión e tendo en conta as diferenzas entre cada fase do Traballo Social, será capaz de promover actitudes de relacionamento interpersonal.	A2 A3	B3	C8 C13 C14 C20 C22 C23	D19 D20
(*)Baseándose nos coñecementos do Traballo Social o alumnado sera quen de potenciar actitudes de autocrítica, tolerancia e innovación.	A5	B3	C10 C22	D1 D8 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22 D23
(*)Considerar e recoñecer a diversidade cultural [e, polo tanto, a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a diferenza e a multiculturalidade como fonte de crecemento persoal e social.	A2	B3	C8 C23 C25	D11 D12 D15 D17 D24
New	A4 A5	B3 B6	C8 C10 C12 C13 C14 C17 C18 C19 C20 C21	D14 D18 D21 D22
New	A2 A3	B6	C20 C21	D2 D11 D12 D14 D19 D23
New	A2	B3 B6	C17 C23 C25	D3 D8 D14 D17 D18 D19 D21 D24
New	A5	B6	C17	D3 D10 D19 D20 D22

New	A2 A5	B6	C10 C17 C20 C25	D2 D16 D18
New	A3 A5	B6	C10 C22 C23 C25	D8 D16 D18 D20 D23
New	A3	B6	C8 C14 C21 C25	D1 D3 D15 D16 D17 D24

Contents

Topic	
SUBJECT 1: History of the social action.	Brief introduction to the history of the social action: -The help to the needy in the Antiquity. -The Christianity and the charity in the starts of the European Half Age. -Forms of social action in the European Half Age: alms, mutual help and public support. -Concepción of the poverty and Reforms in the social action from the 12th century.
SUBJECT 2: Antecedents of the social work	Brief resorted of wool social action by authors like *J.L.You live and Vicente of Paúl, as well as the debate on the poverty in the Renaissance. Context *sociopolítico of the industrial revolutions and illustrated. Other notable authors like antecedents of the social work.
SUBJECT 3: Birth and evolution of the social work	Historical frame-social of the 19th century. The social question. The *estructuración of the help to the needy in the 19th century. *Aportacións Theoretical and social organisations linked to the birth of the social work. The consolidation of the social work: profession and discipline. The first centres of training and the first professional organisations.
SUBJECT 4: Origin and evolution of the social work in Spain	Brief historical reference to the social action in Spain: Concepción Sandy area: precedent of the social work in the Spanish state; the *beneficencia in the francoist period. Birth and development of the social work in the state. International Social work.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	15	20	35
Mentored work	12	15	27
Research based methodologies	2	20	22
Portfolio/dossier	15	15	30
Objective questions exam	1	35	36

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Exhibition, by part of the educational, of the contents on the matter object of study. Theoretical bases and/or guidelines for the works and exercises to develop by the students.
Mentored work	The and the students, of individual way or in group, will elaborate those exercises that entrust them related with the thematic of the matter and with his learning. This work will be supervised by the educational in the referred to the research and collected of information, to the *estructuración correct of the work, to the handle of bibliography, to the good editorial, to the presentation, to the exhibition etc.
Research based methodologies	Participatory dialogues of the integral people of the classroom on subjects or specific questions linked with the object of the matter. They can derive of the contents of the matter or of these and of his bond with the actuality. The proposals of subject will be made by the *profesorado or by the students.
Portfolio/dossier	(*)Recopilación do traballo do/a estudante co obxectivo de demostrar seus esforzos, progresos e logros nun área. A recopilación debe incluír contidos elixidos polo/a alumno/a, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.

Personalized assistance	
Methodologies	Description
Mentored work	The attention customized, so as to resolve doubts of the theoretical and practical kinds, will develop so much through activities *presenciais (*titorias and in classrooms) how no *presenciais (queries road and-*mail).
Research based methodologies	The attention customized will develop in advance to the realization of the debates, so much through activities *presenciais (*titorias) how no *presenciais (queries road and-*mail), as well as during them debate in classrooms, commenting and valuing the interventions of the students.
Portfolio/dossier	

Assessment				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Mentored work	They will value the exercises made by the students, with the supervision of the *profesorado of individual way and/or in group. Will take into account to progression, interest, innovation, search of sources and capacity to incorporate suitable references. It places inside the *GMs.	30	A4 B3 C8 D2 B6 C10 D10 C12 D11 C13 D14 C14 D15 C17 D16 C18 D17 C19 D21 C20 D22 C21 D24 C22 C23 C25	
Portfolio/dossier	(*)Valorarase a carpeta ou portafolio dossier entregado ao final de curso con todos os traballos realizados en grupos medianos e pequenos, traballos grupais e individuais, lecturas recomendadas, reflexión. Terase en conta a progresión, interés, innovación, búsqueda de fontes e capacidade de incorporar referencias axeitadas. Insírese nos GMs e GPs	30		
Objective questions exam	The examination is one tests type test of 40 questions, that *pondera 50% in the global, that is to say, to approve requires a minimum qualification of a 5 on 10. Each question offers four alternatives of answer, in which only one of them is correct. Each 3 erroneous answers will discount a correct answer.	40		C13 D8 C14 D10 C17 D11 C18 D12 C20 D15 C25 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Other comments on the Evaluation

1. Modality of evaluation for assisting students: The planning of the teaching-learning process is conceived as a continuous evaluation and requires the presence of the student in the practical activities that will be developed throughout the course, especially in those related to the acquisition of competences related to know how to do and know how to be (procedural and attitudinal). Thus, students will be required to attend activities during the course - verifiable with attendance lists - and may not miss more than 5 practical classes during the four-month period out of a total of 21 practical classes distributed in 12 medium-sized groups and 9 small groups. It is valued not so much the simple presence in the classroom but the results of the teaching-learning process reflected in the exercises and activities correctly carried out. Active and relevant participation in both theoretical and practical classrooms is valued.

2. Evaluation modality for non-attending students: those students who do not meet the minimum requirements for class attendance (lectures and seminars, both in person and, if necessary, online). This student will be evaluated in a global and unique final test that will consist of (each of the parts must be approved independently to pass the subject but in the same exam, if you pass or do not present any of the tests you will recover the whole exam in the second opportunity): The theoretical part of the subject can be studied completely through the recommended basic bibliography. The practical part will require students to be able to respond to the conceptual, attitudinal and procedural contents developed throughout the course. The score of the answers to these questions will account for 50% of the total qualification and the practical part for the other 50%. According to the current regulations, regardless of their attendance or not to the classrooms, students will enjoy equivalent conditions of evaluation.

SECOND CALL

"The parts of the subject passed in the 1st opportunity, will not be subject to evaluation in the 2nd opportunity, being considered, therefore, as approved in that academic year".

The official dates of the exams can be consulted on the faculty website <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>) in the space 'Exams 2022-23'.

-In coherence with the inclusive character that characterizes the Faculty of Education and Social Work, this guide can be adapted to meet the specific educational support needs of students enrolled in the PIUNE program (PAT).

Sources of information

Basic Bibliography

ADDAMS, J., **Hull House: El valor de un centro social**, Consejo General del trabajo social - Paraninfo, 2014

AGUILAR, M. J., **Concepto y metodología en trabajo social**, Consejo General del trabajo social - Paraninfo, 2013

FERNÁNDEZ GARCÍA, T. e ALEMÁN BRACHO, C., **Introducción al Trabajo Social**, Alianza Editorial, 2003

RED VEGA, N., **Aproximaciones al Trabajo Social**, Siglo XXI, 1993

ANDER-EGG, E., **Historia del trabajo social**, Lumen, 1994

Complementary Bibliography

ANDER EGG, E., **Diccionario del Trabajo Social**, Lumen, 1995

BARBERO, J.M., **El Trabajo social en España**, Mira Editores, 2002

CERDEIRA GUTIÉRREZ, I., **Los servicios sociales del franquismo a la Constitución**, Cuadernos de Trabajo Social, nº 0, 1987

HERAS, P. de las, **La construcción histórica de una profesión**, Publicaciones de la UPCO, 2000

PASTOR SELLER, E. e MARTÍNEZ-ROMÁN, M.A. (coords.), **Trabajo Social en el siglo XXI. Una perspectiva comparada**, Grupo 5, 2014

PELÁEZ, E., **Trabajo Social en España. Situación y perspectivas**, Servicios Sociales y Política social, nº 20, 1990

RICHMOND, M., **Diagnóstico Social**, Consejo General del Trabajo Social - Paraninfo, 2008

RUBÍ, C., **Introducción al Trabajo Social**, Euge, 1991

ZAMANILLO, T., **Epistemología del Trabajo Social. De la evidencia empírica a la exigencia teórica**, Ediciones Complutense, 2018

ZAMANILLO, T. GAITÁN, L., **Para comprender el trabajo social**, Verbo Divino, 1991

Iáñez Domínguez, Antonio y González Portillo, Mª Auxiliadora, **Fundamentos del Trabajo Social. Introducción a una disciplina científica y una profesión.**, ISBN 978-84-309-9293-5, Editorial Tecnos., 2025

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Epistemology of social work/O05G220V01204

Ethics and social work/O05G220V01502

Social policy/O05G220V01404

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Basics of social services/O05G220V01104

Political science: Politics and democracy/O05G220V01102

Anthropology: Social and cultural anthropology/O05G220V01101

Other comments

-This subject is part of a Faculty committed to the sustainability of the environment and people. In accordance with this philosophy, this course will promote educational practices based on materials with low environmental impact consistent with the principles of sustainability (ODS).

A MOOVI will upload a photo at the beginning of the course, as well as our personal details or contact telephone number.

IDENTIFYING DATA				
Dereito: Fundamentos xurídicos				
Subject	Dereito: Fundamentos xurídicos			
Code	005G220V01201			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Garriga Domínguez, Ana			
Lecturers	D'áamorin Camba, Francisco Javier Garriga Domínguez, Ana			
E-mail	agarriga@uvigo.es			
Web				
General description	A guía docente que se presenta corresponde á materia de formación básica Fundamentos xurídicos, con 6 ECTS. Ten a súa orixe na materia Dereito, cidadanía e traballo social dividida en dúas: Fundamentos xurídicos e Dereito e traballo social. Fundamentos xurídicos constitúe o inicio da formación xurídica dos futuros graduados en Traballo Social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes

C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	A1	B1	C3	D1
	A2	B2	C4	D3
	A3	B4	C13	D8
	A4		C19	D9
	A5		C25	D10
				D15
				D16
				D17
				D19
				D23
Integrar no Traballo Social as esixencias que impoñen os marcos legais, a aplicación da prácticas política e a intervención do poder xudicial na resolución de conflitos.	A1	B2	C1	D1
	A2	B6	C2	D2
	A3		C3	D3
	A4		C4	D8
	A5		C13	D9
			C14	D10
			C17	D16
			C19	D17
			C20	D18
			C25	D19
Coñecer as principais institucións xurídicas e políticas	A1	B5	C3	D2
	A2	B6	C15	D9
	A3		C21	D24
	A4		C25	
	A5			
Coñecer os principios éticos do Estado Social e Democrático de Dereito	A1	B2	C2	D9
	A2	B4	C4	D10
	A3	B6	C13	D15
	A4		C19	D16
	A5			D17
Coñecer e comprender o marco normativo das distintas fontes de produción normativa.	A2	B1	C2	D1
	A3	B4	C3	D2
	A4		C14	D3
	A5		C15	D8
			C17	D9
			C19	D16
Coñecer os fundamentos dos dereitos humanos e, en particular, dos dereitos sociais.	A1	B1	C2	D3
	A2	B2	C13	D9
	A3	B4	C19	D10
	A4	B5	C25	D15
	A5	B6		D17
				D24

Identificar e afrontar os problemas da cidadanía relacionados cos dereitos fundamentais.	A1	B1	C3	D3
	A2	B2	C4	D4
	A3	B4	C13	D8
	A4		C14	D9
	A5		C19	D10
			C25	D15
				D16
				D17
				D24
Apreciar a multiculturalidade e a diversidade.	A1	B1	C2	D4
	A2	B2	C25	D14
	A3	B4		D15
	A4	B5		D19
	A5	B6		D24
Coñecer e comprender o marco xurídico dos dereitos humanos nas súas diferentes categorizacións xurídicas e a súa protección, especialmente o dereito á intimidade e a protección de datos persoais e a súas implicacións na intervención social.	A1	B2	C2	D1
	A2	B4	C4	D2
	A3	B5	C13	D9
	A4	B6	C14	D10
			C17	D15
			C19	D16
			C25	D17
				D24
Nova	A1	B1	C4	D1
	A2	B2	C13	D9
	A4	B4	C14	D15
	A5			D16
				D17

Contidos

Topic

TEMA 1. O concepto de dereito	Aproximación ao concepto de dereito. O dereito como sistema normativo. Validez, eficacia e xustiza. O dereito como forma de organización social. O dereito e outras ordes normativas.
TEMA 2. Fontes de produción normativa	A produción normativa. O dereito legal e o dereito xudicial. Outras formas de produción normativa.
TEMA 3. Lexitimidade do poder e xustiza do dereito	Lexitimidade do poder e xustiza do dereito. A xustiza formal: a seguridade xurídica. A xustiza material: liberdade, igualdade e solidariedade. Os principios e os dereitos como desenvolvemento dos valores. E estado de dereito e os seus tipos.
TEMA 4. Dereitos fundamentais I	Os dereitos fundamentais como concepto histórico. Evolución cronolóxica do seu coñecemento e conceptualización. Valores superiores e dereitos fundamentais. A dobre dimensión dos dereitos fundamentais na Constitución: obxectiva e subxectiva.
TEMA 5. Dereitos fundamentais II	Os dereitos fundamentais no sistema constitucional español. Garantías dos dereitos fundamentais no sistema español.
TEMA 6. Os dereitos fundamentais e o traballo social	O dereito á intimidade e á confidencialidade da información en traballo social. Dereitos e liberdades dos estranxeiros en España: a función do traballador social. O respecto aos dereitos fundamentais dos penados. Os menores como titulares de dereitos fundamentais.
TEMA 7. Igualdade e solidariedade no estado social e democrático de dereito	O estado social e democrático de dereito. Da igualdade formal á igualdade material. A prohibición de discriminación. Concepto e xustificación da discriminación positiva. Problemas actuais e crise da solidariedade nos estados contemporáneos.
TEMA 8. Os dereitos económicos, sociais e culturais	Os dereitos fundamentais e os dereitos sociais. Caracterización destes dereitos. Dereitos sociais e necesidades básicas. Os dereitos sociais como dereitos prestacionais. A titularidade dos dereitos sociais. Dereitos sociais como dereitos de igualdade. Os principios reitores da política social e económica.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	7	7	14
Estudo de casos	12	49	61
Lección maxistral	19.5	49	68.5
Práctica de laboratorio	3	0	3
Estudo de casos	0.5	0	0.5

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Asistencia ou preparación en pequenos grupos dun tema e exposición oral das principais conclusións do estudo.
Estudo de casos	Formulación e realización de actividades de carácter práctico.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais dirixida ao alumnado, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	Elaboración de traballos, exposición e debate
Estudo de casos	Supositos prácticos sobre o contido da materia

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Práctica de laboratorio	Probas de carácter periódico destinadas a valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia, a análise e o razoamento críticos. Para superar a materia será necesario acadar nas probas una nota media de 5 puntos	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C3 C4 C13 C14 C15 C17 C25	D1 D2 D3 D4 D8 D9 D10 D17
Estudo de casos	Seminarios Asistencia e avaliación do estudo intensivo de determinados temas, discusión, participación e elaboración de documentos e conclusións. Asistencia ás accións tutoriais da materia.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1	C20 C21	D1 D2 D3 D8 D9 D10 D14 D16 D17 D19
Exame de preguntas obxectivas	probas obxectivas dirixidas a recordar os contidos previos adquiridos. Pode consistir na realización dunha pregunta longa, de varias preguntas curtas o/y de una prueba tipo test. Con esta metodoloxía avalíase o resultado de aprendizaxe que figura no apartado segundo da guía docente. Realizaranse ao longo do cuadrimestre dúas probas que terán un valor cada unha dun 30% (sobre o 60 total). Para superar esta parte da materia é preciso acadar unha nota mínima de 5 puntos en cada unha das probas.	60	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C3 C4 C13 C14 C15 C17 C19 C20 C21 C25	D1 D2 D3 D4 D8 D9 D10 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24

Other comments on the Evaluation

A) Avaliación continua:

- A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados na guía docente.
- A avaliación continua implica unha asistencia mínima a un 80 % das aulas
- A avaliación será preferentemente continua, o estudantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola avaliación global. Deberá comunicalo ao docente no prazo establecido.

B) Avaliación global. Descrición (aspectos/criterios):

-Avaliación teórica: exame teórico-práctico que recollerá os contidos relativos á materia impartida durante as clases de aula. Cualificación: ata o 60%.

-Avaliación do estudo de casos: exame teórico-práctico. Cualificación: ata o 30 %.

-Avaliación de temas específicos (seminario): entrega dun traballo de investigación sobre un tema da materia. Cualificación: ata o 10%. Data límite de entrega: a data oficial do exame.

C) Segunda oportunidade : avaliaranse as competencias e aspectos non superados na primeira convocatoria.

d) As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade

(<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>).

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE.

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio□.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Álvarez González, S. y Garriga Domínguez, A., **Fundamentos jurídicos y teoría de la justicia. Grado en Trabajo social**, Dykinson, 2016,

De Asís Roig, RF, **Cinco desafíos en el discurso de los derechos humanos**, num. 50, Reivsta Derechos y Libertades, Dykinson, 2024

Complementary Bibliography

DE LUCAS, J. y otros, **Introducción a la Teoría del Derecho**, Tirant lo Blanch, Valencia, 1994,

Peces-Barba Martínez, G, **Curso de derechos fundamentales. Teoría general**, BOE, 1999,

Pérez-Luño, A.E, **Derechos humanos, Estado de Derecho y Constitución**, Tecnos, 2005,

Cuenca Gómez, P, De Asís Roig, R.F y Barranco Avilés, **Derechos accesibilidad**, Aranzadi Thomson Reuters,, 2020

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Dereito: Dereito e traballo social/O05G220V01401

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Estatística: Estatística aplicada á investigación social				
Subject	Estatística: Estatística aplicada á investigación social			
Code	O05G220V01202			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Domínguez Alonso, José			
Lecturers	Domínguez Alonso, José Rolán González, Katia			
E-mail	jdalonso@uvigo.es			
Web				
General description	Principios fundamentais da investigación social: paradigmas, enfoques, cuestións éticas e tipos de investigación no ámbito das ciencias sociais. Técnicas cuantitativas e técnicas cualitativas aplicadas á investigación social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc

- C7 Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C9 Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
- C10 Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
- C12 Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
- C15 Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
- C17 Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
- C18 Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
- C19 Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
- C22 Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
- C23 Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
- C25 Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D4 Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
- D6 Coñecemento da cultura propia da comunidade
- D7 Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
- D8 Capacidade de xestión da información
- D9 Resolución de problemas
- D10 Toma de decisións
- D11 Traballo en e con equipos diversos
- D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
- D13 Traballo nun contexto internacional
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
- D16 Razoamento crítico
- D17 Compromiso ético
- D18 Aprendizaxe autónoma
- D19 Adaptación a novas situacións
- D20 Creatividade
- D22 Iniciativa e espírito emprendedor
- D23 Motivación pola calidade
- D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning
Results

1.- Capacidade de aplicar os métodos e técnicas de investigación en Traballo Social ao longo das súas diversas fases.	A2	B2	C3	D1
	A3	B5	C4	D2
	A4	B6	C5	D3
	A5		C10	D4
			C12	D8
			C19	D9
			C22	D10
			C23	D11
				D12
				D16
				D17
				D18
				D20
				D22
3.- Coñecer, comprender e avaliar o papel da investigación como indagación e participación reflexiva na construción da realidade social.	A2	B4	C4	D1
	A3	B5	C5	D2
	A4	B6	C10	D3
	A5		C12	D4
			C15	D8
			C17	D9
			C22	D10
			C25	D12
				D16
				D17
				D18
4.- Capacidade de analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como base para revisar e mellorar as estratexias profesionais.	A2	B1	C3	D1
	A3	B4	C5	D2
	A4	B6	C9	D3
			C10	D4
			C12	D8
			C15	D9
			C22	D10
				D11
				D16
				D17
5.- Coñecemento e habilidades na busca de información a partir dunha diversidade de fontes.	A3	B2	C3	D1
	A4	B5	C4	D2
	A5	B6	C5	D3
			C10	D4
			C12	D8
			C22	D9
				D11
				D16
6.- Desenvolver unha actitude ética en concordancia cos distintos procedementos investigativos e co Traballo Social.	A1	B1	C2	D1
	A3	B2	C3	D2
	A4	B4	C4	D3
	A5		C5	D4
			C9	D8
			C12	D9
			C17	D10
			C18	D17
			C22	D19
			C23	D20
				D22
				D23

7.- Capacidade de aplicar os métodos e técnicas de valoración, incluíndo os factores que subxacen á selección e verificación da información relevante, a natureza do xuízo profesional e os procesos de avaliación de riscos.	A2	B2	C3	D1
	A3	B4	C4	D2
	A4	B5	C5	D3
	A5	B6	C7	D4
			C8	D8
			C9	D9
			C10	D10
			C12	D11
			C17	D13
			C18	D16
			C19	D17
			C22	D18
				D19
				D22
8.- Capacidade de avaliar as diferenzas de punto de vista na recolleita de información e a fiabilidade e importancia da información recollida.	A3	B1	C2	D1
	A4	B4	C3	D2
	A5	B5	C4	D3
		B6	C5	D6
			C6	D7
			C8	D8
			C9	D9
			C10	D10
			C12	D12
			C15	D13
			C17	D15
			C18	D17
			C19	D19
			C22	D20
			C23	D22
				D23
				D24

Contidos

Topic	
1. Introducción: conceptos básicos.	Introducción. Aceptación do termo. Clasificación básica da estatística: descriptiva e inferencial, teórica e aplicada. O papel da estatística na investigación social. Poboación. Mostra: tipos de mostra. Parámetro. Estatístico. Variable: concepto, tipos de variables: cualitativas, cuantitativas. Escalas de medida: nominais, ordinais, intervalo, razón.
2. Organización e presentación de datos.	Introducción. Distribución de frecuencias: supostos de distribución intraintervalo. Representacións gráficas: representacións gráficas de uso frecuente, outras representacións gráficas. Convencións sobre as representacións gráficas. Tendenciosidade nas representacións gráficas. Propiedades das distribucións de frecuencias. Diagrama de talo e follas. Tratamento informático con SPSS.
3. Propiedades das distribucións de frecuencias.	Introducción. Medidas de tendencia central: moda, mediana, media. Medidas de variación: varianza, desviación típica. Outras medidas de variación: rango, amplitude semiintercuartil, coeficiente de variación. Medidas de posición: centiles ou percentiles. Outros cuantiles: deciles, cuantiles. Medidas de asimetría e curtose: asimetría: índices de asimetría; curtose: índices de curtose. Tratamento informático con SPSS.
4. Puntuacións típicas e escalas derivadas.	Introducción. Puntuacións típicas: concepto, propiedades, puntuacións típicas e curva normal: propiedades. Escalas derivadas: transformación dunhas puntuacións noutras. Tratamento informático con SPSS.
5. Correlación.	Introducción. Concepto. Representación gráfica. Cuantificación dunha relación lineal: propiedades do coeficiente de correlación de Pearson, valoración e interpretación dunha correlación, a matriz de correlacións. Outros coeficientes de correlación: Spearman, contingencia, biserial puntual, PHI. Tratamento informático con SPSS.
6. Técnicas de estatística inferencial.	Introducción. Concepto. Elementos básicos da estatística inferencial. Modelos de distribucións de probabilidade. Estimación de parámetros. Contraste de hipóteses de medias. Contraste de hipótese sobre proporcións. Tratamento informático con SPSS.
7. Análise de varianza.	Análise de varianza dun factor. Concepto. Modelos de ANOVA. Lóxica do ANOVA dun factor: estrutura dos datos e notación, supostos, estatístico de contraste: fontes de variación, sumas de cadrados, graos de liberdade, medias cuadráticas, estatístico de contraste F. Supostos da proba. Comparacións múltiples a posteriori. Tratamento informático con SPSS.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	26	0	26
Traballo tutelado	1.5	45	46.5
Seminario	22.5	34	56.5
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	A sesións maxistras son o elemento fundamental para transmitir os coñecementos sobre calquera disciplina. A docencia se centra na exposición teórica dos contidos correspondentes aos diferentes temas do programa da materia. Para facilitar a comprensión e dominio da metodoloxía farase unha introdución a cada tema, con aclaración conceptual e terminolóxica. Realizaranse unha serie de exercicios prácticos, para axudar ao alumno tanto na asimilación dos contidos coma estimulando a súa participación e discusión, onde tamén se clarificarán aspectos que necesiten unha explicación máis ampla. Desenvolverase en gran grupo.
Traballo tutelado	Realización, presentación e defensa dun proxecto de investigación cuantitativa-cualitativa.
Seminario	Desenvolveráse no grupo mediano, serán o complemento das sesións maxistras. Tratarán sobre un tema específico, coa finalidade de profundizar nos contidos teóricos da materia. Os estudantes, de maneira individual ou en grupos de 4, en traballo colaborativo, elaborarán un traballo de investigación sobre un tema específico da materia do seu interese. Estes traballos cumpren con dous obxectivos básicos: constitúen o complemento esencial da materia e, representa a iniciación do alumnado á práctica da investigación no ámbito social. No seu desenvolvemento hai un nivel teórico, consistente na lectura e comentario da bibliografía sobre o tema, a partir do que os alumnos elaborarán o marco teórico, interpretarán os resultados acadados, e un nivel práctico correspondente á recollida dos datos. Estes dous niveis concréntanse na elaboración dun informe de investigación segundo as pautas, procesos e procedementos que se deben seguir ao realizar un traballo académico no ámbito social. Este traballo será baixo a dirección e orientación do profesor.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Seminario	Levaranse a cabo en grupos medianos distribuídos en subgrupos de 3 a 5 alumnos.
Traballo tutelado	Elaboración dun proxecto de investigación en grupo supervisado paso a paso polo profesor.

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Traballo tutelado	Nas sesións grupos medianos orientarase a realización das tarefas para o deseño e elaboración do traballo de investigación a entregar por escrito con formato académico. Accións de obrigado cumprimento en tempo e forma para acadar unha avaliación positiva.	40	A4	C2	D1
			A5	C3	D2
				C4	D3
				C5	D4
				C6	D7
				C7	D8
				C8	D9
				C9	D10
				C12	D15
				C15	D16
				C18	D17
				C19	D18
				C22	D19
				C23	D20
				C25	D22
					D23
					D24

Seminario	Os alumnos deberan realizar as tarefas encomendadas para cada sesión do seminario e corresponderanse cos pasos básicos dunha investigación. A asistencia será necesaria para poder acadar a cualificación deste apartado, e ademáis debe presentar as tarefas encomendadas.	20	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3	B4	C5	D3
			A4	B5	C6	D8
			A5	B6	C8	D9
					C9	D10
					C10	D15
					C15	D16
					C17	D17
					C22	D18
					C23	D19
						D22
						D23
						D24
Exame de preguntas obxectivas	Constará de 20 a 30 preguntas de resposta alternativa utilizando na súa corrección a fórmula: a-e/n-1. Versará sobre os contidos da materia desenvolvidos nas sesións maxistras.	40	A1	B1	C2	D1
			A3	B2	C3	D2
			A4	B4	C4	D3
			A5	B5	C5	D4
				B6	C6	D6
					C7	D7
					C8	D8
					C9	D9
					C10	D10
					C12	D11
					C15	D12
					C17	D13
					C18	D15
					C19	D16
					C22	D17
					C23	D18
					C25	D19
						D20
						D22
						D23
						D24

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Os alumnos entregarán a ficha ao profesor no primeiro mes de clase, especificando o tipo de asistencia elixido. Nos criterios de avaliación final da materia teranse en conta todo o conxunto de aspectos incluídos nos diferentes apartados desta Guía Docente, directamente vinculados co seguimento do ritmo de aprendizaxe do alumno, tomando como punto de partida a observación sistemática diaria do profesor desde o primeiro día de clases.

A) Criterios específicos de avaliación para alumnado asistente

Serán alumnos asistentes os que teñan unha asistencia mínima, dun 80% nas Sesións Maxistras e un 80% nos Seminarios. As puntuación que poden acadar por apartados serán:

- 1.- Proba tipo test (ata un máx. de 4 puntos) e mín. de 2. Cunha puntuación inferior a 2, non se acadaría a puntuación positiva na materia.
- 2.- Seminarios Grupos Medianos (máx. 1 punto), asistencia e participación.
- 3.- Traballos tutelados: presentación-entrega dos traballos e un (máx. 4 puntos)
- 4.- Outras: pola exposición (1 punto).

B) Criterios específicos de avaliación para alumnado NON ASISTENTES Deberán poñerse en contacto co profesor canto antes, pero alomenos no primeiro mes de clases. As puntuacións que poden acadar serán as seguintes:

1.- Proba tipo test (máx. 6 puntos) 2.- Traballo tutelado (máx. 4 puntos)

C) Segunda convocatoria
Os alumnos que non acaden positivamente algunha das partes de que consta a avaliación desta materia, poderán recuperala na convocatoria de xullo. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobados nese curso académico.

D) O sistema de cualificacións expresarase numéricamente, dacordo co establecido no artigo 5 do RD 1125/2003 de 5 de setembro (BOE do 18), polo que se establece o sistema europeo de créditos e o sistema de cualificacións nas titulacións unversitarias de carácter oficial.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'.

- a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá adaptarse ás necesidades específicas de apoio educativo que presenten os alumnos matriculados no programa PIUNE (PAT).
- b. Para as materias que forman parte do curso ponte, debe incluírse unha referencia específica para ter en conta a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: □Co fin de favorecer a conciliación da vida laboral e da formación académica, os contidos, planificación, metodoloxía Os recursos e o sistema de avaliación adaptaranse ao alumnado do curso ponte, garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Na plataforma Moovi abrirase unha carpeta específica na que se informará sobre as tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para o alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.
- c. O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Hernández, R.; Fernández, C. e Baptista, P., **Metodología de la investigación**, Quinta edición, McGrawHill, 2010

Facal Fondo, T., **Guía para elaborar un proyecto de investigación social**, Primera edición, Paraninfo, 2015

Complementary Bibliography

Anguera, M.T., **Metodologías cualitativas: Características, procesos y aplicaciones. En M.A. Verdugo, M. Crespo, M. Badía y B. Arias (coords): Metodología en la investigación sobre discapacidad. Introducción al uos d**, Publicaciones INICO, 2008

Arnau, J. y Bono, R., **Diseños de investigación aplicados (CD-ROM)**, Edicions Universitat de Barcelona, 2003

Corbetta, P., **Metodología y Técnicas de Investigación Social**, McGraw Hill, 2007

Guinot, C. (coord.), **Métodos, técnicas y documentos utilizados en trabajo social**, Universidad de Deusto, 2007

Vallejos, A.F. y Orti, M., **Métodos y Técnicas de Investigación Social**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2007

Hernández Sampieri, **Metodología de la Investigación Social**, Quinta edición, McGraw-Hill, 2014

Losada, J.L. y López Feal, R., **Métodos de investigación en Ciencias Humanas y Sociales**, Thompson Editores Spain/Paraninfo, 2003

Callejo, J. y Viedma, A., **Proyectos y estrategias de investigación social: la perspectiva de la intervención**, Síntesis, 2010

Bisquerra, R. (Coord.), **Metodología de la investigación educativa**, La Muralla, 2004

Gil, J.A., **Métodos de investigación en educación. Volumen III. Análisis multivariante**, UNED, 2010

McMillan, J. y Schumacher, S., **Investigación educativa**, Pearson Educación, 2010

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Psicoloxía: Métodos e técnicas de investigación social/O05G220V01403

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicoloxía: Psicoloxía social/O05G220V01303

Subjects that it is recommended to have taken before

Estatística: Estatística aplicada á investigación social/O05G220V01202

Other comments

O alumnado debe ter en conta as seguintes recomendacións:

1. Coñecer os apuntes e material básico da materia, seguindo diariamente as exposicións maxistras da aula.
2. Planificar e organizar os grupos de traballo, para elixir o tema do seu interese e comenar o seu desenvolvemento.
3. Preguntar cada día as dúbidas ao profesorado.
4. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Socioloxía: Socioloxía xeral				
Subject	Socioloxía: Socioloxía xeral			
Code	005G220V01203			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Galego			
Department	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinator	López Carrasco, Carlos			
Lecturers	López Carrasco, Carlos Vázquez Silva, Iria			
E-mail	carloslcarrasco@gmail.com			
Web	http://http://webdexp11.webs.uvigo.es/			
General description	Posibilitar a familiarización e asimilación de conceptos, xeneralidades e teorías sobre o comportamento social, a construción da realidade e o seu estudo. Fomentar a capacidade de enfrontarse criticamente coas expresións e fenómenos sociais. Facilitar o acceso ás fontes de reflexión sociolóxica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D13	Traballo nun contexto internacional
D14	Habilidades nas relacións interpersoais

D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade

D16 Razoamento crítico

D17 Compromiso ético

D18 Aprendizaxe autónoma

D19 Adaptación a novas situacións

D20 Creatividade

D22 Iniciativa e espírito emprendedor

D23 Motivación pola calidade

D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
	A1	B2	C25	D1
1) Adquirir coñecemento da disciplina como ciencia auxiliar do traballo social.	A2			D2
				D3
				D4
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D22
				D23
				D24
2) Adquirir coñecemento das teorías sociais que deron lugar ás diferentes correntes de pensamento actual.	A1	B2	C20	D1
	A4			D2
	A5			D3
				D4
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D22
				D23
			D24	

3) Adquirir coñecemento dos contextos institucionais e procesos sociais nos que realiza as súas funcións o traballo social.		B1	C22	D1
		B2		D2
				D3
				D4
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
			D18	
			D19	
			D20	
			D22	
			D23	
			D24	
4) Coñecemento das principais problemáticas sociais.	A1	B2	C2	D1
	A2		C22	D2
	A3		C25	D3
	A4			D4
	A5			D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
			D17	
			D18	
			D19	
			D20	
			D22	
			D23	
			D24	
5) Capacidade para reunir e analizar información.	A1	B1	C10	D1
	A2	B2	C22	D2
	A3		C25	D3
	A4			D4
	A5			D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
			D18	
			D19	
			D20	
			D22	
			D23	
			D24	

6) Capacidade para o traballo en equipo

A1	C10	D1
A2		D2
A3		D3
A4		D4
A5		D6
		D7
		D8
		D9
		D10
		D11
		D12
		D14
		D15
		D16
		D17
		D18
		D19
		D20
		D22
		D23
		D24

Contidos

Topic

1) Orixe, características, e aplicacións da socioloxía.	1.1.- Cambio social e orixe da disciplina 1.2.- Obxecto e métodos 1.3.- Aplicacións da socioloxía e intereses compartidos co traballo social
2) Teoría sociolóxica	2.1.- Referentes clásicos: precursores 2.2.- Teorías contemporáneas 2.3.- Interpretacións recentes da complexidade social
3) Cultura, individuo e interacción social	3.1.- Cultura, sociedade, e diversidade 3.2.- Socialización, familia e ciclo vital
4) Estrutura social, desigualdade, e estratificación social: Xénero e Migracións	4.1.- As interpretacións da estruturas sociais 4.2.- Desigualdades sociais: Xénero e migracións 4.3.- Conceptos e perspectivas do análise da estratificación
5) Exclusión social.	5.1.- Nesgos nas medicións. 5.2.- Pluralidade de enfoque na exclusión social 5.3.- Itinerarios específicos de exclusión social: violencia de xénero e violencia machista institucional

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22	27	49
Seminario	9	9	18
Obradoiro	8	0	8
Aprendizaxe-servizo	6	6	12
Exame de preguntas obxectivas	1	30	31
Proxecto	0	24	24
Traballo	0	8	8

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición dos temas do programa fomentando o debate e a participación.
Seminario	Sesións en grupo mediano para afondar sobre os temas da materia, e discutir o deseño, realización e presentación dunha investigación sobre unha problemática social.
Obradoiro	Sesións quincenais cos grupos de traballo, para facer seguimento das tarefas asignadas.
Aprendizaxe-servizo	

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Seguimento e atención ás dúbidas e problemas que xurdan ao longo do proceso de ensino e aprendizaxe

Obradoiro	Seguimento e atención ás dúbidas e problemas que xurdan ao longo do proceso de ensino e aprendizaxe
Seminario	Seguimento e atención ás dúbidas e problemas que xurdan ao longo do proceso de ensino e aprendizaxe

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Exame de preguntas obxectivas	Exame/s de preguntas obxectivas	40	A1			D1 D2 D3 D4 D8 D9 D10 D16 D18
Proxecto	Desenvolvemento dun proxecto de investigación en grupo sobre un tema social acoutado previamente nas clases de seminarios e obradoiros.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2	C2 C10 C20 C22 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D22 D23 D24
Traballo	Dinámicas e reflexións na aula. Entrega/presentación de exercicio crítico de reflexión	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2	C2 C10 C20 C22 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D22 D23 D24

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación será de avaliación continua. O estudantado poderá optar a unha avaliación alternativa global. Ata 32 días tras o comezo do curso este deberá comunicar (vía correo electrónico) ao profesorado responsable da materia que opta por esta modalidade.

A avaliación continua supón a asistencia dun 80% das aulas.

É preciso acadar un mínimo dun 5 en cada unha das metodoloxías/partes da materia para poder facer a suma co resto das cualificacións obtidas no cuadrimestre.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

No caso de non facer seguimento da avaliación continua, o exame da convocatoria oficial suporá un 50 % da cualificación e o traballo individual suporá un 50%. No exame de avaliación final do alumnado non presencial se pódense incluír contidos tanto da parte teórica, como do GM e GP.

Para o alumnado presencial: De non superar a materia na primeira convocatoria, as cualificacións obtidas e superadas dunha das partes na primeira convocatoria gardaranse ata a realización do exame da segunda convocatoria.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo datas exames.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluírse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: □Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio□. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Giddens, A., **Sociología**, 7ª, Alianza, 2014

Giner, S. , Lamo de Espinosa, E., **Diccionario de Sociología**, 1ª, Alianza, 2013

Macionis, J. y Plummer, K., **Sociología**, 4ª, Prentice Hall, 2011

Ritzer, G., **Teoría sociológica clásica**, 1ª, Mc Graw-Hill, 1991

Ritzer, G., **Teoría sociológica contemporánea**, 1ª, Mc Graw-Hill, 1993

Vázquez Silva, Iria, **Cómplices. A violencia machista institucional**, 1ª, Galaxia, 2020

Complementary Bibliography

Appadurai, Arjun, **El futuro como hecho cultural. Ensayos sobre la condición global**, 1ª, Fondo de Cultura Económica, 2015

Beck, U., **La sociedad del riesgo: hacia una nueva modernidad.**, Paidós, 2006

Castel, Robert, **El ascenso de las incertidumbres: Trabajo, protecciones, estatuto del individuo**, 1ª, Fondo de Cultura Económica, 2010

Saco, A., **Destripando la sociedad**, 1ª, Tórculo, 2007

Vázquez Silva, Iria, **Muller inmigrante, lingua e sociedade**, 1ª, Galaxia, 2017

Recomendacións

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

IDENTIFYING DATA				
Epistemoloxía do traballo social				
Subject	Epistemoloxía do traballo social			
Code	005G220V01204			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	2c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	González Rodríguez, Rubén			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web				
General description	Trátase dunha materia obrigatoria, incluída no módulo do título de grao denominado: O Traballo Social, Conceptos, Modelos, Teoría e Aplicación. Dentro deste sitúase na materia denominada: Fundamentos do Traballo Social. Pretende como obxectivo xeral acercarse a construción do Traballo Social como disciplina e profesión.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinação historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo

C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. Coñecer e comprender a epistemoloxía do Traballo social	A1	B1	C5 C6 C13 C14 C17	D11 D12 D14 D15
2. Promover actitudes de relación interpersoal.	A4	B2 B3	C3 C10 C15 C17 C23 C25	D1 D2 D3 D8 D9 D10 D14 D15 D16 D17 D22 D23
3. Potenciar actitudes de autocrítica, tolerancia e innovación.		B1 B2	C6 C10 C19 C22 C24 C25	D1 D2 D3 D8 D9 D11 D16 D17 D19 D22 D23

4. Recoñecer a diversidade, a diferenza e a *multiculturalidad como fonte de crecemento persoal e social.	A2	B1	C3	D1
	A3	B2	C5	D2
	A4	B3	C6	D3
			C8	D8
			C13	D9
			C15	D10
			C22	D11
			C24	D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D24
5. Comprender as responsabilidades propias do futuro traballador social.	A2	B3	C15	D3
			C17	D10
			C22	D17
			C23	D19
			C25	D22
6. Aprender a traballar en equipo multidisciplinar e/ou interdisciplinar	A4	B1	C14	D2
		B2	C17	D8
			C23	D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D16
				D19
7. Comprender o sentido do respecto cara aos usuarios.	A1		C6	D17
	A5		C8	
			C19	
			C22	
			C24	
8. Adaptarse a situacións novas.	A4	B2	C17	D8
	A5		C23	D10
			C25	D16
				D19
				D22
				D23
9. Aprendizaxe autónoma, crítico e continuado.	A2	B2	C3	D8
	A5		C24	D10
				D16
				D17
				D18
				D23
10. Actualización permanente, actitudes e habilidades propias do traballo científico e da investigación.	A3	B2	C23	D1
	A4		C25	D2
	A5			D3
				D16
				D19
				D23
11. Sensibilidade respecto temáticas de concienciación social	A5	B3	C13	D15
			C25	D17
				D19
				D23
				D24

Contidos

Topic

NATUREZA E APROXIMACIÓN Ó CONCEPTO DE TRABALLO SOCIAL	.Epistemoloxía .Natureza .Concepto de Traballo Social
O OBXETO DO TRABALLO SOCIAL	. Concepto . Concepcións do obxecto ó longo da historia do T.Social . Diferentes delimitacións do obxecto en T.S.
AS TEORÍAS DE INFLUENZA NO TRABALLO SOCIAL	. Relación teoría-práctica-teoría . Teorías procedentes das ciencias sociais/humanas . Os modelos de intervención en traballo social
INTRODUCCIÓN HISTÓRICA Á CUESTIÓN METODOLÓXICA EN TRABALLO SOCIAL	. O método é a metodoloxía . As dimensións ou niveis . A evolución do método en T.Social
INTRODUCCIÓN A INTERVENCIÓN PROFESIONAL	. Tipos de intervención . Funcións . Ámbitos de intervención . Niveis de intervención . Sectores de intervención
ASPECTOS ÉTICOS NA INTERVENCIÓN DO TRABALLADOR/A SOCIAL	. Ética e T.S. . O código deontolóxico

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	20	10	30
Saídas de estudo	0	3	3
Traballo tutelado	4	22	26
Seminario	7	10	17
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo de casos	3	6	9
Eventos científicos	2	0	2
Aprendizaxe-servizo	9	25	34
Exame de preguntas obxectivas	1	19	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	5	6

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición xeral, por parte das profesoras, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices relacionadas coa materia.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións etc. de interese académico-profesional para o alumnado. As saídas de estudos ao barrio do Couto coa metodoloxía Aprendizaxe servizo queda condicionado á aprobación da actividade.
Traballo tutelado	O alumnado, de xeito individual ou en grupo, elaborará un documento sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a recollida de información, lectura e manexo de bibliografía e redacción do documento final, podendo supoñer a exposición do mesmo.
Seminario	Seguimento, atención e asesoramento do alumnado para o desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Actividades introdutorias	Situar ao estudiantado na materia, partindo do que saben e coñecen e relacionando os contidos cos obxectivos que se pretenden
Estudo de casos	Planteamento de casos e lecturas prácticos relacionadas coa parte da materia teórica que se está impartindo
Eventos científicos	Invitación de expertos da comunidade para desenvolver na aula temas relacionados coa materia. Asistencia a xornadas e congresos científicos que aporten ampliación de coñecementos

Aprendizaxe-servizo	Traballo tutelado. Os estudantes traballan por equipos, e guiados por un plan de traballo que concreta as actividades, as entregas e os prazos. As fase e actividades do traballo tutelado son catro: 1) revisión bibliográfica; 2º) deseño do produto que se pon ao servizo da comunidade. 3º) Verificación do produto. 4º) De exposición e presentación do produto. Este plan de traballo adaptase ao tema e poboación que se vai a estudar e coa que se vai a intervir. Estudantado de avaliación continúa. O estudantado que seleccione a proposta de Aprendizaxe Servizo (APS) [Educa na diversidade para transforma a sociedade] participará, de forma activa e responsable, nas actividades asociadas ao proxecto, a saber: 1) colabora con entidades externas e institucións; 2) realiza saídas de campo; 3) participa en actividades formativas e culturais asociadas. As entregas será sucesiva e progresivas.
---------------------	---

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	As alumnas e alumnos recibirán apoio individual de xeito sistemático e continuo dos traballos que se lle proponen na materia, en aula e tutoría.
Seminario	Os grupos de traballo Terán supervisión da profesora da súa actividade grupal

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Exame de preguntas obxectivas	O exame consistirá nunha proba tipo test de 40 preguntas de resposta única (con 2 alternativas) sobre a materia teórica desenvolta nas sesións maxistrais. Deberán obter unha nota de aprobado para poder sumar ó resto dos apartados de avaliación. PESO 40 %	40	C3	D1		
			C5	D2		
			C6	D3		
			C8	D8		
			C10	D9		
			C13	D10		
			C14	D11		
			C15	D12		
			C17	D14		
			C19	D15		
			C22	D16		
			C23	D17		
			C24	D18		
			C25	D19		
Exame de preguntas de desenvolvemento	PROBA B PARA AVALIACIÓN CONTÍNUA 20% Dinámica, asistencia e presentación en prazo PROBA B PARA AVALIACIÓN GLOBAL Deberán responder a 4 preguntas abertas cortas sobre a/as lecturas prácticas encomendadas. PESO 20%	20		D20		
				D21		
				D22		
				D23		
				D24		
Resolución de problemas e/ou exercicios	MODALIDADE CONTÍNUA E GLOBAL TRABALLO TUTELADO AVALIACIÓN DAS COMPETENCIAS APS/ Exercizos alternativos Peso 40%	40	A1	B2	C6	D1
			A3	B3	C15	D2
			A4			D3
			A5			D8
						D9
						D11
						D14
						D17
						D18
						D19

Other comments on the Evaluation

CONSIDERACIÓNS:

- En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)
- As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto,

como aprobadas nese curso académico pero de non superar finalmente a materia non se gardarán para anos vindeiros.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "exames". En ningún caso faranse exames parciais ou modificación de datas oficiais.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios - Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

O APARTADO RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS É O ESPAZO QUE SE CORRESPONDE COA AVALIACIÓN DA METODOLOXÍA APRENDIZAXE SERVIZO EN CANTO A:

TRABALLO TUTELADO.

O traballo tutelado baseado na evidencia científica, e contextualizado no **APS - Educa na diversidade, transforma a sociedade**, responden a unha demanda que nos achega a entidade ou entidades colaboradoras para proporcionar un servizo ou produto (i.e., taller, material audiovisual, entre outros) ao colectivo con diversidade (i.e., social, académica, cultural), co que traballamos ao longo do cuadrimestre. Este traballo debe ser aplicado na poboación diana do APS e ademais debe ser defendido na sesión que conclúe do APS. 10% da nota.

AVALIACIÓN NA SOLICITUDE DO APS.

A AVALIACIÓN DAS COMPETENCIAS DO APS NA MATERIA.

Estabrecese unha puntuación do 30% da nota da materia para quenes participan no APS e a mesma puntuación para quenes non participan e deben resolver as actividades alternativas que se establezan.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

DU RANQUET, M, **Los modelos en trabajo social. Intervención con personas y familias**, S.XXI,

DE LA RED, N., **Aproximaciones al trabajo Social**, Consejo General de Colegios Oficiales de diplomados en trabajo social y asistentes sociales,

FERNÁNDEZ- GARCÍA, T., **Fundamentos del trabajo social**, Alianza Editorial,

HOWE, D., **Dando sentido a la práctica. Una introducción a la teoría del Trabajo social.**, Editorial Maristán.,

PAYNE. M., **Teorías Contemporáneas del Trabajo Social.**, Narcea.,

ROBERTIS, C., **Metodología de la Intervención en Trabajo Social.**, Ateneo,

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Subjects that it is recommended to have taken before

Introducción ao traballo social/O05G220V01105

Other comments

Recomendacións para superar a materia:

- 1.-Traballar e estudar de xeito continuado mellora notablemente a superación da materia, xa que é unha asignatura que require asentar e comprender de forma paulatina os contidos.
- 2.-Leer os temas da sesión maxistral previamente a mesma, co fin de mellorar a comprensión da explicación xeral do profesorado, así como traer elaboradas as dúbidas a aula para poder resolvelas en función das necesidades do alumnado.
- 3.-Levar o día as actividades planificadas para cada seminario.
- 4.-Non saltarse as pautas da organización do traballo tutelado.
- 5.-Plantexar as dúbidas sobre calquer aspecto da materia o profesorado, tanto na aula (en relación os contidos e exercicios) como nas titorías de despacho (para outros aspectos relacionados coa materia ou para afondar en dúbidas que por cuestión de tempo non sexa posible facelo na aula).

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

IDENTIFYING DATA**Organisation of social services**

Subject	Organisation of social services			
Code	005G220V01205			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1st	2nd
Teaching language	Galician			
Department				
Coordinator	Vázquez Pérez, Raquel			
Lecturers	Vázquez Pérez, Raquel			
E-mail	raquel.vazquez.perez@uvigo.es			
Web				
General description	(*)O sistema público de servizos sociais destinado a garantir unhas prestacións básicas ante situacións de necesidade ten unha identidade, normativa, estrutura, competencias, financiación etc. propias, e xunto con outros sistemas de protección social constitúese nun dos piares fundamentais do estado de benestar, sendo este sistema público un dos ámbitos principais de intervención do traballo social.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students have shown to have and understand knowledge in an area of study based on general secondary education, and are at a level in which they can have recourse to advanced textbooks and also to have updated knowledge on the progress made in their field of study.
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A4	Students can transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised public.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B1	Capacity to work and value of conjoint way with people, families, groups, organisations and communities his needs, limitations, difficulties, unrests and circumstances
B2	Analyse social situations subject to intervention, plan, develop, implement, review and evaluate social work practice with individuals, families, groups, organisations, and communities and with other professionals.
B3	Work with the people so that they are self-sufficient and with capacity to manifest his needs, wishes, points of view and circumstances
B4	Act preventively and in the resolution of situations of risk to citizens, for oneself and for colleagues by profession
B5	Manage and be responsible, with supervision and support, for the practice itself within the organization
C1	To build professional relationships with the aim of identifying the most appropriate intervention.
C2	To work with persons, families, groups, organizations and communities, to help them make informed decisions about their needs, circumstances, risks, preferential options and resources, taking into consideration issues of cultural diversity (and therefore, the specificities of ethnic, cultural, linguistic diversity), the need to promote equality between men and women, the need to move to an environmentally sustainable society, and to defend the values of peace.
C3	To assess the needs and available options to implement an intervention strategy.
C5	To interact with persons, families, groups, organizations and communities in order to bring about changes, promote development and improve their conditions of life through the use of the methods and models of Social Work, monitoring regularly the changes that are taking place with the aim of preparing the completion of the intervention.
C8	Promote growth, development and independence of persons by identifying opportunities to establish and create groups, using programming and group dynamics for individual growth and strengthening of interpersonal relationship skills; in particular, with multicultural diversity groups (immigration, return emigration, ethnic minorities...) and with women, taking into account their historic marginalisation in relation to sociocultural participation and in decision-making bodies (empowerment).
C13	To defend situations, families, groups, organizations and communities and act on their behalf if the situation warrants.
C14	Prepare and participate in decision-making meetings to better defend the interests of individuals, families, groups, organisations and communities.
C16	To identify, minimize and deal with the risk one and one's colleagues are running through the planning, reviewing and monitoring of actions conducive to reducing stressful and risky factors.
C20	To work efficiently within interdisciplinary and [multiorganizational] systems, networks and teams with the aim of cooperating in the establishment of goals, objectives and implementation times, contributing also to dealing constructively with possible existence of disagreements.
C21	Participate in the management and operation of social welfare entities

C23	To work within the accepted standards for the practice of Social Work and to secure one's own professional development through the use of professional knowledge and techniques as a means to justify decisions, reflecting critically about them and resorting to supervision as an instrument to improve and assess one's own professional practice.
C25	To contribute to promote the best practices of Social Work through participation in the development and analysis of the policies being implemented.
D1	Capacity for analysis and synthesis
D2	Organization and planning skills.
D3	Capacity for reflection
D4	Oral and written communication in one's native language(s).
D8	Information-management skills.
D9	Problem-resolution skills.
D10	Decision-making
D11	Work in and with diverse teams
D12	Interdisciplinary teamwork.
D14	Interpersonal relations skills.
D15	Recognition and respect towards diversity and multiculturalism
D16	Critical-thinking skills.
D17	Ethical commitment
D18	Independent-learning skills.
D19	Adaptation to new situations
D24	Sensitivity toward environmental issues, equality between men and women, culture of peace, etc.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
(*)Coñecer e comprender a organización, estrutura xeral, mecanismos de actuación e as principais A1 prestacións e programas que configuran o Sistema Público de Servizos Sociais	B1 B2 B3 B4	C1 C2 C3 C5		
(*)Promover cambios favorables na vida dos individuos e familias a traveso da administración de A2 recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade.	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C2 C3 C5 C8 C13 C14 C16 C20	D1 D2 D3 D4 D8 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D24	
(*)Participar na xestión e dirección de entidades de benestar	A3 A4	B3 B5	C1 C2 C3 C5 C20 C21 C23 C25	D1 D2 D3 D4 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D24

(*)Analizar y sistematizar la información que proporciona el trabajo cotidiano; administrar y ser responsable de su propio trabajo.	A5	B2 B4 B5	C2 C3 C14 C16 C20	D1 D2 D3 D8 D9 D10 D14 D15 D16 D17 D18
(*)Coñecer as funcións profesionais do/a traballador/a social na xestión dos servizos sociais e a participación nos mesmos das organizacións públicas e privadas.	A4	B2 B3 B4	C1 C2 C3 C5 C8 C13 C16 C20	D1 D2 D4 D9 D10 D16 D18

Contents

Topic	
The public system of social services.	Conceptual frame: nature, objective and basic provision.
The territorial organisation and competencial of the public system of social services	State competitions, autonomic and local.
The net of attention of the social services	Public field. Personal field. Third sector.
Normative frame general of the social services	International context. European context. State rule. Autonomic rule. Local rule.
The system of social services in the autonomous community Galician	Organisation and structure.
The community social services basic and specific	Organisation, management and structure. Functions of the SW.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Studies excursion	7	1	8
Presentation	2	6	8
Seminars	3	6	9
Mentored work	3	9	12
Introductory activities	1	1	2
Mentored work	5.5	5.5	11
Lecturing	22	44	66
Learning-Service	1	1	2
Objective questions exam	2	30	32

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Studies excursion	Visits to institutions providing social services
Presentation	Exhibition, by part of the students, in front of it teaching and/or a group of students, of one fear on contents of the subject or of the resulted of one work, exercise or project. Can be carried out individually or in group.
Seminars	Activities focused to the work envelope a specific subject, that allow *afondar or supplement the contents of the subject. They Will employ how supplement of the theoretical kinds.
Mentored work	IT/The student develops exercises or projects in the low classroom the guidelines and supervision of the @docente.
Introductory activities	Activities *encamiñadas to take contact, gather information envelope the students and to present the teaching methodology, the evaluation and the generic contents of the subject.
Mentored work	IT/The student develops exercises or projects in the low classroom the guidelines and supervision of the @docente.
Lecturing	Exhibition by part of the professor of the contained, theoretical bases and/or guidelines envelope to subject object of study.
Learning-Service	(*)De ser posible empregarase a metodoloxía Aprendizaxe Servizo no traballo tutelado

Personalized assistance

Methodologies Description

Mentored work	In a small group, the students will elaborate a document-work on one of the aspects of the subject, preferably on the organization of a Social Services Department, among others, based on the subject taught and following the legislation in force. It will include foundation, search and collection of information, reading and handling of bibliography, *contextualization, writing, evaluation-conclusions. The use of language *inclusive and non-discriminatory in any of the areas of intervention will be especially valued. Advice from the teacher in the classroom and in group tutorials. Group work, work supervision and exhibition in the classroom.
---------------	--

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Mentored work	This heading includes a variety of assignments that are part of the continuous evaluation system (reading and defense of professional articles, books from the basic bibliography, analysis of a social services organization, practical cases...). Each of the works requested and presented by the student individually and/or in group will be evaluated. It is necessary to have passed this part in order to average the grade obtained in the multiple-choice test. An individual dossier will be requested in which all the practices, exercises and works done will be included. It will be considered part of the evaluable follow-up of the practical part of the subject the realization of random tests (written answer to questions; small test...) tending to verify in the classroom the realization of the requested works and assignments. The grade of the practical part of the subject will only average with the grade of the theoretical part (exam) if it is equal or superior to 2.5.	30	B1 C1 D1 B2 C2 D2 B3 C3 D3 B4 C13 D4 B5 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D24
Mentored work	Practices and classroom work	30	A3 B1 C1 D1 A4 B2 C2 D2 A5 B3 C3 D3 B4 C5 D4 B5 C8 D8 C13 D9 C14 D10 C16 D11 D12 D14 D16 D17
Objective questions exam	O/a alumno/alumna se examinará de la parte teórica de la materia desenvuelta en las sesiones magistrales y en los seminarios. La nota obtenida en el examen de la parte teórica será el 50% de la nota total y sólo hará promedio con la nota de la parte práctica si es igual o superior a 2,5. Para el alumnado asistente, el examen constará de 40 preguntas con cuatro alternativas de respuesta, de las cuales sólo una es verdadera. Cada tres respuestas incorrectas se invalidará una respuesta correcta. El corte del aprobado se sitúa en 20	40	A1 B1 C1 A2 B2 C2 B3 C3 B4 C5 B5 C8 C13 C14 C16 C20

Other comments on the Evaluation

Description of the evaluationContinuous evaluation:

- The evaluation of them/you students enrolled/you in the matter will do attending to the criteria explained in the educational guide.
- The continuous evaluation involves a minimum assistance to 80% of the classroom. The planning of the process education-learning demands the presence of the estudiantado in the practical activities that will develop during the course, especially in those related with the acquisition of relative competitions when knowing do and when knowing be (procedimentales and actitudinales). Underline that it does not arrive with being in the class (physical or virtual) neither that what evaluates is the simple "assistance" to the physical classroom, but the evaluable are the results of the process education-learning reflected in the exercises and activities very @realizar and the active and pertinent participation in the face-to-face or virtual classes. Therefore it will demand him to the estudiantado his presence in the activities along the course(verifiable with listings of assistance) no pudiendo be missing the more than the 20 percent of the total of face-to-face hours.
- The evaluation will be preferably continuous, the estudiantado that renounce to the continuous evaluation will be able to

opt by the global evaluation. It will have to communicate it to the educational in the term established.

Global evaluation:· **Proof, practical, exercise, presentation, etc. (30%)** Will consist in the preparation and delivery of a document-work on one of the appearances of the matter, preferably on the organisation of a Department of Social Services, among others, based in the matter given and following the valid legislation. It will include foundation, research and collected of information, reading and handle of bibliography, contextualización, editorial, assessment-conclusions. It will value especially the use of the language inclusivo and no discriminatory in any one of the fields of intervention.

· **Proof of objective questions, etc. (40%)**

The theoretical part of the matter will consist in the same proof type test established for the students asistencial (40 questions with four alternatives of answer, of which only one is true, in which each three wrong answers will invalidate a correct).

· **Proof, practical, resolution, examination of questions of development, etc. (30%)**

will consist in answering to the conceptual contents, actitudinales and procedimentales developed along the course and that it can purchase through the bibliography and the preparation of the works tutelados that commission him to the students asistencial. In this sense, in the practical part will be able to include questions to develop and supposed related with the articles, supposed and #practical developed in the matter.

EXTRAORDINARY ANNOUNCEMENT (2ª opportunity)

The proofs (theoretical part the practical part) surpassed in the 1ª opportunity, will not be object of evaluation in the 2ª opportunity, considering approved in this academic courses. They will not save notes of a course to another.

The 1ª opportunity, in the case of not surpassing the matter, does not be recorded in the academic file. The qualification does effective in the extraordinary announcement.

MODALITY of GLOBAL EVALUATION and COURSE PUT YOU

The and the students that decide to opt by the global evaluation and Course Put you, will have to put in contact with the professor to notify this option to beginnings of course and always before the term established.

With the purpose to favour the conciliation of the labour life and the academic training, the contents, planning, methodological resources and system of evaluation will adapt for students no asistencial and of the course put you guaranteeing, anyway, the achievement of the competitions and results of learning established in this document. It will open a specific folder in the platform Moovi in which it will inform of the tasks and proofs of evaluation that will guide the development of this matter for students of the course put you or professional in exercise.

Other comments to take into account in the evaluation

They will not save notes of any part of the matter for the following academic course. It will demand that the estudiantado know to write properly and without orthographical faults (tildes graphic and included abbreviations), that know to read comprensivamente, analyse and sintetizar as well as resumir the read or listened in the classrooms. Also it expects that it know to express with correction and in accordance with the level that demands a university cycle using an ideal terminology the east register linguistic. All this will constitute part of the evaluation of the students and, anyway, will have to reflect us his exercises and in the examination. The plagiarism supposes immediately the suspense of the matter. The matter can be studied completely with the existent materials in Moovi and with the advice of the educational through his emails or of tutorías face-to-face or virtual, previous appointment.

The official dates of the examinations can consult in the web of the facultade <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exámenes/> in the space 'Examinations 2023-24'

In coherence with the character inclusivo that characterises the Faculty of Education and social Work, this guide will be able to be adapted to attend to the specific needs of educational support that present the students ascribed to the program PIUNE (PAT).

This matter frames in a committed Faculty with the sustainability of the surroundings and of the people. Attending the this philosophy, this matter will promote educational practices in base to materials of low environmental impact in coherence with the principles of sustainability (ODS).

Sources of information

Basic Bibliography

Alemán Bracho, C., Fernández, T., **Introducción a los Servicios Sociales**, UNED, 2004

Garcés Ferrer J., **Tratado general de trabajo social, servicios sociales y política social**, Tirant humanidades, 2024

Santos Martí, J., **El cuarto pilar. Un nuevo relato para los servicios sociales.**, CGTS - Paraninfo, 2012

Vercouttes, J., **Servicios Sociales: organización y planificación**, Diego Marín, 2011

Complementary Bibliography

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Specialised social services 1/O05G220V01304

Specialised social services 2/O05G220V01406

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Epistemology of social work/O05G220V01204

Subjects that it is recommended to have taken before

Basics of social services/O05G220V01104

Introduction to social work/O05G220V01105

Other comments

-This subject is part of a Faculty committed to the sustainability of the environment and people. In accordance with this philosophy, this course will promote educational practices based on materials with low environmental impact consistent with the principles of sustainability (ODS).

IDENTIFYING DATA**Psicología: Desenvolvemento humano no ciclo vital**

Subject	Psicología: Desenvolvemento humano no ciclo vital			
Code	O05G220V01301			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinator	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Lecturers	Conde Rodríguez, María Ángeles Rodríguez Enríquez, Mónica			
E-mail	angelesconde@uvigo.gal			
Web				
General description	Esta materia ten a finalidade de asentar coñecementos básicos sobre o desenvolvemento psicolóxico ao longo do ciclo vital. É unha materia de carácter básico que se imparte no segundo curso tras haber cursado unha aproximación xenérica á psicología a partir da materia Psicología básica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D23	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject		Training and Learning Results		
1. Coñecer as principais teorías e modelos do desenvolvemento.	A1	B1	C22	D1
	A2		C24	D4
	A3			D9
	A5			D10 D16
2. Fomentar hábitos de traballo que permitan o desenvolvemento dun sistema persoal de traballo autónomo.	A2	B1	C1	D2
	A3	B6	C22	D11
	A4			D18 D19 D23
3. Favorecer a utilización de recursos e instrumentos proporcionados polas disciplinas psicolóxicas para a súa aplicación.	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C22	D4
	A3			D16 D18 D23
4. Desenvolver unha actitude de cooperación, respecto, tolerancia e compromiso tanto no seu traballo como alumno como na súa conduta profesional posterior.	A2	B1	C2	D8
	A4	B6	C22	D11
	A5		C24	D14 D17

Contidos	
Topic	
1. Concepto de desenvolvemento.	Precisións conceptuais. Modelos teóricos explicativos do desenvolvemento. Principais teorías sobre o desenvolvemento. Os grandes problemas conceptuais: o papel da herencia, o medio e os períodos críticos
2. Desenvolvemento físico e motor.	Factores que afectan ó desenvolvemento do feto. Primeiras conductas do recém nacido. Bases do desenvolvemento psicomotor. Desenvolvemento físico e progresos no autocontrol.
3. Desenvolvemento cognitivo, intelectual, social e da personalidade; propostas para a súa promoción.	Desenvolvemento cognitivo Desenvolvemento sensorial, atencional e da percepción. A memoria e a utilización de estratexias. Aparición e desenvolvemento da linguaxe. Desenvolvemento da intelixencia Precisións conceptuais. Teoría de Piaget: Período sensoriomotor, preoperatorio, operacional concreto, operacional formal. Desenvolvemento da personalidade. Desenvolvemento afectivo: o apego. Factores da personalidade. A adopción do sexo. O desenvolvemento moral. As relacións sociais. Os procesos de socialización. O xogo e a súa influencia no desenvolvemento.
4. A adolescencia, a xuventude a idade adulta e a terceira idade: estudio de ditas etapas e desenvolvemento positivo nas mesmas.	A adolescencia. Precisións conceptuais. Cambios biolóxicos e psicolóxicos. Adolescencia idade de conflitos. Principais problemas adolescentes. A identidade persoal. Adaptación social. Adulto xoven Precisións conceptuais. Desenvolvemento físico e cognitivo. Desenvolvemento psicosocial A idade adulta. Precisións conceptuais. A personalidade. Desenvolvemento intelectual. Familia e traballo. Homosexualidade e adopción. O traballo. A terceira idade. Mitos sobre o envellecemento. Cambios físicos. Personalidade e concepto do [eu]. Aprendizaxe e memoria. A xubilación. A morte como tema evolutivo.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours

Lección maxistral	22.5	12.5	35
Traballo tutelado	15	40	55
Foros de discusión	7	26	33
Exame de preguntas obxectivas	2	25	27

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos do temario da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballos e/ou exercicios que o/a estudante ten que resolver
Traballo tutelado	Presentación de aspectos dos contidos da materia previamente preparados, utilizando material proporcionado polo/a docente, ademais das achegas persoais que poida realizar o estudante, utilizando a bibliografía suxerida. Realizarase tanto de forma individual como empregando técnicas grupales participativas.
Foros de discusión	Actividades de análises e reflexión sobre distintas cuestións do desenvolvemento humano que faciliten a profundización teórico-práctica sobre os contidos da materia co obxectivo de promover actuacións, tanto para a prevención como para a promoción e mellora dos mesmos. Realizarase tanto de forma individual como empregando técnicas grupales participativas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Orientación sobre planificación, deseño e metodoloxía dos traballos prácticos. Supervisión e seguimento en pequenos grupos do desenvolvemento dos proxectos de prácticas.
Foros de discusión	Apoio e asesoramento para a organización sobre as temáticas expostas, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	O/a estudante presentará distintos aspectos de forma oral e/ou escrita dos contidos da materia, previamente preparados utilizando a bibliografía suxerida para elo.	40	A1 B1 C2 D1 A2 B6 C22 D2 A3 C24 D4 A4 D8 D9 D10 D11 D18 D19
Foros de discusión	Elaboración e presentación oral e/ou escrita de informes por parte dous estudantes, relacionados cos contidos tratados nos grupos de traballo.	30	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C2 D8 A3 B6 C22 D9 A4 C24 D10 A5 D16 D17
Exame de preguntas obxectivas	Probas que inclúen preguntas con diferentes opcións de resposta sobre contidos da materia tratados en todas as sesións.	30	A1 B2 C22 D1 A2 C24 D4 D9 D16 D23

Other comments on the Evaluation

MODALIDADES DE AVALIACIÓN

Avaliación continua

Para optar á avaliación continua esíxese a asistencia regular de, polo menos o 80%, das sesións de clase, traballos tutelados e titorías de grupos. O alumnado que non se alcance esta porcentaxe de asistencia pasará automaticamente á modalidade de avaliación global.

Para superar a materia será necesario que as/os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación de cada apartado.

Avaliación Global

Os estudantes que opten por este sistema de avaliación, ou non poidan seguir a avaliación continua, deberán realizar unha

proba final que incluíra contidos da materia de tipo teórico (40% da nota) e práctico (30%), así como un traballo práctico que deberá ser concretado co profesorado (30%) e que deberá ser entregado previamente á data oficial do exame.

Para superar a materia será preciso obter en cada unha das partes un 50% da cualificación total das mesmas.

CONVOCATORIAS

Aquelas/os estudantes que non superen algunha das probas de avaliación poderán recuperalas nas datas oficiais correspondentes á segunda oportunidade, no mes de Julio, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na primeira oportunidade.

ALUMNADO CON NECESIDADES DE APOIO EDUCATIVO

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

DATAS OFICIAIS DE EXAME

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'exames'.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá adaptarse ás necesidades específicas de apoio educativo que presenten os alumnos matriculados no programa PIUNE (PAT).

USO DE FERRAMENTAS DE IA

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Delgado, B., **Psicología del Desarrollo. Desde la infancia a la vejez**, McGrawHill, 2013

Craig, Grace J., **Desarrollo psicológico**, 8ª ed., Pearson, 2001

García Madruga, J.A. e Pardo, P., **Psicología Evolutiva, Vol. 2**, UNED, 1997

Palacios, J, Marchesi, A. e Coll, C., **Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva**, 2ª ed., Alianza Editorial, 1999

Papalia, D., **Desarrollo Humano**, 14ª ed, McGrawHill, 2021

Complementary Bibliography

Berger, K.S., **Psicología del Desarrollo. Desde la infancia a la vejez**, 12ª, Editorial Médica Panamericana, 2024

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicología: Métodos e técnicas de investigación social/O05G220V01403

Psicología: Psicología básica/O05G220V01103

Other comments

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte das/os estudantes.

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

IDENTIFYING DATA**Concepts, theories and methods in social work**

Subject	Concepts, theories and methods in social work			
Code	005G220V01302			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2nd	1st
Teaching language	Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Méndez Fernández, Ana Belén			
Lecturers	Méndez Fernández, Ana Belén			
E-mail	anabel@uvigo.gal			
Web				
General description	This is a compulsory subject, included in the module of the degree called: Social Work, concepts, methods, theory and application. It is part of the subject called: Methods, models and techniques of Social Work. Its main objective is that students approach the professional intervention of Social Work, knowing and analyzing its concept both classically and from a critical perspective. In order to operate in a scientific way in the profession of Social Work, it is essential that students know, handle and analyze the different theoretical and methodological perspectives of the discipline to ensure an adequate intervention. Without forgetting that any perspective used must be in line with respect for Human Rights.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students have shown to have and understand knowledge in an area of study based on general secondary education, and are at a level in which they can have recourse to advanced textbooks and also to have updated knowledge on the progress made in their field of study.
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A4	Students can transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised public.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B1	Capacity to work and value of conjoint way with people, families, groups, organisations and communities his needs, limitations, difficulties, unrests and circumstances
B2	Analyse social situations subject to intervention, plan, develop, implement, review and evaluate social work practice with individuals, families, groups, organisations, and communities and with other professionals.
B3	Work with the people so that they are self-sufficient and with capacity to manifest his needs, wishes, points of view and circumstances
B4	Act preventively and in the resolution of situations of risk to citizens, for oneself and for colleagues by profession
B6	Demonstrate professional competence in the exercise of social work
C1	To build professional relationships with the aim of identifying the most appropriate intervention.
C2	To work with persons, families, groups, organizations and communities, to help them make informed decisions about their needs, circumstances, risks, preferential options and resources, taking into consideration issues of cultural diversity (and therefore, the specificities of ethnic, cultural, linguistic diversity), the need to promote equality between men and women, the need to move to an environmentally sustainable society, and to defend the values of peace.
C3	To assess the needs and available options to implement an intervention strategy.
C4	To respond to situations of crisis through assessment of the urgency of situations, planning and development of actions to deal with them and through reviewing of results.
C5	To interact with persons, families, groups, organizations and communities in order to bring about changes, promote development and improve their conditions of life through the use of the methods and models of Social Work, monitoring regularly the changes that are taking place with the aim of preparing the completion of the intervention.
C6	To prepare, produce, implement and assess the plans of intervention with the client system and the professional colleagues, to negotiate the supply of services that must be used and review the efficiency of the plans of intervention with the people involved in order to adapt them to changing needs and circumstances. All this, taking into consideration the ethical obligations of the profession concerning trust, proximity, friendliness, equal relations, respect for cultural diversity, etc.
C7	To contribute to the establishment of networks to deal with the needs and work towards the achievement of the programmed results, examining them with the people involved and the support networks they might have or develop; particularly, in the case of women (abused women, regular caregivers of people with disabilities, people with mental and other disabilities), taking into consideration the specific characteristics of Galicia as a country with a geographically dispersed population, a marked contrast between rural and urban spaces, numerous abandoned areas and an ageing population (which requires larger networks).

- C8 Promote growth, development and independence of persons by identifying opportunities to establish and create groups, using programming and group dynamics for individual growth and strengthening of interpersonal relationship skills; in particular, with multicultural diversity groups (immigration, return emigration, ethnic minorities...) and with women, taking into account their historic marginalisation in relation to sociocultural participation and in decision-making bodies (empowerment).
- C9 To work on types of behavior that imply a risk for the client system through the identification and assessment of the situations and circumstances that determine such behavior and the implementation of strategies to change them.
- C10 To analyze and systematize the information provided by everyday work as a basis to change and improve the professional strategies that must respond to emerging social situations.
- C13 To defend situations, families, groups, organizations and communities and act on their behalf if the situation warrants.
- C15 To identify and intervene in the resolution of situations of risk, after the identification and assessment of the nature of such risks.
- C17 To manage one's work responsibly, assigning priorities, fulfilling our professional duties and assessing the efficiency of our work program.
- C19 To manage and present social records and reports, making them comprehensive, faithful, accessible and updated as a guarantee for decision making and professional assessments, being particularly cautious when it comes to preserving user's confidentiality rights, professional confidentiality and data protection rights.
- C22 To investigate, analyze, assess and use the knowledge available in the present time about the best practices of Social Work to review and update one's own knowledge frameworks.
- C23 To work within the accepted standards for the practice of Social Work and to secure one's own professional development through the use of professional knowledge and techniques as a means to justify decisions, reflecting critically about them and resorting to supervision as an instrument to improve and assess one's own professional practice.
- C24 Manage conflicts, dilemmas and complex ethical problems by identifying the same and designing strategies to overcome them and reflect on the results
- D1 Capacity for analysis and synthesis
- D2 Organization and planning skills.
- D3 Capacity for reflection
- D4 Oral and written communication in one's native language(s).
- D6 Knowledge of the specific culture of the autonomous community.
- D7 Learning and mastering of new technologies
- D8 Information-management skills.
- D9 Problem-resolution skills.
- D10 Decision-making
- D11 Work in and with diverse teams
- D12 Interdisciplinary teamwork.
- D14 Interpersonal relations skills.
- D15 Recognition and respect towards diversity and multiculturalism
- D16 Critical-thinking skills.
- D17 Ethical commitment
- D18 Independent-learning skills.
- D19 Adaptation to new situations
- D20 Creativity.
- D21 Leadership skills.
- D22 Entrepreneurship skills.
- D23 Striving for quality.
- D24 Sensitivity toward environmental issues, equality between men and women, culture of peace, etc.

Expected results from this subject

Expected results from this subject		Training and Learning Results			
(*)1.-Know and comprise the basic concepts of the professional intervention so much intrinsic like *extrínsecos, as well as the implicit ideological dimension in the intervention and the professional methodology.	A3	B1	C3	D1	
		B2	C5	D3	
		B3	C22	D8	
		B4	C24	D15	
				D16	
				D17	
				D18	
				D23	
				D24	

(*)2.-Know and comprise *críticamente the different theoretical perspectives and methodological in Social Work and his repercussion in the professional practice.	A1	B1	C1	D1
	A2	B6	C2	D2
	A3		C3	D3
	A4		C4	D4
	A5		C5	D7
			C8	D8
			C13	D9
			C22	D10
			C23	D11
				D14
				D15
				D16
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
				D24
(*)3.-Be able to analyse the nature of the relations between professionals, users and the potentialities and difficulties that mark them, taking into account relative appearances to the gender, the class and the cultural diversity and his methodological implications.		B1	C2	D3
		B3	C3	D11
			C6	D14
			C7	D17
			C8	D19
			C13	D21
			C22	D23
			C24	D24
(*)4.-Know and be able to apply the different phases of the methodological process of the professional intervention and his interrelationship with the theory, object and ends of the Social Work.		B2	C2	D1
			C3	D2
			C4	D3
			C5	D6
			C6	D8
			C9	D15
			C10	D16
			C17	D18
				D23
				D24
(*)5.-Be able to identify the situations of risk and crisis and prioritise the taking of decisions in the application of the methodological process.		B1	C3	D1
			C5	D2
			C15	D3
			C24	D8
				D9
(*)6.-Know the ways to involve to the users/the ones of the services of Social Work to increase his resources, his capacity and his power to influence in the factors that affect to his life and in his taking of decisions.				D10
		B3	C2	D1
			C6	D3
			C8	D6
			C13	D8
			C23	D14
			C24	D15
				D16
				D17
				D21
				D24
(*)7.-Be able to analyse and value the consequences of the distinct takings of decisions in the moment to select and apply the diverse methodological options.		B2	C3	D1
			C5	D2
			C10	D3
			C13	D8
			C15	D9
			C17	D10
			C19	D12
			C24	D16
				D17
				D24

(*)8.-Purchase basic skills to know, comprise and that apply a terminology adapted the different theoretical perspectives-methodological.	A3	B6	C10 C22 C23	D1 D2 D3 D8 D16 D17 D23 D24
(*)9.-Purchase basic skills to analyse, contextualise and evaluate *críticamente the texts and scientific documents related with the theory and *metología of the professional intervention.			C22 C23	D1 D2 D3 D8 D18 D22 D23
(*)10.-Purchase basic skills to apply the self-criticism in ideas, behaviours and social personal/skills to avoid the interference in the methodological applications.		B6	C10 C23 C24	D1 D3 D8 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D23 D24
New		B6	C3 C10 C24	D1 D8 D10 D12 D16 D23 D24

Contents

Topic

1.-Concepts, characteristic and contexts of the professional intervention in Social Work.	Concepts, characteristic and contexts of the professional intervention in Social Work.
2.-Method and methodology in Social Work: Definitions and concepts.	-Method and methodology in Social Work: Definitions and concepts.
4.-Approximation to the different theoretical perspectives and methodological in the professional intervention.	The professional intervention.
5.-The methodological process in Social Work. Study detailed and applications of the basic components.	The methodological process in Social Work
(*)5.- Implicación dos usuarios dos servizos de Traballo Social. Participación, potenciación, defensa e acompañamento.	(*)Non hai.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	22.5	0	22.5
Seminars	22.5	34	56.5
Mentored work	0	45	45
Objective questions exam	1.5	19	20.5
Problem and/or exercise solving	1	4.5	5.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

Description

Lecturing	General exhibition by part of the professor of the contents of the matter. To end to guarantee and improve the process of education-learning the *alumnado will have to read previously the contents that *desarrollarán in each session and will elaborate a document with the doubts arisen during the reading of the same, promoting like this interactive sessions and that *respondana the concrete needs of the *alumnado.
Seminars	They will employ as I complement of the sessions *magistrales. They will consist in previous reading of texts and documents to be debated and exposed in the sessions. As well as analysis and resolution of *ejercicios practical that guarantee the theoretical integration-practical of the *asignatura. If it considers timely for the development of some concrete question *traerense expert the classroom.
Mentored work	The *alumnado will have to read, analyse, comprise, and extract conclusions of a book (or equivalent group of articles) related with the competitions and contents of the matter, as well as I handle of complementary bibliography related. This activity will have autonomous character and will be *grupal. It has like main aim the *familiarización with the professional literature, the learning *colaborativo in groups, research of information in databases, presentation by writing and capacity of argumentation and defence of academic character-scientific.

Personalized assistance

Methodologies Description

Seminars	The attention customized will be of three types: 1.-In the classroom, during the sessions of the seminars to supplement the understanding of the kinds *maxistrais and the work *tutelado. 2.-In the dispatch of the professor, in the time of *titorías. Directed it any question of the subject, as well as for doubts related with the sessions *maxistrales and the activities of the seminar. 3.-Through the email, always and when the query allow it. In case to spend the *virtualidade will be able to used other applications computings, so much of the University how general, with *concertación previous.
Mentored work	The attention customized will be of three types: 1.-In the classroom, during the sessions of the seminars to supplement the understanding of the kinds *maxistrais and the work *tutelado. 2.-In the dispatch of the professor, in the time of *titorías. Directed it any question of the subject, as well as for doubts related with the sessions *maxistrales and the activities of the seminar. 3.-Through the email, always and when the query allow it. In case to spend the *virtualidade will be able to used other applications computings, so much of the University how general, with *concertación previous.

Assessment

Description		Qualification	Training and Learning Results			
Seminars	In order to guarantee the development of the course, students must bring the homework assigned for each seminar session (outline of the readings and/or resolution of exercises as well as their exposition when appropriate). Students will only be evaluated positively in this section if they comply with the requested tasks correctly (in time and form).	10	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3	B3	C5	D3
			A4	B4	C6	D8
			A5	B6	C8	D9
					C9	D10
					C10	D14
					C13	D15
					C15	D16
					C17	D17
					C22	D18
					C23	D19
						D21
						D23
						D24

Mentored work	In the sessions of the medium groups, students will be advised, oriented and will perform tasks related to a work related to the subject of the subject, proposed by the teacher. These tasks are of obligatory fulfillment, in presentation in time and form to be evaluated positively. It will have group character and will be presented in writing with academic work format. Theories object of the work (three groups for each medium group): critical theory and TS (Karen Healy); Foucault and Social Work; complexity theory and constructivism and SW.	20	A4 B6 C2 D1 A5 C3 D2 C5 D3 C6 D4 C8 D7 C9 D8 C13 D9 C15 D10 C22 D14 C23 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24
Objective questions exam	Proof type test. It Will feature of 20 or 40 low questions the system of tarpaulins-errors. The number of net questions to approve will be 13 or 26. The type of questions can have several alternatives of answer: true/fake; multiple election; *emparellamento of elements...). The students select an answer go in a number limited of possibilities.	40	A5 B2 C1 D1 B3 C2 D3 B4 C3 D8 B6 C4 D15 C5 D17 C6 D18 C7 D23 C8 D24 C9 C13 C15 C17 C19 C22 C23
Problem and/or exercise solving	(*)Realización de probas tipo obxectivo con preguntas de resposta simple, múltiples e preguntas curtas. coa finalidade de garantir individualmente as competencias de saber, saber facer en relación ao traballo tutelado previamente entregado. Personalizaranse para cada traballo.	30	A3 C13 D1 A5 C22 D3 C23 D4 D8 D10 D14 D15 D16 D19 D21 D23 D24

Other comments on the Evaluation

In order to pass the subject, each of the tests foreseen in the evaluation section must be passed previously and independently. In any case, the student will not be evaluated if he/she does not present in time and form the tasks assigned for the seminars and the tutored work.

Students are warned that no grade will be kept for the following year, this aspect applies to both students in attendance and non-attendance.

EVALUATION SYSTEMS

ATTENDANCE STUDENTS: students will be considered as such if they have a minimum attendance of 80% in the lectures and a maximum of two absences in the seminars (either face-to-face or virtual). If this requirement is not met, the student will be evaluated as a non-attending student. The modalities, as well as, the punctuation is the one established in the evaluation methodologies.

Remember that it will only be possible to pass the subject when a pass is obtained in each of the methodologies independently.

NON-ATTENDANCE STUDENTS: those students who do not meet the minimum requirements of attendance to classes (lectures and seminars, both in person and, if applicable, virtual). This student will be evaluated in a global and unique final test that will consist of (each of the parts must be approved independently in order to pass the course and all passed,

otherwise they will return to the unique test in the second convocatoria):

a.-Final exam in the official call by means of objective test (same format and correction system as for the assistants). This exam will deal with the theoretical contents of the lectures and seminars. It will score 40%.

b.-Delivery of a dossier that collects the work done by the assisting students for the tasks of the seminars and the contents related to the tutored work (prior to its delivery it must be supervised throughout the course, with obligatory character, by the teacher). The student must also present (in this dossier) the conceptual maps of the theory to be examined and two pages of conclusions for each theory that is not the object of the development question. It will score 20%. It will only be evaluated if the student passes the multiple-choice exam.

c.-Development question: it will only be evaluated if the student passes the multiple-choice exam, it will deal with the aspects and materials related to the tutored work, it will be evaluated as long as the first part of the multiple-choice exam has been passed (it will evaluate the competences obtained by the students in the tutored work). The student will select the theory to be developed and it will be included in the dossier. It will score 10%.

d.- Written defense with short reflection questions on the official exam date, if it is possible due to teaching organization, it will be done orally on the date and time indicated by the teacher. It will score 30%.

WARNING: The continuous monitoring of classroom activities and communication with students related to the tasks will be done through the Moovi Platform.

FOR ASSISTANT AND NON ASSISTANT STUDENTS: at the beginning of the course, documents with the instructions and the schedule for the delivery of the assignments and evaluation tests will be uploaded, being compulsory to pass the course.

Students will be required to know how to write correctly and without spelling mistakes (including graphic accents and abbreviations), how to read comprehensively, analyze and synthesize as well as summarize what they have read or heard in the classroom. It is also expected that he/she knows how to express him/herself correctly and in accordance with the level required by a university cycle, using terminology suitable for this linguistic register. All this will be part of the student's evaluation and, in any case, will have to be reflected in their exercises and in the exam. Plagiarism means immediate failure of the subject.

SECOND CALL

"The parts of the subject passed in the 1st opportunity, will not be subject to evaluation in the 2nd opportunity, being considered, therefore, as approved in this academic year".

The official dates of the exams can be consulted on the faculty website <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exámenes/> in the space 'Exams 2022-23'.

-In coherence with the inclusive nature that characterizes the Faculty of Education and Social Work, this guide can be adapted to meet the specific educational support needs presented by students enrolled in the PIUNE program (PAT), as well as students in the bridge course.

Sources of information

Basic Bibliography

De Robertis, C., **Metodología de la intervención en trabajo social**, El Ateneo,

Matus Sepúlveda, T., **Propuestas contemporáneas en Trabajo Social: hacia una intervención polifónica**, Espacio, 2002

Morán Carrillo, J. M., **Intervención metodológica en trabajo social: estrategias de intervención y contexto en trabajo social**, Certeza, 2004

Quezada Benegas, M. et al., **Perspectivas Metodológicas en Trabajo Social**, Espacio, 2001

Vélez Restrepo, O.L., **Reconfigurando el Trabajo Social. Perspectivas y tendencias contemporáneas**, Espacio, 2003

Healy, K., **Trabajo Social. Perspectivas contemporáneas**, Morata, 2001

Complementary Bibliography

Aguilar Idáñez, M. J., **Trabajo social: concepto y metodología**, Paraninfo, 2013

Chambon, D. S. et al., **Foucault y el Trabajo Social**, Maristán, 2001

Escalada, M et al., **El diagnóstico social: proceso de conocimiento e intervención social**, Espacio, 2001

Howe, D., **Dando sentido a la práctica. Una introducción a la Teoría del Trabajo Social**, Maristán, 1999

Kisnerman, N., **Pensar el Trabajo Social: una introducción desde el construccionismo**, Lumen-Humanitas, 1998

Morán Carrillo, J. M., **Fundamentos del trabajo social: trabajo social y epistemología**, TIRANT LO BLANCH, 2006

Martínez, M.J. (Coord.), **Para el Trabajo Social. Aportaciones teóricas y prácticas**, Maristán, 2000

Morin, E., **Introducción al pensamiento complejo**, 2ª, Gedisa, 1995

Navarro Pedreño, S., **Redes sociales y construcción comunitaria. Creando (con)textos para una acción ecológica**, CCS, 2004

Rozas Pagaza, M. et al. (Coord.), **Trabajo Social y compromiso ético: asistencia o resistencia**, Espacio, 2000

VV.AA, **El método: itinerarios para la acción (I y II)**, Números 57 y 58, 2000

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Planning process in social work/O05G220V01504

Case work and family social work/O05G220V01505

Ethics and social work/O05G220V01502

Community and group social work/O05G220V01604

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psychology: Social research methods and techniques/O05G220V01403

Psychology: Social psychology/O05G220V01303

Subjects that it is recommended to have taken before

Epistemology of social work/O05G220V01204

Psychology: Basic psychology/O05G220V01103

Sociology: General sociology/O05G220V01203

Anthropology: Social and cultural anthropology/O05G220V01101

Introduction to social work/O05G220V01105

Other comments

A MOOVI will upload a photo at the beginning of the course, as well as our personal details or contact telephone number.

- 1.-To work and study in a continuous way to advance notably the overcoming of the subject, since it is a subject that requires to settle the contents in a continuous way.
- 2.-To read the topics of the lecture session prior to it, in order to improve the understanding of the general explanation of the teacher, as well as to bring elaborated the doubts to the classroom to be able to solve them according to the needs of the students.
- 3.-To carry out the activities planned for each seminar on the day of the seminar.
- 4.-Do not skip the organization guidelines for the tutored work.
- 5.-To raise all the doubts about any aspect of the subject to the teacher, both in the physical or virtual classroom (in relation to the contents and exercises) and in the office or virtual tutorials (for other aspects related to the subject or to deepen in doubts that for question of time it is not possible to do it in the classroom). The use of the tutorials is essential (both for students in attendance and non-attendance) in order to facilitate the development and passing of the subject.
- 6.-For non-assistant students it is recommended to start tutoring from the beginning of the subject, facing the theoretical aspects and fundamentally to develop adequately the part of the final test that is equivalent to the tutored work of the assistant students.
- 7.-To take into account the need of previous subjects to take at the time of enrollment and, if necessary, to take them.

MOOVI WILL UPLOAD A PHOTO AT THE BEGINNING OF THE COURSE, AS WELL AS THE CONTACT TELEPHONE NUMBER IN THE PERSONAL DATA.

-This subject is part of a Faculty committed to the sustainability of the environment and people. In accordance with this philosophy, this course will promote educational practices based on materials with low environmental impact consistent with the principles of sustainability (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Psicoloxía: Psicoloxía social				
Subject	Psicoloxía: Psicoloxía social			
Code	005G220V01303			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Jesús Rodríguez, María Elena			
Lecturers	Jesús Rodríguez, María Elena			
E-mail	elenadejesus@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
General description	A Psicoloxía Social forma parte do plan formativo da titulación de Traballo Social como unha materia de carácter fundamental ou básica de cara á comprensión do comportamento humano social e á intervención no mesmo. Dita asignatura ofrece contribucións relevantes a nivel teórico, metodolóxico e práctico para o curriculum formativo en Traballo Social, na medida en que trata temas que teñen que ver cos procesos psicosociais básicos que subxacen ao comportamento social (percepción de persoas e coñecemento social, relacións sociais, comunicación, comportamento prosocial e agresivo, etc.), as actitudes e os grupos. Deste xeito adecúase ao perfil da titulación e aporta coñecementos útiles para os e as futuras profesionais do Traballo Social, na medida en que teñen que estar capacitadas para realizar intervencións en contextos sociais e institucionais (nos que viven individuos, grupos, familias, organizacións e comunidades); participar na formulación e avaliación de políticas, servizos e iniciativas sociais; contribuír á cidadanía activa mediante o empoderamento e a garantía dos dereitos humanos e sociais, e traballar na prevención dos problemas sociais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)

C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
C11	Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Que o estudiantado sexa capaz de coñecer e aplicar coñecementos sobre procesos psicosociais básicos que capaciten para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz	A1	B1	C1	D2
	A2	B3	C2	D3
	A3	B5	C9	D4
	A4	B6		D6
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D22
				D24
Ser competentes na análise e cambio de actitudes co fin de poder interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida	A2	B1	C5	D1
	A3	B2	C8	D2
	A4	B3	C9	D3
		B6		D4
				D6
				D7
				D9
				D11
				D14
				D15
				D16
				D18
				D19
				D20
				D24

Ser capaces de promover o crecemento, desenvolvemento, así como a autosuficiencia das persoas e resolución de conflitos interpersoais aproveitando os coñecementos sobre dinámica de grupos, influencia social e actitudes.	A2 A3 A4	B1 B2 B3 B5 B6	C2 C8 C9 C11	D1 D2 D3 D4 D6 D9 D14 D15 D17 D19 D20 D22 D24
Que o alumnado sexa capaz de saber apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver, apoiándose na súa formación sobre grupos, actitudes e influencia social	A2 A4	B1 B2 B3 B6	C1 C2 C5 C7 C8 C20	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D11 D14 D16 D17 D19 D20 D22

Contidos

Topic	
I. Introducción	Psicoloxía Social e Traballo Social. O enfoque psicosocial como ponte entre o enfoque psicolóxico e o sociolóxico.
II. Procesos psicosociais básicos	A socialización e o aprendizaxe social. O coñecemento social das persoas: percepción social, cognición social e procesos de atribución. A comunicación: comunicación verbal e non verbal. Niveis de comunicación.
III. Relacións interpersoais (I)	Relacións interpersoais e procesos de atracción: afiliación, atracción interpersonal. Comportamento altruista
IV. Relacións interpersoais (II)	Relacións interpersoais e procesos de rechazo: estereotipos, prexuízos e discriminación. A agresión.
V. Actitudes e influencia social	Actitudes: estrutura, formación, medición. Cambio de actitudes. Procesos de influencia social: maioritaria e minoritaria.
VI. Grupos	Introdución á psicoloxía social dos grupos (estrutura e dinámica), ás relacións entre grupos e ao comportamento colectivo.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	2	1	3
Lección maxistral	20	40	60
Traballo tutelado	6	24	30
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	20	35

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description	
Actividades introdutorias	Toma inicial de contacto co alumnado a efectos de: - Detección de coñecementos previos, expectativas en relación á materia, intereses e motivacións do alumnado. - Presentación da materia (obxectivos, contidos, metodoloxía, criterios de avaliación) e aclaración de posibles dúbidas ao respecto. - Pautas para a realización de traballos tutelados.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos básicos da materia.

Traballo tutelado	Traballos ou actividades grupais e/ou individuais que fai o alumnado de maneira autónoma dentro e fora da aula, tras a conseguinte planificación co profesorado e baixo a súa supervisión. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social
-------------------	---

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Exposición dos contidos do temario, atención ás dúbidas, suxerencias... do alumnado e guía do proceso formativo.
Traballo tutelado	Pautas, orientacións e guía do proceso formativo. Atención ás dúbidas, suxerencias... do alumnado.
Actividades introdutorias	Presentación do temario. Avaliación inicial da asignatura. Atención ás dúbidas, suxerencias... do alumnado.
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atención ás dúbidas do alumnado, orientación e guía do proceso formativo.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Elaboración, preferentemente grupal, de traballos tutelados pola profesora relacionados cos contidos da materia. Os traballos serán avaliados ata un máximo de 4 puntos, tanto se o alumnado é asistencial como se é non presencial, sendo preciso acadar como mínimo 2 puntos para superar este apartado da materia.	40	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B3 B5	C1 C2 C5 C7 C8 C9 C11 C20	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D22 D24
Exame de preguntas obxectivas	Realización dun examen tipo test e/ou preguntas de resposta curta sobre os contidos do temario. As preguntas deixadas en branco non se terán en conta na cualificación. Puntuación máxima: ata 4 puntos da nota final. É preciso obter como mínimo 2 puntos para superar este apartado.	40	A1 A3	B6		D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D18 D20 D22 D24

Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación do grao de asimilación dos contidos do temario mediante a realización de exercicios prácticos. Tanto para o alumnado de modalidade asistencial como para o da non asistencial os exercicios realizados na aula ou de xeito autónomo durante o curso serán avaliados ata un máximo de 2 puntos, sendo preciso para superar este apartado un mínimo de 1 punto.	20	A1	B1	C8	D1
			A2	B2		D2
			A3			D3
			A4			D4
						D6
						D7
						D8
						D9
						D10
						D11
						D12
						D15
						D16
						D17
						D18
						D20
						D24

Other comments on the Evaluation

REQUISITO PARA PRESENTARSE ÁS PROBAS DE AVALIACIÓN:

O alumnado deberá **entregar ou subir a Moovi a súa ficha, debidamente cumprimentada e cunha fotografía tipo carnet, nun prazo máximo de 3 semanas desde o inicio do curso** académico, facendo constar expresamente a modalidade elixida (asistencial ou non asistencial) a través dun correo electrónico dirixido á profesora.

Isto implica que, sexa unha ou outra a modalidade elixida, **o alumnado deberá contactar necesariamente coa profesora a principios de curso (3 primeiras semanas) para comunicarlle a súa elección e poder ser convintemente avaliado.**

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

Aplicaranse dous sistemas de avaliación tomando como criterio diferencial a asistencia ou non ás clases de grupo grande e mediano, dado que a planificación deste proceso de ensino-aprendizaxe esixe a presenza do alumnado, sobre todo naquelas relacionadas coa adquisición de competencias procedementais e actitudinais, o que implica facer un seguimento das asistencias mediante controles. **Quen sen notificalo teña una asistencia por debaixo do 80%, o que equivale a 3 faltas en grupo grande e 3 en grupo mediano, será considerado a tódolos efectos como non asistencial, salvo causa debidamente xustificada** (enfermidade ou pasamento dun familiar achegado, realización doutros exames...).

* **Modalidade avaliación continua:** A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados especificados no cadro superior, sendo preciso ter superados cada un deles ailladamente.

* **Avaliación global (proba única):** A avaliación e a superación da materia virá determinada polo exame final e pola realización do traballo e dos exercicios titorizadas pola profesora -polo menos 4 titorías para superar este apartado-. A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados, sendo preciso superar cada un deles ailladamente para poder facer a media.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

SEGUNDA OPORTUNIDADE:

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

A data oficial dos exames pode consultarse na web da

Facultade: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Baron, R.A. e Byrne, D., **Psicología Social**, 1, Pearson, 2014

Fernández, I., Cuadrado, M.I., **Psicología Social**, 1, Sanz y Torres, 2012

Gaviria, E., Cuadrado, I. e López, M. (Coord.), **Introducción a la Psicología Social**, 1, Sanz y Torres, 2009

Hogg, M. eVaughan, G., **Psicología Social**, 5, Panamericana, 2010

Morales, J.F. e Olza (Coords.), **Psicología Social y Trabajo Social**, 1, McGraw-Hill, 1999

Sabucedo, J.M., Morales, J.F., **Psicología Social**, 1, Panamericana, 2015

Complementary Bibliography

Alvaro, J.L.; Garrido Luque, A., **Psicología Social**, 1, McGraw-Hill, 2003

Blanco, A.e Rodríguez Marín, J., **Intervención Psicosocial**, 1, Pearson, 2007

Cuadrado, I., Gaviria, E., López, M., **Cuaderno de prácticas de Ps. Social**, 1, Sanz y Torres, 2007

Diego Vallejo, R., Chico, M., **Prácticas de Psicología Social**, 1, Pirámide, 2006

Espelt, E., Javaloy, F. y Rodríguez, A., **Comportamiento colectivo y movimientos sociales**, 1, Pearson, 2013

Fernández Sedano, I., **Cuaderno de prácticas de Ps. Social Comunitaria**, 1, Sanz y Torres, 2008

Franzoi, S., **Psicología Social**, 1, McGraw-Hill, 2007

Hernández, B., e Valera, S., **Psicología Social Aplicada e Intervención Psicosocial**, 1, Resma, 2001

Hernández, B., Valera, S., e Suárez, **Contextos y procesos en la intervención psicosocial**, 1, Resma, 2003

López Cabanas, M., e, Chacón, F., **Intervención Psicosocial y Servicios Sociales**, 1, Síntesis, 1997

Moral Torrazo, F., **Psicología Social de la comunicación**, 1, Aljibe, 2005

Morales, J.F. e Huici, C., **Psicología Social**, 1, McGraw-Hill, 2003

Morales, J.F., Moya, M., Gaviria, E., Cuadrado, I., **Psicología Social**, 1, McGraw-Hill, 2007

Moya, M. y Rodríguez, R., **Fundamentos de Psicología Social**, 1, Pirámide, 2011

Palací, F.J., **Psicología de la Organización**, 1, Pirámide, 2005

Paterna, C., Martínez, M.C., Vera, J.J., **Psicología Social: de la teoría a la práctica cotidiana**, 1, Pirámide, 2003

Rodrigues, A., **Psicología Social para principiantes: estudio de la interacción humana**, 1, Trillas, 2006

Rodríguez, A., Morales, J.F., Delgado, N. y Betancor, V., **50 Experimentos Imprescindibles Para Entender La Psicología Social**, 1, Alianza, 2016

Sánchez, A., **Psicología Social Aplicada**, 1, Prentice-Hall, 2002

Worchel, S., Cooper, J., Goethals, G. e Olson, J., **Psicología Social**, 1, Thompson, 2003

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicoloxía: Métodos e técnicas de investigación social/O05G220V01403

Psicoloxía: Desenvolvemento humano no ciclo vital/O05G220V01301

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicoloxía: Psicoloxía básica/O05G220V01103

Socioloxía: Socioloxía xeral/O05G220V01203

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G220V01101

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Servizos sociais especializados I				
Subject	Servizos sociais especializados I			
Code	005G220V01304			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	González Rodríguez, Rubén Grech Santi, Clara Pérez Martín, Sabela			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web				
General description	Os Servizos Sociais, entendidos como instrumentos da Política Social que actúan sobre as necesidades sociais, son de máximo interese para o alumnado ao constituir un dos campos máis importantes da súa actividade profesional. Coñecer e comprender o obxecto, mecanismos de actuación, modos de provisión dos servizos sociais especializados da promoción da autonomía persoal e atención á dependencia, así como da inclusión social, resultan imprescindibles para o desempeño profesional do Traballo Social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C18	Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico

D17 Compromiso ético

D18 Aprendizaxe autónoma

D19 Adaptación a novas situacións

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención	C1
Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados	C4
Capacidade de organización e planificación	D2
Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade	C18
Aprendizaxe autónoma	D15
Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc	C6
Comunicación oral e escrita nas linguas nativas	D4
Capacidade de xestión da información	D8
Resolución de problemas	D9
Toma de decisións	D18
Traballo en e con equipos diversos	D11
Habilidades nas relacións interpersoais	D14
Adaptación a novas situacións	D19
Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias	B1
Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais	B2
Compromiso ético	D17
Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade	D15
Capacidade reflexiva	D3
Toma de decisións	D10
Razoamento crítico	D16
Capacidade de análise e síntese	D1
Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma	C15
Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención	C3
Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	A1
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	A2
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	A3
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	A4
Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	A5
Capacidade de análise e síntese	D1
Capacidade reflexiva	D3
Toma de decisións	D10
Razoamento crítico	D16
Compromiso ético	D17

Contidos

Topic

Tema1: Estructura organizativa dos servizos sociais especializados na Comunidade Autónoma Galega.	- Definición, funcións, clasificación. - Tipoloxía.
Tema 2: Servizos sociais para a autonomía persoal e atención á dependencia.	- Normativa estatal e autonómica sobre dependencia. - Definicións dos termos establecidos na lei. - Beneficiarios. - Valoración de graos. Calendario de implantación. - Servizos e prestacións do SAAD. - Compatibilidade entre servizos e prestacións. - Outros servizos, programas e prestacións da Comunidade Autónoma.
Tema 3: Inclusión social	- Prestacións socioeconómicas: Renda de inclusión social de Galicia (RISGA). Axudas de inclusión social. - Centros de inclusión e de emerxencia social. - Programas de acompañamento e acollida a persoas en situación de rúa nas grandes cidades. - Bancos de alimentos. - Equipos de inserción sociolaboral.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	20	20	40
Seminario	7	10	17
Estudo de casos	3	8	11
Aprendizaxe colaborativa	2	8	10
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	6	20	26
Presentación	2	0	2
Saídas de estudo	0	4	4
Aprendizaxe-servizo	2	2	4
Exame de preguntas obxectivas	1	24	25
Estudo de casos	1	6	7

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Eventos científicos	Conferencias, faladoiros, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno.
Aprendizaxe-servizo	Combina procesos de aprendizaxe e de servizo á comunidade nun só proxecto articulado onde os/as participantes aprenden a traballar nas necesidades reais da contorna coa finalidade de melloralas.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Presentación	Realizaranse titorías individuais e grupais.
Traballo tutelado	Realizaranse titorías individuais e grupais.

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Modalidade presencial: valoraranse os traballos solicitados e presentados polo estudante de xeito individual e /ou grupal. Inclúe as actividades realizadas no marco do proxecto de APS.	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3		C4	D3
			A4		C6	D4
			A5		C15	D8
	Modalidade non presencial: deberán presentar un traballo práctico así como realizar a lectura de diferentes artigos, ambos os dous relacionados cos contidos da materia, e que serán avaliados nun exame de desenvolvemento.				C18	D9
						D10
						D11
						D14
						D15
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico de preguntas obxectivas, sobre os contidos da materia impartidos a través de clases maxistras. Constará de 26 preguntas con dúas alternativas de resposta, das cales só unha é verdadeira. O sistema de corrección será de acertos menos erros.	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3		C4	D3
			A4		C6	D4
			A5		C15	D8
					C18	D9
						D10
						D11
						D14
						D15
Estudo de casos	Resolución dun suposto práctico vinculado cos contidos teóricos e prácticos da materia. A resolución deste, farase mediante proba obxectiva de 14 preguntas con dúas alternativas de resposta, das cales só unha é verdadeira. O sistema de corrección será de acertos menos erros.	20	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3		C4	D3
			A4		C6	D4
			A5		C15	D8
					C18	D9
						D10
						D11
						D14
						D15

Other comments on the Evaluation

Haberá duas modalidades de avaliación:

MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTINUA (PARA ESTUDANTES ASISTENTES):

Terá a consideración de asistente aquel alumnado que asista a un 80% das clases prácticas. De superar as non asistencias permitidas (20% da totalidade das clases) pasará automaticamente á modalidade de avaliación global (non asistencial).

Para aprobar a materia cómpre ter aprobada, de xeito independente, a parte práctica (traballo tutelado) e as probas de avaliación (exame de preguntas obxectivas + suposto derivado do estudo de casos).

MODALIDADE DE AVALIACIÓN GLOBAL (PARA NON ASISTENTES):

Exame teórico-práctico de todos os contidos da materia (exame de preguntas obxectivas + suposto derivado do estudo de casos); presentación dun traballo práctico; e lectura de diferentes artigos relacionados cos contidos da materia, que serán

avaliados cun exame de desenvolvemento.

Para aprobar a materia cómpre ter aprobado o exame (teórico e práctico) e o traballo práctico.

Convocatorias seguintes:

As competencias non superadas, derivadas da totalidade e/ou de parte das probas/actividades obxecto de avaliación, poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Uso de intelixencia artificial:

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Alumnado con necesidades específicas:

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Datos oficiais dos exames:

As datas oficiais de exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames".

<http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

De Lorenzo, R., **Discapacidad, sistemas de protección y trabajo social**, 2ª, Aranzadi, 2018

Gandoy-Crego, M., e González-Rodríguez, R., **Intervención social en dependencia: cuestiones interdisciplinares de interés**, Paraninfo y CGTS, 2018

Alemán, C., Alonso, J. M., e Peñasco, R., **Autonomía, dependencia y servicios sociales**, Thomson Reuters Aranzadi, 2021

Alemán, C., e García, M., **Los Servicios Sociales especializados en España**, Ramón Areces, 2008

Garcés-Ferrer, J., **Tratado general de trabajo social, servicios sociales y política social**, Tirant, 2024

Complementary Bibliography

Alemán, C., **Políticas sociales: innovaciones y cambios**, Thomson Reuters Aranzadi, 2020

Alemán, C., Alonso, J. M., e Fernández,., **Dependencia y servicios sociales**, 2ª, Aranzadi, 2013

Alemán, C., Alonso, J. M., e García, M., **Servicios sociales públicos**, Tecnos D.L., 2011

Casado, D. (dir.), **Respuestas a la dependencia**, CCS, 2004

Xunta de Galicia, **Guía de actuación coordinada contra o maltrato de persoas maiores ou con discapacidade**, Xunta de Galicia, 2012

Coma, M. e outros, **Los Malos Tratos a las Personas Mayores**, Editorial Mafre, 2005

Fantova, F., **La intervención social en los servicios sociales y en la garantía de ingresos**, 110, Servicios sociales y política social, 2016

González-Rodríguez, R., Gandoy-Crego, M., e Verde-Diego, C., **Aproximación al servicio de asistencia personal y su implantación en España**, 21, 2014

Martínez, T., **Ruta Buen trato**, Fundación Matía, ACP Gerontología y Gobierno Vasco, 2022

Riobóo-Lois, B., González-Rodríguez, R. e Verde-Diego, C., **Aspectos éticos de la asistencia personal: una visión desde el Trabajo Social**, 54(1), Siglo Cero, 2023

Rubio-Martín, M. J., **De aquellos barros, estos lodos. Un intento fallido de responsabilización pública: las personas sin hogar**, 31(2), Cuadernos De Trabajo Social, 2018

Egea, C., e Sarabia, A., **Clasificaciones de la OMS sobre discapacidad**, 50, Boletín del Real Patronato sobre Discapacidad, 2001

Mayobre, P., e Vázquez, I., **Cuidar cuesta: Un análisis del cuidado desde la perspectiva de género**, 151, Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 2015

Muyor, J., **La (des)institucionalización en el marco de la Convención Internacional de la ONU sobre los derechos de las personas con discapacidad**, 32(2), Cuadernos De Trabajo Social, 2019

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Subjects that it is recommended to have taken before

Fundamentos dos servizos sociais/O05G220V01104

Epistemoloxía do traballo social/O05G220V01204

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Introdución ao traballo social/O05G220V01105

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas con base en materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Dereito: Dereito e traballo social				
Subject	Dereito: Dereito e traballo social			
Code	005G220V01401			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito privado Dereito público Dereito público especial			
Coordinator	Castro Batán, María Jesús Riquelme Vázquez, Pablo Meleiro Vázquez, Miguel			
Lecturers	Castro Batán, María Jesús Meleiro Vázquez, Miguel Riquelme Vázquez, Pablo Vidal Cernadas, Gabriel			
E-mail	chus@castrobatan.com mmeleiro@uvigo.es priquelme@uvigo.es			
Web	http://http://fatic.uvigo.es			
General description	A materia Dereito e Traballo Social ten por finalidade o coñecemento de institucións básicas de Dereito civil , Dereito constitucional e Dereito do Traballo e de da Seguridade Social, coñecementos necesarios na formación dun Graduado en Traballo Social. En particular, preténdese formar ao estudante en nocións básicas de dereito de familia, contrato de traballo e integración no mercado laboral de colectivos con especiais dificultades, prestacións contributivas e asistenciais do Sistema de Seguridade Social e da organización constitucional do Estado, que lle permitan captar a complexidade do marco normativo e das situacións nas que se poden atopar as persoas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir

C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C19	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñece e comprende os fundamentos dos dereitos sociais, do políticas socio-laborais e os elementos básicos do sistema de Seguridade Social, a súa estrutura e a súa acción protectora nos seus niveis contributivo e asistencial.	A1			
	A2			
	A3			
Coñece e comprende as bases e principios do funcionamento das administracións públicas, en especial a súa relación de servizo cos cidadáns.	A1			
	A2			
	A3			
Coñece os procedementos do exercicio dos dereitos e cumprimento das obrigacións dos cidadáns/*as en relación coa Administración Pública.	A1			
	A2			
	A3			
É capaz de integrar no Traballo Social as esixencias que impoñen os marcos legais e as normas de prestación de servizos, en especial a esixencia de responsabilidade á Administración Pública.	B1	C1	D1	
	B2	C2	D2	
	B4	C3	D3	
	B5	C4	D4	
	B6	C13	D8	
		C14	D9	
		C15	D10	
		C17	D14	
		C19	D15	
		C20	D16	
		C21	D17	
		C25	D18	
			D19	
			D23	
			D24	
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	A1	B1	C3	D1
	A2	B2	C4	D3
	A3	B4	C13	D8
	A4		C19	D9
	A5		C25	D10
				D15
				D16
				D17
				D19
				D23

Integrar no Traballo Social as esixencias que impoñen os marcos legais, a aplicación da práctica política e a intervención do poder xudicial na resolución de conflitos.	A1	B2	C1	D1
	A2	B6	C2	D2
	A3		C3	D3
	A4		C4	D8
	A5		C13	D9
			C14	D10
			C17	D16
			C19	D17
			C20	D18
			C25	D19
Coñecer as principais institucións xurídicas e políticas.	A1	B5	C3	D2
	A2	B6	C15	D9
	A3		C21	D24
	A4		C25	
	A5			
Coñecer os principios do Estado Social e Democrático de Dereito.	A1	B2	C2	D9
	A2	B4	C4	D10
	A3	B6	C13	D15
	A4		C19	D16
	A5			D17
Coñecer e comprender o marco das distintas fontes de produción normativa.			C2	D1
			C3	D2
			C14	D3
			C15	D8
			C17	D9
Coñecer os fundamentos dos dereitos humanos e, en particular, dos dereitos sociais.			C19	D16
	A1	B1	C2	D3
	A2	B2	C13	D9
	A3	B4	C19	D10
	A4	B5	C25	D15
Identificar e afrontar os problemas da cidadanía relacionados cos dereitos fundamentais.	A5	B6		D17
				D24
	A1	B1	C3	D3
	A2	B2	C4	D4
	A3	B4	C13	D8
Apreciar a *multiculturalidad e a diversidade.	A4		C14	D9
	A5		C19	D10
			C25	D15
				D16
				D17
Coñecer e comprender o marco xurídico dos dereitos humanos nos seus diferentes *categorizacións xurídicas e a súa protección, especialmente o dereito á intimidade e á protección de datos persoais e as súas implicacións na intervención do Traballo Social. Coñecer os novos dereitos do Estado Social.				D24
	A1	B1	C2	D4
	A2	B2	C25	D14
	A3	B4		D15
	A4	B5		D19
Coñecer e comprender o marco xurídico das relacións persoais e familiares en especial entre cónxuxes (matrimonio, separación e divorcio, parellas de feito) e en relación cos menores (dereitos e obrigacións de e para cos menores, adopción e acollemento, e protección de menores).	A5	B6		D24
	A1	B2	C2	D1
	A2	B4	C4	D2
	A3	B5	C13	D9
	A4	B6	C14	D10
			C17	D15
			C25	D16
				D17
				D24
			C2	D1
			C4	D3
			C13	D4
			C14	D8
			C19	D9
				D10
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D24

Contidos	
Topic	
PARTE I: O DEREITO, O ESTADO E O seu ORDENAMENTO XURÍDICO	1. Concepto, elementos e formas de Estado 2. Orixes e transformacións do Constitucionalismo 3. Elaboración e aprobación da Constitución española de 1978. Características.
1. Introducción ao concepto de Dereito. O dereito como forma de organización social e como fenómeno cultural e social. As relacións entre Dereito e Poder. O Dereito constitucional	
2. O ordenamento xurídico e a creación, interpretación e aplicación do Dereito.	1. Valor normativo da CE 1978 2. Constitución e Ordenamento Xurídico 3. Fontes do Dereito: Tratados Internacionais; Dereito da Unión Europea; A lei e os tipos de Leis; Estatutos de autonomía; normas con rango de Lei; outras fontes do Dereito
3. Principios do Estado Social e Democrático do Dereito. A organización do Estado	1. A Xefatura do Estado 2. As Cortes Xerais 3. O Goberno e a Administración. Organización das Administracións Públicas: principios de actuación. O procedemento administrativo común: fases e participación dos cidadáns. A validez e a eficacia dos actos administrativos. Garantías xurídicas fronte ás actuacións das Administracións Públicas. Responsabilidade por acción ou omisión administrativa en relación co funcionamento dos servizos sociais. 4. Poder Xudicial 5. Tribunal Constitucional
4. Dereitos fundamentais e liberdades públicas: Fundamento, categorización xurídica e protección. Os dereitos fundamentais e o traballo Social.	1. Dereitos fundamentais e liberdades públicas: Orixe e evolución. 2. O sistema de dereitos fundamentais na Constitución española de 1978 3. As garantías das liberdades e dos dereitos fundamentais 4. O dereito á intimidade e á confidencialidade da información en traballo Social. 5. O papel do traballador social en relación cos dereitos e liberdades dos estranxeiros. 6. Igualdade e solidariedade no Estado Social e Democrático de Dereito. 7. Os dereitos sociais e as necesidades básicas. 8. Os novos dereitos do Estado Social
PARTE II: CONTRATO DE TRABALLO, INTEGRACIÓN NO MERCADO LABORAL E PROTECCIÓN SOCIAL	1. Concepto de Dereito do Traballo.- 2. O traballo asalariado.- 3. As fontes do Dereito do Traballo.- 4. Contrato de traballo. Concepto e caracteres. Partes. O traballador inmigrante. Forma. Salario e tempo de traballo. Extinción.
1. Significado do Dereito do traballo. O contrato de traballo.	
2. A Seguridade Social. O Réxime Xeral.	1. O Sistema de Seguridade Social en España. 2. Actos de encuadramento.- 3. Cotización.- 4. A acción protectora: Asistencia sanitaria. Incapacidade temporal. Maternidade, paternidade, risco durante o embarazo e risco durante a lactación natural. Redución de xornada por coidado de menor afectado de cancro ou enfermidade grave. Incapacidade permanente. Xubilación. Morte e supervivencia. Prestacións de protección á familia. Prestacións por desemprego. Protección asistencial.
PARTE III: DEREITO DE FAMILIA	A familia na Constitución. -A familia non matrimonial: as unións de feito e os seus efectos. -O matrimonio: concepto, natureza e caracteres. - Requisitos do matrimonio: capacidade matrimonial e impedimentos. - Relacións persoais e patrimoniais entre os cónxuxes. -A separación matrimonial. -A disolución do matrimonio. -A nulidade do matrimonio.
1. Familia e Dereito de Familia.	
2. Filiación.	Determinación e proba da filiación. -A patria potestade. -A filiación adoptiva: concepto, efectos, extinción. - As institucións tutelares e de garda. -A protección de menores: desamparo, garda e acollemento. -A incapacidade

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Estudo de casos	15	15	30
Seminario	9	9	18
Exame de preguntas obxectivas	3	54	57
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia obxecto de estudo, os seus fundamentos teóricos e directrices principais, contidos que deberán ser estudados polo alumno e que serán obxecto de avaliación.

Estudo de casos	Formulación e resolución de casos prácticos a fin de levar á práctica os contidos teóricos da materia. Para ese efecto, o docente proporá ao alumnado a resolución de feitos, supostos, casos, sentenzas, etc, coa finalidade de coñecelos, interpretalos, resolvelos, así como reflexionar sobre os mesmos, contrastar datos, completar os seus coñecementos e, no seu caso, tentar procedementos alternativos de solución.
Seminario	Entrevistas/conversacións do docente cos alumnos para asesoramento e desenvolvemento de actividades, debates, traballos tutelados... e do proceso de aprendizaxe en xeral.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atenderanse e resolverán dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos da materia impartidos durante as sesións maxistrais. Para la atención de las tutorías de los coordinadores y de los tutores de prácticas, se utilizarán medios no presenciales -fundamentalmente, los despachos virtuales de los profesores y correos electrónicos, foros u otros medios telemáticos-.
Estudo de casos	Atenderanse e resolverán dúbidas expostas polo alumnado con motivo da resolución dos casos. Para la atención de las tutorías de los coordinadores y de los tutores de prácticas, se utilizarán medios no presenciales -fundamentalmente, los despachos virtuales de los profesores y correos electrónicos, foros u otros medios telemáticos-.
Seminario	Atenderanse e resolverán dúbidas expostas polo alumnado relacionadas co contido e os casos resoltos. Para la atención de las tutorías de los coordinadores y de los tutores de prácticas, se utilizarán medios no presenciales -fundamentalmente, los despachos virtuales de los profesores y correos electrónicos, foros u otros medios telemáticos-.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos	Probas de tipo test: Probas para avaliación das competencias adquiridas no traballo tutorizado en grupos medianos que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Resultado de aprendizaxe: é capaz de integrar no Traballo Social as esixencias que impoñen os marcos legais e as normas de prestación de servizos, en especial a esixencia de responsabilidade á Administración Pública.	40	A2 B1 C13 D1 A3 B4 C14 D2 B5 C15 D3 B6 C17 D4 C19 D14 C20 D15 C21 D16 C25 D17 D18 D19
Seminario	Probas de tipo test: Probas para avaliación das competencias adquiridas na actividade autónoma titorizada na aula que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Resultado de aprendizaxe: é capaz de integrar no Traballo Social as esixencias que impoñen os marcos legais e as normas de prestación de servizos, en especial a esixencia de responsabilidade á Administración Pública.	20	A2 B2 C1 D8 B6 C2 D9 C3 D10 C4 D23 D24
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas na actividade autónoma titorizada na aula que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40	A1 C13 D1 A2 C14 D2 A3 C15 D3 A4 C17 D4 A5 C19 D14 C20 D15 C21 D16 C25 D17 D18 D19

Other comments on the Evaluation

I. AVALIACIÓN fin de carreira: Sistema de avaliación final. O alumno terá dereito a ser avaliado na convocatoria de fin de carreira mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia.

II. AVALIACIÓN maio: Sistema de avaliación: Haberá dous sistemas de avaliación, a continua e a globalAo comezo do curso, dentro dos 10 primeiros días transcurrido o primeiro mes de docencia, o/o alumno/a deberá manifestar a súa vontade de someterse ao sistema de avaliación continua. Dita comunicación deberá facela de maneira formal o docente que esté impartindo clase nese momento.

Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante o sistema de avaliación continua, o alumno

deberá cumprir os tres requisitos seguintes: 1. Acreditar asistencia a un 80% das clases máxistras, grupos medianos e accións titoriais, sen que, salvo casos excepcionais (ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, permítase xustificar a ausencia). 2. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media que resulte dos tres test que realizará ao longo do cuadrimestre, un por cada parte do programa. Próbalas tipo test realizaranse aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre. 3. Obter en cada unha das tres probas tipo test unha cualificación non inferior a 4. As probas tipo test incluírán preguntas de clase máxistras (68%), de grupo mediano (20%) e de accións titoriais (12%). O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtivese unha cualificación non inferior a 4 nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa una das probas cunha cualificación inferior a 4, poderá optar por ir ao exame final con toda a materia ou examinarse unicamente da parte suspensa. En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado a xuízo dos profesores (ex. ingreso hospitalario-, non puidese realizar algunha das tres probas na data prevista para iso, poderá examinarse deses parte na convocatoria de maio sen penalización algunha.

Sistema de avaliación global: O alumno que non desexa acollerse ao sistema de avaliación continua ou que non cumpra os requisitos esixidos para aprobar a materia, terá dereito a ser avaliado na convocatoria de maio mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases máxistras, grupos medianos e accións titoriais.

III. AVALIACIÓN xuño-xullo: En caso de non ter superada a materia na avaliación de maio-xuño, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. Se o alumno non aproba a materia na avaliación de maio, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante cursoo conservarase para a convocatoria do mes de xullo, conforme a criterios semellantes aos previstos para a primeira avaliación. En todo caso, o alumno poderá optar pola realización dun exame final con toda a materia da materia. O exame final consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases máxistras, grupos medianos e accións titoriais.

IV. A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno deberá someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

V. ADVERTENCIA: O seguimento continuo das actividades de aula e a comunicación co alumnado relacionado coas tarefas, realizarase a través da Plataforma Moovi.

SEGUNDA CONVOCATORIA (As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, por tanto, como aprobadas neste curso académico).

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumno adscrito ao programa PIUNE (PAT) Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptárase para os alumnos do curso ponte garantindo, en todo caso, o logro das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico en Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para os alumnos de curso ponte ou profesionais en exercicio.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios (Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a Uvigo.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exámenes/> no espazo 'Exames 2026-27'

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BLANCO VALDÉS, ROBERTO, **Introducción a la constitución de 1978**, 2016, 5ª,

AA.VV., VELASCO PORTERO, T., NÚÑEZ-CORTÉS CONTRERAS, P., (Dir.), **Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social para Titulaciones no jurídicas**, última edición,

AA.VV., **LEGISLACIÓN: Código/legislación de normas laborales y de seguridad social**, última edición,

Bercovitz Rodríguez-Cano, Rodrigo, **Manual de Derecho Civil. Derecho de Familia**, última edición,

AA.VV., **Código civil actualizado**, actualizado,

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito: Fundamentos xurídicos/O05G220V01201

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta

filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

IDENTIFYING DATA**Habilidades sociais e de comunicación do traballo social**

Subject	Habilidades sociais e de comunicación do traballo social			
Code	005G220V01402			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Jesús Rodríguez, María Elena			
Lecturers	Jesús Rodríguez, María Elena			
E-mail	elenadejesus@uvigo.es			
Web				
General description	A materia pretende proporcionar ao alumnado un coñecemento pormenorizado sobre as habilidades sociais e da comunicación, pilar básico non só no seu desenvolvemento persoal senón, e sobre todo, para o seu futuro exercicio profesional, baseado no traballo conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades, así como con outros e outras profesionais. Polo tanto, unha boa praxe do Traballo Social debe pasar necesariamente polo coñecemento e manexo das ditas habilidades.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias			
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais			
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias			
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización			
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social			
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz			
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)			
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos			
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes			
C11	Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos			
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades			
C16	Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco			

C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. O alumnado coñece e comprende a importancia das habilidades sociais nas relacións interpersonais, os compoñentes básicos das mesmas e o seu entrenamento.	A1	B1	C2	D1
	A2	B6	C9	D2
	A3		C10	D3
	A4		C11	D4
	A5		C14	D7
			C16	D8
			C20	D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D19
2. O alumnado é capaz de intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos.	A2	B1	C2	D1
	A3	B2	C8	D2
	A4	B3	C9	D3
		B5	C10	D4
		B6	C11	D8
			C14	D9
			C16	D10
			C20	D11
			C24	D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D19
				D20
				D24

3. O alumnado é capaz de interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promocionar o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar ás súas condicións de vida.	A2	B1	C2	D1
	A3	B2	C8	D2
	A4	B3	C9	D3
		B6	C10	D4
			C11	D6
			C14	D8
			C20	D9
			C24	D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D19
				D20
				D24
4. O alumnado é capaz de apoiar e promover o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades.	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C8	D2
	A4	B3	C9	D3
		B6	C20	D6
				D9
				D11
				D12
				D14
				D15
				D19
				D20
				D22
5. O alumnado é capaz de promover o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal.	A2	B3	C8	D1
	A3	B6	C9	D2
	A4		C10	D3
			C24	D4
				D9
				D10
				D14
				D15
				D19
				D20
				D24
6. O alumnado é capaz de utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos.	A2	B1	C2	D1
	A3	B2	C11	D2
	A4	B6	C14	D3
			C24	D4
				D9
				D10
				D14
				D15
				D16
				D17
				D20
				D22
7. O alumnado é capaz de apoiar ás persoas para que sexan capaces de manifestar as súas necesidades, puntos de vista e circunstancias.	A2	B1	C2	D1
	A3	B3	C8	D3
	A4	B6	C10	D8
				D9
				D10
				D14
				D15
				D17
				D19
				D20
				D24

8. O alumnado é capaz de traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias.	A2	B3	C8	D1
	A3	B5	C14	D2
	A4	B6		D3
				D4
				D6
				D9
				D10
				D14
				D16
				D17
				D20
				D22
				D24

Contidos	
Topic	
Bloque I: A comunicación como eixo da habilidade social	Relacións interpersoais, habilidades sociais e comunicación. O proceso de comunicación. Errores e barreiras na comunicación. Comunicación verbal e non verbal. O enfoque sistémico aplicado á comunicación humana.
Bloque II: HHSS: aspectos teóricos	Relacións interpersoais e habilidades sociais. Aprendizaxe social e habilidades sociais. Concepto de habilidade social e competencia social e modelos explicativos: o Modelo de competencia social e HHSS. Compoñentes das HHSS. Estilos comunicativos. Conductas socialmente habilidosas: autoestima, autoimaxe, asertividade, autocontrol e toma de decisións
Bloque III: HHSS: aspectos metodolóxicos	Adestramento en HHSS: etapas e métodos. HHSS na infancia, a xuventude e a idade adulta. Técnicas de avaliación das HHSS.
Bloque IV: Importancia das HHSS e da comunicación na práctica profesional do Traballo Social	Adestramento en habilidades sociais para Traballo Social: habilidades de comunicación na relación de axuda. Manexo de situacións emocionais. Habilidades para afrontar situacións: facer e recibir críticas, afrontamento da hostilidade, desánimo e indiferencia. Comprensión e resolución de conflitos e toma de decisións. Prevención e afrontamento do estrés laboral. Traballo en equipo. Dirección de reunións e outras técnicas de discusión ou intercambio de información.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	2	1	3
Lección maxistral	20	40	60
Traballo tutelado	6	24	30
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	20	35
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introdutorias	Toma inicial de contacto co alumnado a efectos de: - Detección de coñecementos previos, expectativas en relación á materia, intereses e motivacións do alumnado. - Presentación da materia (obxectivos, contidos, metodoloxía, criterios de avaliación) e aclaración de posibles dúbidas ao respecto. - Pautas para a realización de traballos tutelados.
Lección maxistral	Exposición dos contidos básicos da materia por parte da profesora.
Traballo tutelado	Traballos e/ou actividades grupais e/ou individuais relacionadas cos contidos teóricos da materia que fai o alumnado de maneira autónoma, dentro e fora da aula, tras a conseguinte planificación coa profesora e baixo a súa supervisión.

Atención personalizada	
Methodologies	Description

Actividades introductorias	Presentación do temario. Avaliación inicial da asignatura. Atención ás dúbidas, suxerencias... do alumnado.
Lección maxistral	Exposición dos contidos do temario e atención ás dúbidas, suxerencias... do alumnado e guía do proceso formativo.
Traballo tutelado	Pautas, orientacións e guía do proceso formativo. Atención ás dúbidas, suxerencias... do alumnado.
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atención ás dúbidas do alumnado, orientación e guía do proceso formativo.

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Elaboración, preferentemente grupal, de traballos tutelados pola profesora relacionados cos contidos da materia. Os traballos serán avaliados ata un máximo de 4 puntos, tanto se o alumnado é asistencial como se é non presencial, sendo preciso acadar como mínimo 2 puntos para superar este apartado da materia.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B5 B6	C24	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22 D24
Exame de preguntas obxectivas	Realización dun examen tipo test e/ou preguntas de resposta curta sobre os contidos do temario. As preguntas deixadas en branco non se terán en conta na cualificación. Puntuación máxima: ata 4 puntos da nota final. É preciso obter como mínimo 2 puntos para superar este apartado.	40	A1 A3	B6		D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D15 D24
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación do grao de asimilación dos contidos do temario mediante a realización de exercicios prácticos. Tanto para o alumnado de avaliación continua como para o alumnado de avaliación global os exercicios realizados na aula ou de xeito autónomo durante o curso serán avaliados ata un máximo de 2 puntos, sendo preciso para superar este apartado un mínimo de 1 punto.	20	A1 A2 A3 A4	B1 B2	C8	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D15 D16 D17 D20 D24

Other comments on the Evaluation

REQUISITOPARA PRESENTARSE ÁS PROBAS DE AVALIACIÓN:

Oalumnado deberá **entregar ou subir a Moovi a súa ficha,debidamente cumprimentada e cunha fotografía tipo carnet, nunprazo máximo de 3 semanas desde o inicio do curso** académico,facendo constar expresamente a modalidade elixida (asistencial ou nonasistencial) a través dun correo electrónico dirixido á profesora.

Isto implica que, sexa unha ou outra a modalidade elixida, **oalumnado deberá contactar necesariamente coa**

profesora a principios de curso (3 primeiras semanas) para comunicarlle a súa elección epoder ser convintemente avaliado.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN (Reglamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado -Aprobado no claustro do 18/04/2023, modificado no claustro de 22/12/2023-)

Aplicaranse dous sistemas de avaliación tomando como criterio diferencial a asistencia ou non ás clases de grupo grande e mediano, dado que a planificación deste proceso de ensino-aprendizaxe esixe a presenza do alumnado, sobre todo naquelas relacionadas coa adquisición de competencias procedementais e actitudinais, o que implica facer un seguimento das asistencias mediante controles. Quen sen notificalo teña una asistencia por debaixo do 80%, o que equivale a 3 faltas en grupo grande e 3 en grupo mediano, será considerado a tódolos efectos como alumna/o de avaliación global, salvo causa debidamente xustificada (enfermidade ou pasamento dun familiar achegado, realización doutros exames...).

*** Avaliación continua:** A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados especificados no cadro superior, sendo preciso ter superados cada un deles ailladamente.

*** Avaliación global (proba única):** A avaliación e a superación da materia virá determinada polo exame final e pola realización do traballo e dos exercicios tutorizados pola profesora -polo menos 4 tutorías para superar este apartado-. A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados, sendo preciso superar cada un deles ailladamente para poder facer a media.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios ☐ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

SEGUNDA OPORTUNIDADE:

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas neste curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

A data oficial dos exames pode consultarse na web da Facultade:

<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Caballo, V., **Manual de evaluación y entrenamiento de las habilidades sociales**, 5, Siglo XXI, 2002

Castilla, S., **Habilidades Sociales**, 1, Altamar, 2009

Guix, X., **Ni me explico ni me entiendes. Los laberintos de la comunicación**, 1, Urano, 2011

Pastor, Y. -coord.-, **Psicología social de la comunicación. Aspectos básicos y aplicados**, 1, Pirámide, 2006

Roca, E., **Cómo mejorar las Habilidades Sociales. Programa de asertividad, autoestima e inteligencia emocional**, 1, ACDE Psicología, 2007

Complementary Bibliography

Ander-Egg, E., **Cómo hacer reuniones eficaces**, 1, Editorial CCS, 2004

Aguado, L., **Emoción, afecto y motivación: un enfoque de procesos**, 1, Alianza, 2005

Alberí, R. e Emmons, M., **Con todo tu derecho. Cómo proclamar nuestros propios derechos sin dejarnos manipular y sin manipular a los demás**, 1, Obelisco, 2006

Ballenato, G., **Trabajo en equipo. Dinámica y participación en los grupos**, 1, Pirámide, 2005

Ballester, R. y Gil, M.D., **Habilidades sociales**, 1, Síntesis, 2002

Berjano, E. y Pinazo, S., **Interacción social y comunicación**, 1, Tirant lo Blanch, 2001

Bimbela, J.L., **Cudando al profesional de la salud. Habilidades emocionales y de comunicación**, 8, Escuela Andaluza de Salud Pública, 2007

Bisquerra R., **Educación Emocional y Bienestar**, 1, Praxis, 1999

Boada i Grau, Joan -dir. y coord.-, **Solución de los conflictos en empresas y organizaciones**, 1, Pirámide, 2009

Borg, J., **La persuasión. El arte de influir en las personas**, 1, Pirámide, 2009

Carr, A., **Psicología Positiva. La ciencia de la felicidad**, 1, Paidós, 2007

Castanyer, O., **La asertividad: expresión de una sana autoestima**, 1, Desclee De Brouwer, 1998

- Cautela, J.R y Groden, J., **Técnicas de relajación. Manual práctico para adultos, niños y educación especial**, 1, Martínez Roca, 1989
- Cibanal, J.M.; Arce, M.C. y Carballal, M.C., **Técnicas de comunicación y relación de ayuda en Ciencias de la Salud**, 1, Harcourt-Elsevier Science, 2003
- Costa, M.y López, E. (2009)., **Manual para la ayuda psicológica. Dar poder para vivir. Más allá del counseling.**, 1, Pirámide, 2009
- Covey, S., **Los 7 hábitos de la gente altamente efectiva**, 1, Paidós, 1997
- Davis, F., **La comunicación no verbal.**, 1, Alianza, 1998
- Diego, R. de y Guillén, C., **Mediación. Proceso, tácticas y técnicas.**, 1, Pirámide, 2009
- Ellis, A. y Grieger, R., **Manual de terapia racional emotiva**, 1, Descleé de Brower, 1981
- Fernández-Abascal, E.G. [coord.], **Emociones positivas**, 1, Pirámide, 2008
- Fernández, J.M.y Ortiz, M.M., **Los conflictos. Cómo desarrollar habilidades como mediador**, 1, Pirámide, 2008
- Freeman, L., **La ira, la furia, la rabia. Cómo comprender y transformar los sentimientos destructivos reprimidos**, 1, Gedisa, 1992
- Gallardo, P. y Gallardo, J.A., **Inteligencia emocional y programas de educación emocional**, 1, Ed. Deportiva Wanceulen, 2008
- Gil, F. y Alcover, C.M. -coords.-, **Técnicas grupales en contextos organizacionales**, 1, Pirámide, 2004
- Gil, F. y León, J.M., **Habilidades Sociales: teoría, investigación e intervención**, 1, Síntesis, 1998
- Goffman, E., **La presentación de la persona en la vida cotidiana**, 1, Amorrurtu, 1987
- Goldstein A.P., Sprafkin, R.P., Gershaw, N.J. y Klein, P., **Habilidades sociales y autocontrol en la adolescencia. Un programa de enseñanza**, 1, Martínez Roca, 1989
- Goleman, D., **Inteligencia emocional**, 1, Kairós, 1996
- Goleman, D., **La práctica de la inteligencia emocional**, 1, Kairós, 1999
- Goleman, D., **Inteligencia social**, 1, Kairós, 2006
- Haeussler, I. y Milicic, N., **Confiar en uno mismo: programa de autoestima. Colección entrenamiento en competencia social**, 1, CEPE, 1996
- Inglés, C.J., **Programa Pehia. Enseñanza de habilidades interpersonales para adolescentes**, 1, Pirámide, 2009
- Kelly, J. A., **Entrenamiento de las habilidades sociales**, 1, Desclee De Brouwer, 1994
- Knapp, R.M, **La comunicación no verbal. El cuerpo y el entorno**, 1, Paidós, 1982
- López, A. y Encabo, E., **Mejorar la comunicación en niños y adolescentes**, 1, Pirámide, 2001
- López, F.; Carpintero, E.; Campo, A. del; Lázaro, S. y Soriano, S., **Programa Bienestar. El bienestar personal y social y la prevención del malestar y la violencia**, 1, Pirámide, 2010
- Maestro, G., **Hablar en público**, 1, Fragua, 1999
- Maganto, C (coord.) y Maganto, J.M., **Cómo potenciar las emociones positivas y afrontar las negativas**, 1, Pirámide, 2010
- Magaz A y Gandarias A., **AVANCEMOS. Programa de entrenamiento en habilidades sociales**, 1, Grupo Albor-Cohs, 2001
- Martínez, A. y Marroquín, M., **Programa Deusto 14-16: Desarrollo de habilidades sociales**, 1, Mensajero, 1997
- Marroquín, M. y Villa, A., **La Comunicación Interpersonal. Medición y estrategias para su desarrollo**, 1, Mensajero, 1995
- Marín, M. y Garrido, M.Á. -coords.-, **El grupo desde la perspectiva psicosocial. Conceptos básicos**, 1, Pirámide, 2008
- Marín, M. y Troyano, Y. -coords.-, **Trabajando con grupos. Técnicas de intervención**, 1, Pirámide, 2006
- Mckay, M. y Fanning, P., **Autoestima, evaluación y mejora**, 1, Martínez Roca, 1991
- Mestre Navas, J.M. y Fernández-Berocal, P., **Manual de inteligencia emocional**, 1, Pirámide, 2007
- Moraleda, M., **Comportamientos sociales hábiles en la infancia y adolescencia**, 1, Promolibro, 1995
- Naranjo, F., **La Comunicación en el ámbito social-laboral**, 1, GPS, 1994
- Nardone, G., Giannotti, E. y Rocchi, R., **Modelos de familia. Conocer y resolver los problemas entre padres e hijos**, 1, Herder, 2003
- Nardone, G., **Corrígeme si me equivoco. Estrategias de diálogo en la pareja**, 1, Herder, 2006
- Norem, J.K., **El poder positivo del pensamiento negativo: Utiliza el pesimismo defensivo para reducir tu ansiedad y rendir al máximo**, 1, Paidós, 2002
- Núñez, T. y Loscertales, F., **El grupo y su eficacia. Técnicas al servicio de la dirección y coordinación de grupos**, 1, EUB, 1996
- O'Connor, J. y Prior, R., **PNL y relaciones humanas**, 1, Paidós, 2001
- Ovejero, A., **Las habilidades sociales y su entrenamiento: un enfoque necesariamente psicosocial**, Psicothema, 2 (2), 1999
- Pease, A., **El lenguaje del cuerpo. Cómo leer el pensamiento de los demás a través de sus gestos**, 16, Paidós, 2002
- Quiles, M.N.; Morera, M. D. y Rodríguez, R., **Psicología social: procesos interpersonales**, 1, Pirámide, 2009
- Ribeiro, L., **La comunicación eficaz**, 1, Urano, 1994
- Roche, R., **La comunicación para parejas inteligentes. Cómo comunicarse y tomar decisiones**, 1, Pirámide, 2010
- Rodríguez, M.A. y Estellés, J.C., **Inteligencia emocional y social en el aula**, 1, Brief, 2008
- Rosenberg, M.B., **Comunicación no violenta. Cómo utilizar el poder del lenguaje para evitar conflictos y alcanzar soluciones pacíficas**, 1, Urano, 2000
- Segura, M., **Ser persona y relacionarse: habilidades cognitivas y sociales y crecimiento moral**, 1, Narcea, 2002
- Smith, M.J., **Cuando digo no, me siento culpable**, 1, Mondadori, 2002

Soldevila, A., **Emociónate. Programa de educación emocional**, 1, Pirámide, 2009

Soler, J.y Conangla, M., **La ecología emocional: el arte de transformar positivamente las emociones**, 1, RBA, 2010

Tizón, J., **El humor en la relación asistencial**, 1, Herder, 2005

Dinámica de grupo en trabajo social, 1, Amarú, 2005

Vallés, A., **Programa de reforzamiento en las habilidades sociales, autoestima y solución de problemas (I, II, III).**, 1, EOS, 1994

Vallés, A. y Vallés, C., **Programa de solución de conflictos interpersonales (I, II, III).**, 1, EOS, 1997

Vallés, A. y Vallés C., **Programa DIE. Desarrollando la inteligencia Emocional**, 1, EOS, 1999

Vallés, A., **La inteligencia emocional de los padres y de los hijos**, 1, Pirámide, 2009

Van-der Hofstadt, C.J., **Habilidades de comunicación aplicada. Guía para la mejora de las habilidades de comunicación personal**, 1, Promolibro, 1999

Verdugo, M.A., **PHS. Programa de habilidades sociales. Programas conductuales alternativos**, 1, Amarú, 1997

Vinyamata, E., **Manual de prevención y Resolución de Conflictos**, 1, Ariel, 1999

Watzlawick, P., Beavin, J. y Jackson, D.D., **Teoría de la comunicación humana. Interacciones, patologías y paradojas**, 1, Herder, 1991

Watzlawick, P., **El arte de amargarse la vida**, 1, Herder, 2003

Zarco, V.; Rodríguez, A.; Martín-Quirós, M.A.y Díaz, F., **Psicología de los grupos y de las organizaciones**, 1, Pirámide, 2008

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo social e mediación/O05G220V01906

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicoloxía: Desenvolvemento humano no ciclo vital/O05G220V01301

Psicoloxía: Psicoloxía social/O05G220V01303

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicoloxía: Psicoloxía básica/O05G220V01103

Socioloxía: Socioloxía xeral/O05G220V01203

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G220V01101

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Psicoloxía: Métodos e técnicas de investigación social**

Subject	Psicoloxía: Métodos e técnicas de investigación social			
Code	O05G220V01403			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Domínguez Alonso, José			
Lecturers	Domínguez Alonso, José			
E-mail	jdonso@uvigo.es			
Web				
General description	Principios fundamentais da investigación social: paradigmas, enfoques, cuestións éticas e tipos de investigación no ámbito das ciencias sociais. Técnicas cuantitativas e técnicas cualitativas aplicadas á investigación social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc

- C7 Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C9 Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
- C10 Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
- C12 Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
- C15 Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
- C17 Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
- C18 Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
- C19 Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
- C22 Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
- C23 Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
- C25 Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D4 Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
- D6 Coñecemento da cultura propia da comunidade
- D7 Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
- D8 Capacidade de xestión da información
- D9 Resolución de problemas
- D10 Toma de decisións
- D11 Traballo en e con equipos diversos
- D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
- D13 Traballo nun contexto internacional
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
- D16 Razoamento crítico
- D17 Compromiso ético
- D18 Aprendizaxe autónoma
- D19 Adaptación a novas situacións
- D20 Creatividade
- D22 Iniciativa e espírito emprendedor
- D23 Motivación pola calidade
- D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning
Results

1.- Capacidade de aplicar os métodos e técnicas de investigación en Traballo Social ao longo das súas diversas fases.	A2	B2	C3	D1
	A3	B5	C4	D2
	A4	B6	C5	D3
	A5		C10	D4
			C12	D8
			C19	D9
			C22	D10
			C23	D11
				D12
				D16
				D17
				D18
				D20
				D22
3.- Coñecer, comprender e avaliar o papel da investigación como indagación e participación reflexiva na construción da realidade social.	A2	B4	C4	D1
	A3	B5	C5	D2
	A4	B6	C10	D3
	A5		C12	D4
			C15	D8
			C17	D9
			C22	D10
			C25	D12
				D16
				D17
				D18
4.- Capacidade de analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como base para revisar e mellorar as estratexias profesionais.	A2	B1	C3	D1
	A3	B4	C5	D2
	A4	B6	C9	D3
			C10	D4
			C12	D8
			C15	D9
			C22	D10
				D11
				D16
				D17
5.- Coñecemento e habilidades na busca de información a partir dunha diversidade de fontes.	A3	B2	C3	D1
	A4	B5	C4	D2
	A5	B6	C5	D3
			C10	D4
			C12	D8
			C22	D9
				D11
				D16
6.- Desenvolver unha actitude ética en concordancia cos distintos procedementos investigativos e co Traballo Social.	A1	B1	C2	D1
	A3	B2	C3	D2
	A4	B4	C4	D3
	A5		C5	D4
			C9	D8
			C12	D9
			C17	D10
			C18	D17
			C22	D19
			C23	D20
				D22
				D23

7.- Capacidade de aplicar os métodos e técnicas de valoración, incluíndo os factores que subxacen á selección e verificación da información relevante, a natureza do xuízo profesional e os procesos de avaliación de riscos.	A2	B2	C3	D1
	A3	B4	C4	D2
	A4	B5	C5	D3
	A5	B6	C7	D4
			C8	D8
			C9	D9
			C10	D10
			C12	D11
			C17	D13
			C18	D16
			C19	D17
			C22	D18
				D19
				D22
8.- Capacidade de avaliar as diferenzas de punto de vista na recolleita de información e a fiabilidade e importancia da información recollida.	A3	B1	C2	D1
	A4	B4	C3	D2
	A5	B5	C4	D3
		B6	C5	D6
			C6	D7
			C8	D8
			C9	D9
			C10	D10
			C12	D12
			C15	D13
			C17	D15
			C18	D17
			C19	D19
			C22	D20
			C23	D22
				D23
				D24

Contidos

Topic	
BLOQUE TEMÁTICO I. FUNDAMENTOS DA INVESTIGACIÓN SOCIAL	Introdución. A Ciencia: concepto, características, clases, obxectivos. O método científico: concepto, etapas, características, orzamentos, requisitos, finalidade, etapas. O método científico nas Ciencias Sociais. Clases de métodos nas Ciencias Sociais: métodos científicos, métodos non científicos.
1. A CIENCIA E O METODO CIENTIFICO.	
2. A INVESTIGACION SOCIAL.	Noción e características. Tipos de investigación social. Elementos da investigación social: teorías, feitos, leis, hipótese, conceptos, constructos. A función das teorías na investigación social. Elaboración de teorías: teorías indutivas, teorías hipotéticas - dedutivas, teorías funcionais, modelos. Fases da investigación social. O proxecto de investigación.
BLOQUE II. PROCESO DA INVESTIGACIÓN SOCIAL	O proxecto de investigación. A formulación do proxecto de investigación. Concepto. Fases do problema: detección; elaboración: consulta bibliográfica, discusión con outros investigadores, elaboración da historia do problema; formulación. Operacionalización do problema de investigación. Categorías de problemas: problemas resolubles, problemas irresolubles. Tipos de problemas que hai que investigar. Aspectos dos problemas a investigar. Importancia do problema. O deseño da investigación. A factibilidade da investigación.
3. ORGANIZACIÓN DA INVESTIGACIÓN.	
4. A PLURALIDADE METODOLÓXICA.	Introdución: o debate cualitativo-cuantitativo. Características do enfoque cuantitativo. Características do enfoque cualitativo. Análise comparativa dos dous enfoques: cuantitativo/cualitativo. Utilización dos dous enfoques nunha mesma investigación. Opinión-discusión: Cal dos dous enfoque é o mellor?
BLOQUE TEMÁTICO III. TÉCNICAS DE INVESTIGACIÓN CUANTITATIVAS	Introdución. Concepto e natureza da observación. A observación non estruturada. A observación estruturada. A observación participante. Fases da metodoloxía observacional. A fiabilidade e validez na observación.
5. A OBSERVACIÓN.	
6. A ENQUIISA.	Introdución. Noción e características. Tipos de cuestionarios: segundo os fins científicos, segundo a súa administración ou aplicación, segundo o seu contido e dimensión temporal. Formas e tipos de preguntas: segundo a súa natureza, a súa finalidade e a súa función. Regras para a formulación e redacción das preguntas. Extensión e ordenación do cuestionario. Proba e presentación do cuestionario. Codificación, tabulación e análise. Campos de aplicación.

7. A ENTREVISTA.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	0	22.5
Traballo tutelado	0	45	45
Debate	1.5	0	1.5
Seminario	22.5	30	52.5
Exame de preguntas obxectivas	1	22.5	23.5
Debate	1	4	5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	A sesións maxistrais son o elemento fundamental para transmitir os coñecementos sobre calquera disciplina. A docencia se centra na exposición teórica dos contidos correspondentes aos diferente temas do programa da materia. Para facilitar a comprensión e dominio da metodoloxía farase unha introdución a cada tema, con aclaración conceptual e terminolóxica. Realizaranse unha serie de exercicios prácticos, para axudar ao alumno tanto na asimilación dos contidos coma estimulando a súa participación e discusión, onde tamén se clarificarán aspectos que necesiten unha explicación máis ampla. Desenvolverase en gran grupo.
Traballo tutelado	Realización, presentación e defensa dun proxecto de investigación cuantitativa-cualitativa.
Debate	Presentación e defensa do traballo de investigación.
Seminario	Desenvolveráanse no grupo mediano, serán o complemento das sesións maxistrais. Tratarán sobre un tema específico, coa finalidade de profundizar nos contidos teóricos da materia. Os estudantes, de maneira individual ou en grupos de 4, en traballo, colaborativo, elaborarán un traballo de investigación sobre un tema específico da materia do seu interese. Estes traballos cumpren con dous obxectivos básicos: constitúen o complemento esencial da materia e, representa a iniciación do alumnado á práctica da investigación no ámbito social. No seu desenvolvemento hai un nivel teórico, consistente na lectura e comentario da bibliografía sobre o tema, a partir do que os alumnos elaborarán o marco teórico, interpretarán os resultados acadados, e un nivel práctico correspondente á recollida dos datos. Estes dous niveis concréntanse na elaboración dun informe de investigación segundo as pautas, procesos e procedementos que se deben seguir ao realizar un traballo académico no ámbito social. Este traballo será baixo a dirección e orientación do profesor.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Seminario	Levaranse a cabo en grupos medianos distribuídos en subgrupos de 3 a 5 alumnos.
Traballo tutelado	Elaboración dun proxecto de investigación en grupo supervisado paso a paso polo profesor.
Debate	Presentación e defensa do traballo de investigación.

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results

Traballo tutelado	Nas sesións grupos medianos orientarase a realización das tarefas para o deseño e elaboración do traballo de investigación a entregar por escrito con formato académico. Accións de obrigado cumprimento en tempo e forma para acadar unha avaliación positiva.	40	A4 A5	C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C12 C15 C18 C19 C22 C23 C25	D1 D2 D3 D4 D7 D8 D9 D10 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D22 D23 D24	
Seminario	Os alumnos deberan realizar as tarefas encomendadas para cada sesión do seminario e corresponderanse cos pasos básicos dunha investigación. A asistencia será necesaria para poder acadar a cualificación deste apartado, e ademáis debe presentar as tarefas encomendadas.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5 B6	C2 C3 C5 C6 C8 C9 C10 C15 C17 C22 C23	D1 D2 D3 D8 D9 D10 D15 D16 D17 D18 D19 D22 D23 D24
Exame de preguntas obxectivas	Constará de 20 a 30 preguntas de resposta alternativa utilizando na súa corrección a fórmula: $a-e/n-1$. Versará sobre os contidos da materia desenvolvidos nas sesións maxistrais.	40	A1 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5 B6	C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C12 C15 C17 C18 C19 C22 C23 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D22 D23 D24
Debate	Presentación e defensa do traballo de investigación.	10			C4 C8 C9 C12 C15 C17 C18 C25	D2 D3 D6 D9 D10 D17 D18 D20 D23 D24

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Os alumnos entregarán a ficha ao profesor no primeiro mes de clase, especificando o tipo de asistencia elixido. Nos criterios de avaliación final da materia teranse en conta todo o conxunto de aspectos incluídos nos diferentes apartados desta Guía

Docente, directamente vinculados co seguimento do ritmo de aprendizaxe do alumno, tomando como punto de partida a observación sistemática diaria do profesor desde o primeiro día de clases.

A) Criterios específicos de avaliación para alumnado con avaliación continua:

Serán alumnos asistentes os que teñan unha asistencia mínima, dun 80% nas Sesións Maxistras e un 80% nos Seminarios. As puntuación que poden acadar por apartados serán:

1.- Proba tipo test (ata un máx. de 4 puntos) e mín. de 2. Cunha puntuación inferior a 2, non se acadaría a puntuación positiva na materia.2.- Seminarios Grupos Medianos (máx. 1 punto), asistencia e participación.

3.- Traballos tutelados: presentación-entrega dos traballos e un (máx. 4 puntos)

4.- Outras: pola exposición/Debate (1 punto).

B) Criterios específicos de avaliación global Deberán poñerse en contacto co profesor canto antes, pero alomenos no primeiro mes de clases. As puntuacións que poden acadar serán as seguintes:

1.- Proba tipo test (máx. 5 puntos) 2.- Traballo tutelado (máx. 4 puntos)3.- Defensa traballo tutelado (1

C) Segunda convocatoria

Os alumnos que non acaden positivamente algunha das partes de que consta a avaliación desta materia, poderán recuperala na convocatoria de xullo. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobados nese curso académico.

D) O sistema de cualificacións expresarase numéricamente, dacordo co establecido no artigo 5 do RD 1125/2003 de 5 de setembro (BOE do 18), polo que se establece o sistema europeo de créditos e o sistema de cualificacións nas titulacións unversitarias de carácter oficial.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'.

a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá adaptarse ás necesidades específicas de apoio educativo que presenten os alumnos matriculados no programa PIUNE (PAT).

b. Para as materias que forman parte do curso ponte, debe incluírse unha referencia específica para ter en conta a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: □Co fin de favorecer a conciliación da vida laboral e da formación académica, os contidos, planificación, metodoloxía Os recursos e o sistema de avaliación adaptaranse ao alumnado do curso ponte, garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Na plataforma Moovi abrírase unha carpeta específica na que se informará sobre as tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para o alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

c. O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Hernández, R.; Fernández, C. e Baptista, P., **Metodología de la investigación**, Quinta edición, McGrawHill, 2010

Facal Fondo, T., **Guía para elaborar un proyecto de investigación social**, Primera edición, Paraninfo, 2015

Complementary Bibliography

Anguera, M.T., **Metodologías cualitativas: Características, procesos y aplicaciones**. En M.A. Verdugo, M. Crespo, M. Badía y B. Arias (coords): **Metodología en la investigación sobre discapacidad**. Introducción al uos d, Publicaciones INICO, 2008

Arnau, J. y Bono, R., **Diseños de investigación aplicados (CD-ROM)**, Edicions Universitat de Barcelona, 2003

Corbetta, P., **Metodología y Técnicas de Investigación Social**, Mcgraw Hill, 2007

Guinot, C. (coord.), **Métodos, técnicas y documentos utilizados en trabajo social**, Universidad de Deusto, 2007

Vallejos, A.F. y Orti, M., **Métodos y Técnicas de Investigación Social**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2007

Hernández Sampieri, **Metodología de la Investigación Social**, Quinta edición, McGraw-Hill, 2014

Losada, J.L. y López Feal, R., **Métodos de investigación en Ciencias Humanas y Sociales**, Thompson Editores Spain/Paraninfo, 2003

Callejo, J. y Viedma, A., **Proyectos y estrategias de investigación social: la perspectiva de la intervención**, Síntesis, 2010

Bisquerra, R. (Coord.), **Metodología de la investigación educativa**, La Muralla, 2004

Gil, J.A., **Métodos de investigación en educación. Volumen III. Análisis multivariante**, UNED, 2010

McMillan, J. y Schumacher, S., **Investigación educativa**, Pearson Educación, 2010

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Psicología: Métodos e técnicas de investigación social/O05G220V01403

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicoloxía: Psicoloxía social/O05G220V01303

Subjects that it is recommended to have taken before

Estatística: Estatística aplicada á investigación social/O05G220V01202

Other comments

O alumnado debe ter en conta as seguintes recomendacións:

1. Coñecer os apuntes e material básico da materia, seguindo diariamente as exposicións maxistras da aula.
 2. Planificar e organizar os grupos de traballo, para elixir o tema do seu interese e comezar o seu desenvolvemento.
 3. Preguntar cada día as dúbidas ao profesorado.
 4. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
-

IDENTIFYING DATA				
Política social				
Subject	Política social			
Code	005G220V01404			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	#EnglishFriendly Galego Portugués			
Department	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinator	Fernández Álvarez, Antón Lois			
Lecturers	Fernández Álvarez, Antón Lois			
E-mail	alfa@uvigo.es			
Web				
General description	A Política Social é unha materia cuxos contidos son fundamentais na formación dos traballadores sociais, permitindo o coñecemento do marco xeral no que se desenvolven os sistemas de benestar social nos que intervén como profesional. O presente plan de traballo pretende proporcionar coñecementos e elementos de reflexión cos seguintes fins: - estudo dos aspectos conceptuais da política social; - aproximación teórico-metodolóxica ao Estado de Benestar; - confrontar diversas interpretacións da política social; - analizar o estado actual da política social no noso país; - efectos da integración europea e a mundialización das relacións sociais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas..., a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C21	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
C24	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
D1	Capacidade de análise e síntese

D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D10	Toma de decisións
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results				
Coñecer os fundamentos e compoñentes da Política Social como disciplina académica e a súa relación histórica co Traballo Social	A1	B1	C2	D1	
	A2		C21	D3	
Coñecemento e comprensión do proceso histórico de reforma social, e as orixes, desenvolvemento, crise e reformulación do Estado do Benestar.			C2	D17	
			C21	D24	
Coñecementos básicos das distintas concepcións ideolóxicas do Estado do Benestar.				D3	
				D15	
Coñecemento da xénese, evolución e consolidación do Estado do Benestar no Estado español.			C7	D1	
			C21	D3	
Traballar para a eliminación das barreiras, desigualdades e inxustizas que existen na sociedade.		B5		D16	
Capacidade para analizar e valorar a influencia social e o pensamento social e as súas implicacións no Traballo Social.	A3		C13	D3	
	A4			D17	
				D24	
Ser capaz de comprender e valorar distintos discursos.	A2			D15	
Ser capaz de procurar o coñecemento a través de distintas vías.	A5		C8		
Ser capaz de percibir e interpretar acontecementos con flexibilidade.				D3	
				D16	
Capacidade para desenvolver criterios de avaliación e aplicalos ao proceso de aprendizaxe.	A3			D3	
	A4			D16	
Habilidade para dialogar e chegar a acordos en traballos en grupo.			C10	D10	
			C24		
Demostrar habilidade na expresión oral de ideas propias e análises reflexivas en público.	A4			D3	
				D4	

Contidos

Topic	
1. Fundamentos históricos e teóricos da política social.	Que é a Política Social? As distintas políticas sociais.
2. O Estado do benestar: concepto e antecedentes	Antecedentes históricos. caracterización do Estado de Benestar: precedentes e manifestación plena. Política social do Estado de Benestar: posicións dominantes.
3. Cuestionamiento do Estado de benestar e a súa política social	A "crise" do Estado do Benestar. Cuestionamiento dos alicerces teóricos do Estado do Benestar. Precedentes e generalización da crítica nos anos oitenta. .
4. Principais propostas teórico-políticas á crise do Estado de benestar I	A crítica neoconservadora do Estado social: Crítica filosófica; Crítica dos dereitos individuais; Crítica utilitarista.
5. Principais propostas teórico-políticas á crise do Estado de benestar II	A "crítica da esquerda" do Estado social: Enfoque funcionalista. Enfoque conflictualista.
6. Transformacións sociais actuais e as políticas sociais	O futuro do Estado do Benestar na sociedade informacional. Política social e globalización. Política social e exclusión social.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	13	35.5
Presentación	10.5	7	17.5
Seminario	8	6	14
Prácticas con apoio das TIC	0	8	8
Exame de preguntas obxectivas	1	15	16
Traballo	1	25	26
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	14	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	17	18

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición, por parte da docente, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, das bases teóricas e/ou das directrices dun traballo, do exercicio ou do proxecto a desenvolver polo/a estudante.
Presentación	Exposición, por parte do alumnado, ante a docente e/ou un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Seminario	Entrevistas que o/a alumno/a mantén coa profesora da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Prácticas con apoio das TIC	realización de casos e actividades propostas en Moovi e na aula.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Seminario	atención personalizada de grupos
Tests	Description
Traballo	tutorización personalizada de traballos

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Presentación	Realiza e defender traballos ou prácticas ao resto de compañeir@s respondendo ás preguntas destes e do docente. Poderá explicar, a modo de conclusión, os problemas cos que se atopou durante a elaboración do traballo.	20	A1 A2 A3	C8 C10 C13 C21 C24	D1 D3 D4 D10 D15 D16 D17 D24
Exame de preguntas obxectivas	Proba con preguntas tipo test ou de resposta curta	40	A1	C21	
Traballo	Realización das prácticas subidas na plataforma MOOVI ou propostas en clase.	10	A2 A3 A4 A5	B1 B5	C2 C7 C8
Resolución de problemas e/ou exercicios	proba de preguntas de desenvolvemento por escrito ou oral	30	A1	C10 C13	

Other comments on the Evaluation

Avaliación continua:

- A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados na guía docente.
- A avaliación continua implica unha asistencia mínima a un 80% das aulas.
- A avaliación será preferentemente continua, o estudantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola avaliación global. Deberá comunicalo ao docente no prazo establecido.
- O atraso na presentación das prácticas pode conlevar un desconto na nota de cada unha delas ou inadmisión da entregada fóra do tempo.
- A cualificación final da materia distribuirase da seguinte forma:
 - Prácticas dos Grupos medianos: 15%
 - Realización e defensa do traballo dos Grupos pequenos; 15%
 - Exame de preguntas obxectivas: 40%

- Proba sobre resolución de caso práctico ou preguntas de desenvolvemento -oral ou escrito-: 30%

2ª oportunidade: Non se gardarán notas dun curso a outro nin das prácticas nin dos exames.

Avaliación global:

• Quen se acolla a esta modalidade de avaliación terá que presentar no mesmo prazo que os estudantes da avaliación continua as prácticas que fixe o profesor.

• O atraso na presentación das prácticas pode conlevar un desconto na nota de cada unha delas ou inadmisión da entregada fóra do tempo.

• A cualificación final da materia distribuirase da seguinte forma:

- Prácticas e recensións de lecturas obrigatorias que deberán expoñer ao profesor (30%)
- Proba de preguntas obxectivas (40%)
- Proba sobre resolución de casos prácticos ou preguntas de desenvolvemento, etc. (30%)

As e os estudantes que decidan optar pola avaliación global, deberán poñerse en contacto co profesor para notificar esta opción a comezos de curso e sempre antes do prazo establecido. **Ademais deberán fixar un día no que, presencialmente, e diante do profesor exporán brevemente o contido xeral das prácticas e das lecturas obrigatorias.**

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado non asistencial e do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

2ª oportunidade: Non se gardarán notas dun curso a outro nin das prácticas nin dos exames.

- As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo datas exames

- En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CONTRERAS PELÁEZ, F. J., **Defensa del Estado Social**, 1996,

RUBIO LARA, M. J., □ **El Estado Liberal y el Estado Liberal-Democrático** □ en A. DE BLAS GUERRERO, M. J. RUBIO LARA y J. DE ANDRÉS SANZ, **Teoría del Estado**, 2003,

RUBIO LARA, M. J., □ **El Estado de Bienestar** □ en A. DE BLAS GUERRERO, M. J. RUBIO LARA y J. DE ANDRÉS SANZ, 2003,

Complementary Bibliography

ARRIBA GONZÁLEZ DE DURANA, A., □ **El concepto de exclusión en política social** □, Documento de Trabajo 02-01, 2002,

T. FERNÁNDEZ GARCÍA Y Y. M. DE LA FUENTE, **Política Social y Trabajo Social**, 2009,

GARCÍA-PELAYO, M., **Las transformaciones del Estado contemporáneo**, 1977,

MONTAGUT, T., **Política Social**, 2000,

NAVARRO, V., **Bienestar insuficiente, democracia incompleta. De lo que no se habla en nuestro país.**, 2003,

SODARO, M., **Política y Ciencia Política. Una introducción**, 2006,

VELARDE FUERTES, J. y CERCAS ALONSO, A., **El Estado del Bienestar.**, 1999,

MORENO, L., **Reformas de las políticas del bienestar**, 2009,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Políticas públicas en España/O05G220V01602

Sistemas de bienestar social comparados/O05G220V01904

Política social europea/O05G220V01503

Subjects that it is recommended to have taken before

Ciencia política: Política e democracia/O05G220V01102

Other comments

A comezos de curso e sempre antes de finais de xaneiro, as e os estudantes deberán dispor na plataforma MOOVI dunha dirección de correo electrónico e unha fotografía.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Saúde, dependencia e vulnerabilidade**

Subject	Saúde, dependencia e vulnerabilidade			
Code	005G220V01405			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	González Rodríguez, Rubén			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia é clave dentro da titulación e servirá para fundamentar os coñecementos básicos en torno á saúde, a dependencia e a vulnerabilidade da persoa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc

- C7 Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C12 Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
- C13 Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
- C14 Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
- C15 Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
- C17 Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
- C18 Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
- C19 Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
- C20 Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
- C21 Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
- C22 Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
- C23 Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
- C24 Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D8 Capacidade de xestión da información
- D10 Toma de decisións
- D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
- D14 Habilidades nas relacións interpersoais
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
- D19 Adaptación a novas situacións
- D23 Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1.-Coñecer e comprender os conceptos de saúde e enfermidade e os seus factores determinantes. Aproximarse ao concepto de Atención sociosanitaria e vulnerabilidade.	A3 A5	B1 B2	C2 C12 C14 C19 C20	D1 D3 D8 D10
2.-Coñecer e comprender a situación sociosanitaria das persoas sobre o binomio saúde-enfermidade e a intervención social no ámbito sanitario e sociosanitario.	A1 A2 A3	B1 B2 B5 B6	C1 C6 C7 C15 C17 C18 C21 C22	D1 D3 D8 D12 D14 D15
3.-Identificar e valorar as necesidades sociais vinculadas aos problemas de saúde e a súa repercusión na vida das persoas afectadas e comunidades afectadas e as estratexias de atención e apoio pertinentes a cada situación.	A4	B1 B2 B3 B4	C1 C5 C13	D1 D2 D8 D14 D19 D23

4.-Recoñecer as características dos problemas de saúde, vulnerabilidade e dependencia que dan lugar a necesidades específicas de atención e apoio social,con especial referencia á cronicidade, á diversidade funcional, á dependencia, aos problemas de saúde mental e ás adiccións.	A3	B1 B2 B4	C3 C4 C8 C15 C23 C24	D1 D2 D3 D8 D12 D14 D15
---	----	----------------	-------------------------------------	---

Contidos

Topic	
1. Conceptos relacionados con saúde. Determinantes da saúde e a enfermidade. Atención sociosanitaria e cronicidade.	1.1. Concepto de saúde e enfermidade. 1.2 Conceptos vinculados á diversidade funcional, a dependencia, a discapacidade, a deficiencia e a minusvalía. 1.3 Clasificación internacional das enfermidades: a CIE ou ICD e o DSM-5. A CIF. 1.4 Os determinantes sociais da saúde e a enfermidade 1.5. Atención sociosanitaria. Estratexias de atención á cronicidade.
2. Relacións entre a saúde e a situación social das persoas, xénero, cultura, status social, idade e o curso vital. Binomio saúde-enfermidade e intervención social en ámbito sanitario.	2.1 Vulnerabilidade social. Fraxilidade e cronicidade. 2.2 Dependencia. Situación actual. Niveis e Recursos de atención. 2.3 O Sistema de atención a dependencia (SAAD) no estado (IMSERSO) e o Sistema de atención a dependencia en Galicia. 1.4. Bioética en atención sociosanitaria
3. Necesidades sociais vinculadas aos problemas de saúde e a súa repercusión na vida das persoas e comunidades afectadas. Estratexias de atención e apoio.	3.1 Marco legal básico en saúde en Galicia e en España. 3.2 Entidades xestoras de saúde e atención sociosanitaria. A Seguridade Social e o Sistema nacional de Saúde- Sistemas autonómicos. Areas de saúde en Galicia. 3.3 Problemáticas específicas nos diferentes grupos etarios. 3.4 Papel do traballador social en ámbitos sanitarios
4. Características dos problemas de saúde que dan lugar a necesidades de atención e apoio sociais: diversidade funcional, situacións de dependencia, saúde mental, adiccións e outros.	4.1 Concepto de síndrome como causa de problemas de saúde. Características da intervención sociosanitaria. 4.2 Síndromes físicas máis comúns como causa de dependencia sociosanitaria 4.3 As síndromes sensoriais como causa de dependencia sociosanitaria 4.3 Síndromes neurolóxicos e patoloxías mentais como causa de dependencia sociosanitaria 4.4 Os trastornos neurocognitivos (antigas demencias) no DSM-5.Abordaxe social e sociosanitaria. 4.5 As adiccións en saúde.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	22.5	28.5	51
Estudo de casos	0	33.5	33.5
Seminario	22.5	29	51.5
Exame de preguntas obxectivas	1	12	13

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Presentación da materia: como desenvolveremos a materia ao longo do curso.
Lección maxistral	Exposición xeral por parte do profesorado dos contidos da materia.
Estudo de casos	Realización de casos prácticos relacionados que os contidos teóricos da materia.
Seminario	Empregaranse como complemento das sesións maxistrais. Consistirán na lectura previa de textos e documentos e a realización de Traballos individuais para ser debatidos e expostos nas sesións. Tamén se realizarán análise e resolución de exercicios/traballos prácticos que garantan a integración de coñecementos e habilidades teórico-prácticos da materia. Si se considera oportuno para o desenvolvemento dalgunha cuestión concreta achegaranse expertos na aula.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Tutorías grupais e individuais para a orientación e complementación do estudo dos temas expostos

Seminario	Os traballos serán apoiados mediante titorías (precisará polo menos unha titoría tanto para Alumnado presencial como no presencial e previa concertación de día e hora), para a avaliación e orientación da aprendizaxe das competencias en cada caso.
Estudo de casos	Orientación persoal a demanda para apoio bibliográfico e documental, ou de busca de recursos na literatura científica.

Avaliación						
Description		Qualification	Training and Learning Results			
Estudo de casos	Entrega de casos prácticos e traballos individuais en tempo e forma relacionados cos contidos teóricos e prácticos da materia.	40	A2 A3 A4 A5	B2	C2 C3 C6 C12 C14 C17 C18 C19 C20 C21 C22 C23 C24	D1 D2 D3 D8 D10 D14 D15 D19 D23
Seminario	O alumnado para garantir o desenvolvemento da materia deberá traer realizadas as tarefas encomendadas para cada sesión do seminario (esquema das lecturas e/ou resolución de exercicios así como a súa exposición cando lles corresponda). Só poderá ser avaliado positivamente neste apartado si cumpre coas tarefas solicitadas de forma correcta (en tempo e forma).	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C2 C3 C4 C5 C7 C8 C13 C15 C23 C24	D1 D2 D3 D8 D12 D14 D15 D19 D23
Exame de preguntas obxectivas	Examen tipo test de resposta única sobre caso práctico, aprendizaxe e competencias teóricas.	40	A5	B1 B2 B3 B4	C3 C15	D1 D3 D8 D23

Other comments on the Evaluation

Para poder superar a materia deberán aprobarse previamente e de forma independente cada unha das probas previstas no apartado de avaliación. En todo caso, o alumnado non poderá ser avaliado se non presenta en tempo e forma en tarefas encomendadas.

Advertítese o alumnado que non se gardará ningunha nota para o curso seguinte, este aspecto rixe tanto para o alumnado asistencial como non asistencial.

SISTEMAS DE AVALIACIÓN

1.-AVALIACIÓN CONTINUA: será considerado como tal aquel que teña unha asistencia mínima do 80% ás sesións maxistras, un 80% aos seminarios e demais actividades de aula, e realice e supere os traballos encomendados ao longo do curso. En caso de non cumprir con este requisito serán avaliados como alumnado non asistencial. As modalidades así como a puntuación é a que está establecida nas metodoloxías de avaliación.

Lembrar que só se poderá aprobar a materia, cando se obteña un aprobado en cada unha das metodoloxías de forma independente.

2.-AVALIACIÓN GLOBAL: aquel alumnado que non cumpra os requisitos mínimos de asistencia ás clases (sesións maxistras e seminarios) ou non realice os traballos encomendados en tempo e forma. O alumnado que desexa ser NON asistencial ten que notificalo por correo electrónico o/a Profesor.

Este alumnado será avaliado:

a.-Examen final na convocatoria oficial tipo test (igual formato e sistema de corrección que para os asistentes). Este examen versará sobre os contidos teóricos das sesións maxistras e seminarios.

b.-Entrega de cada Traballo de Seminario ou Estudo de casos que se solicite ao longo do Curso, no mesmo prazo que o que

se sinala para o Alumnado de avaliación continua.

Nota: O seguemento continuo das actividades de aula e a comunicación co alumnado relacionado coas tarefas, realizarase a traveso da Plataforma Docente da Universidade (Moovi).

SEGUNDA CONVOCATORIA

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no espazo específico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Bautista Castaño, I, **Salud pública y trabajo social**, 1 Ed, Servicio de Publicaciones y Difusión Científica de, 2009

Martín Álvarez, J. P. y Hidalgo Lavié, A., **Salud pública, dependencia y Trabajo Social**, 1, Dykinson, 2012

Castañeda García, P., **Vejez, Dependencia y Salud**, 1 Ed, Sociedad Española de Geriatria y gerontología, 2013

Hidalgo Lavie, A., **TRABAJO SOCIAL SOCIO-SANITARIO: CLAVES DE SALUD PUBLICA, DEPENDENCIA Y TRABAJO SOCIAL**, Sanz y Torres, 2019

VVAA, **Trabajo Social y Salud**, Asociación Trabajo Social y Salud, 2020

VVAA, **Health & Social Work**, NASW Press. Oxford Academic, 2020

Jiménez, J.M. y Munuera, P., **Fundamentos del trabajo social sanitario: análisis de su recorrido histórico hasta la actual pandemia.**, Editorial Tirant lo Blanch., 2021

SEGG, **Manual Terapéutico en Geriatria □ 2ª Edición**, 2 Edición, Sociedad Española de geriatria y gerontología, 2017

Complementary Bibliography

Caballer, V., **Valoración de la dependencia**, Madrid. Editorial Pirámide, 2007

Martín-Palomo, M. T., **Autonomía, dependencia y vulnerabilidad en la construcción de la ciudadanía**, ZERBITZUAN 48. Abendua, 2010

Amor Pan, J. R., **Bioética y dependencia**, Fundacion Caixagalicia, 2013

American Psychiatric Association, **DSM-5 Manual diagnóstico y estadístico de trastornos mentales**, 1ED, Editorial Medica panamericana, 5 Edición 2014

OMS, **Informe Mundial sobre Envejecimiento y salud**, 1, OMS, 2015

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Xeriatria para traballadores/as sociais/O05G220V01910

Ética e traballo social/O05G220V01502

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Política social/O05G220V01404

Subjects that it is recommended to have taken before

Fundamentos dos servizos sociais/O05G220V01104

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G220V01101

Introdución ao traballo social/O05G220V01105

Other comments

1.-Traballar e estudar de maneira continuada mellora notablemente a superación da materia, xa que os contidos requiren asentarse de forma continúa.

2.-Levar o día as actividades planificadas para cada seminario e/ou grupo pequeno. 3.-Expor todas as dúbidas sobre calquera aspecto da materia ao profesorado, tanto na aula como nas titorías de despacho (para outros aspectos relacionados coa materia ou para afondar en dúbidas que por cuestión de tempo non sexa posible facelo na aula).

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Servizos sociais especializados II				
Subject	Servizos sociais especializados II			
Code	005G220V01406			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	Martínez Rodríguez, María			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web				
General description	Os Servizos Sociais, entendidos como instrumentos da Política Social que actúan sobre as necesidades sociais, son de máximo interese para @s alumn@s ó constituir un dos campos máis importantes da súa actividade profesional. Coñecer e comprender o obxecto, mecanismos de actuación, modos de provisión dos servizos sociais especializados da promoción da autonomía e atención a dependencia así como da inclusión social resultan imprescindibles para o desempeño profesional do Traballo Social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C18	Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias	B1
Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais	B2
Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención	C1
Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención	C3
Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados	C4
Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, et	C6
Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma	C15
Capacidade de análise e síntese	D1
Capacidade de organización e planificación	D2
Capacidade reflexiva	D3
Aprendizaxe autónoma	D18
Comunicación oral e escrita nas linguas nativas	D4
Capacidade de xestión da información	D8
Resolución de problemas	D9
Toma de decisións	D10
Traballo en e con equipos diversos	D11
Habilidades nas relacións interpersoais	D14
Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade	D15
Razoamento crítico	D16
Compromiso ético	D17
Adaptación a novas situacións	D19
Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade	C18
Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	A1
Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	A2
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	A3
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	A4
Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	A5

Contidos

Topic	
Tema 1: Familia, Infancia e Adolescencia	Non hai.
Tema 2: Muller.	Non hai.
Tema 3: Inmigrantes i emigrantes retornados.	Non hai.
OTROS: colectivos con diversidade funcional.	Non hai

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
--	-------------	-----------------------------	-------------

Seminario	14	12	26
Presentación	1	0	1
Saídas de estudo	0	6	6
Traballo tutelado	6	12	18
Actividades introdutorias	2	6	8
Lección maxistral	22	32	54
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
Cartafol/dossier	1	14	15

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. En caso de non ser posible por razóns a, substituírse por un exercicio equivalente.
Saídas de estudo	SIEMPRE QUE SEA POSIBLE POR CUESTIONES DOCENTES O DE CUESTIÓN DE SALUD PÚBLICA: actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno. No caso de non ser posibles por situación de virtualidade, serán substituídas por unha actividade autónoma que permita traballar competencias iguais ou similares.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual y/ou en grupo (en función da decisión da docente), elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Realizaranse titorías individuais e grupais.
Presentación	Realizaranse titorías individuais e grupais.
Traballo tutelado	Realizaranse titorías individuais e grupais.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Modalidade de avaliación continua: valoraranse os traballos solicitados e presentados polo estudante de xeito individual e /ou grupal. Na modalidade para avaliación global: deberán presentar un traballo práctico.	40	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C3 D2 A3 C4 D3 A4 C6 D4 A5 C15 D8 C18 D9 D10 D11 D14 D15 D16 D17 D18 D19

Exame de preguntas obxectivas	Constará de 40 preguntas con dúas alternativas de resposta das cales so unha é a verdadeira. O sistema de corrección será de acertos menos erros (1/3 de desconto por pregunta errónea), estando o corte do aprobado en 21 respostas correctas.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 C4 C6 C15 C18	D1 D2 D3 D4 D8 D9 D10 D11 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Cartafol/dossier	Entrega individual dun dossier cos prácticas/exercicios, tanto de aula como autónomas. As pautas e a información concreta será publicada ao comezo de curso na plataforma Moovi.	20	B1 B2	C3 C4 C6 C18	D1 D2 D3 D8 D9 D15 D16 D18

Other comments on the Evaluation

MODALIDADES DE AVALIACIÓN

1. MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTINUA Terán esta consideración aqueles alumn@s que asistan a un 80% das clases teóricas e un máximo de dúas faltas nos grupos medios e pequenos. Se non se cumpren estes requisitos pasarán automaticamente a modalidade de avaliación global. Para aprobar a materia deberán ter aprobada a parte práctica e o exame teórico por independente.

2. MODALIDADE DE AVALIACIÓN GLOBAL (PROBA ÚNICA): É unha proba final e única, o ser unha proba única o alumnado que non supere na primeira convocatoria toda a materia, terá que repetila enteira na segunda oportunidade, é dicir, se non se supera o exame de preguntas obxectivas, non poderá avaliar a proba práctica. Exame teórico de todos os contidos da materia, presentación dun traballo práctico (será entregado na data que indicará a profesora no cronograma ao comezo de curso). Para aprobar a materia deberán aprobar o exame teórico e o traballo práctico, en tanto que proba única.

SEGUNDA CONVOCATORIA □As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, por tanto, como aprobadas neste curso académico□.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'Exames'.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT), así como os obxectivos ODS.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CASADO, DEMETRIO (COORD), **Acción y Políticas de apoyo a las familias: crianza, atención a la dependencia y fecundidad.**, Hacer, 2011

ALEMÁN BRACHO, M.C. Y GARCÉS FERRER, J, **Administración Social Servicios del Bienestar Social.**, Siglo XXI, 1966

CASADO, D. (dir.), **Avances en Bienestar basados en el conocimiento**, CCS, 2005

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Xestión de organizacións de benestar social/O05G220V01605

Proceso de planificación en traballo social/O05G220V01504

Ética e traballo social/O05G220V01502

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402
Política social/O05G220V01404
Saúde, dependencia e vulnerabilidade/O05G220V01405

Subjects that it is recommended to have taken before

Fundamentos dos servizos sociais/O05G220V01104
Epistemoloxía do traballo social/O05G220V01204
Organización dos servizos sociais/O05G220V01205
Servizos sociais especializados I/O05G220V01304
Introdución ao traballo social/O05G220V01105
Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Other comments

A MOOVI SUBIRASE FOTO AO COMEZO DE CURSO, ASÍ COMO NOS DATOS PERSOAIS O TELÉFONO DE CONTACTO.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Estrutura social				
Subject	Estrutura social			
Code	005G220V01501			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Galego			
Department	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinator	Vázquez Silva, Iria			
Lecturers	Lamas Valcarce, Guillén Vázquez Silva, Iria			
E-mail	ivazquez@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/adasa			
General description	Concepto de estrutura *socialEstructuras *demográficasEstructuras *familiaresInstituciones, grupos e *organizacionesEstructura económica e sistema educativo**Estratificación e mobilidade **scialSistema político			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results

Adquirir coñecementos das orixes *adscriptivos e adquiridos da desigualdade social	A1	B2	C3	D1
	A2		C25	D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D6
				D8
				D9
				D10
				D11
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D23
				D24
Adquirir coñecementos da estrutura demográfica, económica e social	A1	B2	C3	D1
	A2		C25	D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D6
				D8
				D9
				D10
				D11
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D23
				D24
Adquirir coñecementos de *estratificación e mobilidade social	A1	B2	C3	D1
	A2		C25	D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D6
				D8
				D9
				D10
				D11
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D23
				D24
Adquirir coñecementos sobre pobreza e marxinación social	A1	B2	C3	D1
	A2		C25	D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D6
				D8
				D9
				D10
				D11
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D23
				D24

Capacidade para reunir e analizar información

A1 B2 C3 D1
A2 C25 D2
A3 D3
A4 D4
A5 D6
D8
D9
D10
D11
D12
D14
D15
D16
D17
D18
D19
D23
D24

*Capacidade para o traballo en equipo

A1 B2 C3 D1
A2 C25 D2
A3 D3
A4 D4
A5 D6
D8
D9
D10
D11
D14
D15
D16
D17
D18
D19
D23
D24

Contidos

Topic

1.- Concepto de estrutura e enfoques teóricos	1.1.- Definicións e concepto de estrutura social 1.2.-Estrutura e función 1.3.- Estrutura, ideoloxía e conflito 1.4.- Estrutura e acción social 1.5.- Achegas máis recentes
2.- Estrutura Demográfica	2.1.- Estrutura demográfica 2.2.- Dinámica demográfica
3.- Estructuras familiares	3.1.- Estructuras familiares en España 3.2.- Cambio e evolución das estruturas familiares
4.- Institucións, grupos e organizacións	4.1.- As institucións 4.2.- Grupos sociais 4.3.- As organizacións
5.- Estrutura económica e sistema educativo	5.1.- Evolución da formación en relación coa estrutura económica 5.2.- Cualificación, ocupación e desemprego
6.- Sistema político	7.1.- Estrutura e cambio político en España 7.2.- Tendencias actuais: voto, abstención e crise do sistema político
7.- Estratificación e mobilidade social: Desigualdade. Causas e tipos de pobreza. Métodos de medición e estatísticas	6.1.- A estrutura da desigualdade: Desigualdades adscritivas e adquiridas. 6.2.- Estrutura de clases e enfoques clásicos e actuais. 6.3.- Mobilidade social: tipos e factores

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	30	30	60
Traballo tutelado	14	48	62
Exame de preguntas obxectivas	2	11	13
Traballo	1	4	5
Traballo	1	4	5
Traballo	1	4	5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición dos temas do programa fomentando o debate e a participación.
Traballo tutelado	

Atención personalizada

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test de 20 preguntas con catro opcións de resposta. Cada resposta acertada puntúa 0,5. cada resposta errónea, 0,15	40	A1 A2 A3 A4 A5	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24
Traballo	Actividade que englobará varios temas da materia (variación segundo o avance nas leccións maxistras) baseada nun estudo de caso ou dinámica de grupo. Valorarase a asistencia, participación, pensamento crítico e dominio dos contidos.	20	A1 A2	B2 C3 D1 C25 D2 D3 D4
Traballo	Actividade que englobará varios temas da materia (variación segundo o avance nas leccións maxistras) baseada nun estudo de caso ou dinámica de grupo. Valorarase a asistencia, participación, pensamento crítico e dominio dos contidos.	20	A1 A2	B2 C3 D1 C25 D2 D3 D4
Traballo	Actividade que englobará varios temas da materia (variación segundo o avance nas leccións maxistras) baseada nun estudo de caso ou dinámica de grupo. Valorarase a asistencia, participación, pensamento crítico e dominio dos contidos.	20	A1 A2	B2 C3 D1 C25 D2 D3 D4

Other comments on the Evaluation

MODALIDADES CONTINUA (asistencial) E GLOBAL.

A participación regular (75% de asistencia) aos seminarios, expondo os temas da materia representa o 60% da nota final para asistentes. O restante corresponde ao exame tipo test da proba final.

O alumnado non asistente (avaliación global) (menos do 75 % de asistencia) terán que realizar o exame final tipo test, supoñendo este o 60 % da nota. O 40% restante será mediante estudos de caso relacionados cos contidos da materia co seguimento do profesorado. Esta parte da metodoloxía englobará dúas actividades, sendo cada unha delas un 20% da cualificación final, para avaliar varios temas da materia. Valorarase o dominio dos contidos e a capacidade de aplicación ao contexto social.

SEGUNDA CONVOCATORIA.

No mes de xullo realizarase a recuperación das competencias non superadas en maio e gardaranse os resultados do exame e/ou do traballo de investigación. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>)

a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

b. □Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución

das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio[].

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios [] Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo".

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Feito Alonso, R., **Estructura social contemporánea.**, 1, Siglo XXI, 1995

Gerth, H. y C. Wright Mills, **Carácter y Estructura Social.**, 2, Paidós, 1985

Merton, R., **Teoría y estructuras sociales**, 4, Fondo de Cultura Económica, 2002

Saco, A., **Destripando la sociedad**, 1, Tórculo, 2006

Complementary Bibliography

Kerbo, H., **Estratificación social y desigualdad**, 1, Mc Graw-Hill, 1998

Crompton, R., **Clase y estratificación**, 2, Tecnos, 2013

Recomendacións

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Ethics and social work**

Subject	Ethics and social work			
Code	O05G220V01502			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3rd	1st
Teaching language	Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Álvarez García, David			
Lecturers	Álvarez García, David			
E-mail	davidalvarez@uvigo.es			
Web				
General description	(*)O obxectivo da materia consiste en capacitar ao alumnado para un exercicio crítico e reflexivo da práctica profesional.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students have shown to have and understand knowledge in an area of study based on general secondary education, and are at a level in which they can have recourse to advanced textbooks and also to have updated knowledge on the progress made in their field of study.
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A4	Students can transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised public.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B2	Analyse social situations subject to intervention, plan, develop, implement, review and evaluate social work practice with individuals, families, groups, organisations, and communities and with other professionals.
B3	Work with the people so that they are self-sufficient and with capacity to manifest his needs, wishes, points of view and circumstances
B5	Manage and be responsible, with supervision and support, for the practice itself within the organization
B6	Demonstrate professional competence in the exercise of social work
C1	To build professional relationships with the aim of identifying the most appropriate intervention.
C2	To work with persons, families, groups, organizations and communities, to help them make informed decisions about their needs, circumstances, risks, preferential options and resources, taking into consideration issues of cultural diversity (and therefore, the specificities of ethnic, cultural, linguistic diversity), the need to promote equality between men and women, the need to move to an environmentally sustainable society, and to defend the values of peace.
C3	To assess the needs and available options to implement an intervention strategy.
C4	To respond to situations of crisis through assessment of the urgency of situations, planning and development of actions to deal with them and through reviewing of results.
C5	To interact with persons, families, groups, organizations and communities in order to bring about changes, promote development and improve their conditions of life through the use of the methods and models of Social Work, monitoring regularly the changes that are taking place with the aim of preparing the completion of the intervention.
C6	To prepare, produce, implement and assess the plans of intervention with the client system and the professional colleagues, to negotiate the supply of services that must be used and review the efficiency of the plans of intervention with the people involved in order to adapt them to changing needs and circumstances. All this, taking into consideration the ethical obligations of the profession concerning trust, proximity, friendliness, equal relations, respect for cultural diversity, etc.
C8	Promote growth, development and independence of persons by identifying opportunities to establish and create groups, using programming and group dynamics for individual growth and strengthening of interpersonal relationship skills; in particular, with multicultural diversity groups (immigration, return emigration, ethnic minorities...) and with women, taking into account their historic marginalisation in relation to sociocultural participation and in decision-making bodies (empowerment).
C9	To work on types of behavior that imply a risk for the client system through the identification and assessment of the situations and circumstances that determine such behavior and the implementation of strategies to change them.
C10	To analyze and systematize the information provided by everyday work as a basis to change and improve the professional strategies that must respond to emerging social situations.
C13	To defend situations, families, groups, organizations and communities and act on their behalf if the situation warrants.
C14	Prepare and participate in decision-making meetings to better defend the interests of individuals, families, groups, organisations and communities.
C15	To identify and intervene in the resolution of situations of risk, after the identification and assessment of the nature of such risks.

- C16 To identify, minimize and deal with the risk one and one's colleagues are running through the planning, reviewing and monitoring of actions conducive to reducing stressful and risky factors.
- C17 To manage one's work responsibly, assigning priorities, fulfilling our professional duties and assessing the efficiency of our work program.
- C19 To manage and present social records and reports, making them comprehensive, faithful, accessible and updated as a guarantee for decision making and professional assessments, being particularly cautious when it comes to preserving user's confidentiality rights, professional confidentiality and data protection rights.
- C20 To work efficiently within interdisciplinary and "multiorganizational" systems, networks and teams with the aim of cooperating in the establishment of goals, objectives and implementation times, contributing also to dealing constructively with possible existence of disagreements.
- C21 Participate in the management and operation of social welfare entities
- C22 To investigate, analyze, assess and use the knowledge available in the present time about the best practices of Social Work to review and update one's own knowledge frameworks.
- C23 To work within the accepted standards for the practice of Social Work and to secure one's own professional development through the use of professional knowledge and techniques as a means to justify decisions, reflecting critically about them and resorting to supervision as an instrument to improve and assess one's own professional practice.
- C24 Manage conflicts, dilemmas and complex ethical problems by identifying the same and designing strategies to overcome them and reflect on the results
- C25 To contribute to promote the best practices of Social Work through participation in the development and analysis of the policies being implemented.
- D1 Capacity for analysis and synthesis
- D2 Organization and planning skills.
- D3 Capacity for reflection
- D8 Information-management skills.
- D9 Problem-resolution skills.
- D10 Decision-making
- D11 Work in and with diverse teams
- D12 Interdisciplinary teamwork.
- D14 Interpersonal relations skills.
- D15 Recognition and respect towards diversity and multiculturalism
- D16 Critical-thinking skills.
- D17 Ethical commitment
- D18 Independent-learning skills.
- D19 Adaptation to new situations
- D20 Creativity.
- D21 Leadership skills.
- D22 Entrepreneurship skills.
- D23 Striving for quality.
- D24 Sensitivity toward environmental issues, equality between men and women, culture of peace, etc.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
(*)1. Know distinguish moral *y ethical *y *conocer *los *rasgos *formales basic of @el ethical speech.	A1	C3 D1
		C4 D3
		C10 D9
		C13 D10
		C14 D15
		C15 D16
		C19 D17
		C22 D19
		C23 D24
		C24
		C25

(*)2. *Conocer *los Challenges *más highlighted to the ethical wool how *propuesta *normativauniversalizable.	A1		C3	D1		
			C4	D3		
			C10	D8		
			C22	D9		
			C23	D10		
			C24	D12		
			C25	D15		
				D16		
				D17		
				D18		
				D19		
				D20		
				D23		
				D24		
(*)3. *Conocer Wools keys to understand *y value wools *principales ethical theories rules, *así como wools difficulties of *justificación of determined principles *morales.	A1		C22	D1		
			C23	D3		
			C24	D9		
			C25	D10		
				D12		
				D15		
				D16		
				D17		
				D19		
				D20		
				D23		
				D24		
		(*)4. Analyse *y *sistematizar wool information.	A2	B2	C2	D1
			A3	B5	C3	D3
			C4	D8		
			C6	D9		
			C8	D10		
			C9	D12		
			C10	D16		
			C14	D20		
			C15	D21		
			C19			
			C20			
			C22			
			C23			
			C24			
		C25				
(*)5. Administer *y be manager of *su @propio *trabajo	A3	B5	C1	D1		
	A4	B6	C6	D2		
			C8	D3		
			C10	D8		
			C14	D9		
			C15	D10		
			C16	D11		
			C17	D12		
			C19	D15		
			C20	D16		
			C21	D17		
			C22	D18		
			C23	D19		
			C24	D20		
		C25	D22			
			D23			
			D24			

(*)6. Use wool *mediación how *estrategia of intervention for wool alternative resolution *deconflictos.	A2	B2	C1	D1
	A4	B6	C2	D2
			C3	D3
			C4	D8
			C5	D9
			C6	D11
			C8	D12
			C13	D14
			C14	D15
			C16	D16
			C19	D17
			C20	D18
			C21	D19
			C23	D20
			C24	D21
			C25	D22
				D23
				D24
(*)7. *Capacidad For *reconocer *y analyse *críticamente ethical arguments of basic level.	A2	B3	C3	D1
	A3		C6	D3
	A5		C8	D9
			C23	D15
			C24	D16
				D17
				D19
				D24
(*)8. *Capacidad To face by yes *mismo *los problems that *suscitan woos ethical theories *yconsiderarlos one #challenge the *su proper form to think.	A2	B3	C3	D1
	A3	B6	C4	D3
			C6	D8
			C8	D9
			C23	D16
			C24	D17
				D18
				D19
				D20
				D23
				D24
(*)9. *Capacidad For *reconocer wool social importance of ethical wool.		B6	C2	D1
			C3	D3
			C4	D9
			C6	D10
			C8	D12
			C9	D14
			C10	D15
			C19	D16
			C23	D17
			C24	D19
			C25	D20
				D23
				D24
(*)10. *Capacidad To research, analyse, *evaluar *y use he *conocimiento current.	A1	B6	C6	D1
	A2		C10	D3
	A3		C14	D8
			C17	D9
			C20	D10
			C22	D11
			C23	D12
			C24	D16
			C25	D17
				D18
				D19
				D20
				D23
				D24

(*)11. *Habilidad For *gestionar *y resolve *conflictos, dilemmas *y ethical problems.	A2	B2	C2	D1
	A3	B6	C3	D3
			C4	D9
			C10	D10
			C20	D16
			C23	D17
			C24	D19
			C25	D20
				D24
(*)12. *Habilidad Basic to defend in public *sus *opiniones ethical.	A2	B6	C4	D1
	A3		C6	D3
			C10	D8
			C13	D9
			C14	D10
			C15	D11
			C22	D12
			C24	D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
				D24
(*)13. *Contribuir The wool promotion of wools *mejores practices of @el *trabajo social.	A2	B2	C3	D1
	A4	B5	C4	D2
		B6	C6	D3
			C8	D8
			C13	D9
			C14	D10
			C17	D11
			C22	D12
			C23	D15
			C24	D16
			C25	D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
				D24
(*)14. *Conocer *los Codes *deontológicos of @el/the *trabajador/to social.	A1	B6	C2	D3
			C6	D8
			C8	D16
			C10	D17
			C13	D19
			C17	D20
			C20	D23
			C22	
			C23	
			C24	
			C25	

Contents

Topic

(*)1. *Introducción The Ethical wool: (*)

*caracterización of moral *y ethical, Ethical wool

*y *sus @límite.

(*)3. Perspectives *ético-prácticas in him plough (*)*Objetivos Of @el *trabajo social, model *paternalista *y it *deintervención social: *modeloantipaternalista.

(*)2. *Pre-requisitosmorales: *libertad, autonomy, (*)

*justicia and *igualdad.

(*)4. Codes *deontológicos of @el/the (*)

*trabajador/to social:

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Case studies	3	3	6
Discussion Forum	3	0	3
Seminars	15	30	45
Practicum, External practices and clinical practices	0	3.5	3.5
Mentored work	2	2	4
Autonomous problem solving	0	20.5	20.5
Lecturing	22	44	66
Essay questions exam	1	0	1
Problem and/or exercise solving	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
	Description
Case studies	Analysis and reasoning of practical cases and dilemmas of professional ethics in professional contexts.
Discussion Forum	Deliberation around of topics relevant to the subject. Participation presupposes individual work on the issues.
Seminars	Implies co-responsibility in the presentation of texts assigned, formulation of relevant questions, and contributions that show sufficient understanding of the subject.
Practicum, External practices and clinical practices	Probing through interview, transcription and analysis techniques of the predominant type of moral reasoning regarding professional ethics and the deontological conventions of practice.
Mentored work	Development of practices especially designed to put into practice the skills of the subject through specific problems.
Autonomous problem solving	Reading of a book of the bibliography or of thematic affine -previously agreed with the professor, and elaboration of a brief review (max. 1000 words).
Lecturing	Exposition by the teacher of the main concepts and contents of the subject, supported by assigned readings, and public discussion.

Personalized assistance	
Methodologies	Description
Lecturing	The lectures corresponding to the theoretical part of the contents will be developed by the professor.
Autonomous problem solving	The professor or professor will guide to the students in the resolution of practical problems and will give the accurate indications so that the students can work autonomously.

Assessment		Qualification Training and Learning Results				
	Description					
Seminars	Practice 1: Illustration, analysis, and justification of one marry of application, with possibility of oral exhibition.	30	A1	B2	C1	D1
			A2	B3	C2	D2
			A3		C3	D3
			A4		C4	D8
			A5		C5	D9
					C6	D10
					C8	D11
					C9	D12
					C10	D14
					C13	D15
					C14	D16
					C15	D17
					C16	D18
					C17	D19
					C19	D21
		C22	D22			
		C23	D23			
		C24	D24			
			C25			

Essay questions exam	Answer to short developmental questions and geared to the identification and application of the contained theoretical.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B5 B6	C21 C22 C24	D1 D2 D3 D8 D9 D16 D18 D20
Problem and/or exercise solving	Practice 2: Analysis, and justification envelope a problem of the subject, realized preferably in the kind, with possibility of oral exhibition.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B6		D1 D2 D8 D9 D10 D16 D17 D18

Other comments on the Evaluation

NON-PRESENTIAL students, that is, those who do not meet the minimum attendance requirements (80% of the sessions will take the final exam tests, with the following qualification criteria:

LONG ANSWER TESTS / COMMENT --- 60%

SHORT ANSWER TESTS --- 40%

The 1st call, in the case of not passing the subject, does not appear in the academic record. The qualification becomes effective in July.

The parts of the subject passed on the 1st opportunity will not be subject to evaluation on the 2nd, being considered, therefore, as approved in that academic year.

According to current regulations, regardless of whether or not they attend classes, students will enjoy equivalent evaluation conditions.

At the beginning of the course, students must have duly filled in the personal data of the platform (including email and recent photograph).

The official dates of the exams can be consulted on the faculty website (http://educacion-ou.webs.uvigo.es/*educacion-o/web/*index.*php) in the space 'Exams '

a. In line with the inclusive nature that characterizes the Faculty of Education and Social Work, this guide may be adapted to meet the specific needs of educational support presented by students enrolled in the PIUNE (PAT) program

b. In order to promote the reconciliation of work life and academic training, the contents, planning, methodological resources and evaluation system will be adapted for students in the bridge course, guaranteeing, in any case, the achievement of the skills and learning outcomes established in this document. A specific folder will be opened on the Moovi platform in which information will be provided on the tasks and evaluation tests that will guide the development of this subject for students in the bridge course or practicing professionals.

c. The use of AI tools in the evaluation activities of this subject must be adjusted to responsible, ethical and transparent use, in accordance with the guidelines of the FETS (Regulations and forms Faculty of Education and Social Work) and the Regulations established by the UVigo

Sources of information

Basic Bibliography

ROMÁN, Begoña, **Ética de los servicios sociales**, 1ª reimpr., Herder, 2016

ARNSPERGER, Ch. e VAN PARIJS, Ph., **Ética económica y social: Teorías de la sociedad justa**, 1ª, Paidós, 2002

SALCEDO MEGALES, D., **Autonomía y Bienestar. La ética del trabajo social**, 2ª, Comares, 2001

BLACKBURN, Simon, **Sobre la bondad**, Paidós, 2002

YOUNG, Iris. M., **La Justicia y la política de la diferencia**, 1ª, Cátedra, 2000

Complementary Bibliography

FRANKFURT, Harry, **Sobre la desigualdad**, 1ª, Paidós, 2016

MARGALIT, Avishai, **La sociedad decente**, 2ª, Paidós, 2010

VELLEMAN, J. David, **¿Cómo nos entendemos?**, 1ª, Avarigani, 2015

TAYLOR, Charles, **La ética de la autenticidad**, 1ª, Paidós, 1994

NUSSBAUM, Martha C., **Las fronteras de la justicia**, 1ª, Paidós, 2007

CHANDLER, Daniel, **Libre e Iguales. Un manifiesto por una sociedad justa.**, 9788449343223, 1ª, Paidós, 2025

GILLIGAN, Carol, **En una voz humana.**, 9788430627844, 1ª, Taurus, 2025

SUNSTEIN, Cass R., **Paternalismo Libertario. ¿Por qué un empujoncito?**, 9788425438103, 1ª, Herder, 2017

AGUDO, U. & LIBERAL K., **El Algoritmo paternalista.**, 9788416946280, 1ª, Katakarak, 2024

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Concepts, theories and methods in social work/O05G220V01302

IDENTIFYING DATA				
European social policy				
Subject	European social policy			
Code	005G220V01503			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3rd	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish Galician			
Department				
Coordinator	López Viso, Mónica			
Lecturers	Alvarado Roales, David Manuel López Viso, Mónica			
E-mail	mviso@uvigo.es			
Web				
General description	This subject intends to set out the social policy of the European Union, integrating the actions carried out by the community institutions for integration into the social dimension, pointing out its success and thinking about its deficiencies and challenges. The objective is to get from the students a critical reflection on their strengths, weaknesses, and the challenges arising from a rapidly evolving situation.			
	English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) materials and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results	
Code	
A1	Students have shown to have and understand knowledge in an area of study based on general secondary education, and are at a level in which they can have recourse to advanced textbooks and also to have updated knowledge on the progress made in their field of study.
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A4	Students can transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised public.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B2	Analyse social situations subject to intervention, plan, develop, implement, review and evaluate social work practice with individuals, families, groups, organisations, and communities and with other professionals.
C8	Promote growth, development and independence of persons by identifying opportunities to establish and create groups, using programming and group dynamics for individual growth and strengthening of interpersonal relationship skills; in particular, with multicultural diversity groups (immigration, return emigration, ethnic minorities...) and with women, taking into account their historic marginalisation in relation to sociocultural participation and in decision-making bodies (empowerment).
C14	Prepare and participate in decision-making meetings to better defend the interests of individuals, families, groups, organisations and communities.
C21	Participate in the management and operation of social welfare entities
C24	Manage conflicts, dilemmas and complex ethical problems by identifying the same and designing strategies to overcome them and reflect on the results
D1	Capacity for analysis and synthesis
D3	Capacity for reflection
D5	Knowledge of foreign language
D7	Learning and mastering of new technologies
D10	Decision-making
D11	Work in and with diverse teams
D15	Recognition and respect towards diversity and multiculturalism
D17	Ethical commitment
D19	Adaptation to new situations
D24	Sensitivity toward environmental issues, equality between men and women, culture of peace, etc.

Expected results from this subject	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Knowledge of the European integration process and the current European Union	A1

Knowledge and understanding of concepts and theories related to European social policy and the European social model.	A2	C21		
Basic knowledge of the social agenda of the European Union and of the social community			D5 D11 D24	
Knowledge of the objectives and social actions as well as the difficulties and challenges of the European Union.		C8 C24		
Ability to analyze and assess social influence and thinking Social and its implications in Social Work.	A3	B2	C8	D1 D3
Ability to understand and value different discourses	A5		C24	D1 D3 D5 D15 D17 D24
Ability to search for knowledge through different channels.				D1 D3
Ability to perceive and interpret events with flexibility				D11
Ability to develop evaluation criteria and apply them to the learning process.	A2 A3		C21	D3 D7
Ability to dialogue and reach agreements in group work.	A4 A5		C14	D10 D11 D19
Ability in the oral expression of own ideas and reflexive analyses in public	A4			D3

Contents

Topic	
1. Introduction to the European Union	Emergence and stages of European construction.
2. The political system of the European Union	Main institutions: European Commission. Council of Ministers. Parliament. Council. Court of Justice. Other institutions.
3. Historical cycle of the European social politics	he Welfare States and Community social policy. From the Treaties of Rome to Maastricht. The reforms of Amsterdam and Nice. The social dimension of the European Constitution. The Treaty of Lisbon.
4. The policy of economic, social and territorial.	Cohesion policy and the Structural Funds. Cohesion Policy 2014-2020. The European Social Fund and its application in Galicia
5. The European social model: main areas Of the European social agenda.	Main areas of action of the European social agenda: employment, Social exclusion, gender and education. Gender equality policies. Social exclusion in Europe. What is it European Social Model?

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	22	12	34
Seminars	7	14	21
Seminars	6	12	18
Practices through ICT	2	10	12
Problem and/or exercise solving	4	15	19
Presentation	2	10	12
Objective questions exam	1	16	17
Essay questions exam	1	16	17

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Teaching session Presentation by the teacher of the contents on the subject of study, theories and / or guidelines of works or exercises to be developed by the student.
Seminars	Activities focused on work on a specific topic, which allow deepening or complementing the contents of the subject. Collaborative work methodologies or techniques may be introduced.
Seminars	Meetings of small group that the student maintains with the professors of the subject for advice and development of scheduled activities of the subject.
Practices through ICT	For the adequate follow-up of the practices, as well as the subject in general, the students must connect to the virtual space of the subject. This subject is part of the Teaching Innovation Project of the Faculty of Education and Social Work.

Personalized assistance	
Tests	Description
Problem and/or exercise solving	Resolution of students' doubts in relation to some aspect of the subject (content, work or practices), as well as attention to their needs and queries related to the study and/or subjects related to the discipline, providing guidance, support and motivation in the learning process.
Presentation	Resolution of students' doubts in relation to some aspect of the subject (content, work or practices), as well as attention to their needs and queries related to the study and/or subjects related to the discipline, providing guidance, support and motivation in the learning process.

Assessment					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Problem and/or exercise solving	It proves that the student must solve a series of problems and/or exercises in a time/conditions established by the teacher.	20	A2 A3 A4 A5	B2 C8 C14	D1 D3 D5 D10 D15 D17 D19 D24
Presentation	Presentation by the students before the teacher and/or a group of students of a topic on the contents of the subject or the results of a work, exercise, project. It can be carried out individually or in a group.	20	A1 A4 A5		D1 D3 D7 D10 D11 D15 D17
Objective questions exam	Proofs that support or know-how that includes questions asked with different answer alternatives (true/false, multiple choice, pairing of elements...). The students select an answer from a limited number of possibilities	40	A1	C21 C24	
Essay questions exam	Tests that include open questions on a topic. The students must develop, relate, organize and present the knowledge that they have on the matter with no reasoned answer.	20	A1 A2 A3	C14 C24	D1

Other comments on the Evaluation

Students enrolled in the course will be assessed in accordance with the criteria set out in the Course Guide.

CONTINUOUS ASSESSMENT:

- Attendance (minimum 80%) and active participation.
- Practical assignments: case study (30%) and supervised project (30%).
- Examination (40%).

To pass the course, students must achieve a minimum mark of 5 out of 10 in each component, including both the theoretical component (examination) and the practical component (continuous assessment). In all cases, students must pass the final examination before the marks obtained in the case study and supervised project can be added to the final grade.

Work and assignments submitted after the agreed deadlines will not be taken into account when calculating the corresponding component of the final grade.

Once one month has elapsed from the beginning of the semester in which the course is taught, a period of ten working days will be opened during which enrolled students may formally state their intention to follow the continuous assessment system..

GLOBAL ASSESSMENT:

- Completion of a practical case study (20%).
- Examination (80%).

ASSESSMENT CRITERIA

To pass the course, students must achieve a minimum mark of 5 out of 10 in each component, including both the theoretical

component (examination) and the practical component.

Work and assignments submitted after the agreed deadlines will not be taken into account when calculating the corresponding component of the final grade.

ASSESSMENT CRITERIA FOR THE SECOND ASSESSMENT PERIOD

1. Students who followed the continuous assessment system and sit the examination during the second assessment period may retake any activities, competences or assessment tasks that they did not pass during the first assessment period. Components of the course that were passed during the first assessment period will not be reassessed during the second assessment period.

Marks will not be carried over from one academic year to the next.

2. For students who did not follow the continuous assessment system, the applicable assessment criteria will be those established in the Global Assessment section.

The dates, times and venues of the assessment activities for the different examination periods will be those specified in the assessment calendar approved by the Faculty Board for the current academic year and in the corresponding documentation.

The use of AI tools in the assessment activities for this course must comply with the principles of responsible, ethical and transparent use, in accordance with the FETS guidelines ([Regulations and Forms] Faculty of Education and Social Work) and the regulations established by the University of Vigo.

For the purposes of delivering this course, teaching staff must have access to an up-to-date PHOTOGRAPH of each student. Students must upload their photograph to the platform at the beginning of the academic year and, in all cases, before 30 September.

[1] The sole purpose of processing this data is that the subject's teachers can verify the identity of the students enrolled in it. The basis of legitimacy for the treatment of this data is carried out in application of the provisions of article 6.1y) of the RXPD in which the treatment is necessary for the exercise of public powers conferred on the person responsible for the treatment based on Law 39/2015 in RD 1791/2010, of December 30, thus approving the University Student Statute. Access to the image and personal data of the students is only allowed to the teaching staff of each subject to carry out the academic activities indicated in this teaching guide and they will not be used or disclosed for any other purpose, having to observe the corresponding duty of confidentiality of the same. More information:

<https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

Sources of information

Basic Bibliography

Astelarra, Judith, **"Políticas de género en Europa"**, 2005

Alonso Seco, J. M., **Política Social Europea**, UNED, 2013

Brugmans, Henri, **La Idea europea 1920-1970**, Moneda y Crédito, 1972

Giddens, A., **Europa Global, Europa Social**, Universitat de Valencia, 2009

Pedrosa Sanz, R., **"El desarrollo histórico de la Política Social de la Unión Europea y su estado actual"**, 2009

Leonard, M., **¿Por qué Europa liderara el siglo XXI?**, Taurus, 2005

del Pino, E. y Rubio Lara, MJ, **Los Estados de bienestar en la encrucijada : políticas sociales en perspectiva comparada**, Tecnos, 2016

Pérez Touriño, E., **El horizonte europeo**, Universidade de Santiago de Compostela, 2022

Hix, S. y Hoyland, B., **Sistema político de la Unión Europea**, McGraw-Hill, 2023

Pérez Bustamante, R., **Historia de la Unión Europea (1914-2023)**, Tirant humanidades, 2024

Ares, C. y Bouza, L., **Política de la Unión Europea: crisis y continuidad**, Centro de Investigaciones Sociológicas, 2019

Complementary Bibliography

Morata, Francesc, **Políticas Públicas en la Unión Europea.**, Ariel, Estudios de Economía

Schuman, Robert, **Declaración de Robert Schuman, 9 de mayo de 1950**, Comisión Europea,

Sodaro, M., **Política y Ciencia Política. Una introducción**, McGraw-Hill, 2010

Recommendations

Other comments

All information on the subject will be available on the Moovi platform.

At the beginning of the course and always before the end of September, students must have an email address and a photograph on the Moovi platform.

This subject is part of a Faculty committed to the sustainability of the environment and people. Following this philosophy, this subject will promote educational practices based on low environmental impact materials in coherence with the principles of sustainability (SDG).

IDENTIFYING DATA**Proceso de planificación en traballo social**

Subject	Proceso de planificación en traballo social			
Code	O05G220V01504			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	González Rodríguez, Rubén			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web				
General description	A intervención en Traballo social require do proceso metodolóxico previo de planificación que é o momento reflexivo a través do cal se deseñan as estratexias para conseguir os obxectivos que se pretenden. Os plans, programas e proxectos son os distintos niveis do deseño da intervención social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias			
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais			
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias			
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión			
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización			
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social			
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención			
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz			
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención			
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados			
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención			
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc			

- C7 Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C9 Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
- C10 Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
- C11 Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
- C15 Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
- C16 Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
- C17 Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
- C19 Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
- C21 Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
- C22 Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
- C23 Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D6 Coñecemento da cultura propia da comunidade
- D7 Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
- D8 Capacidade de xestión da información
- D9 Resolución de problemas
- D10 Toma de decisións
- D11 Traballo en e con equipos diversos
- D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
- D14 Habilidades nas relacións interpersoais
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
- D16 Razoamento crítico
- D17 Compromiso ético
- D18 Aprendizaxe autónoma
- D20 Creatividade
- D21 Liderado
- D22 Iniciativa e espírito emprendedor
- D23 Motivación pola calidade
- D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Comprender a relación entre investigación, diagnóstico, *avaliación e práctica do Traballo Social.	A1	B2	C3	D1
	A2	B6	C4	D2
	A3		C6	D3
			C7	D8
			C8	D16
			C10	D18
			C16	D23
			C17	
			C22	
			C23	

.Empregar e aplicar correctamente as técnicas de planificación social.

A4	B1	C1	D1
A5	B2	C2	D2
	B3	C3	D3
	B4	C4	
	B5	C5	
	B6	C6	
		C7	
		C8	
		C9	
		C15	

Adquirir coñecementos sobre o proceso de formulación, posta en práctica e avaliación de plans, programas, proxectos sociais, e plans comunitarios.

C3	D1
C6	D2
C7	D3
C9	D6
C10	D9
C11	D10
	D11
	D12
	D16
	D17
	D18
	D20

Ser capaz de empregar os métodos e técnicas para a **avaliación das necesidades, capacidades, oportunidades e riscos de acódelas usuarias, de grupos e comunidades.

B2	C3	D1
B6	C6	D2
		D3
		D24

Ser capaz de deseñar, **implementar e **evaliar plans de intervención coas persoas atendidas e outros profesionais, negociando o uso de *servizos e revisando a **sua eficacia

B1	C2	D1
	C19	D2
	C21	D3
		D7
		D8
		D9
		D12
		D14
		D15
		D20
		D21
		D22

Contidos

Topic

A PRÁCTICA PROFESIONAL: RELACIÓN ENTRE INVESTIGACIÓN-PLANIFICACIÓN-ACCIÓN E AVALIACIÓN

- O método científico
- Coñecer a realidade
- Diagnosticar
- Planificar
- Executar
- Avaliar

INTRODUCCIÓN Á PLANIFICACIÓN

- Concepto
- Tipos
- Os niveis de planificación:
- Plan
- Programa
- proxecto

FASES DO PROCESO DE DESEÑO DE PROXECTOS SOCIAIS

- Título
- Fundamentación
- Obxectivos
- Metodoloxía
- Recursos
- Avaliación

AVALIACIÓN DE PROXECTOS SOCIAIS

- Obxectivos
- Principios
- Tipos de avaliación
- Áreas de avaliación
- O proceso de avaliación
- Modelos e deseños de avaliación

PRESENTACIÓN DE RESULTADOS

- Como elaborar o informe
- A utilización de gráficos

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22	10	32
Traballo tutelado	8	6	14
Actividades introdutorias	2	14	16
Presentación	6	20	26
Seminario	8	22	30
Exame de preguntas obxectivas	2	30	32

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a *estudiante
Traballo tutelado	O *estudiantado, de maneira individual e en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias, etc. É unha actividade autónoma dos/*as estudantes que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o *estudiantado, así como a presentar a materia.
Presentación	Exposición por parte do *estudiantado ante a clase dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou completar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	Os seminarios programados para a materia serán supervisados e tutorizados pola profesora
Traballo tutelado	As alumnas e alumnos recibirán apoio persoal de maneira sistemática e continúa dos traballos que se lle propoñen na materia, en aula e tutoría.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	- Traballo Final /Actividades aula PRESENCIAIS 40%: 15 % metodoloxía. 15% contidos.10% traballos de aula -NON PRESENCIAIS 40%: 15% metodoloxía, 15% contidos.10% traballos programados	40	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C2 D2 A3 B3 C3 D3 A4 B4 C4 D6 A5 B5 C5 D7 B6 C6 D8 C7 D9 C8 D10 C9 D11 C10 D12 C15 D15 C16 D16 C17 D17 C19 D18 C22 D20 C23 D21 D23
Presentación	Presentación oral de traballo final obrigatorio presenciais 20%. Ademais o alumnado non presencial será avaliado da parte práctica con 4 preguntas curtas no exame	20	D6 D8 D9 D14 D18 D20 D22 D23

Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas tipo test. O sistema de corrección será de acertos menos erros, estando o aprobado na superación da metade das preguntas do exame, tanto para a modalidade presencial como non presencial. O peso da cualificación do exame é do 40% tanto para presenciais como non presenciais. Para superar a materia será preciso ter aprobadas a parte práctica e a parte teórica.	40	B1 C1 D1 B2 C2 D2 B3 C3 D3 B4 C4 D6 B5 C5 D8 B6 C6 D9 C7 D10 C8 D11 C9 D12 C10 D16 C11 D17 C15 D18 C16 D20 C17 D21 C21 D23 C22 D24 C23
-------------------------------	--	----	--

Other comments on the Evaluation

Alumnado presencial:

Terán consideración de asistenciais aqueles alumnos/as que asistan a un 80% das clases prácticas e teóricas (Rexistrase a asistencia mediante controis aleatorios).

Alumnado non presencial: Terán a consideración de non asistenciais aqueles que superen o 20% de ausencias pasando automaticamente á modalidade non asistencial

a. Para superar a materia deberán ter aprobada a parte teórica e a parte práctica. De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. b. En ningún caso faranse exames parciais nin modificación da data oficial. □ As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames". c. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT). d. Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio". e. O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Aguilar, M.J., **guía para diseñar proyectos sociales y culturales**, 1989,

Ander-Egg, E., **Introducción a la planificación**, 1991,

García, G. e Ramírez, J.M., **Manual práctico para elaborar proyectos sociales**, 2006,

García, G. e Ramírez, J.M., **Diseño y evaluación de proyectos sociales**, 1996,

Complementary Bibliography

Sarasola, J.L., Malagón, J.L. e Barrera, E., **Mediación: Elaboración de proyectos**, 2010,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Psicoloxía: Métodos e técnicas de investigación social/O05G220V01403

Xestión de organizacións de benestar social/O05G220V01605

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Políticas públicas en España/O05G220V01602

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Traballo social individual e familiar**

Subject	Traballo social individual e familiar			
Code	O05G220V01505			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	García Vázquez, María Yolanda			
Lecturers	García Vázquez, María Yolanda Pérez Martín, Sabela			
E-mail	mariayolanda.garcia@uvigo.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/es/docencia/profesorado/maria-yolanda-garcia-vazquez/			
General description	Materia destinada a ensinar ao estudante a metodoloxía de intervención do Traballo social de carácter individual-familiar de modo que, por unha parte, coñezan a súa historia e evolución desde as súas orixes ate a actualidade e, por outra, sepan aplicar os diferentes modelos de intervención individual-familiar para coñecer, analizar, diagnosticar, planificar, intervir e avaliar casos con individuos, familias, infancia e adolescencia			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias			
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais			
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias			
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión			
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización			
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social			
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención			
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz			
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención			
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados			
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención			
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc			

- C7 Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C9 Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
- C10 Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
- C13 Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
- C15 Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
- C17 Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
- C19 Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
- C23 Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
- C24 Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D4 Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
- D6 Coñecemento da cultura propia da comunidade
- D8 Capacidade de xestión da información
- D9 Resolución de problemas
- D10 Toma de decisións
- D14 Habilidades nas relacións interpersoais
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
- D16 Razoamento crítico
- D17 Compromiso ético
- D18 Aprendizaxe autónoma
- D19 Adaptación a novas situacións
- D20 Creatividade
- D21 Liderado
- D22 Iniciativa e espírito emprendedor
- D23 Motivación pola calidade
- D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. Coñecer e valorar a importancia do traballo social directo e terapéutico con persoas e familias, a súa evolución dende as orixes ate a actualidade.	A1	B2	C3	D1
	A3	B3	C4	D2
		B4	C10	D3
			C13	D4
			C19	D6
			C23	D8
			C24	D15
				D16
				D17
				D18
				D23
				D24

4. Ter coñecementos e habilidades para manexarse profesionalmente na relación de axuda.	A2	B5 B6	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C17 C23 C24	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24
5. Ser capaz de promover cambios favorables na vida dos individuos e as familias mobilizando os seus recursos internos e externos.	A2 A3 A4	B2 B4 B5 B6	C6 C9 C13 C15 C23 C24	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24
6. Ser capaz de aplicar os diferentes modelos de intervención para coñecer, analizar, diagnosticar e intervir cos individuos e as familias.	A2 A3	B1 B2 B3 B4 B6	C9 C13 C23 C24	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24

Contidos	
Topic	
Introdución á materia.	Que é o traballo social individual e familiar. De que partes se compón a materia. Metodoloxía docente. Avaliación
TEMA 1: O traballo social individual: nacemento e evolución	Introdución á historia do traballo social individual e familiar. Nacemento e evolución do Case-work: M.E.Richmond, Hill, G.Hamilton, F.Hollis, H.H.Perlman.

TEMA 2: Modelos e estratexias de intervención con individuos e familias	Teorías que explican ao "individuo" e a "familia"/ Os modelos como guía para a acción profesional (Resumo)/Diferentes correntes e enfoques actuais no estudo da familia: A familia desde un enfoque de xénero/ O enfoque centrado nas persoas/O enfoque de dereitos/ o enfoque do empowerment e as fortalezas da familia./ Os modelos máis habituais na intervención individual e familiar: O modelo psico-social; o modelo sistémico; o enfoque do fortalecemento. A escoita activa/A Mirada/ O acompañamento e o Counselling como estratexias de intervención. A relación de axuda profesional individuo-familia. Estrutura básica do procedemento na intervención con individuos, familias e infancia.
TEMA 3: A familia como grupo terapéutico.	A familia: conceptualización/diversidade familiar/ características e funcións. O ciclo vital das familias. Roles familiares. Tipoloxías familiares no III milenio e características asociadas
TEMA 4: A familia segundo problemáticas específicas	Principais problemáticas que afectan as familias: impacto da crise económica, situación de risco de exclusión social ou exclusión social, negligencia, procesos de ruptura, violencia machista, violencia doméstica (malos tratos infantís-abuso sexual, violencia filio-parental, malos tratos a anciáns). Afrontamento dende o traballo social: dificultades e factores de protección.
TEMA 5: A infancia: conceptualización, intervención desde o traballo social e recursos asociados	A infancia: definición social e xurídica. A situación da infancia no mundo. A Adolescencia. O crecemento saudable dos nenos/as e adolescentes na familia. O sistema de protección á infancia e a adolescencia. Situacións de risco. Situacións de desamparo. Afrontamento dende o traballo social: dificultades e factores de protección na infancia e na adolescencia. Os programas de intervención familiar. O acollemento familiar. O acollemento residencial. A adopción. Menores en conflito coa lei/ Os centros de reeducación.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	20	20	40
Traballo tutelado	6	20	26
Actividades introdutorias	2	0	2
Presentación	4	16	20
Seminario	7	6	13
Estudo de casos	3	7	10
Aprendizaxe-servizo	4	8	12
Exame de preguntas obxectivas	2	25	27

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición, por parte da docente, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e bases teóricas.
Traballo tutelado	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Poden incluír: resolución de casos prácticos, análise de materiais audio-visuais sobre un tema, simulación de casos reais (rol-playing), análise de textos, etc. Empregaranse como complemento das clases teóricas de forma que poida implementarse ésta na práctica. Desenvolverase preferentemente en grupo mediano.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto, a reunir información sobre o alumnado e a presentar a metodoloxía docente, a avaliación e os contidos xenéricos da materia. Desenvolverase esta metodoloxía en gran grupo.
Presentación	Actividades de presentación oral do alumnado na aula sobre os contidos e resultados das actividades prácticas.
Seminario	Organización de actividades de debate e argumentación crítica en grupo como complemento ás clases teóricas.
Estudo de casos	Actividades enfocadas na práctica co deseño de intervencións sociais con casos concretos a partir dos fundamentos teóricos da materia.
Aprendizaxe-servizo	Actividades enfocadas na práctica coa investigación, análise e desenvolvemento do Traballo Social individual e familiar con persoas en situación de vulnerabilidade. Promovendo o contacto e colaboración con entidades sociais.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado Os traballos realizados polo alumnado en grupo mediano será supervisados pola docente presencialmente na aula, ou a través do Campus remoto. Ademais o alumnado poderá solicitar titorías, previa cita, a través de correo electrónico, no despacho físico ou virtual da profesora.

Avaliación							
	Description	Qualification	Training and Learning Results				
Traballo tutelado	As actividades prácticas realizadas durante o curso serán avaliadas entre 0 e 4 puntos máximo. A avaliación terá en conta o traballo na aula (2 puntos máximo) e a actividade autónoma (2 puntos máximo) (40%). Para o alumnado non presencial (avaliación global) esta parte será realizada e avaliada no exame da materia.	40	A1	B1	C1	D1	
			A2	B2	C2	D2	
			A3	B3	C3	D3	
			A4	B4	C4	D4	
				B5	C5	D6	
				B6	C6	D8	
					C7	D9	
					C8	D10	
					C9	D14	
					C10	D15	
					C13	D16	
					C15	D17	
					C17	D18	
					C19	D19	
					C23	D20	
					C24	D21	
						D22	
						D23	
						D24	
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... poderá levarse a cabo de maneira individual ou en grupo. Será avaliada entre 0 e 2 puntos (20%).	20					
Exame de preguntas obxectivas	Para o alumnado con modalidade presencial (avaliación continua) o exame final consistirá en preguntas tipo test da parte teórica (40 preguntas con 3 posibles respostas cada unha). Cada 3 respostas mal restan unha boa. A nota obtida no exame da parte teórica será o 40 % da nota total, obtendo un máximo de 4 puntos. As notas obtidas na parte práctica e na parte teórica só farán media si en cada parte se obtén unha nota igual ou superior á metade da máxima posible. Para o alumnado con modalidade non presencial (avaliación global), que non poidan ou que opten por non asistir ás clases ou que pretendendo ser estudantes presenciais teñan máis de tres faltas na parte teórica e tres faltas na parte práctica da materia (grupos medianos), terán que demostrar -igualmente que o resto do alumnado- a adquisición das diferentes competencias da materia. Isto farano nunha única proba no exame final o día da convocatoria oficial cun valor de ata 10 puntos. Poderán obter 4 puntos en respostas da parte teórica da materia (exame tipo test) e outros 6 puntos en respostas sobre os contidos da parte práctica.	40	A1	B1	C1	D1	
			A2	B2	C2	D2	
			A3	B3	C3	D3	
			A4	B4	C4	D4	
				B5	C5	D6	
				B6	C6	D8	
					C7	D9	
					C8	D10	
					C9	D14	
					C10	D15	
					C13	D16	
					C15	D17	
					C17	D18	
					C19	D19	
					C23	D20	
					C24	D21	
						D22	
						D23	
						D24	

Other comments on the Evaluation

A planificación do proceso de ensinanza-aprendizaxe concíbese como unha avaliación continua que esixe a participación do estudantado para o desenvolvemento das actividades a realizar ao longo do curso, en especial naquelas relacionadas coa adquisición de competencias relativas ao saber facer e ao saber ser (procedimentais e actitudinais) desenvoltas nos grupos medianos. Sendo así, esixiráselle ao alumnado a súa presenza nas actividades durante o curso -verificable con listas de asistencia- non podendo faltar a máis de 3 clases teóricas (Gran grupo) e 3 clases prácticas (Grupo mediano) durante o cuadrimestre dun total de 15 clases teóricas y 15 clases prácticas. Esixiráselle polo tanto un 80% de asistencia ás clases durante o cuadrimestre. Obviamente non serán consideradas [faltas de asistencia] a imposibilidade de asistir de xeito puntual por causas xustificadas: enfermidade, hospitalización, pasamento dun familiar próximo, realización dun exame noutro lugar, etc. Estas circunstancias débense certificar remitiendo á docente un xustificante de tal situación por Correo electrónico.

Esixírase que as persoas matriculadas nesta materia saiban escribir correctamente y sen faltas ortográficas (acentos gráficos e abreviaturas incluídas), que saiban ler comprensivamente, analizar e sintetizar así como resumir o lido ou escoitado nas aulas. Tamén se espera que saiban expresarse con corrección e dacordo co nivel que esixe un ciclo

universitario, usando unha terminoloxía axeitada a este rexistro lingüístico. Todo isto constituirá parte da avaliación e, en todo caso, terá que reflectirse nos exercicios e no exame. O plaxio supón de inmediato o suspenso da materia.

RECUPERACIÓN 2ª OPORTUNIDADE. Como partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª. De non ter superado a materia, ou algunha parte da mesma, as competencias non adquiridas serán avaliadas na 2ª oportunidade. No exame, a parte teórica e práctica desenvolverase de xeito similar que na 1ª oportunidade. Non se gardarán notas de ningunha parte da materia-teoría ou práctica para o seguinte curso académico.

As datas oficiais dos exames da materia poden ser consultadas na páxina web da Facultade.

En consistencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o estudie adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Mónica de Martino (Org.), **TRABAJO SOCIAL CON FAMILIAS: DILEMAS TEÓRICO-METODOLÓGICOS, ÉTICOS Y TECNO-OPERATIVOS**, 1ª, Univ. de la República de Uruguay (y otros), 2020

NAVARRO PÉREZ, J.J. y MESTRE ESCRIVÁ, Mª V., **El marco global de atención al menor**, Tirant Humanidades, 2015

PICORNELL LUCAS, A.y PASTOR SELLER, E. (Coords.), **Políticas de inclusión social de la infancia y la adolescencia**, Grupo 5, 2016

Segado Sánchez-Cabezudo, S., **Civitas: trabajo social con familias desde el empowerment**, 1ª, Aranzadi, 2022

Complementary Bibliography

Tomás Fernández García y Laura Ponce de León, **Trabajo social con familias**, 2ª, UNED y Ed. Académicas, 2019

ESCARTÍN, Mª J., y PALOMAR, M. y SÚAREZ, E., **Introducción al Trabajo Social. Trabajo social con individuos y familias**, Amalgama, 1997

AGUILAR IDÁNEZ, M.J., **Trabajo social. Concepto y metodología**, Paraninfo y Consejo General del trabajo social, 2013

VISCARRET, J.J., **Modelos y métodos de intervención en Trabajo social**, Alianza Editorial, 2007

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Fundamentos dos servizos sociais/O05G220V01104

Epistemoloxía do traballo social/O05G220V01204

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Introdución ao traballo social/O05G220V01105

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Other comments

Recomendaranse materiais audiovisuais (en especial, documentais) e literatura durante o desenvolvemento da materia. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Skills, techniques and instruments in social work**

Subject	Skills, techniques and instruments in social work			
Code	O05G220V01601			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3rd	2nd
Teaching language	Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Méndez Fernández, Ana Belén			
Lecturers	Méndez Fernández, Ana Belén			
E-mail	anabel@uvigo.gal			
Web				
General description	(*)Trátase dunha asignatura de carácter obrigatorio, incluída no módulo do título de grao denominado: O Traballo Social, conceptos, modelos, teoría e aplicación. Dentro deste sitúase na materia denominada: Métodos, modelos e técnicas de Traballo Social. Ten por obxectivo principal que o alumnado se achegue a intervención profesional do Traballo Social, coñecendo e anlizando o seu concepto tanto clásico como dende unha perspectiva crítica na relación de axuda. Para operar de forma científica na profesión de Traballo Social é imprescindible que o alumnado coñezca, manexe e analice as diferentes perspectivas teórico-metodolóxicas da disciplina en relación ás habilidades, técnicas, instrumentos e documentos utilizados no Traballo Social para garantir unha adecuada intervención. Sin olvidar que calquera perspectiva empregada debe estar en consoancia có respecto os Dereitos Humanos.			

Training and Learning Results

Code	
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A4	Students can transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised public.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B1	Capacity to work and value of conjoint way with people, families, groups, organisations and communities his needs, limitations, difficulties, unrests and circumstances
B2	Analyse social situations subject to intervention, plan, develop, implement, review and evaluate social work practice with individuals, families, groups, organisations, and communities and with other professionals.
B3	Work with the people so that they are self-sufficient and with capacity to manifest his needs, wishes, points of view and circumstances
B5	Manage and be responsible, with supervision and support, for the practice itself within the organization
B6	Demonstrate professional competence in the exercise of social work
C1	To build professional relationships with the aim of identifying the most appropriate intervention.
C2	To work with persons, families, groups, organizations and communities, to help them make informed decisions about their needs, circumstances, risks, preferential options and resources, taking into consideration issues of cultural diversity (and therefore, the specificities of ethnic, cultural, linguistic diversity), the need to promote equality between men and women, the need to move to an environmentally sustainable society, and to defend the values of peace.
C4	To respond to situations of crisis through assessment of the urgency of situations, planning and development of actions to deal with them and through reviewing of results.
C5	To interact with persons, families, groups, organizations and communities in order to bring about changes, promote development and improve their conditions of life through the use of the methods and models of Social Work, monitoring regularly the changes that are taking place with the aim of preparing the completion of the intervention.
C6	To prepare, produce, implement and assess the plans of intervention with the client system and the professional colleagues, to negotiate the supply of services that must be used and review the efficiency of the plans of intervention with the people involved in order to adapt them to changing needs and circumstances. All this, taking into consideration the ethical obligations of the profession concerning trust, proximity, friendliness, equal relations, respect for cultural diversity, etc.
C7	To contribute to the establishment of networks to deal with the needs and work towards the achievement of the programmed results, examining them with the people involved and the support networks they might have or develop; particularly, in the case of women (abused women, regular caregivers of people with disabilities, people with mental and other disabilities), taking into consideration the specific characteristics of Galicia as a country with a geographically dispersed population, a marked contrast between rural and urban spaces, numerous abandoned areas and an ageing population (which requires larger networks).
C9	To work on types of behavior that imply a risk for the client system through the identification and assessment of the situations and circumstances that determine such behavior and the implementation of strategies to change them.

C10	To analyze and systematize the information provided by everyday work as a basis to change and improve the professional strategies that must respond to emerging social situations.
C11	To use mediation as a strategy of intervention aimed at alternative resolution of conflicts.
C12	To design, implement and assess projects of social intervention.
C13	To defend situations, families, groups, organizations and communities and act on their behalf if the situation warrants.
C14	Prepare and participate in decision-making meetings to better defend the interests of individuals, families, groups, organisations and communities.
C19	To manage and present social records and reports, making them comprehensive, faithful, accessible and updated as a guarantee for decision making and professional assessments, being particularly cautious when it comes to preserving user's confidentiality rights, professional confidentiality and data protection rights.
C20	To work efficiently within interdisciplinary and multiorganizational systems, networks and teams with the aim of cooperating in the establishment of goals, objectives and implementation times, contributing also to dealing constructively with possible existence of disagreements.
C22	To investigate, analyze, assess and use the knowledge available in the present time about the best practices of Social Work to review and update one's own knowledge frameworks.
C23	To work within the accepted standards for the practice of Social Work and to secure one's own professional development through the use of professional knowledge and techniques as a means to justify decisions, reflecting critically about them and resorting to supervision as an instrument to improve and assess one's own professional practice.
C24	Manage conflicts, dilemmas and complex ethical problems by identifying the same and designing strategies to overcome them and reflect on the results
D1	Capacity for analysis and synthesis
D2	Organization and planning skills.
D3	Capacity for reflection
D6	Knowledge of the specific culture of the autonomous community.
D7	Learning and mastering of new technologies
D8	Information-management skills.
D9	Problem-resolution skills.
D10	Decision-making
D11	Work in and with diverse teams
D12	Interdisciplinary teamwork.
D14	Interpersonal relations skills.
D15	Recognition and respect towards diversity and multiculturalism
D16	Critical-thinking skills.
D17	Ethical commitment
D18	Independent-learning skills.
D19	Adaptation to new situations
D20	Creativity.
D21	Leadership skills.
D22	Entrepreneurship skills.
D23	Striving for quality.
D24	Sensitivity toward environmental issues, equality between men and women, culture of peace, etc.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
(*)1.-Knows and understands the basic concepts and the utility of the skills, technical, instruments and documents *n the professional intervention in Social Work.	A3	B1 B2 B3 B5	C22 C23	D1 D3 D8 D16 D17 D23
(*)2. It IS able to apply the *habilidad basic of listens active in the professional performance.		B3	C2 C9	D3 D8 D14 D15 D17 D24
(*)3.-Acquisition and application of *destrezas to establish a relation *empática and an effective communication with the users/them.	A4	B1 B6	C6 C11	D3 D6 D8 D14 D15 D17 D24

(*)4.-IS able to establish an appropriate relation with the experiences *vitales of the users of the services, understanding and *respetandoo his point of view, and is able to surpass *prexuihos *personales to answer properly his diversity *personal, social and cultural.	B1 B3	C2 C22 C24	D14 D16 D17 D19 D24
(*)5.-IS able to use verbal keys and no verbal stop the analysis, interpretation and intervention in the professional practice.	A2 B3	C10	D3 D6 D14 D16 D19 D24
(*)6.-Knows and is able of *aplicarlos different instruments, technical and documents in Social Work.	A5 B6	C1 C4 C5 C6 C7 C9 C10 C12 C13 C19 C20 C23 C24	D1 D2 D3 D7 D8 D10 D11 D16 D17 D19 D20 D22 D23
New	A3	B2	C10 C22 D1 D8 D16 D18 D22 D23
New	A4	B2	C1 C19 C20 C23 D1 D2 D3 D8 D10 D11 D17 D19
(*)7.-Knows and applies the technologies of the communication and the information in the provision of services.	A5 B6	C10 C22	D6 D7 D8 D18 D19 D22 D23
(*)8.-Acquisition of basic skills of communication that guarantee the *traballo in groups and teams.	A4 B2	C1 C2 C14 C20 C22 C23	D1 D8 D9 D11 D12 D14 D16 D21
New	A3 B2	C5 C6 C7 C13 C22	D1 D3 D6 D8 D15 D16 D17 D23 D24

Contents

Topic

1.-Basic and characteristic concepts of the skills of communication in the professional intervention. The language how instrument in the analysis and interpretation in professional contexts.

2.-Conceptual approximation and typology of the instruments and technical in Social Work.

3.-Concepts and application of the different technicians of Social Work in the distinct stages of the methodological procedure.

4.-Concepts and handle of the different documentation in Social Work.

5.-Conceptual framework and basic skills of the professional interview in Social Work and home visit.

6.-Conceptualización Of other technicians of use in the Social Work.

7.-Application of the technologies of the communication and the information in the provision of services.

8.-Diseño And use of bear professional documentaries. Importance of the bear documentary in the processes of Total Quality of the professional practice.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	22.5	0	22.5
Seminars	22.5	37.5	60
Case studies	0	20	20
Problem solving	0	30	30
Objective questions exam	0.5	14	14.5
Laboratory practice	1.5	0	1.5
Problem and/or exercise solving	1	0.5	1.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	*Exposición General by part of the professor of the contained of the subject. To guarantee and improve the process of education-learning the students will owe *leer previously the contents that *desenolverán in each session and will elaborate a document with the doubts *surxidas during the reading of the same, promoting like this interactive sessions and that answer the concrete needs of the students.
Seminars	*Empregaránse How I supplement of the sessions *maxistrais. They Will consist in previous reading of texts and documents to be debated and exposed in the sessions. As well as analysis and resolution of *exercios practical that *garanticen the integration *teorico-practical of the *asignatura. Yes it considers opportune stop the development of any concrete question *traerense expert the classroom. It Will realize *role-*playing for technical how the interview.
Case studies	Practical cases for application of the methodology and techniques of the Social Work.
Problem solving	*Realizare *proyectos Of intervention, as well as exercises of application of the specific techniques of Social Work, with special *afondamento in the history and social report.

Personalized assistance

Methodologies Description

Seminars	The attention customized will be of three types: 1.-In the classroom, during the sessions of the seminars to supplement the understanding of the kinds *maxistrais and the work *tutelado. 2.-In the dispatch of the professor, in the time of *titorías. Directed it any question of the subject, as well as for doubts related with the sessions *maxistrales and the activities of the seminar. 3.-Through the email, always and when the query allow it. In case to spend the *virtualidade will be able to used other applications computings, so much of the University how general, with *concertación previous.
----------	---

Case studies	The attention customized will be of three types: 1.-In the classroom, during the sessions of the seminars to supplement the understanding of the kinds *maxistrais and the work *tutelado. 2.-In the dispatch of the professor, in the time of *titorías. Directed it any question of the subject, as well as for doubts related with the sessions *maxistrales and the activities of the seminar. 3.-Through the email, always and when the query allow it. In case to spend the *virtualidade will be able to used other applications computings, so much of the University how general, with *concertación previous.
Problem solving	The attention customized will be of three types: 1.-In the classroom, during the sessions of the seminars to supplement the understanding of the kinds *maxistrais and the work *tutelado. 2.-In the dispatch of the professor, in the time of *titorías. Directed it any question of the subject, as well as for doubts related with the sessions *maxistrales and the activities of the seminar. 3.-Through the email, always and when the query allow it. In case to spend the *virtualidade will be able to used other applications computings, so much of the University how general, with *concertación previous.

Assessment

Assessment	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Seminars	In order to guarantee the development of the subject, students must bring the tasks assigned for each seminar session (outline of the readings and/or resolution of exercises/case studies, as well as their presentation when appropriate). The student will only be evaluated positively in this section if he/she fulfills the requested tasks correctly (in time and form).	5	A2 A3 A4 A5	B2 C2 C9 C10 C12 C19 C23 C24	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D10 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24	
Problem solving	Resolution by writing (objective proof), of questions related with the process of learning of the practical cases (test, questions cut, of pairing questions). It Will be able to be presencial or virtual.	20	A3 A5	B6 C4 C6 C10 C12 C19 C23 C24	D1 D2 D8 D10 D16 D17 D23 D24	
Objective questions exam	Multiple-choice exam. It will consist of 20 or 40 questions under the correct-error system. It will deal with the contents of the subject developed in the lectures and seminars.	30		B2 B3 B5 B6 C11 C13 C14 C20 C22	D6 D11 D12 D14 D23	
Laboratory practice	Completion, in writing and individually, of a practical test, in relation to the case studies and practical exercises developed throughout the semester: at least it will deal with the techniques of narrative support and the realization of an open social report.	40		B6 C10 C12 C19 C22 C23 C24	D1 D3 D8 D9 D10 D15 D17 D19 D20 D24	

Problem and/or Proof by writing envelope to interview and delivery of autonomous practices 5
exercise solving envelope the same.

B3 C9 D3
B6 C10 D6
C23 D8
D9
D10
D16
D17
D18
D23
D24

Other comments on the Evaluation

This guide is a guideline for foreign students, although it is not taught in English. In order to pass the subject, each of the tests (seminar, multiple-choice tests and practical tests) must first be passed independently.

(seminar, multiple-choice tests and practical tests). Students will not be assessed if they do not complete the tasks assigned (in due time and form) for the seminars and practical exercises.

Students are warned that no marks will be kept for the following year, this aspect applies to both continuous assessment and global assessment students.

ASSESSMENT SYSTEMS

1.- CONTINUOUS EVALUATION (DESCRIPTION AND REQUIREMENTS): it is aimed at those students who have a minimum attendance of 80% in the lectures and a maximum of 2 absences in the seminars, in addition they must have delivered the assignments in due time and form. If they do not comply with this requirement, they will be assessed by the global assessment system (single test). The tests and scores are those that appear in the evaluation methodologies, and each one must be passed independently in order to pass the subject.

2.-GLOBAL ASSESSMENT (SINGLE TEST):

students who do not meet the minimum attendance requirements (lectures and seminars). These students will be assessed in this way: they will have to pass the same competences as the continuous assessment students in a single final exam, which will consist of several parts. As it is a single test, students who do not pass the first part, i.e. the dossier, will not have access to the rest of the tests; then the test (examination of objective questions), and if they do not pass, the practical tests (objective practical test, interview and social report) will not be assessed.

The tests to be taken are as follows (as well as the assistants must independently pass each of the tests listed below in the single test):

a.-Submission of a dossier with the practical work and exercises developed in the seminars (they must be supervised continuously by the teacher prior to final presentation), throughout the semester and will be delivered at the end of the teaching, prior to the rest of the tests, in an internal document in Moovi the deadlines will be established). It will score 10%. If it is not handed in on the requested date or if it is not passed, the student will not be able to access the rest of the tests (as it is a single test that requires all parts to be passed).

b.-Final exam: in the official exam, exam type with objective questions (same format and correction system as for the assistants). It will be marked by 30%.

PRACTICAL TESTS (will be assessed provided that the first part of the dossier and the multiple-choice exam have been passed), the tests are the same as for continuous assessment students.

c.Resolution of problems and/or exercises: written test on the interview and delivery of autonomous practices on the same. It will score 5%.

d.-Practical laboratory test: same content as the assistance tests. It will score 35%.

e.-Problem solving in writing on questions related to the classroom practicals. It will score 20%.

WARNING

The continuous monitoring of the classroom activities and the communication with the students related to the tasks will be carried out through the Moovi platform.

Students who opt for global assessment must communicate this by post by the last school day of October 2024.

FOR BOTH CONTINUOUS AND GLOBAL ASSESSMENT STUDENTS:

At the beginning of the course, documents will be uploaded with the instructions and timetable for the assessment tasks and tests, which must be completed in order to pass the subject.

Students will be required to be able to write correctly and without spelling mistakes (including graphic accents and abbreviations), to be able to read comprehensively, analyse and synthesise, as well as to summarise what they have read or heard in the classroom. They are also expected to be able to express themselves correctly and in accordance with the level required for a university course, using terminology appropriate to that level. All this will be part of the student's evaluation and, in any case, will have to be reflected in their exercises and in the exam. Plagiarism means immediate failure of the subject.

OVERALL ASSESSMENT MODALITY

Students who decide to opt for global assessment must contact the teacher to notify this option at the beginning of the course and always before the established deadline.

In order to facilitate the reconciliation of work and academic training, the contents, planning, methodological resources and assessment system will be adapted for students in this modality, guaranteeing, in all cases, the achievement of the competences and learning outcomes established in this document. A specific folder will be opened on the Moovi platform in which the assessment tasks and tests that will guide the development of this subject for students of this option will be reported. NOTE: as this is a global test, if any part is failed, the failure is general for the subject, and the global assessment test can be retaken at the second opportunity with all the tests set out in this guide. In line with the inclusive nature that characterises the Faculty of Education and Social Work, this guide may be adapted to meet the specific educational support needs of students enrolled in the PIUNE programme (Programme for the integration of university students with specific educational support needs).

(1) The sole purpose of processing this data is so that the teaching staff of the subject can verify the identity of the students enrolled in the same. The basis of legitimacy for the processing of this data is carried out in application of the provisions of article 6.1y) of the RXPd in which the processing is necessary for the exercise of the public powers conferred on the data controller based on Law 39/2015 in RD 1791/2010, of 30 December, which approves the Statute of the University Student. Access to the image and personal data of students is only allowed to the teaching staff of each subject for the performance of the academic activities indicated in this teaching guide and will not be used or disclosed for any other purpose, having to keep the corresponding duty of confidentiality of the same. Further information: <https://www.uvigo.gal/proteccion-dato>.

EXTRAORDINARY CALL FOR EXAMS (2nd opportunity)

The tests (theory or practical part) passed at the 1st opportunity will not be subject to evaluation at the 2nd opportunity, and will be considered passed in that academic year. No marks will be kept from one academic year to the next. The 1st opportunity, if the subject is not passed, will not be recorded on the academic transcript. The qualification becomes effective in the extraordinary call.

The overall assessment, with a failed part, repeats all the tests in this call.

Sources of information

Basic Bibliography

Borrell i Carrió, F., **Entrevista clínica. Manual de estrategias prácticas**, semFYC, 2004
Cáceres, L.; Oblitas, B. y Parra, L., **La Entrevista en Trabajo Social**, Espacio Editorial, 2000
Guinot, C. (Coord.), **Métodos, técnicas y documentos utilizados en Trabajo Social**, Universidad de Deusto, 2008
Fernández Cano, Ana. M., **El Informe social : cuestiones a debate**, Colegio Oficial de Diplomados en Trabajo de Málaga, 2006
Tonon, G. (Comp.), **Las técnicas de actuación profesional del Trabajo Social**, Espacio Editorial, 2005

Complementary Bibliography

Aguilar Fernández, F.X y Méndez Fernández, A.B., **La desvirtuación de los instrumentos en trabajo social riesgos para la profesión y los derechos de ciudadanía**, Universidad de La Rioja, 2016
De Paula Faleiros, V., **Estrategias de Empowerment en Trabajo Social**, Buenos Aires, 2003
Fombuena Valero, J. (coord.), **El Trabajo social y sus instrumentos : elementos para una interpretación**, Valencia, 2012
Mustieles Muñoz, D., **La entrevista psicosocial. Proceso y procedimientos**, Madrid, 2007
Robles, C., **La Intervención Pericial en Trabajo Social**, Buenos Aires, 2004
Ruiz Rodríguez, P., **El trabajador social como perito judicial : el informe pericial socio-familiar**, Zaragoza, 2004
Tonon, G., **La supervisión en trabajo social : una cuestión profesional y académica**, Buenos Aires, 2004
VVAA, **Manual de técnicas utilizadas en Trabajo Social**, San Sebastián, 1987
VVAA, **Dos documentos básicos en trabajo social : estudio de la aplicación del informe y ficha social**, Buenos Aires, 2003

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Social work in social inclusion/O05G220V01908
Social work and mediation/O05G220V01906
Social work and occupational fields/O05G220V01907

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Management of social wellbeing organisations/O05G220V01605
Community and group social work/O05G220V01604

Subjects that it is recommended to have taken before

Specialised social services 1/O05G220V01304
Planning process in social work/O05G220V01504
Case work and family social work/O05G220V01505
Ethics and social work/O05G220V01502
Concepts, theories and methods in social work/O05G220V01302
Social work social and communication skills/O05G220V01402
Specialised social services 2/O05G220V01406

Other comments

A MOOVI will upload a photo at the beginning of the course, as well as our personal details or contact telephone number.

IMPORTANT: it is a subject that requires previous knowledge of theoretical-methodological content subjects in Social Work, which are taken previously, it is advisable to have knowledge of them to ensure proper development and acquisition of the skills of this particular subject (take into account at the time of enrollment).

- 1.-To work and to study in a continuous way advances notably the overcoming of the subject, since it is a subject that requires to settle of continuous form the contents.
- 2.-To read the topics of the master session before the same, in order to improve the understanding of the general explanation of the teacher, as well as to bring elaborated the doubts to the classroom to be able to solve them according to the needs of the students.
- 3.-To bring the day the activities planned for each seminar.
- 4.-Plantear all the doubts about any aspect of the subject to the teacher, both in the classroom (in relation to the contents and exercises) and in the office tutorías (for other aspects related to the subject or to sink in doubts that for question of time it is not possible to do it in the classroom). É important to go tutorizando the correction of the exercises throughout the course, to guarantee the overcoming of the dossier and practical examination.
- 5.-Students in attendance: it is important that they do the exercises and tests gradually throughout the semester in order to guarantee the result of the practical tests.

-This subject is part of a faculty committed to the sustainability of the environment and people. According to this philosophy, this subject will promote educational practices based on low environmental impact materials in coherence with the principles of sustainability (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Public policies in Spain				
Subject	Public policies in Spain			
Code	O05G220V01602			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3rd	2nd
Teaching language	Galician			
Department				
Coordinator	Alvarado Roales, David Manuel			
Lecturers	Alvarado Roales, David Manuel López Viso, Mónica			
E-mail	davidmanuel.alvarado@uvigo.gal			
Web				
General description	The course Public Policies in Spain provides students with the knowledge and analytical tools needed to understand how the main public policies with a direct impact on Social Work are formulated, implemented and evaluated. Building on the core concepts of policy analysis and the policy cycle, the course addresses the historical and ideological configuration of the Spanish welfare state before examining the most relevant sectoral policies for the profession: healthcare, education, social protection, labour policy, gender equality, immigration and social services. The territorial dimension is central to the course: Spain's regional state structure means that policy implementation varies significantly according to territory and the political orientation of governments, and the Galician case is therefore analysed systematically throughout the course.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students have shown to have and understand knowledge in an area of study based on general secondary education, and are at a level in which they can have recourse to advanced textbooks and also to have updated knowledge on the progress made in their field of study.
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A4	Students can transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised public.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B1	Capacity to work and value of conjoint way with people, families, groups, organisations and communities his needs, limitations, difficulties, unrests and circumstances
B2	Analyse social situations subject to intervention, plan, develop, implement, review and evaluate social work practice with individuals, families, groups, organisations, and communities and with other professionals.
C3	To assess the needs and available options to implement an intervention strategy.
C5	To interact with persons, families, groups, organizations and communities in order to bring about changes, promote development and improve their conditions of life through the use of the methods and models of Social Work, monitoring regularly the changes that are taking place with the aim of preparing the completion of the intervention.
C6	To prepare, produce, implement and assess the plans of intervention with the client system and the professional colleagues, to negotiate the supply of services that must be used and review the efficiency of the plans of intervention with the people involved in order to adapt them to changing needs and circumstances. All this, taking into consideration the ethical obligations of the profession concerning trust, proximity, friendliness, equal relations, respect for cultural diversity, etc.
C8	Promote growth, development and independence of persons by identifying opportunities to establish and create groups, using programming and group dynamics for individual growth and strengthening of interpersonal relationship skills; in particular, with multicultural diversity groups (immigration, return emigration, ethnic minorities...) and with women, taking into account their historic marginalisation in relation to sociocultural participation and in decision-making bodies (empowerment).
C10	To analyze and systematize the information provided by everyday work as a basis to change and improve the professional strategies that must respond to emerging social situations.
C14	Prepare and participate in decision-making meetings to better defend the interests of individuals, families, groups, organisations and communities.
C20	To work efficiently within interdisciplinary and "multiorganizational" systems, networks and teams with the aim of cooperating in the establishment of goals, objectives and implementation times, contributing also to dealing constructively with possible existence of disagreements.
C21	Participate in the management and operation of social welfare entities
D4	Oral and written communication in one's native language(s).
D6	Knowledge of the specific culture of the autonomous community.
D10	Decision-making

D12 Interdisciplinary teamwork.

D16 Critical-thinking skills.

D18 Independent-learning skills.

D24 Sensitivity toward environmental issues, equality between men and women, culture of peace, etc.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
(*)Conocer *y Understand wool *estructura *general, organization *y *principales *servicios *y *prestaciones of public political wools of *bienestar in him state field *y autonomic.	A2	C3	D4	
		C6	D6	
(*)Conocer *y Understand he *objeto *y *los mechanisms of performance *y ways of provision of *los *principales *subsistemas of *bienestar social (*salud, education, guarantee of income,*vivienda, *etc.) In him Spanish field.	A1	C6		
	A2	C8		
	A3			
(*)Conocer *y Understand of critical form *los *principales aspects of *los disequilibriums *y inequalities *sociales derived of wools relate economic *y of *trabajo.	A1	C3		
	A2	C6		
(*)Compresión Of basic concepts of *diagnosis of wool *realidad politics *general *y of wool public intervention.	A1			
	A3			
(*)Formulate and *implementar political *y programs that increase he *bienestar of wool *población, *promuevan he *desarrollo *y *los *derechos human, *y wool *armonía social collective.	A1	B1	C6	
	A2			
	A3			
(*)Take part in wool training *y *evaluación of politics, *servicios and initiatives *sociales.	A1	B1	C3	D16
	A2		C5	D24
	A3		C6	
			C21	
New	A3	B1	C5	D16
New	A3	B1	C10	
	A5			
New	A3	B1	C3	
New	A3	B1		D18
	A5			
New	A4	B1	C5	D10
		B2	C14	D12
			C20	
New	A4			D4

Contents

Topic	
Topic 1. Introduction to Public Policy	Public PolicyDefinition and typology of public policies. The policy cycle. Agenda-setting, formulation, implementation and evaluation. Actors, networks and levels of government.
Topic 2. Public Policies in Spain and the Welfare State	Historical periodization of public policies in Spain. Welfare state models: Bismarck and Beveridge. Ideological foundations and the position of the Spanish case in the European context.
Topic 3. Health Policy	Historical evolution of the Spanish health system. The National Health System and the SERGAS. Debates on universality, funding and privatization. The Galician case.
Topic 4. Education Policy	Stages of Spanish education policy since the Second Republic. Educational reforms and their ideological foundations. The regional dimension and the Galician case.
Topic 5. Social Protection Policy	The pension system and unemployment protection policies. The Minimum Living Income. Debates on coverage, sustainability and inequality. The Galician case.
Topic 6. Labour Policy	From the Second Republic to the 2021 labour reform. Structural problems of the Spanish labour market. Actors, collective bargaining and social dialogue. The Galician case.
Topic 7. Gender Equality Policy	Theoretical framework and gender mainstreaming. The historical construction of the gender equality agenda. Equality plans and institutions. Current debates and the regional perspective.
Topic 8. Immigration Policy	Four-dimensional analytical framework: prevention, admission, control and integration. Actors and multilevel governance. Evolution across governments. The Galician case.
Topic 9. Social Services and the Long-Term Care System	The structure of the social services system in Spain. The Dependency Act of 2006: design, actors and political rationale. Differentiated territorial implementation. The Galician case.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	30	26	56
Presentation	7	13	20
Practices through ICT	8	16	24
Objective questions exam	1	19	20
Essay	1	9	10
Essay questions exam	1	19	20

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Presentation, by the teacher, of the contents of the subject matter, the theoretical bases and/or the guidelines of a work, exercise or project to be developed by the student.
Presentation	Presentation, by the students, before the teacher and/or a group of students, of a topic on the contents of the subject or of the results of a work, exercise, project, etc. It can be carried out individually or in groups.
Practices through ICT	For the adequate follow-up of the practices, as well as the subject in general, the students must connect to the virtual space of the subject.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Presentation	Resolution of students' doubts in relation to some aspect of the subject (content, work or practices), as well as attention to their needs and queries related to the study and/or subjects related to the discipline, providing guidance, support and motivation in the learning process.
Tests	Description
Essay	Work and research projects carried out by students in small and medium groups under the tutoring of the teacher.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Lecturing	Active participation in the session and attendance to congresses and scientific conferences.	0	A3			D16
Presentation	Present the work and/or projects to the rest of the classmates and defend them publicly.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2	C3 C5	D16
Objective questions exam	Performance of the test.	30	A1		C3 C5 C6 C8 C10 C14 C20 C21	D4 D6
Essay	Completion and delivery of work and/or projects according to the guide provided by the teacher.	40	A1 A3			

Other comments on the Evaluation

Continuous assessment

The assessment of students enrolled in the course will follow the criteria set out in this course guide. Continuous assessment requires a minimum attendance of 80% of face-to-face sessions. Students who opt out of continuous assessment may choose the global assessment track, provided they notify the lecturer within the established deadline at the beginning of the course.

Unjustified late submission of practical assignments may result in a grade penalty or non-acceptance of work submitted after the deadline.

The final grade will be distributed as follows:

- Medium-group practical assignments: 20%
- Small-group project and oral defence: 20%
- Multiple-choice test: 30%
- Short-essay examination: 30%

Global assessment

Students who choose this assessment track must notify the lecturer at the beginning of the course and always before the established deadline. This track is designed to facilitate the balance between professional or personal commitments and academic study, while ensuring the attainment of the competencies and learning outcomes established in this guide.

Students on the global assessment track must submit the practical assignments set by the lecturer within the same deadlines as students on continuous assessment. Unjustified late submission may result in a grade penalty or non-acceptance of work submitted after the deadline.

In addition, these students must produce an analytical essay on two compulsory texts, which will be available on the Moovi platform at the beginning of the course together with the corresponding instructions and assessment criteria.

The final grade will be distributed as follows:

- Analytical essay on compulsory readings: 10%
- Practical assignments: 30%
- Multiple-choice test: 30%
- Short-essay examination: 30%

Extraordinary sitting (2nd opportunity)

Examinations or parts of the course passed at the 1st sitting will not be reassessed at the 2nd sitting and will be considered passed for that academic year. Grades are not carried over from one academic year to the next. A grade obtained at the 1st sitting, in the event that the course is not passed overall, will not appear on the academic transcript; the final grade takes effect at the extraordinary sitting.

Additional remarks

The official examination dates can be found on the faculty website (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>) under 'Exams'.

a. In line with the inclusive ethos that characterises the Faculty of Education and Social Work, this guide may be adapted to meet the specific educational support needs of students enrolled in the PIUNE programme (PAT).

b. In order to facilitate the balance between professional life and academic training, the course content, planning, methodological resources and assessment system will be adapted for bridge-course students, while ensuring in all cases the attainment of the competencies and learning outcomes established in this document. A dedicated folder will be created on the Moovi platform providing information on the tasks and assessment activities that will guide the development of this course for bridge-course students and practising professionals.

c. The use of AI tools in the assessment activities of this course must comply with responsible, ethical and transparent practices, in accordance with the guidelines of the FETS (Regulations and forms □ Faculty of Education and Social Work) and the regulations established by the University of Vigo.

Sources of information

Basic Bibliography

Aguilar Villanueva, L.F. (ed.), **Problemas públicos y agenda de gobierno**, 3ª, Miguel Ángel Porrúa, 2003

Complementary Bibliography

Andersson, R., **Illegality, Inc.: Clandestine migration and the business of bordering Europe**, University of California Press, 2014

Bustelo, M. e Lombardo, E. (eds.), **Políticas de igualdad en España y en Europa**, Cátedra, 2022

Del Pino, E. e Rubio Lara, Mª. J. (dirs.), **Los Estados del bienestar en la encrucijada. Políticas sociales en perspectiva comparada**, 3ª, Tecnos, 2024

Escobar Ruiz, A., Oliver Albertos, C., Mora Marín, C., Bedmár Díaz, J.R., **Gobierno y políticas públicas. Casos prácticos**, Dextra, 2022

Esping-Andersen, G., **The three worlds of welfare capitalism**, Princeton University Press, 1990

Gomá, R. e Subirats, J. (coords.), **Políticas públicas en España. Contenidos, redes de actores y niveles de gobierno**, Ariel, 1998

Grau Creus, M. e Mateos Díaz, A. (eds.), **Análisis de políticas públicas en España. Enfoques y casos**, Tirant lo Blanch, 2002

Harguindéguy, J.B., **Análisis de políticas públicas**, 4ª, Tecnos, 2024

Huete-García, A., Chaverri-Carvajal, A., & Morales-Romo, N., **El Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia en España (SAAD): Memoria de debilidades desde su implantación**, Revista Prisma Social, (32), 25-44, 2021

Kingdon, J.W., **Agendas, alternatives, and public policies**, Little, Brown & Company., 1984

Mahou Lago, X.M. e Canoura Leira, V., **Análisis de políticas públicas. Enfoques y metodologías**, Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo, 2023

Meny, I. e Thoenig, J.C., **Las políticas públicas**, Ariel, 1992

Moreno Fernández, L., **La Europa asocial. Crisis y Estado del bienestar**, Península, 2012

Navarro, V., **Bienestar insuficiente, democracia incompleta. Sobre lo que no se habla en nuestro país**, Anagrama, 2015

Puelles Benítez, M., **Educación e ideología en la España contemporánea**, 5ª, Tecnos, 2010

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Comparative social welfare systems/O05G220V01904

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

European social policy/O05G220V01503

Subjects that it is recommended to have taken before

Political science: Politics and democracy/O05G220V01102

Social policy/O05G220V01404

IDENTIFYING DATA				
Socioloxía aplicada ao traballo social				
Subject	Socioloxía aplicada ao traballo social			
Code	005G220V01603			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinator	López Carrasco, Carlos			
Lecturers	Lamas Valcarce, Guillén López Carrasco, Carlos			
E-mail	carloslcarrasco@gmail.com			
Web	http://webs.uvigo.es/adasa			
General description	*Sociología teórica e *aplicada Teorías do desenvolvemento e benestar *social Diagnosis e planificación do cambio social			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)

- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C10 Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
- C11 Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
- C12 Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
- C13 Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
- C14 Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
- C18 Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
- C20 Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
- C21 Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
- C22 Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
- C24 Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
- C25 Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D4 Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
- D6 Coñecemento da cultura propia da comunidade
- D7 Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
- D8 Capacidade de xestión da información
- D9 Resolución de problemas
- D10 Toma de decisións
- D11 Traballo en e con equipos diversos
- D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
- D13 Traballo nun contexto internacional
- D14 Habilidades nas relacións interpersoais
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
- D16 Razoamento crítico
- D17 Compromiso ético
- D18 Aprendizaxe autónoma
- D19 Adaptación a novas situacións
- D20 Creatividade
- D22 Iniciativa e espírito emprendedor
- D23 Motivación pola calidade
- D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning
Results

Adquirir coñecementos da disciplina sociolóxica como ciencia auxiliar do traballo social.	A1		C10	D1
	A2		C22	D2
	A4		C25	D3
	A5			D4
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D22
				D23
				D24
Adquirir coñecementos das teorías sociais que deron lugar ás diferentes correntes de pensamento social.	A1		C3	D1
	A2			D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D22
				D23
				D24
Adquirir coñecemento dos contextos institucionais e procesos sociais nos que realiza as súas funcións o traballo social.	A1	B1	C3	D1
	A2	B2	C5	D2
	A3	B3	C6	D3
	A4		C7	D4
	A5		C18	D6
			C20	D7
			C21	D8
			C22	D9
			C24	D10
			C25	D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D22
				D23
				D24

Adquirir coñecemento das principais problemáticas sociais.

A1	C3	D1
A2	C5	D2
A3	C8	D3
A4	C22	D4
A5	C24	D6
	C25	D7
		D8
		D9
		D10
		D11
		D12
		D13
		D14
		D15
		D16
		D17
		D18
		D19
		D20
		D22
		D23
		D24

Aprender a deseñar e a levar a cabo unha investigación sobre unha problemática social concreta.

A1	B1	C3	D1
A2	B2	C10	D2
A3	B3	C12	D3
A4		C21	D4
A5		C25	D6
			D7
			D8
			D9
			D10
			D11
			D12
			D14
			D15
			D16
			D17
			D18
			D19
			D20
			D22
			D23
			D24

Aprender a conseguir información bibliográfica e a elaborar notas de cada parte da materia.

A1	B1	C2	D1
A2	B2	C3	D2
A3	B3	C4	D3
A4		C5	D4
A5		C6	D6
		C7	D7
		C8	D8
		C10	D9
		C11	D10
		C12	D11
		C13	D12
		C14	D14
		C18	D15
		C20	D16
		C21	D17
		C22	D18
		C24	D19
		C25	D20
			D22
			D23
			D24

Contidos

Topic

1.- Socioloxía e Traballo Social: Socioloxía teórica, aplicada e cambio social	1.1.- Socioloxía teórica e aplicada 1.2.- Concepto e teorías do cambio social 1.3.- Factores, axentes e tipos de cambio
2. Socioloxía aplicada ao desenvolvemento	2.1.- Concepto de desenvolvemento 2.2.- Teorías do desenvolvemento e desenvolvemento local
3. Socioloxía aplicada ao benestar social	3.1.- Teoría, crise e reforma do Estado de benestar social. 3.2.- Innovacións e axentes implicados na reforma
4. Metodoloxías de análises do contexto social: Diagnose, investigación aplicada e indicadores sociais	4.1.- Concepto de diagnose e tipos de investigación 4.2.- Contexto, redes e recursos
5. O cambio social e a súa planificación	5.1. O cambio social planificado 5.2. Metodoloxías participativas de planificación
6 Socioloxía e Traballo Social: O Traballo social como desenvolvemento social e comunitario	6.1. O desenvolvemento social centrado en casos 6.2. O desenvolvemento social centrado na comunidade

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Obradoiro	15	15	30
Seminario	8	24	32
Lección maxistral	22	22	44
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21
Traballo	1	10	11
Cartafol/dossier	0	12	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Obradoiro	Sesións en grupo mediano para o deseño, a realización e a presentación dun manual dun concello.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite profundizar ou complementar os contidos da materia. Pode empregarse como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou as directrices para un traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Obradoiro	Titoría en grupo
Seminario	Traballos tutelados
Tests	Description
Traballo	Traballos tutelados
Cartafol/dossier	Titoría en grupo

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Exame de preguntas obxectivas	Proba/s sobre os contidos teóricos da materia	20	A1	D1
			A2	D2
			A3	D3
			A5	D4
				D6
				D8
				D18

Traballo	Monografía dunha comarca	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3	C2 C3 C5 C6 C7 C8 C10 C11 C12 C13 C14 C18 C20 C21 C22 C24 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D22 D23 D24
Cartafol/dossier	Seguimento do traballo (aula e autónomo) a través de diferentes actividades individuais e/ou colectivas. Pode incluír avaliación entre pares e autoavaliación.	40	A1 A2 A3 A4 A5		C22 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D22 D23 D24

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación será de avaliación continua. O estudiantado poderá optar a unha avaliación alternativa global. Ata 32 días tras o comezo do curso este deberá comunicar (vía correo electrónico) ao profesorado responsable da materia que opta por esta modalidade. Só poderá presentarse ao exame final o estudiantado que opte pola avaliación global.

Para aprobar a materia é imprescindible superar as tres probas/metodoloxías (exame, traballo e cartafol/dossier).

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

O sistema de avaliación non establece diferenzas entre alumnado asistente ou non asistente.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Barbero, J. y Cortés, F., **Trabajo Comunitario, organización y desarrollo social**, 1, Alianza, 2014

Requena, M. y González, J.J., **Tres décadas de cambio social en España**, 2, Alianza, 2008

Saco, A., **Sociología aplicada al cambio social**, 1, Tórculo, 2006

Complementary Bibliography

Blazquez Graf, N., Flores Palacios, F. y Ríos Everardo, M. (Coords.), **Investigación feminista. Epistemología, metodología y representaciones sociales**, 1, UNAM, 2012

Carvajal, A., **Desarrollo local: manual básico para agentes de desarrollo local y otros actores**, 1, Española de Reprografía, 2011

Cornetta, P., **Metodología y técnicas de investigación social**, 1, Mc Graw-Hill, 2007

Hill Collins, P. y Bilge, S., **Interseccionalidad**, Ediciones Morata, 2019

López de Ceballos, P., **Un método para la investigación-acción participativa**, 3, Popular, 1998

Morales, A., **Innovación social: un ámbito de interés para los servicios sociales**, Zerbitzuan, 2009

Recomendacións

Other comments

Todo traballo no que se detecte un nivel de texto copiado superior ao 50% terá como consecuencia o suspenso desa parte da *materia.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Trabalho social grupal e comunitario**

Subject	Trabalho social grupal e comunitario			
Code	005G220V01604			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	2c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Aguiar Fernández, Francisco Javier			
Lecturers	Aguiar Fernández, Francisco Javier			
E-mail	francisco.aguiar@uvigo.gal			
Web				
General description	A chamada intervención colectiva en Traballo Social e complementaria e trascende o abordaxe individual para optimizando esforzos mellorar e modificar situacións que afectan a grupos e comunidades. Preténdese coñecer a realidade colectiva e actuar sobre ela.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias			
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais			
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias			
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión			
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social			
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención			
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz			
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención			
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención			
C7	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (existencia de maiores redes)			
C8	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)			

C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D20	Creatividade
D21	Liderado
D22	Iniciativa e espírito emprendedor
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Conocer e valorar a diversidade cultural presente no grupo e na comunidade, e as súas potencialidades como axente social de cambio	A1 A2	B1 B2 B3 B4 B6	C3 C5 C7 C8 C13 C22	D1 D2 D3 D6 D8 D9
Conocer os diferentes tipos de grupos e o papel diferencial do T.S. no funcionamento dos mesmos	A2 A3	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C3 C5 C8 C23	D1 D2 D3 D8 D9 D10
Coñecer e aplicar os diferentes modelos, técnicas e habilidades que permitan mellorar as oportunidades vitais dos individuos a través do grupo.	A1 A3 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C1 C2 C3 C5 C7 C8 C13 C22 C23	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D14 D20
Ser capaz de promover a participación do grupo para a mellora da súa realidade. Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos sociais que redunden na mellora do grupo.	A2 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C5 C7 C8 C22	D2 D3 D4 D6 D9 D10 D12 D14 D15 D17 D20 D21 D24

Coñecer e valorar a diversidade cultural presente na comunidade e as súas potencialidades como sistema social de cambio.	A3	B1	C2	D1
	A5	B2	C5	D6
		B3	C7	D8
		B4	C8	D10
		B6	C13	D12
			C22	D14
			C23	D15
				D24
Coñecer a realidade presente na comunidade e o papel diferencial do/a traballador/a social no funcionamento dos mesmos.	A1	B1	C3	D1
		B2	C5	D2
		B3	C7	D3
		B4	C8	D6
		B6	C22	D16
			C23	D17
				D18
				D20
Optimizar para o cambio as potencialidades dos líderes e redes sociais presentes na comunidade.	A4	B1	C1	D1
	A5	B2	C2	D2
		B3	C3	D3
		B4	C5	D4
		B6	C7	D6
			C8	D10
			C23	D14
				D16
				D21
				D22
Detectar os problemas existentes na comunidade e facer propostas construtivas para o cambio de estruturas sociais.	A2	B1	C2	D1
	A3	B2	C3	D3
		B3	C5	D10
		B4	C8	D15
		B6	C23	D16
				D24
Coñecer e aplicar os diferentes modelos, técnicas e habilidades que permitan mellorar as oportunidades vitais dos individuos que vivan nunha comunidade.	A4	B1	C3	D2
	A5	B2	C5	D4
		B3	C8	D14
		B4	C17	D16
		B6	C23	D17
				D24
Ser capaz de promover a participación dos individuos para a mellora da súa realidade comunitaria.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C3	D2
		B3	C7	D9
		B4	C23	D14
		B6		
Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar planes, programas e proxectos sociais que redunden na mellora da comunidade.	A3	B1	C3	D1
	A4	B2	C7	D2
		B3	C8	D10
		B4	C22	D24
		B6		

Contidos

Topic

Introdución ó Traballo Social grupal

Concepto
Historia
Obxectivos

O coñecemento e análise do grupo como sistema social

Tipos de grupos: A intervención do traballador Social nos diferentes tipos de grupos

De Acción Social
Socioterapéuticos
De ocio e tempo libre

Modelos e técnicas de Intervención co grupo

As estratexias metodolóxicas de Intervención

O coñecemento e análise da comunidade como sistema social

Desenvolvemento e organización da comunidade

Deseño e xestión de plans comunitarios

A planificación para a intervención na comunidade

A intervención do T.S. na comunidade: Modelos e técnicas de intervención

Estratexias metodolóxicas de intervención

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentación	3	0	3
Traballo tutelado	6	13	19
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	20	40	60
Exame de preguntas obxectivas	1	15	16
Exame de preguntas obxectivas	1	15	16
Cartafol/dossier	8	8	16
Traballo	6	12	18

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Traballo tutelado	O estudantado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias etc. xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	A atención personalizada será de tres tipos 1.-Na aula, durante as sesións de seminario e grupos reducidos para complementar a comprensión das clases maxistras e os traballos *tutorizados. 2.-No despacho do profesor, durante as titorías. Dirixida a calquera cuestión da materia, así como para dúbidas relacionadas coas clases maxistras e as actividades do seminario e grupos reducidos. 3.-A través do correo electrónico, sempre que a consulta permítalo. En caso de pasar á virtualidade, poderanse utilizar outras aplicacións informáticas, tanto da Universidade como xerais, previo acordo.
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	
Exame de preguntas obxectivas	
Cartafol/dossier	

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Análise dunha comunidade, proxecto de intervención grupal e comunitario, deseño de sesións, creación de roles, simulación da intervención presentada e avaliación da mesma. Considerarase parte do seguemento analizable deste traballo titulado a realización de probas aleatorias (resposta por escrito a preguntas; pequenos test...) tendentes a comprobar na aula a realización do traballo, seguemento e encargos solicitados. A nota desta parte e do conxunto da parte práctica da materia só fará media coa nota da parte teórica (dúas probas obxectivas) se é igual ou superior a 2,5.	30	A1 B1 C23 D1 A2 B2 D2 A3 B3 D3 A4 B4 D4 A5 D6 D8 D9 D10 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21 D22 D24
	Realizarase un proxecto de prácticas ao comezo da materia no que se limitarán os contidos a desenvolver (análise dunha comunidade, proxecto de intervención grupal e comunitario e simulación da intervención presentada).		

Exame de preguntas obxectivas	Constará de 20 preguntas da parte de traballo social grupal con catro alternativas de resposta das cales só é unha verdadeira. O sistema de corrección. Cada dúas preguntas incorrectas restará unha correcta. Será preciso ter 12 preguntas correctas (unha vez feito o cálculo anterior) para superar esta parte e poder facer media coa parte práctica.	25	A5 B1 C1 D1 B2 C2 D2 B3 C3 D3 B4 C5 D4 B6 C7 D6 C8 D8 C13 D9 C17 D10 C22 D12 C23 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21 D22
Exame de preguntas obxectivas	Constará de 20 preguntas sobre a parte de traballo social comunitario con catro alternativas de resposta das cales só é unha verdadeira. O sistema de corrección. Cada dúas preguntas incorrectas restará unha correcta. Será preciso ter 12 preguntas correctas (unha vez feito o cálculo anterior) para superar esta parte e poder facer media coa parte práctica.	25	A5 B1 C1 D1 B2 C2 D2 B3 C3 D3 B4 C5 D4 B6 C7 D6 C8 D8 C13 D9 C17 D10 C22 D12 C23 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21 D22 D24
Cartafol/dossier	Incluese neste cartafol/dossier o conxunto de pequenas practicas de aula entregables na avaliación continua, reflexións sobre as dinámicas desenvolvidas na aula, saídas de estudos, etc... e especificamente un traballo en relación ao traballo social ecocrítico e comunidades sostibles. Considerarase parte do seguemento avaliable dos traballos titelados a realización de probas aleatorias (resposta por escrito a preguntas ou defensa oral ; pequenos test...) tendentes a comprobar na aula a realización dos traballos e encargos solicitados. A nota da parte práctica da materia só fará media coa nota da parte teórica (duas probas obxectivas) se é igual ou superior a 2,5.	20	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C2 D2 A3 B3 C3 D3 A4 B4 C5 D4 A5 B6 C7 D6 C8 D8 C13 D9 C17 D10 C22 D12 C23 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21 D22 D24

Other comments on the Evaluation

Avaliación continua:

A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados nesta guía docente.

Existirá unha modalidade de avaliación continua para o alumnado asistencial. Terán consideración de asistentes aqueles alumnos que asistan a un 80% das clases prácticas e teóricas. Se superan o 20% de non asistencias automaticamente pasarán a modalidade non asistencial.

A avaliación será preferentemente continua, o estudantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola aviación global.

Tal e como se detalla na avaliación, dentro desta modalidade de avaliación continua existe unha avaliación da parte teórica que se realizará mediante dúas probas de preguntas de carácter obxectivo que avaliarán respectivamente a parte de

traballo social grupal (25%) e de traballo social comunitario (25%). Os contidos prácticos serán avaliados mediante o traballo tutelado (30%) e o cartafol/dossier (20%) que se especifican máis arriba.

Debe terse en conta que para superar a materia e poder facer media deben constar como superadas cada unha das probas avaliativas, e que ademais é preciso obter un mínimo de 2,5 sobre 5 na parte teórica e de 2,5 sobre 5 na parte práctica.

Avaliación global

O alumnado non asistencial ou aquel que perdera o dereito á avaliación continua terá dereito a examinarse do conxunto da materia nunha avaliación global nas datas oficiais. Neste caso, o exame constará das dúas probas obxectivas comúns ao conxunto do alumnado para a avaliación da parte teórica de traballo social grupal (25 %) e traballo social comunitario (25%). Pola súa banda, a parte práctica resolverase mediante a elaboración dun suposto práctico e dúas preguntas a desenvolver sobre os contidos da materia (50%).

É preciso obter un mínimo de 2,5 sobre 5 na parte teórica e de 2,5 sobre 5 na parte práctica para superar a materia e facer media.

SEGUNDA CONVOCATORIA

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>) no espazo 'Exames 2026-27'.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

OBSERVACIONES

"O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios da Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo".

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Barbero, J. M. y Cortés, F, **Trabajo Comunitario, organización y desarrollo social**, Alianza, 2005
De Robertis, C., **La intervención colectiva en Trabajo Social. La acción con grupos y comunidades**, El Ateneo, 1994
Pastor Seller, **Trabajo social con comunidades**, Universitas, 2015
Zamanillo, T, **Trabajo social con grupos y pedagogía ciudadana**, Síntesis, 2008
Marchionni, M., **La utopía posible. La intervención comunitaria en las nuevas condiciones sociales.**, Ed. Benchomo, 1994

Complementary Bibliography

Dominelli, L, **Green Social work**, Polity, 2012
Mckinnon j. and Alston, M., **Ecological Social Work. Towards sustainability**, Palgrave Macmillan., 2016
Ribeiro, F. B., **Uma sociologia do desenvolvimento.**, Húmus., 2017
Aguiar, F. e Lombardero, X., **Serviço social e sustentabilidade: a abordagem ambiental como quadro de intervenção dos assistentes sociais**, 25, Confiogurações, 2020
Dell'Anno, A. e Teubal, R., **Resignificando lo grupal en el trabajo social.**, Espacio Editorial, 2006
Froufe, S., **Técnicas de grupo en animación comunitaria**, Amarú, 2005
Gómez, E., **La crítica al desarrollo entre lo tangible y lo intangible**, Porik, An, (12), 61-81, 2007
Marchionni, M., **La acción social en y con la comuinidad**, Certeza, 2004
Malagón, J.L., **Fundamerntos del Trabajo social comunitario**, Aconcagua, 1999
Trigueros, I., **Manual de prácticas de Trabajo social Comunitario en el movimiento ciudadano**, Siglo Veintiuno, 1991
Lillo, N. e Roselló, E., **Manual para el Trabajo social comunitario**, Narcea, 2001

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo de Fin de Grao/O05G220V01991
Traballo social na incorporación social/O05G220V01908
Prácticas externas: Practicum/O05G220V01701

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Ética e traballo social/O05G220V01502

Políticas públicas en España/O05G220V01602

Socioloxía aplicada ao traballo social/O05G220V01603

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601

Subjects that it is recommended to have taken before

Epistemoloxía do traballo social/O05G220V01204

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Proceso de planificación en traballo social/O05G220V01504

Traballo social individual e familiar/O05G220V01505

Ética e traballo social/O05G220V01502

Introdución ao traballo social/O05G220V01105

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Other comments

-En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativoque presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

IDENTIFYING DATA				
Xestión de organizacións de benestar social				
Subject	Xestión de organizacións de benestar social			
Code	005G220V01605			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	González Rodríguez, Rubén			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web				
General description	Materia destinada a introducir o alumnado na xestión de entidades que realizan a intervención social tanto dende o sistema publico,organizaciones non gubernamentais como empresas socialmente responsables.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C18	Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
D2	Capacidade de organización e planificación
D8	Capacidade de xestión da información
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D21	Liderado
D23	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject		Training and Learning Results		
3. Adquirir destrezas de xestións do traballo en equipo,da programación do traballo e colaboración interprofesional e interinstitucional.	A4	B6	C1	D2
			C14	D8
			C17	D11
			C20	D12
			C22	
4. Coñecer os distintos enfoques da xestión, o liderazgo e a calidade nos servizos humanos públicos e privados.	A4	B6	C1	D11
			C14	D21
			C18	D23

5. Ser capaz de participar na administracións de recursos e servizos, colaborando nos procedementos imprecados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a calidade.	A2	B5	C17	D2
	A5		C18	D8
			C23	D23

Contidos

Topic	
Organizacións que realizan a intervención social	Concepto. Tipos. Historia del asociacionismo. Legislación. Creación.
Xestións de Organizacións que fan a intervención social.	A intervención social. Procesos básicos de xestión: Planificación estratéxica.
A decisión: a toma de decisións, teorías.	Concepto. Clasificación das decisións. A Planificación estratéxica.
A interlocución: comunicación e traballo en equipo.	A interlocución como proceso de xestión. O traballo en equipo.
A supervisión nas organizacións de intervención social.	Documentación necesaria. Normativa.
O liderazgo na teoría da xestión.	Tipos de liderazgo. Liderazgo para la calidad.
O control e avaliación de organizacións de intervención social.	A avaliación dentro da planificación estratéxica.
A xestión de recursos humanos: planificación y evaluación de recursos humanos.	Concepto. Subprocesos. Postos de traballo. Xestión do voluntariado. Relacións laborais. Saúde laboral.
A xestión económica-financiera	Patrimonio da entidade. Principios de contabilidade. Formas de financiación. O marketing.
A xestión da información: sistemas de comunicación interno e externos	Comunicación- Teoría dos sistemas. Sistemas de comunicación internos e externos.
Xestión de recursos materiais	Finalidade. Elementos.
Xestión de intercambios, as relacións e as redes asociativas.	Finalidade. Redes asociativas actuais.
A xestión da estruturación.	Diseño. Cambio de estruturas.
A calidade e excelencia na xestión da intervención social.	Finalidade. Normativa

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	17	13	30
Traballo tutelado	6	11	17
Eventos científicos	3	1	4
Resolución de problemas de forma autónoma	6	36	42
Seminario	9	17	26
Exame de preguntas obxectivas	2	16	18
Cartafol/dossier	1	3	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	3	7

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description	
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Eventos científicos	Conferencias, faladoiros, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Atención a dudas e preguntas planteadas polo alumno no desenrolo do traballo.
Resolución de problemas de forma autónoma	Atención a preguntas e dudas planteadas polo alumno no desenrolo do traballo.
Seminario	Atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas ca materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Tests	Description
Cartafol/dossier	Supervisarase continuamente a realización e recopilación da documentación .

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas de forma autónoma	Planteamientos de problemas que os alumnos deben resolver en clase.	10	A2	B5	C14 C20	D2 D8
Exame de preguntas obxectivas	Relación de preguntas ,tipo test ou de resposta curta, relacionadas co temario.	40	A4 A5	B5	C1 C18 C20	D2 D8 D23
Cartafol/dossier	Recopilación ,exposición e entrega de documentos elaborados polos estudantes. Que recompila información sobre oa traballos, proxectos, tarefas realizados durante o proceso de formación.	20	A4 A5	B5	C14 C17 C18 C22 C23	D2 D8 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.	30	A2	B5	C14 C20	D2 D8

Other comments on the Evaluation

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Educación e de Traballo Social, campus Ourense. No espazo "datas de exame".

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto como aprobadas neste curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

O ser esta materia parte do curso ponte e coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que

guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

A. Avaliación Continúa.

A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados na guía docente.

A avaliación continua implica unha asistencia mínima a un 80% das aulas

A avaliación será preferentemente continua, o estudantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola avaliación global. Deberá comunicalo ao docente no prazo establecido de 15 días dende o inicio das clases.

Como pode observarse a planificación do proceso ensinanza-aprendizaxe concibe como unha avaliación continua e esixe a presenza do estudantado nas actividades prácticas que se desenvolverán ao longo do curso.

A avaliación do estudantado presencial relizarase según:

1) *Examen de preguntas obxetivas sobre os contidos teóricos.* Exame de preguntas tipo tes ou curtas. Valorándose sobre 10. Terá que superar o 5 para estar aprobado. É dará o 40% da nota final do estudante.

2) *Avaliación das diferentes actividades.* Terán que ser presentadas todas aquelas practicas realizadas na aula. Serán avaliadas as prácticas relacionadas sobre a creación de unha entidade, a súa estrutura, e o seu libro de actas. Valoraranse sobre 10. Terán que superar o 5 para estar aprobada esta parte. É dará o 50% da nota final do estudante.

O estudante terá que ter todas as partes aprobadas para superar a materia.

Sendo así, esixiráselle ao estudantado a súa presenza nas actividades durante o curso -verificable con listas de asistencia- non podendo faltar a máis do 90% das clases prácticas durante o cuadrimestre dun total de 22 clases prácticas (distribuídas en 15 de grupo mediano e 7 de pequeno grupo). Sinalar que non chega con asistir á clase, nin que o que se avalía é a asistencia do/a estudante.

Para a avaliación da parte práctica, o profesor poderá pedir a defensa individual o grupal de cada una das prácticas do cartafol dossier.

Quede expresamente claro que a docente non pedirá ao estudante explicación ningunha de por que non acode á clase e, tendo en conta que a asistencia ás clases na Universidade non son obrigatorias, tampouco aceptará «excusas» ou «desculpas» respecto das ausencias deste.

Se o/a estudante deixa de asistir á clase terá que optar pola segunda modalidade de avaliación (coas excepción recollidas no Regulamento de avaliación da Uvigo como por exemplo a enfermidade xustificada con certificado médico ou o pasamento dun familiar próximo; situacións das cales se solicitará acreditación).

B. Avaliación Global

Aqueles estudantes que opten por non asistir ás clases prácticas, ou non poidan, ou pretendendo ser «estudantes asistentes» teñan máis de o faltas na parte práctica da materia (grupos medianos e pequeno grupo), terán que demostrar igualmente que os seus compañeiros a adquisición das diferentes competencias da materia.

Isto farano nunha única proba ou exame final o día da convocatoria oficial. Que constará de dúas partes, unha parte teórica e outra parte practica. Realizando unha a continuación da outra.

-Os dous exames suporán o 100 % da nota final do estudante.

-O exame constará de dúas partes:

1. Examen con preguntas da parte teórica, as mesmas que terá todo o alumnado; supoñerá o 50 % da nota final. Tendo que sacar como mínimo un 5 sobre 10, para considerarse aprobado.

2. Exame con preguntas da parte práctica que será realizado despois da primeira parte. Consistirá en preguntas curtas ou tipo test.

-Cada exame suporá o 50 % da nota final, tendo que sacar como mínimo un 5 sobre 10, para considerarse aprobado.

-Terán que ter superados os dous exames, con un 5, para poder realizar a media aritmética entre as dúas notas, e poder

superar a sinatura se superan o 5 na media aritmética.

-A parte teórica da materia pódese estudar por completo a través da bibliografía básica recomendada.

-En canto á parte práctica, esixiráselle ao alumnado que saiba responder os contidos conceptuais, actitudinais e de procedementos desenvolto ao longo do curso e demostre ter adquiridas as competencias específicas da materia. Esta parte pode estudala a través de textos existentes na biblioteca, dos apuntamentos da clase, e realizando os traballos de grupo mediano e grupo pequeno.

C. Modalidade de Avaliación para Estudantes do curso ponte.

Os estudantes que decidan optar pola avaliación global e Curso Ponte, deberán poñerse en contacto coa profesora para notificar esta opción a comezos de curso e sempre antes do prazo establecido.

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

D. Convocatoria Extraordinaria (2ª oportunidade)

As probas (parte teórica o parte práctica) superadas na 1ª oportunidade, no serán obxecto de avaliación na 2ª oportunidade, considerándose aprobadas nese cursos académico. Non se gardarán notas dun curso a outro.

A 1ª oportunidade, no caso de non superar a materia, non consta no expediente académico. A cualificación faise efectiva na convocatoria extraordinaria.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Fantova Azcoaga, Fernando, **Manual para la gestión de la intervención social**, 2, Editorial CCS, 2005

Bolunta, **Manual de gestión asociativa**,

Análisis y desarrollo social.cons, **Guía de planificación estratégica en ONG de acción social**, Plataforma de ONG de Acción Social,

García Ares,Maricarme, **Manual básico de documentación administrativa**, 2, Xunta de Galicia, 2006

Complementary Bibliography

Fantova Azcoaga, Fernando, **La gestión de organizaciones no lucrativas**, 2001

Vivanco Borja, **Cultura y técnicas de gestión en las ONGs**, 2001

Vernis,Alfred, **La gestión de las organizaciones no lucrativas**, 1998

Alberich Nistal, Tomás, **Guía facil de asociaciones.Manual de gestión para la creación, desarrollo y dinamización de entidades no lucrativas.**, 2, Editorial Dykinson, S.L., 9 enero 2013

Vernis,Alfred, **Los retos en la gestión de las organizaciones no lucrativas**, 2004

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo social e cooperación ao desenvolvemento/O05G220V01905

Subjects that it is recommended to have taken before

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Avaliación de programas sociais/O05G220V01901

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Prácticas externas: Practicum				
Subject	Prácticas externas: Practicum			
Code	O05G220V01701			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	30	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Verde Diego, María del Carmen			
Lecturers	Vázquez Pérez, Raquel Verde Diego, María del Carmen			
E-mail	carmenverde@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/estudos/grupo/practicum			
General description	O Prácticum insírese no módulo E do Plan de estudos: Prácticum e Traballo Fin de Carreira e, dentro deste, na materia que ten a mesma denominación. O Prácticum son un conxunto de actividades orientadas a unha aprendizaxe baseada na acción e a experiencia, que posibilita a apropiación de destrezas, coñecementos e habilidades, que permiten ao estudantado, entre outras accións, descubrir, analizar e comprender o contexto e os procesos de intervención social na compañía dun/unha profesional de traballo social experimentado no seu propio contexto organizativo. O Prácticum desenvólvese en servizos e entidades desde os que se prestan servizos de traballo social e que son recoñecidos como centros colaboradores para a formación en prácticas polas universidades, mediante convenios. Inclúe a supervisión, realizada por titores/as académicos docentes da universidade, e a tutela profesional, realizada por traballadores/as sociais das institucións colaboradoras. O Prácticum é unha materia de carácter obrigatorio, do primeiro cuadrimestre do cuarto curso da titulación. Consta de 30 créditos ECTS, equivalentes a 750 horas, das cales entre 420-450 horas asígnanse ás prácticas en institucións externas (en función dos horarios da institución externa). As restantes horas compútanse en: 1) Clases de introdución (Grupos B) previos ao inicio das practicas na institución/entidade/empresa externa; 2) Supervisións grupais (Seminarios C) de seguimento do estudantado na universidade mentres realiza as practicas externas, e formación específica; 3) Titorías individualizadas co titor/a académico asignado; e traballo autónomo do/da estudante.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención

- C4 Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
- C5 Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
- C6 Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
- C7 Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C9 Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
- C10 Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
- C11 Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
- C12 Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
- C13 Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
- C14 Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
- C15 Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
- C16 Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
- C17 Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
- C18 Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
- C19 Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
- C20 Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
- C21 Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
- C22 Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
- C23 Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
- C24 Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
- C25 Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D4 Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
- D6 Coñecemento da cultura propia da comunidade
- D7 Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
- D8 Capacidade de xestión da información
- D9 Resolución de problemas
- D10 Toma de decisións
- D11 Traballo en e con equipos diversos
- D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
- D14 Habilidades nas relacións interpersoais
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade

D16 Razoamento crítico
D17 Compromiso ético
D18 Aprendizaxe autónoma
D19 Adaptación a novas situacións
D20 Creatividade
D21 Liderado
D22 Iniciativa e espírito emprendedor
D23 Motivación pola calidade
D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1.-É capaz de interactuar con persoas, familias, grupos e organizacións sociais, etc. para conseguir cambios, promocionar o desenvolvemento dos mesmos os e mellorar as súas condicións de vida a través da teoría e metodoloxía en Traballo Social baixo tutela e supervisión.	A2 A3 A5	B1 B3	C2 C3 C5 C8 C10 C13 C22 C23	D9 D14 D15 D17 D23 D24
2.-É capaz de desenvolver as destrezas necesarias para a creación dunha relación de traballo positiva con diferentes tipos de persoas.	A1 A4	B1 B5 B6	C1 C5 C7 C14 C16 C20 C21	D3 D6 D10 D11 D12 D14 D18 D23 D24
3.-Ser capaz de avaliar situacións humanas e recoller, ordear, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais, os métodos e técnicas profesionais e os procedementos institucionais	A2 A3 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C2 C4 C5 C9 C10 C19 C22 C23	D1 D2 D3 D6 D8 D14 D17 D24
4.-É capaz de tomar en consideración factores como riscos, dereitos, diferenzas culturais e sensibilidades lingüísticas, responsabilidades de protexer a individuos vulnerables e outras.	A3	B2 B4	C2 C4 C8 C9 C10 C13 C14 C15 C16 C22 C23 C24 C25	D1 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D15 D17 D18 D19 D20 D21 D23 D24
5.-É capaz de resolver conflitos de relación no marco da actuación profesional.	A5	B4 B5	C9 C11 C24	D3 D9 D14 D19 D21 D22

6.-É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social e planificar de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.	B2 B5	C3 C6 C7 C8 C9 C10 C12 C24	D1 D2 D8 D9 D10 D16 D18 D19 D20
7.-É capaz de tomar decisións fundamentadas tendo en conta as consecuencias para todas as partes implicadas.	A2 B1 B5	C1 C2 C3 C4 C9 C13 C17 C24	D1 D3 D8 D9 D10 D15 D17 D19 D21 D22 D23
8.-É capaz de responsabilizarse das tarefas encomendadas nun marco de responsabilidades múltiples (público, usuarios dos servizos e outros).	A4 B2 B5 B6	C1 C4 C7 C14 C15 C16 C17 C18 C20	D2 D10 D11 D12 D14 D19 D21 D23
9.-É capaz de reflexionar sobre o seu comportamento e ser capaz de modificalo á luz da experiencia e de identificar e someter a revisión os seus propios límites persoais e profesionais.	A3 B5 B6	C16 C17 C23	D3 D8 D14 D16 D17 D18 D23
10.-É capaz de programar o propio traballo asignando prioridades, cumprimento coas obrigacións profesionais e evaluando a eficiencia do propio traballo.	A2 B5 B6	C10 C16 C17 C22 C23	D2 D8 D11 D16 D19 D23
11.-É capaz de analizar a propia práctica e identificar os seus límites e carencias profesionais, e asumir a responsabilidade da formación continuada de coñecementos e destrezas.	A5 B3 B5 B6	C10 C16 C22 C23 C24	D1 D3 D16 D18 D19 D23
12.-É capaz de utilizar axeitadamente a supervisión e sistematizar a práctica.	A5 B5	C16 C23	D1 D3 D6 D7 D8 D10 D11 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D23 D24

13.-É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do traballo social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan.	A3 A5	B5 B6	C22 C25	D1 D18 D19 D20 D22 D23
14.-É capaz de preparar e/ou dirixir reunións de forma efectiva.	A4	B1 B2	C7 C14 C20 C21	D2 D4 D6 D11 D12 D14 D21 D22 D23
15.-É capaz de gestionar a incerteza, o cambio e o estrés en situacións de traballo.	A5	B6	C4 C9 C24	D1 D2 D3 D9 D10 D16 D18 D19 D23
16.-É capaz de manexar de forma produtiva os conflitos interpersonales e intrapersonales.	A2	B4 B5 B6	C6 C8 C15 C20 C23 C24	D1 D3 D9 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D19 D23
17.-É capaz de gestionar dilemas e problemas éticos, identificando os mesmos e reflexionando sobre os seus resultados.	A3	B1 B2 B3 B4	C6 C16 C19 C23 C24	D1 D3 D6 D9 D14 D15 D16 D17 D23 D24
18.-Ha adquirido experiencia directa en Trabajo Social en los lugares donde se desarrolla (servicios sociales y de bienestar, organizaciones sociales, etc.)	A5		C2 C3 C5 C6 C7 C8 C10 C14 C17 C18 C19 C20 C21 C22 C23 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24

Nova

Contidos	
Topic	
1.-Realización de actividades e tarefas de preparación, seguemento e avaliación para a inserción no centro de prácticas.	Elaboración dun Dossier inicial
2.-Coñecemento da institución e campo de intervención da práctica.	Os mesmos
3.-Observación participante da realidade no contexto profesional.	Os mesmos
4.-Aplicación dos coñecementos teóricos na práctica.	Os mesmos
5.-Aplicación dos métodos e procedementos profesionais.	Os mesmos
6.-Utilización e manexo da documentación, técnicas e instrumentos profesionais.	Os mesmos
7.-Reflexión e análise da práctica profesional a través da supervisión grupal.	Estudios de caso: 1) presentación dunha entidade; 2) presentación dun caso dende a perspectiva de xénero; 3) análise dun caso dende unha perspectiva ética (identificación e resolución de dilemas éticos)
8.-Recompilación, tratamento e análise de datos cara a sistematización da práctica.	Os mesmos
9.-Elaboración da memoria final do prácticum.	Os mesmos

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	12	120	132
Seminario	16	160	176
Prácticum, Practicas externas e clínicas	420	0	420
Cartafol/dossier	0	1	1
Estudo de casos	0	1	1
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas 2		18	20
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introductorias	Sesións formativas destinadas á preparación antes da incorporación da entidade. Trataranse aspectos procedimentais, conceptuais e actitudinais. O/a estudante entrega nesta parte da materia un Dossier Véxase calendario do practicum na web da Facultade
Seminario	Consistirán en varias supervisións grupais (4) nun marco de aprendizaxe colaborativa moderada por un docente. Trataranse contidos de carácter conceptual, procedimental e actitudinal dende unha perspectiva feminista e ética. O/a estudante presenta "casos" nestes seminarios. Véxase calendario do practicum na web da Facultade
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado, realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas. As prácticas desenvólvense nun contexto profesional baixo a supervisión dun ou dunha profesional de Traballo social.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Actividades introductorias	Un/unha docente acompañará ao estudante na súa preparación para a incorporación nunha entidade e na elaboración do Dossier que elaborará aos efectos de coñecer mellor a entidade na que se vai incorporar e o ámbito de intervención
Seminario	Consistirá en supervisións grupais (4) nun marco de aprendizaxe colaborativa moderadas por un/unha docente. Trataranse todo tipo de contidos (de carácter conceptual, procedimental, actitudinais) e de situacións
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/a estudante realiza as súas practicas supervisado por un/unha traballador/a social nunha institución, entidade ou empresa destinada a ofrecer servizos sociais en calquera ámbito
Tests	Description

Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas

O/a estudante deberá realizar unha memoria de prácticas. A tal fin será acompañado no proceso por un/unha titor/a académico co que terá tutorías individuais periódicas e que servirán, ademais, para expoñer calquera outra inxerencia, dúbida, reflexión sobre o período de prácticas

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Valoración do/a titor/a de prácticas sobre o período do estudante na entidade. O/A estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado, realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas. No caso do Prácticum, estas prácticas inclúense con carácter obrigatorio en Traballo social	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C3	D3
			A4	B4	C4	D4
			A5	B5	C5	D6
				B6	C6	D7
					C7	D8
					C8	D9
					C9	D10
					C10	D11
					C11	D12
					C12	D14
					C13	D15
					C14	D16
					C15	D17
					C16	D18
					C17	D19
					C18	D20
					C19	D21
					C20	D22
					C21	D23
					C22	D24
					C23	
					C24	
					C25	
Cartafol/dossier	Asistencia OBRIGATORIA, participación, interacción e realización das actividades/tarefas encomendadas nas clases preparatorias (Grupos B) antes de iniciar as prácticas en institucións. Os resultados serán entregados nun DOSSIER, cos contidos establecidos para tal fin.	10	A2	B3	C4	D1
			A4		C13	D2
			A5		C18	D3
					C22	D4
					C23	D6
					C25	D7
						D8
						D9
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D23
						D24
Estudo de casos	Asistencia, participación, interacción e realización das actividades/tarefas encomendadas para os Seminarios de supervisión grupal (Grupos C). Os resultados serán a presentación en cada unha das sesións de estudos de casos: 1) presentación dunha entidade; 2) presentación dun caso dende a perspectiva de xénero; 3) análise dun caso dende unha perspectiva ética (identificación e resolución de dilemas éticos) 4) Formación en violencia de xénero	30	A1	B2	C1	D1
			A2	B6	C2	D2
			A3		C3	D3
			A4		C4	D4
			A5		C5	D6
					C6	D7
					C7	D8
					C8	D9
					C9	D10
					C10	D11
					C19	D12
					C22	D14
					C23	D15
					C24	D16
					C25	D17
						D18
						D19
						D20
						D23
						D24

Informe de prácticas, Memoria de prácticas do/da estudante relativa ao seu periodo de prácticum e prácticas practicas externas	20	A2	B1	C1	D1
		A3	B2	C2	D2
		A4	B3	C3	D3
		A5	B4	C4	D6
			B5	C5	D7
			B6	C6	D8
				C7	D9
				C8	D10
				C9	D12
				C10	D14
				C11	D15
				C12	D16
				C13	D17
				C14	D18
				C15	D19
				C16	D20
				C17	D22
				C18	D23
				C19	D24
				C20	
				C21	
				C22	
				C23	
				C24	
				C25	

Other comments on the Evaluation

Avaliación

As prácticas son unha materia que só se pode cursar de forma presencial, polo que a súa avaliación será sempre presencial. Isto significa que o alumnado non pode faltar ás clases preparatorias (Grupo B), nin ás supervisións grupais (Grupo C) na Universidade, nin tampouco á institución, entidade ou empresa onde se realizan as prácticas. As clases preparatorias (Grupos B) son imprescindibles para resolver procedementos administrativos sen os cales o estudantado non se pode incorporar á entidade, e para adquirir competencias básicas e fundamentais antes da incorporación á entidade. Os Grupos B se ofrecen en diferentes datas e en quendas distintas de mañá e tarde para facilitar a asistencia. Non asistir as clases dos Grupos B ou dos Grupos C, sen xustificación, penalizarase na nota final coa redución de 0,75 puntos por inasistencia a cada clase. E isto con independencia da entrega obrigatoria dos exercicios a desenvolver en cada grupo.

A materia só se avaliará se o alumnado participou en, polo menos, o 85% do total de horas correspondentes a esta materia, tal e como se establece no Regulamento de prácticas da UVIGO (2021).

As posibles e puntuais faltas de asistencia terán que ser comunicadas SEMPRE tanto ao titor académico como, si a persoa xa se incorporou á entidade, ao titor profesional, si é posible por anticipado, e deberán estar debidamente xustificadas con documentación acreditativa presentada a ambos.

A Coordinación das prácticas poderá establecer a suspensión temporal do período de prácticas por circunstancias imprevistas como enfermidades de longa duración. En calquera caso, a duración desta suspensión, así como as ausencias acumuladas, compensaranse nas condicións que estableza a Coordinación de prácticas, que consultará co/coa titor/a académico/a do estudante e co/coa titor/a profesional da institución. A Comisión de prácticas poderá suspender as prácticas de producirse graves incumprimentos por parte do/da estudante. A avaliación do prácticum verificará a capacidade efectiva de desenvolver tarefas concretas da actividade profesional, así como a adquisición das destrezas e aptitudes correspondentes. A avaliación terá carácter continuado a través da elaboración dun Dossier (0-1 punto) de casos presentados nos seminarios grupais e a asistencia á unha formación en violencia de xénero (0-3 puntos), da Memoria de prácticas (0-2 puntos) e da valoración dos/as titores/as externos (0-4 puntos) a partir da súa observación sistemática do estudante.

Todas e cada unha destas partes deberán ser aprobadas por separado, entendendo que o "apto" se atopa na metade do seu valor global (Dossier: 0,5; Casos: 1,5; Memoria: 1; titor profesional: 2). Isto é, non acadar unha nota mínima en cada unha destas modalidades suporá que o/a estudante terá que recuperar esa parte na 2ª oportunidade de xullo. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. Si se suspende a materia na 2ª oportunidade, a Comisión do Practicum determinará si se pode gardar algunha nota dalgunha das modalidades aprobadas para o curso seguinte. O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (<https://fce.uvigo.es/gl/o-centro/normativa-e-formularios/#normativa>) e á Normativa que estableza a UVigo. O plaxio é un delito relativo á propiedade intelectual e polo tanto está prohibido. Será requisito necesario o depósito

dunha copia da memoria de prácticas na institución colaboradora en formato e data establecida polo titor/a académico, tras o seu visto e prace. Os horarios e datas da entrega final da memoria están publicados na web da Facultade. Publicarase en Moovi un DOCUMENTO RESUMO DAS DIFERENTES ENTREGAS (Dossier, Casos, Memoria) coas orientacións necesarias para o estudantado como, por exemplo, a obrigatoriedade de demostrar na Memoria ter lido como mínimo 5 artigos científicos de revistas específicas de Traballo social para a elaborar o marco teórico relativo á poboación obxecto de atención na entidade.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Pastor, E. (Coord.), **Las prácticas curriculares en el Grado de Trabajo Social**, 1, Universitas, 2014

Berasaluze, A. y Ovejas, R. (coords.), **Guía de prácticas externas : practicum : grado en trabajo social**, Servicio Editorial de la Universidad del País Vasc, 2013

María Jesús Úriz Pemán (Coord.), **La necesaria mirada ética en Trabajo Social**, 1, Paraninfo y Consejo General del Trabajo social, 2019

Garcés Ferrer, J. (Editor), **Tratado general de trabajo social, servicios sociales y política social 3 Tomos**, Tirant lo Blanch, 2024

Ainhoa Berasaluze Correa , Berasaluze Correa Ainhoa , Epelde Juaristi Maddalen , Ovejas Lara Charo ,, **Supervisión en trabajo social: una metodología para el cambio(Dúo)**, 1, Aranzadi, 2020

Consejo General del Trabajo Social, **Código Deontológico del Trabajo Social**, 3, Consejo General del Trabajo Social, 2018

Complementary Bibliography

Chaime Marrcuello y Antonio López Peláez, **Bases científicas del Trabajo social: Enfoques y desafíos contemporáneos**, Aranzadi. Colección Estudios social work, 2025

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo de Fin de Grao/O05G220V01991

Traballo social e cooperación ao desenvolvemento/O05G220V01905

Traballo social na incorporación social/O05G220V01908

Traballo social e mediación/O05G220V01906

Traballo social e ámbitos profesionais/O05G220V01907

Subjects that it is recommended to have taken before

Fundamentos dos servizos sociais/O05G220V01104

Epistemoloxía do traballo social/O05G220V01204

Xestión de organizacións de benestar social/O05G220V01605

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Servizos sociais especializados I/O05G220V01304

Proceso de planificación en traballo social/O05G220V01504

Traballo social individual e familiar/O05G220V01505

Ética e traballo social/O05G220V01502

Traballo social grupal e comunitario/O05G220V01604

Introdución ao traballo social/O05G220V01105

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Servizos sociais especializados II/O05G220V01406

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601

Política social/O05G220V01404

Saúde, dependencia e vulnerabilidade/O05G220V01405

Other comments

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o estudantado adscrito ao programa PIUNE. Así mesmo a Coordinación de Practicum poderá establecer Plans de Adaptacións Individualizadas (PAI) para as persoas que, por razóns laborais ou de diversidade, precisen dunha adaptación ás prácticas.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Evaluation of social programs**

Subject	Evaluation of social programs			
Code	005G220V01901			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	2nd
Teaching language	Spanish			
Department				
Coordinator	Domínguez Alonso, José			
Lecturers	Domínguez Alonso, José Rolán González, Katia			
E-mail	jdonso@uvigo.es			
Web				
General description	(*)Materia que pretende introducir ó alumnado nunha tarefa máis precisa que nunca: establecer a medida en que deben levarse a práctica os programas de intervención social. A este respecto, trataranse de ensinar as competencias e habilidades necesarias para determinar a eficacia, eficiencia e impacto dos proxectos e programas mediante os que se trata de dar solución as necesidades sociais.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students have shown to have and understand knowledge in an area of study based on general secondary education, and are at a level in which they can have recourse to advanced textbooks and also to have updated knowledge on the progress made in their field of study.
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B1	Capacity to work and value of conjoint way with people, families, groups, organisations and communities his needs, limitations, difficulties, unrests and circumstances
B2	Analyse social situations subject to intervention, plan, develop, implement, review and evaluate social work practice with individuals, families, groups, organisations, and communities and with other professionals.
B5	Manage and be responsible, with supervision and support, for the practice itself within the organization
B6	Demonstrate professional competence in the exercise of social work
C2	To work with persons, families, groups, organizations and communities, to help them make informed decisions about their needs, circumstances, risks, preferential options and resources, taking into consideration issues of cultural diversity (and therefore, the specificities of ethnic, cultural, linguistic diversity), the need to promote equality between men and women, the need to move to an environmentally sustainable society, and to defend the values of peace.
C3	To assess the needs and available options to implement an intervention strategy.
C4	To respond to situations of crisis through assessment of the urgency of situations, planning and development of actions to deal with them and through reviewing of results.
C5	To interact with persons, families, groups, organizations and communities in order to bring about changes, promote development and improve their conditions of life through the use of the methods and models of Social Work, monitoring regularly the changes that are taking place with the aim of preparing the completion of the intervention.
C6	To prepare, produce, implement and assess the plans of intervention with the client system and the professional colleagues, to negotiate the supply of services that must be used and review the efficiency of the plans of intervention with the people involved in order to adapt them to changing needs and circumstances. All this, taking into consideration the ethical obligations of the profession concerning trust, proximity, friendliness, equal relations, respect for cultural diversity, etc.
C7	To contribute to the establishment of networks to deal with the needs and work towards the achievement of the programmed results, examining them with the people involved and the support networks they might have or develop; particularly, in the case of women (abused women, regular caregivers of people with disabilities, people with mental and other disabilities[]), taking into consideration the specific characteristics of Galicia as a country with a geographically dispersed population, a marked contrast between rural and urban spaces, numerous abandoned areas and an ageing population (which requires larger networks).
C8	Promote growth, development and independence of persons by identifying opportunities to establish and create groups, using programming and group dynamics for individual growth and strengthening of interpersonal relationship skills; in particular, with multicultural diversity groups (immigration, return emigration, ethnic minorities...) and with women, taking into account their historic marginalisation in relation to sociocultural participation and in decision-making bodies (empowerment).
C9	To work on types of behavior that imply a risk for the client system through the identification and assessment of the situations and circumstances that determine such behavior and the implementation of strategies to change them.

C10	To analyze and systematize the information provided by everyday work as a basis to change and improve the professional strategies that must respond to emerging social situations.
C12	To design, implement and assess projects of social intervention.
C15	To identify and intervene in the resolution of situations of risk, after the identification and assessment of the nature of such risks.
C17	To manage one's work responsibly, assigning priorities, fulfilling our professional duties and assessing the efficiency of our work program.
C18	To contribute to the management of resources and services by cooperating with the procedures involved in obtaining them, supervising their efficiency and guaranteeing their quality.
C19	To manage and present social records and reports, making them comprehensive, faithful, accessible and updated as a guarantee for decision making and professional assessments, being particularly cautious when it comes to preserving user's confidentiality rights, professional confidentiality and data protection rights.
C22	To investigate, analyze, assess and use the knowledge available in the present time about the best practices of Social Work to review and update one's own knowledge frameworks.
D1	Capacity for analysis and synthesis
D2	Organization and planning skills.
D3	Capacity for reflection
D7	Learning and mastering of new technologies
D8	Information-management skills.
D9	Problem-resolution skills.
D10	Decision-making
D11	Work in and with diverse teams
D12	Interdisciplinary teamwork.
D13	Work in an international context.
D15	Recognition and respect towards diversity and multiculturalism
D16	Critical-thinking skills.
D17	Ethical commitment
D18	Independent-learning skills.
D19	Adaptation to new situations
D20	Creativity.
D22	Entrepreneurship skills.
D23	Striving for quality.
D24	Sensitivity toward environmental issues, equality between men and women, culture of peace, etc.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
(*)Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C3	D2
	A3	B5	C4	D3
	A5	B6	C5	D7
			C6	D8
			C7	D9
			C8	D10
			C9	D11
			C10	D12
			C12	D13
			C15	D15
			C17	D16
			C18	D17
			C19	D18
			C22	D19
				D20
				D22
				D23
				D24

Contents

Topic	
1. THE EVALUATION OF SOCIAL NEEDS	1.1. Problems and needs: the reason to be of the public politics 1.2. The phases of the evaluation of needs and the cycle of the public politics 1.3. The uses of the evaluation of needs

2. AN APPROXIMATION TO THE PROGRAMS OF EVALUATION OF SOCIAL NEEDS	2.1. Quantitative and qualitative methods 2.2. Realisation and exploitation of surveys 2.3. Questionnaires 2.4. Indicators and Observational registers 2.5. Administrative registers
3. DEEPENING IN THE ANALYSIS OF THE EVALUATION OF SOCIAL PROGRAMS	3.1. Planning of an evaluation of needs
4. DESIGN, EFFECTS EXPECTED AND REAL IMPACT OF THE SOCIAL PROGRAMS: THEORY AND PRACTICAL OF THE EVALUATION	4.1. Evaluative model 4.2. Basic designs of evaluation 4.3. Utility of the designs in function of the context

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	12	0	12
Mentored work	13.5	20.5	34
Presentation	3	5	8
Case studies	3	10	13
Learning-Service	10	15	25
Essay	4	30	34
Laboratory practice	1.5	10.5	12
Case studies	1.5	4	5.5
Presentation	1.5	5	6.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
	Description
Lecturing	Exhibition by part of the professor of the contents on the matter object of study, theoretical bases and/or guidelines of a work, exercise or project to develop by the student.
Mentored work	The student, of individual way or in group, in collaborative work, elaborates a document on the thematic of the matter or prepares seminars, investigations, memories, essays, summaries of readings, conferences, etc. Generally treats of an autonomous activity of the/s student/s that includes the research and collected of information, reading and handle of bibliography, editorial.
Presentation	Exhibition by part of the students in front of the educational and/or a group of students of a subject on contents of the matter or of the results of a work, exercise, project... can be carry out in individual way or in group.
Case studies	The students, of individual way or in group, analyses a case and success referred to a social program, and exposes it in class showing their theoretical and practical contribution.
Learning-Service	The students will put in practice the learnt in the theoretical lessons on detection of needs, with a sample of real population. It will create a system of collected of information and will analyse the data. The supervised work based in the scientific evidence, and contextualised in the APS □Educates in the diversity, transforms the society□, answer to a demand that approaches us the entity or entities collaborators to provide a service or product (workshop, audiovisual material, among others) to the community with diversity (social, academic, cultural), with which work to the long of the quarter. This work has to be applied in the population target of the APS and it also has to be defended in the session that concludes of the APS.

Personalized assistance	
Methodologies	Description
Presentation	Exhibition of works
Mentored work	Preparation of projects
Tests	Description
Essay	Preparation of projects
Laboratory practice	Practical proofs and simulations

Assessment			
	Description	Qualification	Training and Learning Results

Essay	The student presents the result obtained in the preparation of an evaluation project of a program carried out throughout the career. It can be carried out individually or in groups.	40	A1	B1	C2	D1
				B2	C4	D2
				B5	C6	D3
				B6	C8	
					C9	
					C10	
					C12	
					C19	
					C22	
Laboratory practice	Students will carry out an evaluation practice in which they will design and apply needs detection techniques to the target population.	20		B6	C2	D1
					C4	D2
					C5	D3
					C6	D9
					C7	D11
					C8	D15
					C9	D17
					C10	D19
					C12	D23
					C22	
Case studies	Students must analyze the contributions of various relevant experiences and projects regarding social intervention, demonstrating their competence, and applying their knowledge to current reality. For this, it will participate in scientific-technical meetings proposed for its connection with the subject.	20	A2	B5	C4	D1
			A3	B6	C10	D2
			A5		C15	D3
					C17	D7
					C22	D8
						D9
						D10
						D16
						D17
Presentation	The students will present the results of their work to the teacher and/or to a group of classmates. It can be done individually or in a group.	20	A1	B6	C5	D1
			A2		C6	D7
			A3		C10	D10
			A5			

Other comments on the Evaluation

Continuous evaluation: 75% attendance will be required.

In this subject there will be no exam, but students must complete: a supervised group work (40%), they must present the results of that work (20%), a laboratory practice (20%) and a case study (20%).

Each student must obtain at least 50% of the grade in each of the sections to pass the subject.

Non-attending students (Overall Evaluation): Non-attending students will carry out the same work as the assistant, but the supervised work will be individual instead of group, and the tutorials will be carried out by videoconference.

Second call: those skills not passed in the first call will be evaluated in the second call. In this second call, only the tests or aspects not passed in the first will be evaluated.

The parts of the subject passed in the 1st opportunity will not be evaluated in the 2nd, therefore being considered as approved in that academic year.

The official data for both exams can be consulted on the faculty website in the 'exam data' space.

The use of AI tools in the assessment activities of this course must adhere to a responsible, ethical, and transparent practice, in compliance with the guidelines of the FETS (Regulations and Forms □ Faculty of Education and Social Work) and the regulations established by UVigo.

In order to promote the reconciliation of work life and academic training, the contents, planning, methodological resources and evaluation system will be adapted to the students of the bridge course, guaranteeing, in any case, the achievement of the competencies and learning results established in this document. A specific folder will be opened on the Moovi platform in which information will be provided on the tasks and evaluation tests that will guide the development of this subject for the students of the bridge course or practicing professionals.

Sources of information

Basic Bibliography

Díaz, M. de M., **La evaluación de programas sociales: fundamentos y enfoques teóricos**, 18(2), Revista de Investigación Educativa, 2000

Casado, D., **Guía práctica 2 Evaluación de necesidades sociales**, Cevagraf, 2009

Complementary Bibliography

Aguilar, M. J. e Ander-Egg, T., **Evaluación de servicios y programas sociales.**, Siglo XXI, 1992

Cohen, E. e Franco, R., **Evaluación de proyectos sociales.**, Siglo XXI, 1993

Corbetta, P., **Metodología y técnicas de investigación social**, McGraw-Hill., 2007

Rossi, P. H., Freeman, H. E. e Lipsey, P., **Evaluation: a systematic approach.**, Sage, 2004

Vedung, E., **Evaluación de políticas públicas y programas**, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales., 1997

Recommendations

IDENTIFYING DATA				
English for social workers				
Subject	English for social workers			
Code	005G220V01902			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	2nd
Teaching language	#EnglishFriendly English			
Department				
Coordinator	Fernández Carballo-Calero, María Victoria			
Lecturers	Fernández Carballo-Calero, María Victoria			
E-mail	victoria@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description	Through this instrumental subject, students will strengthen their basic knowledge of the English language and will be able to communicate in various situations that commonly arise in the field of Social Work.			

Training and Learning Results	
Code	
A1	Students have shown to have and understand knowledge in an area of study based on general secondary education, and are at a level in which they can have recourse to advanced textbooks and also to have updated knowledge on the progress made in their field of study.
A2	Students know how to apply knowledge in their work or vocation in a professional manner and have competences that are usually proven through preparation and defence of arguments and problem-solving in their area of study.
A3	Students have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their study area) to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.
A4	Students can transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised public.
A5	Students have developed the necessary learning skills to undertake further studies with a high degree of autonomy.
B1	Capacity to work and value of conjoint way with people, families, groups, organisations and communities his needs, limitations, difficulties, unrests and circumstances
B3	Work with the people so that they are self-sufficient and with capacity to manifest his needs, wishes, points of view and circumstances
B6	Demonstrate professional competence in the exercise of social work
C2	To work with persons, families, groups, organizations and communities, to help them make informed decisions about their needs, circumstances, risks, preferential options and resources, taking into consideration issues of cultural diversity (and therefore, the specificities of ethnic, cultural, linguistic diversity), the need to promote equality between men and women, the need to move to an environmentally sustainable society, and to defend the values of peace.
C8	Promote growth, development and independence of persons by identifying opportunities to establish and create groups, using programming and group dynamics for individual growth and strengthening of interpersonal relationship skills; in particular, with multicultural diversity groups (immigration, return emigration, ethnic minorities...) and with women, taking into account their historic marginalisation in relation to sociocultural participation and in decision-making bodies (empowerment).
C13	To defend situations, families, groups, organizations and communities and act on their behalf if the situation warrants.
C14	Prepare and participate in decision-making meetings to better defend the interests of individuals, families, groups, organisations and communities.
D1	Capacity for analysis and synthesis
D5	Knowledge of foreign language
D7	Learning and mastering of new technologies
D9	Problem-resolution skills.
D11	Work in and with diverse teams
D13	Work in an international context.
D14	Interpersonal relations skills.
D15	Recognition and respect towards diversity and multiculturalism
D16	Critical-thinking skills.
D18	Independent-learning skills.
D19	Adaptation to new situations

Expected results from this subject	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
1. Get familiar with a foreign language.	D5 D13

2. Transmit information to both a specialized and non-specialized audience.	A4	C2 C8 C13 C14	
3. Help people communicate.	B1 B3	C2 C8 C13 C14	
4. Consult and cooperate with others, communicating across differences such as identity or language.		C2 C8 C13 C14	
5. Establish empathetic and effective communication with other people, and especially with those who have communication needs.		C2 C8 C13 C14	D14 D15
6. Work in an international context.			D13
7. Adapt to new situations.			D19
8. Advance in interpersonal relationships.	B1		D14
9. Recognize diversity and interculturality.			D15
10. Get to know other cultures.			D13
11. Solve problems.	A2		D9
12. Reason critically.	A3		D16
13. Analyze and synthesize.			D1
14. Learn autonomously.	A5		D7 D18
15. Work as a team.			D11
16. Update one's own knowledge since cutting-edge scientific knowledge is currently usually transmitted in English.	A1 B6		D7

Contents

Topic

1. Introducing what social work is	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
2. Defining what social work is	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
3. What social work is according to the curriculum-study	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
4. Values of social work	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.

5. Social work functions	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
6. What is social work practice?	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
7. Social work and social work practice	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
8. Differences between social work and social welfare	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
9. More on social welfare	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
10. History of social welfare	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
11. One example where social work is involved	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.
12. Selecting a career in social work	1. Reinforcement of acquired knowledge. 2. Introduction to professional English for Social Work 3. Specific content on grammar, vocabulary, functions, and stylistics applied to Social Work. 3. Promotion of the four communicative skills applied in the field of Social Work. 4. Direct and inverse translation of relevant texts for the profession. 5. Pronunciation exercises and exposure to pronunciation.

Planning

Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
-------------	-----------------------------	-------------

Lecturing	5	12	17
Laboratory practical	2	4	6
Autonomous problem solving	0	30	30
Problem solving	24	36	60
Mentored work	5	5	10
Presentation	2	6	8
Introductory activities	1	0	1
Self-assessment	2	2	4
Problem and/or exercise solving	4	10	14

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Presentation by the teacher of the subject content, theoretical foundations and/or guidelines for a task, exercise, or project to be developed by the student
Laboratory practical	Activities involving the application of knowledge to specific situations and the acquisition of basic and procedural skills related to the subject being studied. They take place in special spaces with specialised equipment (scientific-technical laboratories, language laboratories, etc.).
Autonomous problem solving	Activity in which problems and/or exercises related to the subject are presented. The student must carry out the analysis and resolution of the problems and/or exercises independently
Problem solving	Activity in which problems and/or exercises related to the subject are presented. The student must develop appropriate or correct solutions through the practice of routines, the application of formulas or algorithms, the use of procedures for transforming available information, and the interpretation of results. It is usually used as a complement to the lecture
Mentored work	The student carries out exercises or projects in the classroom following the guidelines and under the supervision of the teacher. Additionally, their development may be complemented by autonomous activities carried out independently by the student.
Presentation	Presentation by the students in front of the teacher and/or a group of students on a topic related to the course content or the results of an assignment, exercise, or project. This can be carried out individually or in groups
Introductory activities	Activities aimed at establishing contact with the students and gathering information about them, as well as presenting the course

Personalized assistance

Methodologies	Description
Laboratory practical	Attention to and resolution of students' questions with the aim of guiding and supporting the learning process
Problem solving	Attention to and resolution of students' questions with the aim of guiding and supporting the learning process
Mentored work	Attention to and resolution of students' questions with the aim of guiding and supporting the learning process

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Autonomous problem solving	Activity involving exercises related to the subject. The student must independently develop the analysis and resolution of the exercises. In certain cases, submission of results will be required	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B6	D1 D5 D7 D9 D13 D16 D18
Mentored work	The student carries out exercises or projects in the classroom under the guidance and supervision of the teacher. This work may be linked to the student's independent activities.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B6 C14	C2 C8 C13 D9 D11 D13 D14 D15 D16 D19

Problem and/or exercise solving	Test in which the student must solve a series of problems and/or exercises within a time frame and/or under conditions established by the teacher. In this way, the student is required to apply the knowledge they have acquired. This technique can be applied both in-person and remotely. Various tools can be used to implement it, such as chat, email, forums, audio conferencing, video conferencing, etc.	40	A1 B1 A2 B3 A3 B6 A4	D1 D5 D9 D13 D16
---------------------------------	--	----	-------------------------------	------------------------------

Other comments on the Evaluation

It will be necessary to attend at least 80% of the face-to-face sessions to be evaluated through the aforementioned weightings. To pass the subject it is necessary to have a minimum score of 50% in each section. If you pass one of the parts of the subject, your grade will be kept until the July call.

When a student cannot be graded through continuous evaluation, he or she must take a written test of the contents of the subject that counts up to 7 points of the final grade and another oral test that counts up to 3 points. To pass the subject you will need to obtain 50% of the grade established for each section in each part, that is, 3.5 points in the written test and 1.5 points in the oral test. If you pass one of the parts of the subject, your grade will be maintained until the July call.

The parts of the subject passed on the 1st opportunity will not be subject to evaluation on the 2nd opportunity, and will therefore be considered as passed in that academic year.

The official dates of the exams can be consulted on the Faculty website: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Students with specific needs:

In coherence with the inclusive nature that characterizes the Faculty of Education and Social Work, this guide may be adapted to meet the specific educational support needs presented by students enrolled in the PIUNE (PAT) program.

The use of AI tools in the assessment activities of this subject must be in accordance with the FESW guidelines (Teaching Guides □ Faculty of Education and Social Work) and the regulations established by UVigo.

Sources of information

Basic Bibliography

Fernández Morales, C. & Hewitt, E., **English reading comprehension for the field of social work**, Universidad de Granada, 2006

Complementary Bibliography

Hewitt, E. & Fernández Morales, C., **English listening comprehension for the field of social work: Gerontological social work: Student's book**, Universidad de Granada, 2003

Barker, R.L., **The Social Work Dictionary**, NASW Press, 1998

Edwards, L.R., **Encyclopedia of Social Work**, NASW Press, 1995

Swan, M., **Practical English Usage**, OUP, 2005

Murphy, R., **English Grammar in Use**, CUP, 1994

Cambridge Advanced Learner's Dictionary, CUP,

Oxford Advanced Learner's Dictionary, OUP,

Collins Cobuild English Dictionary for Advanced Learners, Collins ELT,

Longman dictionary of Contemporary English, Pearson ESL,

Gran diccionario Oxford español-inglés/inglés-español, OUP,

Larousse español-inglés/English-Spanish, Larousse,

Recommendations

Other comments

IT IS RECOMMENDED:

1. Level B1 of English.
2. Continued attendance at sessions.
3. Basic computer skills.
4. Favorable and receptive attitude.

This subject is part of a faculty committed to the sustainability of the environment and people. Based on this philosophy, this subject will promote educational practices based on materials with low environmental impact in coherence with the

IDENTIFYING DATA**Pedagogía social para traballo social**

Subject	Pedagogía social para traballo social			
Code	O05G220V01903			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Nogueiras Mascareñas, Luís Miguel			
Lecturers	Nogueiras Mascareñas, Luís Miguel			
E-mail	miguel.mascarenhas@edu.xunta.es			
Web				

General description Considérase esta materia como relevante no plano de estudos do Grao de Traballo Social. A Pedagogía Social no marco desta titulación achega aos estudantes ao coñecemento da realidade educativa e dos procesos de intervención socioeducativa. Neste sentido proporciona elementos para comprender a interrelación entre os diferentes campos de intervención na realidade social e as implicacións educativas da problemática social. A materia Pedagogía Social para Traballo Social está incluída como optativa no novo Plan de estudos da titulación de Grao en Traballo Social da Universidade de Vigo. Se atendemos aos antecedentes históricos do Traballo Social, a incorporación da perspectiva pedagóxica a acción social e a acción-intervención socioeducativa dos traballadores e traballadoras sociais comeza a xeneralizarse xa a a partires da Segunda Guerra Mundial e da extensión cualitativa dos fenómenos educativos. A educación deixa de ser competencia exclusiva do sistema escolar formal para situarse na perspectiva da sociedade educadora (Husèn, 1982), donde acadan gran relevancia e notoriedade outros sistemas educativos (non formal e informal) que irrumpen con gran forza no sistema educativo formal, o reforzan e complementan (Coombs e Ahmed, 1974). Ao longo das últimas décadas a literatura especializada (Freire, 1971; Quintana, 1984, 1994; Bueno Abad, 1991; Sáez, 1991; Ortega, 1991, 1999; García Martínez, 1992; Feroso, 1994; Petrus, 1997; Caride, 2005) foi deixando constancia da xeneralización do enfoque educativo do Traballo Social. Na nosa opinión o obxectivo fundamental dos profesionais do Traballo Social no ámbito educativo consiste na promoción do desenvolvemento humano e da calidade de vida dos nenos e nenas, xoves e doutros colectivos en situación de risco ou problemática social, posibilitando a súa integración (ou reinserción) plena na sociedade. Así pois, a materia Pedagogía Social para Traballo Social adecúase ao perfil profesional e académico da titulación, pretendendo non so introducir os conceptos básicos da asignatura senón achegar ao alumnado aos principais ámbitos de intervención socioeducativa.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención

C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C12	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
C20	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
C23	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D11	Traballo en e con equipos diversos
D12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer proxectos e programas desenvolvidos en institucións relevantes dende o punto de vista pedagóxico-social.	A1	B2	C1	D1
	A2	B6	C4	D3
	A3		C12	D4
	A5			D11
				D16
				D17
				D18
				D19
				D24
Coñecer as interrelacións entre os diferentes campos de intervención na realidade social e as implicacións educativas da problemática social.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C3	D2
	A3	B6	C4	D3
	A5		C23	D4
				D9
				D10
				D11
				D16
				D17
				D18
				D19
Demostrar capacidade básica para iniciarse na investigación de problemas educativos relevantes que inciden en problemas sociais globais.	A1	B2	C3	D1
	A2	B4	C4	D2
	A3	B6	C12	D3
	A5		C15	D4
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D16
				D17
				D24

Demostrar capacidade básica de adquisición de estruturas conceptuais e recursos metodolóxicos que permitan a análise da educación como práctica social.	A1 A2 A3 A5	B2 B6	C3 C12 C20 C23	D1 D2 D3 D4 D9 D10 D11 D16 D17 D18 D19
Posuír habilidades básicas para enfrontarse a cuestións educativas nos diferentes sectores sociais.	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B6	C1 C4 C20	D1 D2 D4 D11 D12 D16 D17
Posuír habilidades para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades co obxecto de contribuír a lograr cambios e mellorar as súas condicións de vida.	A1 A4 A5	B1 B4 B6	C2 C20	D3 D9 D11 D12 D14 D16 D17 D18 D19
Posuír habilidade básica para realizar unha intervención pedagóxico-social comprometida cos grupos sociais en situación de marxinación a coa realidade sociocultural de Galicia.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4 B6	C2 C15 C20	D1 D2 D3 D4 D9 D10 D11 D14 D16 D17 D18 D19 D24

Contidos

Topic	
Tema 1. Conceptos introdutorios: Traballo Social, Educación Social e Pedagogía Social.	1.1. Concepto, obxecto de estudo e marco disciplinar da Pedagogía Social. 1.2. A educación como realidade social e socialmente condicionada. 1.3. O tratamento sociolóxico da educación como práctica social. 1.4. O universo educativo: a educación formal, non formal e informal.
Tema 2. Construción histórica e científica da Pedagogía Social.	2.1. A Pedagogía Social e o Traballo Social educativo. 2.1. Orixe e precursores da Pedagogía Social española (construción histórica). 2.2. A incorporación da Pedagogía Social á Universidade (construción científica).
Tema 3. O traballador social nos servizos de apoio á educación.	3.1. A orientación educativa en Galicia. 3.2. O traballador/a social nos Equipos de Orientación Específicos (EOEs): tarefas e funcións. 3.3. Convivencia e conflito escolar: concepto, estilos de afrontamento dos conflitos, técnicas de resolución dos conflitos escolares, os equipos de mediación escolar e programas de mellora da convivencia.
Tema 4. A Animación Sociocultural	4.1. Conceptualización e ámbitos. 4.2. Ocio e tempo libre: a Pedagogía do ocio.
Tema 5. A Educación de Adultos e a Formación Ocupacional.	5.1. Programas, actuacións, centros e servizos. 5.2. A Formación profesional básica (FPB).

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	2	2	4

Seminario	10	20	30
Traballo tutelado	6	8	14
Traballo tutelado	8	24	32
Presentación	5	7	12
Lección maxistral	12	24	36
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado (detección de coñecementos previos, motivacións...), así como a presentar a materia.
Seminario	Traballo en grupo mediano sobre determinados contidos da materia a través de leituras, recensións, ou documentos entregados previamente polo profesor.
Traballo tutelado	Exercicios ou proxectos que os estudantes desenvolven na aula baixo a supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Traballo tutelado	Os estudantes de forma grupal elaboran un documento ou investigación sobre a temática da materia. Polo xeral, trátase dunha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dos resultados do traballo tutelado. A exposición desenvolverase no grupo mediano.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición se lle adicará un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor ou no horario de titorías.
Actividades introdutorias	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición se lle adicará un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor ou no horario de titorías.
Seminario	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición se lle adicará un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor ou no horario de titorías.
Traballo tutelado	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición se lle adicará un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor ou no horario de titorías.
Traballo tutelado	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición se lle adicará un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor ou no horario de titorías.

Presentación	- As sesións maxistras e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición se lle adicará un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor ou no horario de titorías.
--------------	--

Avaliación							
	Description	Qualification	Training and Learning Results				
Seminario	Comentarios orais e escritos dos alumnos acerca dalgún tema debatido na clase e presentado previamente polo docente da materia.	10	A2 A3 A4	B2	C3	D1 D2 D3 D4 D10 D24	
Traballo tutelado	As experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación na aula.	20	A2 A3	B2	C3	D1 D2 D3 D4 D9 D10 D24	
Traballo tutelado	Os/as estudantes presentan o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia e/ou investigación. Desenvolverase en pequeno grupo, de forma escrita. Tamén se valorará a exposición que faga o grupo do traballo na aula.	20	A2 A3 A4	B2 B6	C3	D1 D3 D4 D10 D14 D24	
Presentación	Exposicións grupais dos traballos de aula.	10	A2 A3 A4	B6		D1 D2 D3 D4 D9 D10 D12 D14 D24	
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres ou catro alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as distintas posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente: dúas mal restarán unha ben.	40	A2 A3 A4	B1 B2 B4 B6	C1 C2 C3 C4 C12 C15 C20 C23	D1 D2 D3 D4 D9 D10 D12 D14 D16 D17 D18 D19 D24	

Other comments on the Evaluation

Horario de titorías

Primeiro cuadrimestre: mércores, concertada, previa cita.

Segundo cuadrimestre: mércores, concertada previa cita.

Para superar a materia é necesario aprobar o exame final e obter unha cualificación mínima nos distintos apartados a avaliar.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser

adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Alumnado non presencial:

O alumnado non presencial deberá falar co profesor ao inicio do curso Segundo a normativa vixente, con independencia da asistencia ou non ás clases, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Calendario de exames: as datas oficiais dos exames poden consultarse na web oficial da Facultade: (<https://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>)

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

Esta guía docente explicita as liñas de actuación a desenvolver co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade; polo tanto, pode estar suxeita a algúns reaxustes puntuais.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Caride Gómez, J.A., **Las fronteras de la pedagogía social**, Gedisa,

Fermoso, P. (ed.), **Pedagogía social**, Herder,

Nogueiras Mascareñas, L.M., **La práctica y la teoría del desarrollo comunitario. Descripción de un modelo**, Narcea,

Ortega, J., **Pedagogía social**, Pearson Educación,

Petrus, A., **Pedagogía social**, Ariel,

Quintana, J.M., **Pedagogía social**, Dykinson,

Trilla, J. (coord.), **Animación sociocultural**, Ariel,

Torrego, J.C., **Mediación de conflictos en instituciones educativas**, Narcea,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo social e mediación/O05G220V01906

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Estatística: Estatística aplicada á investigación social/O05G220V01202

Prácticas externas: Practicum/O05G220V01701

Subjects that it is recommended to have taken before

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G220V01101

Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Sistemas de bienestar social comparados**

Subject	Sistemas de bienestar social comparados			
Code	O05G220V01904			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	#PortuguêsAmigável Galego			
Department	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinator	Fernández Álvarez, Antón Lois			
Lecturers	Fernández Álvarez, Antón Lois			
E-mail	alfa@uvigo.es			
Web				
General description	A materia ofrece unha visión das principais características dos modelos de bienestar do mundo occidental ofrecidas con perspectiva comparada e usando diferentes metodoloxías			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C14	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
C21	Participar na administración e dirección de entidades de bienestar social
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D8	Capacidade de xestión da información
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D13	Traballo nun contexto internacional
D16	Razoamento crítico
D18	Aprendizaxe autónoma
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Comprensión do contexto político, económico e social das reformas sociais e da política social no ámbito local, autonómico, estatal, europeo e mundial.				D1 D2
Habilidade para analizar e sistematizar diversas aproximacións ao desenvolvemento dos distintos modelos de benestar.				D8 D9
Familiarizarse coas análises comparativas sobre as políticas sociais nos estudos sobre os Estados do Benestar.				D13
Valoración do impacto das políticas sociais sobre a desigualdade social	A3	B4	C2 C21	D10
Habilidade para manexar teorías, métodos e técnicas empregadas no estudo da política social e a cooperación internacional.				D13
Capacidade para analizar e valorar a influencia social e o pensamento social e os seus implicacions no Traballo Social.		B6		D24
Ser capaz de comprender e valorar distintos discursos.		B1	C14	
Capacidade para a procura do coñecemento a través de diferentes vías.				D1 D2 D3 D8 D16 D18
Capacidade para perceber e interpretar acontecementos con flexibilidade.	A1 A5			D1 D8 D9 D10 D16 D18
Ser capaz de desenvolver criterios de avaliación e aplicalos no proceso de aprendizaxe.	A1		C25	D1 D2 D3 D8 D9 D16
Habilidade para dialogar y llegar a acuerdos en trabajos en grupo.		B1 B2 B5		
Demostrar habilidade na expresión oral de ideas propias e análises reflexivas en público.		B3		D3 D4

Contidos

Topic	
1. Aspectos metodolóxicos e conceptos da Política Comparada	Os conceptos en Política comparada. Os deseños de investigación comparativos. A comparación e os métodos en ciencia política.
2. Configuración comparada do Estado de Benestar. Diferentes modelos de política social en Europa	Desenvolvemento dos diferentes modelos de Estados do Benestar. As tres formas paradigmáticas: universalistas, corporativistas e residuais. Tipoloxías dos Estados de Benestar en Europa.
3. O modelo de benestar mediterráneo: configuración social no sur de Europa.	Implementación estatal, autonómica e local das políticas sociais do Estado do Benestar en España.
4. Concepto e situación do benestar no mundo	A situación da política social e do benestar en América Latina; os modelos de benestar en Asia e Oceanía; a situación en África

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	21	19	40
Presentación	4	18	22
Prácticas con apoio das TIC	13	30	43
Debate	4	0	4
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición, por parte da docente, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, das bases teóricas e/ou das directrices dun traballo, do exercicio ou do proxecto a desenvolver polo/a estudante.

Presentación	Exposición, por parte do alumnado, ante a docente e/ou un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de visionado de vídeos e lecturas escollidas con apoio das TIC e seguidas de debate e reflexión na aula.
Debate	

Atención personalizada

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning	Results
Presentación	Expoñer e defender prácticas e/ou traballos diante do resto de compañeiros/os e do profesor.	25	B5	D1 D2 D3 D4 D9 D10 D13
Prácticas con apoio das TIC	Realización das actividades propostas polo profesor nas clases prácticas.	15	A1	B2 B3 C14 C21
Debate	comentario sobre actualidade	20	A1 A3	
Exame de preguntas obxectivas	Proba consistente en responder a preguntas tipo test.	40		B1 B3 C14

Other comments on the Evaluation

Avaliación continua:

- A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados na guía docente.
- A avaliación continua implica unha asistencia mínima a un 80% das aulas.
- A avaliación será preferentemente continua, o estudiantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola avaliación global. Deberá comunicalo ao docente no prazo establecido.
- O atraso na presentación das prácticas pode conlevar descontó na nota de cada unha delas ou inadmisión da entregada fóra do tempo.
- A cualificación final da materia distribuirase da seguinte forma:
 - Actividades das aulas prácticas: 15%
 - Defensa das actividades en público: 25%
 - Preguntas tipo test do exame: 40%
 - Comentario sobre actualidade: 20%

Avaliación global:

Quen se acolla a esta modalidade de avaliación terá que presentar no mesmo prazo que os estudantes da avaliación continua as prácticas que fixe o profesor e expoñer brevemente diante del, no día que acorden profesor e alumn@, as prácticas e as lecturas.

A cualificación final da materia distribuirase da seguinte forma:

- Actividades das aulas prácticas: 15%
- Defensa ante o profesor das prácticas e das lecturas obrigatorias*: 25%
- Exame tipo test: 40%
- Comentario sobre actualidade: 20%

2ª oportunidade

As probas (parte teórica o parte práctica) superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª

oportunidade, considerándose aprobadas nese curso académico. Non se gardarán notas dun curso a outro.

A 1ª oportunidade, no caso de non superar a materia, non consta no expediente académico. A cualificación faise efectiva na convocatoria extraordinaria.

MODALIDADE de AVALIACIÓN GLOBAL

As e os estudantes que decidan optar pola avaliación global, deberán poñerse en contacto co profesor para notificar esta opción a comezos de curso e sempre antes do prazo establecido.

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado non asistencial e do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios [Facultade de Educación e Traballo Social](#)) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Esping-Andersen, Gösta, **Fundamentos sociales de las economías postindustriales.**, Ariel, 2000

Offe, Claus, **Contradicciones en el Estado del bienestar.**, Alianza, 1990

Torres López, Juan, **Desigualdad y crisis económica. El reparto de la tarta.**, Sistema, 2000

Del Pino, Eloisa e Rubio Lara, M. Josefa, **Los Estados de bienestar en la encrucijada políticas sociales en perspectiva comparada**, Tecnos, 2013

Complementary Bibliography

Recomendacións

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas con base en materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios [Facultade de Educación e Traballo Social](#)) e á Normativa que estableza a UVigo

IDENTIFYING DATA				
Traballo social e cooperación ao desenvolvemento				
Subject	Traballo social e cooperación ao desenvolvemento			
Code	005G220V01905			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Salgado Rodríguez, Eva María			
Lecturers	Salgado Rodríguez, Eva María			
E-mail	evasalgadorguez@hotmail.com			
Web				
General description	A Cooperación Internacional para o Desenvolvemento supón, hoxe en día, a maior innovación formativa dentro do Traballo Social, ademais de contar cunhas amplas posibilidades de emprego. Os complexos retos da Cooperación van asociados á pobreza global (e local) e a estar cada vez máis presente nas axencias, gobernos, ONGD's, organización académicas e tecido industrial. Esta materia demanda un pensamento crítico cara o neoliberalismo, o capitalismo salvaxe, as desigualdades nos Hemisferios Norte e Sul, o Imperialismo, a Neo-colonización (..) e sobre todo busca solucións pacíficas e construtivas dende a aprendizaxe e a toma de conciencia. A materia pretende profundar en aspectos como: Desenvolvemento, Xénero, Relacións Norte-Sul, Xustiza Social-Dereitos Humanos. Máis aló do estudo, trataremos de impulsar dende as aulas un pensamento crítico, audaz, dando a coñecer o desenvolvemento das comunidades e poboacións indíxenas doutras latitudes, novos saberes e aportes, preparándonos para traballar sobre o terreno e en equipos interdisciplinares de cooperación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results

É capaz de describir os conceptos propios da cooperación ao desenvolvemento e de realizar un análise crítico dos enfoques e das teorías do desenvolvemento.	B2
	B3
Diferencia os distintos axentes de cooperación ao desenvolvemento, a nivel internacional, nacional, autonómico e local, a axuda oficial ao desenvolvemento, os tipos/modelos de cooperación e a participación da sociedade civil na cooperación ao desenvolvemento ou axuda non oficial ao desenvolvemento.	B2
Coñece e identifica as características principais e os espazos de intervención do traballo social no ámbito da cooperación ao desenvolvemento.	A1 B1
	A2 B2
	A3 B3
	A4 B4
	A5 B6
Coñece e é capaz de aplicar a xestión de proxectos de cooperación ao desenvolvemento e da perspectiva de xénero. Verifica fases, criterios e prioridades. É capaz de participar en equipos interdisciplinares.	
Identifica e valora as necesidades e opcións posibles para orientar programas de cooperación ao desenvolvemento acordes coas lóxicas culturais da poboación aos que se dirixan.	

Contidos

Topic	
BLOQUE 1. ASPECTOS INTRODUCTORIOS. NOCIÓNS BÁSICAS FUNDAMENTAIS.	Tema 1. Aproximación aos marcos contextuais da cooperación ao desenvolvemento: globalización e relacións norte-sul. Pobreza e conceptos asociados, igualdade e desigualdade. Tema 2. Cuestións conceptuais: cooperación ao desenvolvemento, desenvolvemento comunitario e humano. Fundamentos da cooperación para o desenvolvemento. Evolución histórica, enfoques e teorías.
BLOQUE 2. OS INSTRUMENTOS DA COOPERACIÓN INTERNACIONAL PARA O DESENVOLVEMENTO.	Tema 3. Tipos de cooperación ao desenvolvemento: A Axuda Oficial ao Desenvolvemento. Os instrumentos da Axuda Oficial ao Desenvolvemento: A Cooperación Bilateral e a Cooperación Multilateral. Os actores da axuda: Institucións e administracións públicas, Organizacións intergubernamentais, Organizacións Non Gubernamentais para o Desenvolvemento.
BLOQUE 3. MARCO NORMATIVO. O SISTEMA ESPAÑOL DE COOPERACIÓN INTERNACIONAL PARA O DESENVOLVEMENTO. CONTEXTUALIZACIÓN NA C.A. GALEGA.	Tema 4. O Sistema Español da Cooperación Internacional ao Desenvolvemento. Lei Española de Cooperación Internacional. Plan Director da Cooperación Española. Tema 5. Contextualización na Comunidade Autónoma Galega. O III Plan Director de Cooperación Galega. A Coordinadora galega de ONGs para o desenvolvemento.
BLOQUE 4. O TRABALLO SOCIAL NA COOPERACION INTERNACIONAL E A XESTION DE PROXECTOS SOCIAIS EN COOPERACION AO DESENVOLVEMENTO	Tema 6. Ámbitos de intervención do traballo social en cooperación ao desenvolvemento: sensibilización nos países do norte e intervencións de cooperación nos países do sul. Deseño e xestión de proxectos sociais de cooperación ao desenvolvemento. Financiación da cooperación ao desenvolvemento: organismos nacionais, europeos e internacionais.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	14	20	34
Traballo tutelado	20	20	40
Metodoloxías baseadas en investigación	10	35	45
Exame de preguntas obxectivas	1	30	31

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora na aula para todo o grupo. Clarificación de conceptos. Explicación dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices dos traballos a presentar (individuais e en grupo), exercicios e/ou proxectos a desenvolver polo alumnado. Acompañarase de tutorías individuais e/ou grupais.

Traballo tutelado	En pequeno grupo o alumnado elabora un documento-traballo sobre un dos aspectos da materia, preferentemente sobre un dos ámbitos da cooperación para o desenvolvemento no traballo social. Inclúirá fundamentación, procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, contextualización nun país en vías de desenvolvemento, redacción. Asesoramento por parte da profesora na aula e en titorías grupais. Traballo en grupo e supervisión de traballos.
Metodoloxías baseadas en investigación	Traballo persoal do alumnado. Exposición por parte do alumnado ante a docente e o grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Levarase a cabo en pequeno grupo e cualificarase de xeito grupal mediante rúbricas de avaliación que previamente se lle entregarán ao alumnado. Acompañarase das lecturas obrigatorias e a análise de textos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Atención personalizada na aula e nas titorías no despacho da docente. Ao inicio do curso comunicaráselles ao alumnado os horarios de atención.
Traballo tutelado	Atención personalizada na aula e nas titorías no despacho da docente. Ao inicio do curso comunicaráselles ao alumnado os horarios de atención.
Metodoloxías baseadas en investigación	Atención personalizada na aula e nas titorías no despacho da docente. Ao inicio do curso comunicaráselles ao alumnado os horarios de atención.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora na aula para todo o grupo. Clarificación de conceptos. Explicación dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices dos traballos a presentar (individuais e en grupo), exercicios e/ou proxectos a desenvolver polo alumnado. Acompañarase de titorías individuais e/ou grupais.	0	
Traballo tutelado	Incluírá fundamentación, procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...Asesoramento por parte da profesora na aula e en titorías grupais. Traballo en grupo. Titorías grupais: supervisión de traballos.	30	
Metodoloxías baseadas en investigación	Traballo persoal dos e das estudantes. Exposición por parte do alumnado ante a docente e o grupo dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Levarase a cabo en pequeno grupo e cualificarase de xeito grupal mediante rúbricas de avaliación que previamente se lle entregarán e explicarán ao alumnado. Acompañarase das lecturas obrigatorias e a análise de textos.	30	
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita de carácter individual que avalía contidos de varias metodoloxías e encárgase dos elementos conceptuais da materia. As preguntas poderán ser tipo test con dúas alternativas de resposta ou pregunta curta. Dita proba cualificarase de igual xeito para asistenciais e non asistenciais.	40	

Other comments on the Evaluation

AS DATAS OFICIAIS DOS EXAMES PODEN CONSULTARSE NA WEB DA FACULTADE NO ESPAZO "DATAS EXAMES".

Avaliación continua:

- A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados na guía docente.
- A avaliación continua implica unha asistencia mínima a un 80% das aulas
- A avaliación será preferentemente continua, o estudantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola avaliación global. Deberá comunicalo ao docente no prazo establecido.

Avaliación global:

- Proba, práctica, exercicio, presentación etc en formato de traballo tutelado. (30%)
- Proba, práctica, resolución, etc en formato de metodoloxías baseadas na investigación (30%)
- Proba, práctica, resolución, exame de preguntas tipo test ou de pregunta curta de desenvolvemento (40%)

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA (2ª oportunidade)

As probas (parte teórica o parte práctica) superadas na 1ª oportunidade, no serán obxecto de avaliación na 2ª oportunidade, considerándose aprobadas nese cursos académico. Non se gardarán notas dun curso a outro.

A 1ª oportunidade, no caso de non superar a materia, non consta no expediente académico. A cualificación faise efectiva na convocatoria extraordinaria.

E COHERENCIA CO CARÁCTER INCLUSIVO Q1UE CARACTERIZA A FACULTADE DE EDUCACIÓN E TRABALLO SOCIAL, ESTA GUÍA PODERÁ SER ADAPTADA PARA ATENDER AS NECESIDADES ESPECÍFICAS DE APOIO EDUCATIVO QUE PRESENTE O ALUMNADO ADSCRITO AO PROGRAMA PIUNE (PA).

OBSERVATIONS:

"O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a Uvigo".

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Sotillo, José Angel., **El sistema de cooperación para el desarrollo.**, 2011,

Gascón, Jordi., **El turismo en la cooperación internacional. De las brigadas internacionalistas al turismo solidario.**, 2009,

Izquierdo Collado, J.D., **Cooperación al desarrollo y trabajo social.**, 2007,

GÓMEZ GALAN, MANUEL; SANAHUGA, JOSÉ ANTONIO (COORDS.); SOBRINO, JOSE MANUEL; LASAGNA, MARCELO; REY,, **La cooperación al desarrollo en un mundo en cambio. Perspectivas sobre nuevos ámbitos de intervención.**, 2001,

Complementary Bibliography

ARUNDATHI, ROI.,

RTI<http://www.economiasolidaria.org/las-economias-feministas/noticias/materiales-para-un-confinamiento-en-clave-de-economia-feminista>, 2021,

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Inglés para traballadores/as sociais/O05G220V01902

Subjects that it is recommended to have taken before

Traballo social grupal e comunitario/O05G220V01604

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

IDENTIFYING DATA**Traballo social e mediación**

Subject	Traballo social e mediación			
Code	005G220V01906			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	González Rodríguez, Rubén			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web				

General description	A mediación é un medio para a xestión e transformación de conflitos ou situacións-problema que causan malestar, selo principal da nosa identidade como traballadores/as sociais. O contacto permanente coas persoas, familias, grupos e comunidades inmersas en conflitos ou en situacións potencialmente conflitivas avala aos traballadores/as sociais como principais profesionais da Mediación tal como sinala o Código Deontolóxico do Traballo Social aprobado na Asemblea Xeral do CGTS. A Mediación forma parte xa dun ámbito específico dos Servizos Sociais debido ao aumento das rupturas matrimoniais, separacións familiares, conflitos entre adolescentes e proxenitores, conflitos interxeracionais e aos novos modelos de familia que esixen respostas cada vez máis cualificadas e competencias básicas na intervención mediadora. O alumnado debe prepararse para experimentar o rol mediador, capacitarse para guiar ordenadamente, de maneira sistemática, ás partes en conflito asegurando que sexan as protagonistas e partícipes da súa resolución. Esta materia presenta a Mediación como unha técnica innovadora dentro das competencias do traballo social e como un novo ámbito de investigación e emprego para as/os futuros profesionais. Pretende relacionar o traballo social coa mediación como faceta principal do noso quefacer desde os inicios da profesión, como un medio de resolución pacífica de conflitos. Sinalará os métodos alternativos de resolución de problemas e os ámbitos de intervención: familiar, escolar, comunitaria, intercultural, sanitaria e organizacional.
---------------------	--

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención

- C4 Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
- C5 Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
- C6 Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
- C7 Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C9 Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
- C10 Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
- C11 Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
- C13 Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
- C15 Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
- C16 Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
- C17 Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
- C19 Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
- C21 Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
- C22 Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
- C23 Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
- C24 Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D4 Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
- D6 Coñecemento da cultura propia da comunidade
- D7 Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
- D8 Capacidade de xestión da información
- D9 Resolución de problemas
- D10 Toma de decisións
- D11 Traballo en e con equipos diversos
- D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
- D14 Habilidades nas relacións interpersoais
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
- D16 Razoamento crítico
- D17 Compromiso ético
- D18 Aprendizaxe autónoma
- D19 Adaptación a novas situacións
- D20 Creatividade
- D21 Liderado
- D22 Iniciativa e espírito emprendedor
- D23 Motivación pola calidade
- D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning
Results

- Coñece e comprende a implicación da mediación na resolución de conflitos.	A2	B2	C1	D1
	A4	B3	C3	D3
	A5		C4	
			C5	
			C6	
			C7	
			C8	
			C9	
- Coñece e comprende os fundamentos teórico-metodolóxicos e lexislativos da mediación social.	A2	B3	C1	D1
	A3	B5	C3	D3
	A5		C6	D9
			C7	D14
			C8	D16
			C10	D18
			C11	D23
			C13	
			C16	
			C17	
			C19	
			C21	
			C22	
			C23	
			C24	
- Coñece os diferentes ámbitos da mediación: familiar, escolar, comunitaria, intercultural e outros.	A2	B1	C2	D2
	A4	B2	C3	D3
		B3	C4	D6
		B4	C5	D9
		B6	C11	D10
			C13	D11
			C15	D12
			C16	D14
			C24	D16
				D17
				D19
				D20
				D23
				D24
- Coñece e comprende as habilidades e perfís da figura do/a mediador/a. Tipos de mediadores/as: mediadores/as institucionais e mediadores/os cidadáns.		B4	C11	D1
		B5	C13	D2
				D3
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
				D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21

- É capaz de aplicar as teorías e metodoloxías específicas dos ámbitos de intervención

A3 B1 C1 D2
A4 B2 C3 D3
A5 B5 C5 D4
B6 C6 D6
C7 D8
C8 D11
C9 D12
C13 D14
C22 D15
C23 D16
C24 D17
D18
D19
D22
D23
D24

Contidos

Topic

T1. Aproximación conceptual á mediación social.	Mediación e intervención psicosocial desde o traballo social. Conceptos básicos. Historia da mediación no contexto do traballo social. Obxectivos, vantaxes e inconvenientes da mediación social. Marco normativo actual.
T2. Aproximación conceptual á resolución de conflitos desde a mediación social.	O conflito. Introducción e presentación: Que é o conflito?. Características do conflito. Tipos de conflito segundo C. Moore. O Ciclo do Conflito. Métodos adversariais e non adversariais de resolución do conflito.
T3. Modelos de mediación social. A mediación social como proceso. Principios da mediación.	Modelos de intervención. Principios e competencias básicas na intervención mediadora. Os Límites da mediación: A Violencia familiar e a violencia de xénero. Aspectos relacionais. A influencia do Código deontolóxico do TS. Ética da mediación. Rexistro de mediadores/as e Institucións de Mediación. O papel do Colexio Oficial de Traballo Social como punto de mediación.
T4. Ámbitos de intervención: familiar, escolar, comunitaria, intercultural e outros. Formulacións, obxectivos e metodoloxía.	O proceso de Mediación nos distintos ámbitos de intervención. A importancia da mediación familiar como ámbito específico de intervención. Marco normativo: Lei 4/2001 do 31 de maio reguladora da Mediación Familiar. Decreto 159/2003 do 31 de xaneiro polo que se regula a figura do/a mediador/a familiar, o Rexistro de mediadores/as familiares. Intervención a través da mediación familiar en familias multiproblemáticas ou en crises. Simulación de casos, resolución de casos prácticos e Rol-playing. Elaboración dos exercicios en grupo por parte do alumnado e presentación na aula.
T5. Competencias e habilidades do profesional mediador. Competencias comúns do profesional mediador e o profesional do traballo social.	Proceso metodolóxico nos diferentes ámbitos da mediación. Fases do proceso. Habilidades profesionais. Técnicas e instrumentos na mediación e o traballo social. Similitudes e diferenzas.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	9	0	9
Estudo de casos	5	50	55
Presentación	9	18	27
Aprendizaxe-servizo	19	20	39

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte dos profesores na aula para todo o grupo. Clarificación de conceptos. Explicación dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices dos traballos a presentar (individuais e en grupo), exercicios e/ou proxectos a desenvolver polo alumnado. Acompañarase de titorías individuais e/ou grupais.
Estudo de casos	Simulación de casos, resolución de casos prácticos, rol-playing, análise de situacións-problema ou posicionamento e resolución ante o conflito. Profundarase nos modelos/estratexias de intervención e na metodoloxía. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnoses e adestramento en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Exposición por parte do alumnado diante do profesorado e o grupo de estudantes dun traballo sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Acompañarase das lecturas obrigatorias e a análise de textos.
Aprendizaxe-servizo	Partimos dunha metodoloxía de aprendizaxe cooperativa, polo cal o alumnado se organiza en Grupos de Traballo cunha axenda de actividades concretas. O contido do traballo será orientado polo profesorado a partir dunha rúbrica de coñecemento común; e tamén da creación dun "Cartafol" a modo de arquivo onde cada grupo irá entregando progresivamente os informes e resultados das súas actividades. Cada Grupo de Traballo deberá designar un Coordinador/a elixido entre o alumnado. Ademais se levará control de asistencia. O servizo consistirá na oferta dunha programación de actividades e talleres prácticos dirixidos á alumnado de ensino medio, que implica a difusión e desenvolvemento de actividades interculturais que faciliten a colaboración, a comprensión da diversidade social e a formación na cultura da mediación para a resolución de conflitos individuais e grupais.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Estudo de casos	O profesorado acompañará o proceso de ensino aprendizaxe na aula durante a realización de casos prácticos
Presentación	Atención persoalizada ao alumnado para dúbidas que poidan xurdir
Aprendizaxe-servizo	Atención, apoio e seguimento continuo na aula e nas titorías persoalizadas.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Presentación	Traballo persoal realizado cooperativamente en grupo. Exposicións ante o docente e o grupo de estudantes dos resultados dos traballos, exercicios e/ou proxectos.	20	B2 C22 D1 B6 D2 D3 D4 D6 D7 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23 D24

Aprendizaxe-servizo	Partimos dunha metodoloxía de aprendizaxe cooperativa, polo cal o alumnado se organiza en Grupos de Traballo cunha axenda de actividades concretas que serán avaliadas a partir da entrega de traballo final por grupo en formato "Presentación" tipo Power Point ou similar, que será defendido na aula ante as/os compañeiras/os e profesorado. O contido da presentación será orientado polo profesorado a partir dunha rúbrica de coñecemento común; e tamén da creación dun "Cartafol" a modo de arquivo onde cada grupo irá entregando progresivamente os informes e resultados das súas actividades. Os Grupos preterarán os seus traballos a alumnado de secundaria; actividade que tamén será avaliada. Cada Grupo de Traballo deberá designar un Coordinador/a elixido entre o alumnado. Ademais se levará control de asistencia.	40	A3 B5 C6 D1 A4 B6 C9 D2 A5 C13 D3 C19 D4 C24 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D21 D22 D23
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita de carácter individual que avalía contidos de varias metodoloxías e encárgase dos elementos conceptuais da materia. As preguntas poderán ser tipo test ou pregunta curta. Dita proba cualificarase de igual maneira para presenciais (avaliación continua) e non presenciais (avaliación global).	40	B1 C3 D16 B2 C4 D17 B3 C5 D20 B4 C6 D21 B5 C7 D22 B6 C8 D23 C9 D24 C10 C13 C15 C23 C24

Other comments on the Evaluation

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. A parte teórica da materia constitúe un 40 % da nota final. A parte práctica da materia constitúe o 60 % da nota final. Cada parte debe ser aprobada para facer media coa outra. En todo caso, o alumnado non poderá ser avaliado se non presenta en tempo e forma as tarefas encomendadas.

SISTEMAS DE AVALIACIÓN.

1.-ALUMNADO PRESENCIAL (avaliación continua): a planificación do proceso de ensinanza-aprendizaxe concíbese como unha avaliación continua e esixe a presenza do estudantado nas actividades prácticas que se desenvolverán ao longo do curso en especial naquelas relacionadas coa adquisición de competencias relativas ao saber facer e ao saber ser (procedementais e actitudinais). Será considerado presencial aquel alumnado que teña unha asistencia mínima do 80 % ás clases prácticas e seminarios (grupos de prácticas) e realice e supere os traballos encomendados ao longo do curso. En caso de non cumprir con este requisito, serán avaliados como alumnado non presencial. O avaliable son os resultados do proceso de ensinanza-aprendizaxe reflectidos nos exercicios e actividades ben realizados e a participación activa e pertinente nas clases prácticas. Non serán tomadas como faltas a imposibilidade de asistencia puntual por causas xustificadas debidamente "certificadas": enfermidade, hospitalización, pasamento dun familiar próximo, realización dun exame oficial noutro lugar, etc. Se o estudantado deixa de asistir á clase terá que optar pola segunda modalidade de avaliación.

2.-ALUMNADO NON PRESENCIAL (avaliación global): aqueles/as estudantes que non poidan ou que opten por non asistir ás clases prácticas, ou pretendendo ser «estudantes presenciais» superen a asistencia estipulada para seren considerados alumnado presencial, terán que demostrar -igualmente que o resto do alumnado- a adquisición das diferentes competencias da materia, ou sexa, o coñecemento dos seus aspectos procedementais e actitudinais. Isto farano nunha única proba ou exame final o día da convocatoria oficial. O exame consistirá na proba tipo test, común a todo o alumnado (parte teórica, 40 % da nota), así como 6 preguntas relacionadas cos contidos prácticos (60 % da nota). A parte teórica da materia pódese estudar por completo a través da bibliografía básica recomendada e os apuntes existentes na plataforma virtual. En canto á parte práctica, esixiráselle ao alumnado que saiba responder os contidos conceptuais, actitudinais e procedementais desenvolto ao longo do curso e demostre ter adquiridas as competencias específicas da materia. Esta parte pode estudala a través de textos recomendados existentes na biblioteca, dos apuntes e exercicios existentes na plataforma virtual, e co asesoramento dos docentes a través de titorías presenciais, por correo electrónico ou videoconferencia se así o desexa o/a estudante. Ademais, o alumnado non presencial deberá presentar un proxecto individual de intervención en mediación, onde se reflectan os coñecementos e destrezas aprendidas; o dito traballo será obrigatorio e cualificarase como apto ou non

apto.

SEGUNDA OPORTUNIDADE. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. De non ter superado a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo seguintes criterios. Na convocatoria de xullo serán avaliadas só aquelas probas e competencias que non se superaran na convocatoria anterior; isto é, gardaranse as notas da parte teórica e/ou práctica aprobada. Isto é, a parte ou partes non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas no exame de xullo, manténdose as puntuacións previamente conseguidas.

OUTRAS CUESTIÓNS RELACIONADAS COA AVALIACIÓN: A materia pode ser estudada por completo cos materiais existentes na plataforma virtual e co asesoramento da docente através do seu correo electrónico ou de tutorías presenciais ou virtuais, previa cita. Esixírase que os/as estudantes saiban escribir correctamente e sen faltas ortográficas (acentos gráficos e abreviaturas incluídas), que saiba ler comprensivamente, analizar e sintetizar así como resumir o lido ou escoitado nas aulas. Tamén se espera que saiba expresarse con corrección e de acordo co nivel que esixe un ciclo universitario usando unha terminoloxía axeitada a este rexistro lingüístico. Todo isto constituirá parte da avaliación do alumnado e, en todo caso, terá que flectirse nos seus exercicios e no exame. O plaxio supón de inmediato o suspenso da materia. Advírtese ao alumnado que non se gardará ningunha nota para o curso seguinte; este aspecto rexe tanto para o alumnado asistencial como non asistencial.

As datas oficiais dos exames da materia podense consultados na páxina web da Facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o estudantado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Rondón, L. M., **Bases para la mediación familiar**, Tirant lo Blanch, 2012

Iglesias, Emilia; Ortuño, Emilia, **Trabajo Social y mediación para la convivencia y el bienestar escolar**, 2018

Muñoz, Ana María, **Mediación en conflicto versus mediación en trabajo social**, 2012

Blanco Carrasco, Marta, **Mediación y Trabajo Social: especial atención al ámbito comunitario**, 2016

Complementary Bibliography

Muñoz, Ana María, **La relevancia de la mediación para el trabajo social: ¿modelo teórico de trabajo social?**, 2012

Colegio Oficial de Diplomados de Trabajo Social y Asistentes Sociales de Madrid, **El Trabajo Social y la Mediación**, 2006

Jiménez, Begoña Auxiliadora, **Mediación y Trabajo Social: dos conceptos que van de la mano**, 2019

García-Longoria Serrano, M.P., **La formación en mediación y el trabajo social**, Consejo General del Trabajo Social de España, 2013

Recomendacións

Other comments

Recomendacións para o estudo da materia:

- Asistencia e participación nas clases interactivas e expositivas.
- Colaboración e posicionamento activo nas tarefas a realizar en grupo.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Traballo social e ámbitos profesionais**

Subject	Traballo social e ámbitos profesionais			
Code	005G220V01907			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	García Vázquez, María Yolanda			
Lecturers	García Vázquez, María Yolanda Rodríguez Gómez, Jennifer			
E-mail	mariayolanda.garcia@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia, como optativa do último curso, trata de orientar ao estudantado respecto aos novos ámbitos de intervención do traballo social, que se impoñen no escenario do século XXI, caracterizado por profundas transformacións sociopolíticas e culturais, que fan replantexarmos e reconstruímos a esencia mesma do traballo social, e polo tanto, dos seus campos específicos de intervención. Os novos ámbitos de intervención, seudodescoñecidos e apenas tratados ao longo da carreira, permitirán ao alumnado maior coñecemento teórico-práctico e facilitarán a elección do seu quefacer inmediato e futuro tanto a nivel formativo como laboral. Supoñen, ademais, profundizar en investigacións e xacementos de emprego, aínda sen explorar. A materia afástase, polo tanto, dos ámbitos habituais do traballo social, indagando nos novos contextos da intervención profesional dende a problematización e a interpelación aos protagonistas. A crise da modernidade e a redefinición da "cuestión social" condicionan o traballo social en tanto "servizo público", e fainos reflexionar sobre as insuficiencias de prácticas simplificadoras que reducen a integralidade humana á especificidade organizativa das institucións do Benestar Social, nomeadamente dos Servizos Sociais Comunitarios básicos e especializados. A materia sinalará as especificidades da intervención en ámbitos profesionais tan dispares como a saúde, educación, xustiza, iniciativa privada e empresarial, terceiro sector e peritaxe social, entre outros. Requisitos e formas de acceso a cada un dos ámbitos, facilitando o empoderamento e a clarificación para a elección e futura especialización do alumnado.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención

- C5 Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
- C6 Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
- C7 Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C9 Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
- C11 Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
- C12 Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
- C13 Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
- C14 Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
- C15 Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
- C16 Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
- C20 Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
- C23 Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D8 Capacidade de xestión da información
- D9 Resolución de problemas
- D10 Toma de decisións
- D11 Traballo en e con equipos diversos
- D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
- D14 Habilidades nas relacións interpersoais
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
- D16 Razoamento crítico
- D17 Compromiso ético
- D18 Aprendizaxe autónoma
- D20 Creatividade
- D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
	A1	B1	C1	D1
Adquirir formación básica sobre os diferentes ámbitos de actuación.	A2	B2	C2	D2
	A3	B3	C3	D3
	A4	B5	C5	D8
	A5	B6	C6	D10
			C9	D11
			C20	D12
				D14
				D16
				D17
				D18
				D20

Coñecer os diferentes ámbitos profesionais presentes na sociedade e as diferentes posibilidades de futura incorporación laboral dos Traballadores Sociais.	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C3	D2
	A3	B3	C5	D3
	A4	B5	C6	D8
	A5	B6	C7	D9
			C11	D10
			C12	D15
			C13	D16
			C14	D17
			C15	D18
			C16	D20
			C20	D24
			C23	
Descubrir intereses e aptitudes persoais respecto das diferentes opcións profesionais.	A2	B1	C3	D8
	A3	B2	C6	D9
	A4	B3	C7	D10
	A5	B5	C8	D18
		B6	C23	D20
				D24
. Manexar a lexislación e recursos básicos dos diferentes ámbitos profesionais .	A1	B1	C3	D2
	A2	B2	C5	D3
	A3	B3	C6	D8
	A4		C7	D9
	A5		C8	D10
			C12	D11
			C15	D12
			C16	D14
			C20	D15
			C23	D18
. Coñecer o papel específico do/a traballador/a social nos diferentes ámbitos interdisciplinares	A3	B1	C1	D1
	A5	B2	C3	D2
			C7	D3
			C8	D8
				D18
				D20
				D24

Contidos

Topic	
Introdución aos diferentes ámbitos profesionais en Traballo Social	Identificación dos diferentes ámbitos de intervención do Traballo Social e das funcións e rol profesional. Identificación das principais áreas e sectores de intervención: saúde, educación, xustiza, servizos sociais públicos e privados, terceiro sector, empresa, iniciativa empresarial, peritaxe social, etc.
O TRABALLO SOCIAL NOS SERVIZOS SOCIAIS	Particularización da intervención profesional e campo problemático. Delimitacións de funcións e obxectivos no marco da actuación sectorial. O traballo social nos servizos sociais comunitarios Atención comunitaria Atención específica O traballo social nos servizos sociais especializados Características do espazo de intervención, problemática obxecto de intervención, funcións, competencias e rol do/a traballador/a social.

O TRABALLO SOCIAL NO ÁMBITO DA SAÚDE

Particularización da intervención profesional e campo problemático.
Delimitacións de funcións e obxectivos no marco da actuación sectorial.
O Traballo social en saúde.
Traballo social clínico.
Traballo social hospitalario
Traballo social en dependencia e diversidade funcional
Traballo social e saúde mental
Traballo social e adicións
Traballo social e emerxencias
Traballo social e coidados ao final da vida
Ámbitos emerxentes no Traballo social en saúde: enfermidades raras, unidades de transplante, hospitalización a domicilio, disforia de xénero, etc.
Coordinación sociosanitaria
Traballo social nas asociacións cidadás de saúde e autoaxuda
Características do espazo de intervención, problemática obxecto de intervención, funcións, competencias e rol do/a traballador/a social.

O TRABALLO SOCIAL NOUTROS SISTEMAS DE PROTECCIÓN SOCIAL

Particularización da intervención profesional e campo problemático.
Delimitacións de funcións e obxectivos no marco da actuación sectorial.
Traballo social no ámbito da xustiza
Traballo social, vivenda e urbanismo
Traballo social e emprego
Traballo social no ámbito educativo
Características do espazo de intervención, problemática obxecto de intervención, funcións, competencias e rol do/a traballador/a social.

O TRABALLO SOCIAL NO TERCEIRO SECTOR

Particularización da intervención profesional e campo problemático.
Delimitacións de funcións e obxectivos no marco da actuación sectorial.
O terceiro sector: A relación do traballo social co tecido asociativo, sindical, ONGs, movementos sociais.
Rol do/a traballador/a social no tecido asociativo
O voluntariado. A descidudanización dos sectores populares
Características do espazo de intervención, problemática obxecto de intervención, funcións, competencias e rol do/a traballador/a social.

O TRABALLO SOCIAL NA EMPRESA PRIVADA E O EXERCICIO LIBRE DA PROFESIÓN

Particularización da intervención profesional e campo problemático.
Delimitacións de funcións e obxectivos no marco da actuación sectorial.
Traballo social empresarial
Responsabilidade social corporativa
Iniciativa social
O libre exercicio profesional
Peritaxe social
Marketing social e instrumentos de comunicación
Xestión e dirección de servizos e equipamentos sociais
Características do espazo de intervención, problemática obxecto de intervención, funcións, competencias e rol do/a traballador/a social.

AS SAÍDAS LABORAIS DOS PROFESIONAIS DE TRABALLO SOCIAL

A colexiación
As saídas profesionais nos sistemas de protección social públicos
As saídas profesionais nas empresas privadas
As saídas profesionais no exercicio libre da profesión
Guía de saídas profesionais no estranxeiro

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	9	0	9
Estudo de casos	5	50	55
Presentación	9	18	27
Aprendizaxe-servizo	19	20	39
Exame de preguntas obxectivas	1	17	18

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description
Actividades introductorias: Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia. Comprensión do desenvolvemento da materia na parte teórica e práctica.

Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado na aula para todo o grupo. Clarificación de conceptos. Explicación dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices dos traballos a presentar (individuais e en grupo), exercicios e/ou proxectos a desenvolver polo alumnado. Acompañarase de titorías individuais e/ou grupais.
Estudo de casos	Simulación de casos, resolución de casos prácticos, rol-playing, análise de situacións-problema ou posicionamento. Profundarase nos modelos/estratexias de intervención e na metodoloxía. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnoses e adestramento en procedementos.
Presentación	Exposición por parte do alumnado diante do profesorado e o grupo de estudantes dun traballo sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio e ou proxecto. Acompañarase das lecturas obrigatorias e a análise de textos.
Aprendizaxe-servizo	Partimos dunha metodoloxía de aprendizaxe cooperativa, polo cal o alumnado se organiza en Grupos de Traballo cunha axenda de actividades concretas. O contido do traballo será orientado polo profesorado a partir dunha rúbrica de coñecemento común; e tamén da creación dun "Cartafol" a modo de arquivo onde cada grupo irá entregando progresivamente os informes e resultados das súas actividades. Cada Grupo de Traballo deberá designar un Coordinador/a elixido entre o alumnado. Ademais se levará control de asistencia. O servizo consistirá na oferta dunha programación de actividades e talleres prácticos dirixidos á alumnado de ensino medio, que implica a difusión e desenvolvemento de actividades interculturais que faciliten a colaboración, a comprensión da diversidade social e a formación nos valores e competencias dos ámbitos do Traballo Social.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Presentación	Atención persoalizada ao alumnado para solventar dúbidas que poidan xurdir.
Aprendizaxe-servizo	Atención, apoio e seguimento continuo na aula e nas titorías persoalizadas.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Presentación	Valorarase o traballo persoal realizado cooperativamente en grupo de estudantes dos resultados dos traballos, exercicios e/ou proxectos.	20	A4	D1 D2 D11 D14 D20	
Aprendizaxe-servizo	Partimos dunha metodoloxía de aprendizaxe cooperativa, polo cal o alumnado se organiza en Grupos de Traballo cunha axenda de actividades concretas que serán avaliadas a partir da entrega de traballo final por grupo en formato "Presentación" tipo Power Point ou similar, que será defendido na aula ante as/os compañeiras/os e profesorado. O contido da presentación será orientado polo profesorado a partir dunha rúbrica de coñecemento común; e tamén da creación dun "Cartafol" a modo de arquivo onde cada grupo irá entregando progresivamente os informes e resultados das súas actividades. Os Grupos presentarán os seus traballos a alumnado de secundaria; actividade que tamén será avaliada. Cada Grupo de Traballo deberá designar un Coordinador/a elixido entre o alumnado. Ademais se levará control de asistencia.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6 C2 C3 C5 C6 C8 C12 C15 C23 D1 D2 D3 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D24	
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita de carácter individual (40% da cualificación final), sobre os elementos conceptuais da materia. Constará de 20 preguntas con tres alternativas de resposta. O sistema de corrección será de 2 erros restan 1 acerto. Dita proba cualificarase de igual xeito para presenciais (avaliación continua) e non presenciais (avaliación global).	40		B1 B2 B3 B5 B6 C5 C13 C15 C23 D1 D3 D11 D16 D17 D20 D24	

Other comments on the Evaluation

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Avaliación das prácticas do alumnado non presencial (avaliación global):

O alumnado non presencial, terá que entregar antes da finalización de curso, **un proxecto individual de intervención** nun dos ámbitos do traballo social. Dito traballo **será obrigatorio e cualificarase como apto ou non apto. Ademais, dito alumnado deberá elaborar un traballo de análise bibliográfico a partir de lectura de 6 documentos académicos seleccionados.**

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. Non se gardan notas dun curso académico para outro.

A aplicación da transversalidade de xénero e a linguaxe non sexista serán tidas en conta na avaliación continua de forma positiva.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o estudantado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

As datas oficiais dos exames da materia poden ser consultados na páxina web da Facultade.

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Ituarte, Amaya, **Prácticas de Trabajo Social Clínico**, 2017

Castillo, Joaquín, Méndez, Paula, Pérez-Peláez, Antonio, **Hacia la disrupción digital del trabajo social**, 2021

Pareja Cano, Braulio, **El emprendimiento social: una introducción a los conceptos, dimensiones y teorías**, 2013

Facal Fondo, Teresa, **Contextualización del trabajo social penitenciario**, 2015

Complementary Bibliography

Colegio Oficial de Diplomados de Trabajo Social y Asistentes Sociales de Madrid., **Ámbitos de intervención profesional, desarrollo humano y calidad en Trabajo Social.**, 2006

Arricivita Amo, A,L., **Una mirada retrospectiva al trabajo social en emergencias**, Consejo General del Trabajo Social de España, 2024

Consejo General del Trabajo Social en España, **Investigación sobre la situación del trabajo social en instituciones penitenciarias**, Consejo General del Trabajo Social de España, 2023

Recomendacións

Other comments

Non se requiren requisitos previos para cursar esta materia.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Traballo social na incorporación social**

Subject	Traballo social na incorporación social			
Code	005G220V01908			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	González Rodríguez, Rubén			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web	http://francisco.aguiar@uvigo.gal			
General description	O Libro Branco da titulación de Traballo Social (2004) define o traballo social como a disciplina que ten por obxecto a intervención social e a avaliación ante as necesidades sociais para promover o cambio, a resolución dos problemas e as relacións humanas así como o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión. Constitúese así, como un dos instrumentos da política social que terá como obxectivo principal paliar as necesidades sociais. Con esta materia preténdese que o estudante adquira unha serie de coñecementos e de competencias coas que poder analizar, valorar e xerar iniciativas de traballo que favorezan os procesos de incorporación social, que eviten as situacións que xeran desigualdade ou que leven ás persoas á exclusión social que lles impida participar e/ou acceder aos dereitos sociais constitucionalmente recoñecidos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C12	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
C15	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D9	Resolución de problemas
D10	Toma de decisións
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D18	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer, analizar e avaliar a situación socioeconómica dos individuos en relación cos procesos de exclusión social.	A1 A2 A3 A5	B1 B2	C3	D1 D3 D16 D18
Coñecer a propia realidade e a responsabilidade de ser partícipe da súa transformación	A1 A2 A3 A5	B1 B2	C5 C15	D1 D3 D4 D16 D18
Ser capaz de recoñecer e intervir nos diferentes niveis do proceso de exclusión.	A3	B2 B6	C4 C5 C15	D1 D2 D3 D4 D9 D10 D15
Manexar os recursos institucionais existentes na loita contra a exclusión social	A2 A4	B2 B6	C3 C4	D2 D3 D9 D10 D15
Coñecer e ser capaz de aplicar programas de intervención para a incorporación social dirixidos a individuos e grupos.	A2 A4 A5	B2 B6	C3 C4 C5 C12	D1 D2 D3 D4 D9 D10 D15 D16

Contidos

Topic	
1. Bloque I. A incorporación social. Aspectos conceptuais. Obxecto do proceso: precariedade, fraxilidade, vulnerabilidade, exclusión social, marxinação. A exclusión social. Factores de exclusión: estruturais, culturais e persoais. Estratexias institucionais europeas, estatais e autonómicas de loita contra a exclusión social.	1.1 Aspectos conceptuais sobre incorporación social, inclusión social, exclusión e vulnerabilidade social. 1.2 Factores e dimensións da exclusión social. 1.3 Políticas sociais fronte a exclusión social. Estratexias institucionais europeas, estatais e autonómicas fronte á exclusión social.
2. Bloque II. Metodoloxía e estratexias profesionais para a incorporación social.	2.1 Modelos de intervención, métodos e estratexias para a inclusión. Criterios de boas prácticas de intervención. 2.2 Programas e recursos fronte á exclusión. Itinerarios personalizados. 2.3 O traballo social nos procesos de incorporación social: competencias, funcións, perfil profesional do/a traballador/a social neste ámbito.
3. Bloque III. Programas de intervención social no ámbito da exclusión, dirixidos a persoas e grupos baseados na potenciación.	3.1 Alcance e ámbitos de actuación para o desenvolvemento persoal e a autonomía. 3.2 Intervención social con colectivos con dificultades específicas.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Estudo de casos	10.5	20	30.5
Presentación	3	6	9
Eventos científicos	4	4	8
Traballo tutelado	2	3	5
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
Cartafol/dossier	1	7	8

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description

Lección maxistral	Exposición docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Estudo de casos	Análise de situacións reais coa finalidade de coñecelos, interpretalos, diagnosticalos e elaborar un plan de intervención baseándose na metodoloxía específica da materia de estudo. O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula de forma persoal e/ou grupal baixo as directrices e supervisión do/a docente.
Presentación	Exposición pola parte do estudantado ante o grupo-clase do traballo realizado sobre a temática da materia así como, si fora o caso, doutros exercicios que se consideren de interese.
Eventos científicos	Presentación por parte de profesionais externos que traballen no ámbito da exclusión social, das súas experiencias, funcións e competencias neste campo de traballo.
Traballo tutelado	O estudantado elaborará de forma autónoma, un traballo sobre a temática da materia que será supervisado e tutelado polo/a profesor/a en os aspectos de procura e recollida de información, lectura e bibliografía, redacción, presentación e exposición, etc.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado	Atención ao estudantado de forma individual ou en grupo, sobre traballos relacionados coa materia.
-------------------	--

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Valorarase o traballo realizado sobre a temática da materia, así como a súa presentación e defensa. Consistirá na elaboración e entrega dun documento-traballo sobre o conxunto dos aspectos da materia, preferentemente sobre a exclusión social e as súas causas e como intervir e/ou dar resposta aos procesos de exclusión. Incluirá procura e recollida sistematizada de información, lectura e manexo de bibliografía, contextualización, argumentación, referencia a proxectos que traballen no ámbito da exclusión, valoración-conclusións. Valorarase especialmente a argumentación e coherencia entre os diferentes apartados do traballo, e o uso da linguaxe inclusiva e non discriminatoria en calquera dos ámbitos de intervención. A nota da parte práctica da materia (traballo tutelado máis cartafol/dossier) só fará media coa nota da parte teórica (exame) se é igual ou superior a 3 (unha vez ponderada a nota)	30	A2 B1 C3 D1 A3 B2 C4 D2 A4 B6 C5 D9 A5 C12 D10 C15
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico tipo test sobre os contidos da materia impartidos a través das clases maxistras e dos seminarios. Constará de 40 preguntas con tres alternativas de resposta das cales só unha é verdadeira. O sistema de corrección será de acertos menos erros/2, (A-E/2), estando o corte do aprobado en 20 despois da aplicar a fórmula	40	A1 B6 C12 D1 A2 D3 A3 D18
Cartafol/dossier	O estudantado presentará ao longo do curso diferentes traballos e prácticas que configuran un caderno-dossier do traballo realizado, xa sexa persoal ou en grupo, referido ás actividades teórico-prácticas desenvolvidas dentro dos apartados do traballo na aula, estudo de casos e eventos. Algúns destes traballos realizaranse de maneira individual na aula para a súa posterior cualificación dentro do proceso de avaliación continua. A nota da parte práctica da materia (traballo tutelado máis cartafol/dossier) só fará media coa nota da parte teórica (exame) se é igual ou superior a 3 (unha vez ponderada a nota)	30	A2 B1 C3 D1 A3 B2 C4 D2 A4 B6 C5 D3 C12 D4 C15 D9 D10 D15 D16 D18

Other comments on the Evaluation

Descrición da avaliación

Avaliación continua:

- A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados na guía docente.
- A avaliación continua implica unha asistencia mínima a un 80% das aulas. A planificación do proceso ensinanza-aprendizaxe esixe a presenza do estudantado nas actividades prácticas que se desenvolverán durante o curso, en especial naquelas relacionadas coa adquisición de competencias relativas ao saber facer e ao saber ser (procedementais e actitudinais). Subliñar que non chega con estar na clase (física ou virtual) nin que o que se avalía é a simple "asistencia" á aula física, senón que o avaliable son os resultados do proceso ensinanza-aprendizaxe reflectidos nos exercicios e actividades ben realizados e a participación activa e pertinente nas clases presenciais ou virtuais. Polo tanto esixiráselle ao estudantado a súa presenza nas actividades ao longo do curso (verificable con listaxes de asistencia) non podendo faltar a máis do 20 por cento do total de horas presenciais.

• A avaliación será preferentemente continua, o estudiantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola avaliación global. Deberá comunicalo ao docente no prazo establecido.

Avaliación global:

• **Proba, práctica, exercicio, presentación, etc (30%)** Consistirá na elaboración e entrega dun documento-traballo sobre o conxunto dos aspectos da materia, preferentemente sobre a exclusión social e as súas causas e como intervir e/ou dar resposta aos procesos de exclusión. Incluirá procura e recollida sistematizada de información, lectura e manexo de bibliografía, contextualización, argumentación, referencia a proxectos que traballen no ámbito da exclusión, valoración-conclusións. Valorarase especialmente a argumentación e coherencia entre os diferentes apartados do traballo, e o uso da linguaxe inclusiva e non discriminatoria en calquera dos ámbitos de intervención.

• **Proba de preguntas obxectivas, etc. (40%)** A parte teórica da materia consistirá na mesma proba tipo test establecida para o alumnado asistencial (40 preguntas con catro alternativas de resposta, das cales só unha é verdadeira, no que cada tres respostas incorrectas invalidarase una correcta).

• **Probos prácticos. (30%)** Consistirá en presentar a final de curso un caderno-dossier do traballo realizado, xa sexa persoal ou en grupo, referido coas actividades teórico-prácticas desenvolvidas seguindo os contidos da materia para responder aos contidos conceptuais, actitudinais e procedementais desenvolto ao longo do curso e que pode adquirir a través da bibliografía e a preparación dos traballos que se lle encargan ao alumnado asistencial. O estudiantado poderá seguir as indicacións en Moovi para poder completar o dossier de tarefas prácticas.

A nota da parte práctica da materia (traballo tutelado máis cartafol/dossier) só fará media coa nota da parte teórica (exame) se é igual ou superior a 3 (unha vez ponderada a nota)

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA (2ª oportunidade)

As probas (parte teórica o parte práctica) superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª oportunidade, considerándose aprobadas nese cursos académico. Non se gardarán notas dun curso a outro.

MODALIDADE de AVALIACIÓN GLOBAL e CURSO PONTE

As e os estudantes que decidan optar pola avaliación global e Curso Ponte, deberán poñerse en contacto coa profesora para notificar esta opción a comezos de curso e sempre antes do prazo establecido.

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado non asistencial e do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Outros comentarios a ter en conta na avaliación

Non se gardarán notas de ningunha parte da materia para o seguinte curso académico. Esixírase que o estudiantado saiban escribir correctamente e sen faltas ortográficas (acentos gráficos e abreviaturas incluídas), que saiba ler comprensivamente, analizar e sintetizar así como resumir o lido ou escoitado nas aulas. Tamén se espera que saiba expresarse con corrección e de acordo co nivel que esixe un ciclo universitario usando unha terminoloxía axeitada a este rexistro lingüístico. Todo isto constituirá parte da avaliación do alumnado e, en todo caso, terá que reflectirse nos seus exercicios e no exame. O plaxio supón de inmediato o suspenso da materia. A materia pode ser estudada por completo cos materiais existentes en Moovi e co asesoramento das docentes a través dos seus correos electrónicos ou de titorías presenciais ou virtuais, previa cita.

As datas oficiais dos exámenes poden consultarse na web da facultade <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/> no espazo "Exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Fundación Foessa, **VIII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España**, 1ª ed., Caritas, 2019

García Herrero, G. e Ramírez Navarro, J.M., **Manual práctico para elaborar proyectos sociales**, 1ª ed., S. XXI, 2006

EMAUS, **Nuevas estrategias de inclusión en momentos de crisis**, 1ª ed., Emaus SCIS, 2013

Gil Villa, F, **La exclusión social**, 1ª ed., Ariel, 2002

Jimenez, M.J., **Guía metodológica de la inserción laboral de las personas en situación de vulnerabilidad**, 1ª ed., EAPN España, 2013

Complementary Bibliography

Abad Miguelez, B. e Martín Arenaga, I., **El trabajo social ante la crisis. Nuevos retos para el ejercicio profesional de los y las trabajadoras sociales.**, Cuadernos de trabajo social 28 (2), pags. 175-185, 2015

Comision Europea.Europa 2020, **Una estrategia para un crecimiento inteligente, sostenible e integrador**, Comision Europea, 2010

García Roca, J., **Reinvención de la exclusión social en tiempos de crisis.**, 1ª ed., Cáritas, 2012

Granados García-Tenorio, P e Mudarra Sánchez, M.J., **Diagnóstico en Educación Social.**, 1ª ed., Sanz y Torres, UNED, 2010

Estivill, J, **Las políticas sociales en la Unión Europea en los albores del nuevo milenio**, Rev. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales (32), 2001

Fernandez Garcia, T. e Ponde de León Romero, L., **Elaboración, gestión e evaluación de proyectos sociales. Intervención social y programación**, 1ª ed., Piramide, 2016

Harvey, D., **Breve historia del neoliberalismo**, 1ª ed., Akal, 2007

Laparra, M. e Ayala, L., **El sistema de garantía de ingresos mínimos en España y la respuesta urgente que requiere la crisis social.**, 1ª ed., Fundación Foessa, 2009

Laparra, M e Perez Eransus, B. (coord.), **El primer impacto de la crisis en la cohesión social en España, Colección de Estudos Fundación Foessa**, 1ª ed., Caritas, 2010

Millán Calentí, J.C, **Políticas sociales, modelos de intervención y Estado de Bienestar.**, 1ª ed., Xunta de Galicia. Vicepresidencia de Igualdade e B, 2005

Ministerio de Sanidad y Servicios Sociales e Igualdad, **El sistema público de servicios sociales. Informe de rentas mínimas de inserción**, Ministerio Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, 2015

Pérez Eransus, B y Laparra, M, **Procesos de exclusión e itinerarios de inserción social**, 1ª ed., Caritas, 2007

Raya Diez, E., **Indicadores de exclusión social. Una aproximación al estudio aplicado de la exclusión**, 1ª ed., Universidad País Vasci, 2006

Rubio, M.J. e Monteros, S, **La exclusión social. Teoría y práctica de la intervención**, 1ª ed., CCS, 2002

Sanchez Alias, A. e Jimenez Sanchez, M, **Exclusión social. Fundamentos teóricos de la intervención**, Trabajo social global. Global social work: Rev. de, 2013

Xunta de Galicia. Consellería Política Social, **Plan Operativo de Inclusión Social 2015-2016. Estratexia de Inclusión Social de Galicia 2014-2020**, 1ª ed., Xunta de Galicia. Política Social, 2016

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Epistemoloxía do traballo social/O05G220V01204

Organización dos servizos sociais/O05G220V01205

Introdución ao traballo social/O05G220V01105

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601

Other comments

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida cos sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA**Gender, violence and social intervention**

Subject	Gender, violence and social intervention			
Code	O05G220V01909			
Study programme	Grado en Trabajo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	2nd
Teaching language	Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Vázquez Figueiredo, María José			
Lecturers	Fandiño Pascual, Ricardo Vázquez Figueiredo, María José			
E-mail	figueiredo@uvigo.es			
Web				
General description	This subject aims to provide, in a general way, a psychosocial approach to gender violence, addressing the epistemological, psychological, legal and social determinants of this problem, as well as the main measures for prevention, intervention and treatment. In a cross-cutting manner, the social development goals linked to the 2030 Agenda are addressed, specifically GOAL 5 GENDER EQUALITY and GOAL 5.2 GENDER VIOLENCE, as well as GOAL 3 HEALTH AND WELL-BEING, GOAL 16 PEACE JUSTICE, with the aim of training competent people and Social Work professionals, who are connected and committed to today's society. Debate is introduced to provide a critical perspective on the subject, in order to promote greater social responsibility and sensitivity in favor of social inclusion, especially in groups with social diversity. Learning based on experience is provided through the application of Project Based Learning and Service Learning in collaboration with external organizations and entities (TRAMA, Ourense). Internships and open projects are carried out, based on respecting the diverse talents and ways of learning of the students.			

Training and Learning Results

Code	
B1	Capacity to work and value of conjoint way with people, families, groups, organisations and communities his needs, limitations, difficulties, unrests and circumstances
B2	Analyse social situations subject to intervention, plan, develop, implement, review and evaluate social work practice with individuals, families, groups, organisations, and communities and with other professionals.
B3	Work with the people so that they are self-sufficient and with capacity to manifest his needs, wishes, points of view and circumstances
B6	Demonstrate professional competence in the exercise of social work
C1	To build professional relationships with the aim of identifying the most appropriate intervention.
C2	To work with persons, families, groups, organizations and communities, to help them make informed decisions about their needs, circumstances, risks, preferential options and resources, taking into consideration issues of cultural diversity (and therefore, the specificities of ethnic, cultural, linguistic diversity), the need to promote equality between men and women, the need to move to an environmentally sustainable society, and to defend the values of peace.
C3	To assess the needs and available options to implement an intervention strategy.
C4	To respond to situations of crisis through assessment of the urgency of situations, planning and development of actions to deal with them and through reviewing of results.
C5	To interact with persons, families, groups, organizations and communities in order to bring about changes, promote development and improve their conditions of life through the use of the methods and models of Social Work, monitoring regularly the changes that are taking place with the aim of preparing the completion of the intervention.
C6	To prepare, produce, implement and assess the plans of intervention with the client system and the professional colleagues, to negotiate the supply of services that must be used and review the efficiency of the plans of intervention with the people involved in order to adapt them to changing needs and circumstances. All this, taking into consideration the ethical obligations of the profession concerning trust, proximity, friendliness, equal relations, respect for cultural diversity, etc.
C12	To design, implement and assess projects of social intervention.
C13	To defend situations, families, groups, organizations and communities and act on their behalf if the situation warrants.
C14	Prepare and participate in decision-making meetings to better defend the interests of individuals, families, groups, organisations and communities.
C15	To identify and intervene in the resolution of situations of risk, after the identification and assessment of the nature of such risks.
C16	To identify, minimize and deal with the risk one and one's colleagues are running through the planning, reviewing and monitoring of actions conducive to reducing stressful and risky factors.
C17	To manage one's work responsibly, assigning priorities, fulfilling our professional duties and assessing the efficiency of our work program.

C20	To work efficiently within interdisciplinary and "multiorganizational" systems, networks and teams with the aim of cooperating in the establishment of goals, objectives and implementation times, contributing also to dealing constructively with possible existence of disagreements.
C21	Participate in the management and operation of social welfare entities
C24	Manage conflicts, dilemmas and complex ethical problems by identifying the same and designing strategies to overcome them and reflect on the results
C25	To contribute to promote the best practices of Social Work through participation in the development and analysis of the policies being implemented.
D1	Capacity for analysis and synthesis
D2	Organization and planning skills.
D3	Capacity for reflection
D4	Oral and written communication in one's native language(s).
D6	Knowledge of the specific culture of the autonomous community.
D8	Information-management skills.
D9	Problem-resolution skills.
D10	Decision-making
D11	Work in and with diverse teams
D12	Interdisciplinary teamwork.
D14	Interpersonal relations skills.
D15	Recognition and respect towards diversity and multiculturalism
D16	Critical-thinking skills.
D17	Ethical commitment
D18	Independent-learning skills.
D19	Adaptation to new situations
D23	Striving for quality.
D24	Sensitivity toward environmental issues, equality between men and women, culture of peace, etc.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Students should be able to intervene with individuals, families, groups, organizations and communities to help them make informed decisions about their needs, circumstances, risks, preferred options and resources, taking into consideration cultural diversity -and therefore the specificity of ethnic, cultural, linguistic minorities...- the need to promote equality between men and women, the requirement to move towards an environmentally sustainable society and to defend the values of peace.	B1 B2 B3 B6	C1 C2 C3	D1 D2 D3 D14 D16 D17 D19 D23 D24
That students are able to interact with individuals, families, groups, organizations and communities to achieve changes to promote their development and improve their living conditions.	B2 B6	C1 C3 C5 C12 C17 C20 C21 C24 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D24
Students should be able to prepare, produce, implement and evaluate intervention plans with the client system and professional colleagues negotiating the provision of services.	B2 B6	C1 C16 C17 C20 C25	D2 D3 D4 D8 D11 D12 D14 D17 D18 D23

Students should be able to work with behaviors that represent a risk for the client system, identifying and evaluating situations and circumstances that shape such behavior and developing strategies to modify them.	B6	C13 C15 C24 C25	D1 D3 D9 D10 D16 D17 D18 D19 D23
Students should be able to analyze and systematize the information provided by daily work as a support to review and improve professional strategies to respond to emerging social situations.	B2 B6	C3 C4	D1 D3 D6 D8 D9 D10 D14 D16 D17 D18 D19 D23
Students should be able to design, implement and evaluate social intervention projects.	B6	C6 C12 C17 C20 C21 C24 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D15 D17 D18 D19 D23 D24
That students are able to support people to be able to express their needs, points of view and circumstances.	B3 B6	C1 C3 C13 C14 C20	D1 D3 D4 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D17 D19 D23 D24
That students are able to defend individuals, families, groups, organizations and communities, acting on their behalf if the situation requires it.	B2	C1 C3 C5	D1 D3 D9 D10 D16 D17 D23 D24
Students should be able to assess the needs and possible options to guide an intervention strategy.	B6	C3	D1 D3 D10 D16 D17 D18 D23

Students should be able to respond to crisis situations by assessing the urgency of the situations, planning and developing actions to deal with them and reviewing their results.	B1 B6	C1 C3 C4 C15 C16 C24 C25	D1 D2 D3 D8 D9 D10 D12 D16 D17 D18 D19 D23
--	----------	--	---

Contents

Topic	
SUBJECT 1.- THEORY OF GENDER	1.1. ANALYSIS OF THE STRUCTURAL VALUES OF VIOLENCE
SUBJECT 2.- THEORETICAL AND CONCEPTUAL FRAMEWORK OF GENDER VIOLENCE.	2.1. EXPLANATORY THEORIES OF GENDER VIOLENCE. 2.1.1. THEORY OF THE CYCLE OF VIOLENCE: PHASES. 2.1.2. ECOLOGICAL THEORY. 2.2. EXPLANATORY FACTORS: INDIVIDUAL, RELATIONAL, COMMUNITY, SOCIAL. 2.2.1. PSYCHOSOCIAL APPROACH TO GENDER-BASED VIOLENCE. 2.3.1. TYPOLOGY OF GENDER-BASED VIOLENCE. 2.3.2. PHYSICAL VIOLENCE 2.3.3. SEXUAL VIOLENCE 2.3.4. PSYCHOLOGICAL VIOLENCE 2.4. INDICATORS OF GENDER-BASED VIOLENCE. 2.4.1 EPIDEMIOLOGICAL INDICATORS 2.4.2. JUDICIAL INDICATORS 2.4.3. SOCIAL INDICATORS
SUBJECT 3.- CONSEQUENCES AND SOCIAL COSTS OF GENDER-BASED VIOLENCE.	3.1.-CONSEQUENCES FOR THE VICTIM 3.2.-CONSEQUENCES FOR THE AGGRESSOR 3.3.-CONSEQUENCES FOR THE CHILD
SUBJECT 4. -ACTION PROGRAMS FOR THE PREVENTION AND ERADICATION OF GENDER-BASED VIOLENCE	4.1.-PSYCHOSOCIAL INTERVENTION WITH BATTERED WOMEN. 4.2.-INTERVENTION FOR GENDER ABUSERS. 4.3.-HELP PROGRAM FOR CHILDREN WHO HAVE EXPERIENCED DOMESTIC VIOLENCE.
SUBJECT 5.-SUPPORT GROUPS AND NETWORKS FOR WOMEN VICTIMS OF GENDER-BASED VIOLENCE	5.1.-SUPPORT NETWORK: DEFINITION, TYPOLOGY AND RELATIONSHIP WITH THE VARIABLES OF ADJUSTMENT

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	19	13	32
Seminars	5	10	15
Mentored work	7	21	28
Debate	1	10	11
Autonomous problem solving	6	0	6
Collaborative Learning	1	0	1
Learning-Service	1	3	4
Objective questions exam	1	25	26
Case studies	1	26	27

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	In the lecture sessions the theoretical contents of the subject are exposed. The teacher will provide all the material explained in class. Throughout the instruction process, methodology is introduced to facilitate the development of metamemory and metaknowledge.
Seminars	The tutorials are used to monitor the group work, and to evaluate the contributions of each student, both continuous and global evaluation. Feedback is also provided to the problems posed and resolution provided by each student.

Mentored work	Students work in teams, following the cooperative learning methodology, and guided by a work plan, which specifies the activities, deliveries and deadlines. The phases and activities of the tutored work are four: 1st phase. Bibliographic review; 2nd phase of design of the product to be put at the service of the community; 3rd phase. Verification of the product; 4th phase. Exhibition and presentation of the product. This work plan is available to the students at MOOVI. The development of each subproject, which is carried out by each work team, is carried out in collaboration with the entities that collaborate in the execution of the APS EDUCA EN LA DIVERSIDAD TRANSFORMA La SOCIEDAD (i.e., Center of Educational Intervention of Open Environment of Ourense, which manages TRAMA and the Subdirection of the Penitentiary Center of Pereiro Aguiar (Ourense), CONCAES), as well as the collaborating cultural entities (i.e., AULA TEATRO, DANZA EDUCATIVA, SCHOOL OF GALICIAN TRADITIONAL MUSIC). During the elaboration of the tutored work, FIELD TRIPS linked to the collaborating institutions may be carried out. The monitoring of the tutored work will be done in the classroom, in the hours of practices arranged for the case, the feedback will be given immediately to each team in the seminars; and in the initial phase the teacher prepares a report with the recommendations of progress of the quality of the subprojects, which will be available in MOOVI. The deliveries will be successive and progressive, and will be made in MOOVI. The students who participate in this modality are linked to the Educational Innovation Project of the Faculty of Education and Social Work, which deals with learning in cooperative groups. In addition to Service Learning and Project Learning.
	For global evaluation students They elaborate a project individually, following the same phases as the continuous assessment students. However, the project and product developed is not linked to the collaborating institutions, nor to the teamwork. The activities and deliveries linked to the project follow the same deadlines as the continuous evaluation students. The exposition will take place on the day of the official exam of the subject, or on the day of the exposition of the projects of the students of continuous evaluation. The evaluation of the work requires the fulfillment of the deliveries established in the work plan and the presentation of the project. It is recommended to contact the teacher to plan the tutored work from the beginning of the course. Deliveries that do not meet the deadlines established in sequence or those that are not completed with a final exhibition of the work done throughout the term will not be taken into consideration. All deliveries must be made in MOOVI, in the same folder and deadlines as the continuous evaluation student.
Debate	Free, innovative and creative practices are proposed, which show a genuine interest in delving into the subject, and which enable critical thinking and a greater understanding of the curricular contents. All the contributions made on scientific-academic or divulgation materials related to the subject will be taken into account. In addition to the participation in recommended scientific-technical activities, which contributed to increase and improve the knowledge on the subject. As well as meetings with professionals, which make it possible to link theoretical and practical knowledge; or field trips. All complementary training and cultural activities related to the creation of the APS project EDUCATE IN DIVERSITY, TRANSFORM SOCIETY will be taken into account. The evidence of its realization will be deposited in MOOVI, within the term established in the work plan of the subject. The deadlines for delivery and accreditation of the completion of the activities linked to the debate section are the same for both attending and non-attending students.
Autonomous problem solving	Problem-based learning. Practical assumptions linked to each thematic block of the subject are raised, which must be solved individually in the classroom. This exercise of progressive preparation serves as practice to carry out a resolution of a practical case, which includes various theoretical and practical knowledge addressed throughout the subject. This problem will be solved in group, and will be delivered in MOOVI. In this case, various sources, book chapters, articles and audiovisual material that deal with topics related to the subject are used as support.
Collaborative Learning	They propose strategies of collaboration that facilitate the work in team and the cohesion *grupal, assuming with responsibility and ethical the commitment with the common work

Learning-Service Students work in teams, guided by a work plan that specifies activities, deliverables and deadlines. The phases and activities of the tutored work are four: 1) bibliographic review; 2) design of the product to be put at the service of the community. 3^a) Verification of the product. 4^a) Exhibition and presentation of the product. This work plan will be adapted to the topic and population to be studied and with which it will intervene.

The students who select the Service Learning proposal (APS: Educate in diversity to transform society) will participate, in an active and responsible way, in the activities associated with the project, namely: 1) collaborate with external entities and institutions; 2) carry out field trips; 3) participate in training and cultural activities associated with the project. The deliveries will be successive and progressive.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Seminars	1) Presencial. En el aula, durante las sesiones de tutorías del grupo. También de manera presencial en el despacho del docente 2) No presencial. Los/los alumnos/las que no pudieron asistir a las tutorías presenciales podrán consultar al profesor las dudas que tengan sobre los temas de la materia por correo electrónico o en la sala del profesor 2651, en el campus remoto.
Mentored work	1) Presencial. En el aula, durante las sesiones de tutorías del grupo. También de manera presencial en el despacho del docente 2) No presencial. Los/los alumnos/las que no pudieron asistir a las tutorías presenciales podrán consultar al profesor las dudas que tengan sobre los temas de la materia por correo electrónico o en la sala del profesor 2651, en el campus remoto.
Autonomous problem solving	1) Presencial. En el aula, durante las sesiones de tutorías del grupo. También de manera presencial en el despacho del docente 2) No presencial. Los/los alumnos/las que no pudieron asistir a las tutorías presenciales podrán consultar al profesor las dudas que tengan sobre los temas de la materia por correo electrónico o en la sala del profesor 2651, en el campus remoto.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Seminars	Group tutorials: dossier	10	C17 D18
	A dossier of practices carried out during class time is handed in individually and continuously.		
	The practices must be delivered in the virtual platform (MOOVI).		
Mentored work	Bibliographic review that addresses one of the descriptors of the subject: gender, violence and social intervention. Creative design of a product that is useful for the community.	20	B1 C1 D1 B2 C2 D2 B3 C3 D3 B6 C4 D4
	The tutored work based on scientific evidence, and contextualized in the APS Educate in diversity, transform society, respond to a demand that approaches us the collaborating entity or entities to provide a service or product (i.e., workshop, audiovisual material, among others) to the group with diversity (i.e., social, academic, cultural), with which we work throughout the term. This work must be applied to the APS target population and must also be defended in the session that concludes the APS.		C5 D6 C6 D8 C12 D9 C13 D10 C14 D11 C15 D12 C16 D14 C17 D15
	The work is done as a group.		C20 D16
	The follow-up and orientation of the theoretical research work is planned in the teaching schedule.		C21 D17
	The bibliographic review and designed product must be presented and defended.		C24 D18 C25 D19 D23 D24
	Students who attend the global evaluation will do an individual project, which is not linked to the institutions that collaborate in the service learning project.		
	They also have the duty to present and defend the work.		

Debate	All contributions made on scientific-academic or informative materials related to the subject will be taken into account.	10	C1	D2 D8 D9 D16 D17 D18 D19 D23 D24
	In addition to the participation in scientific-technical activities and recommended outings that contribute to increase and improve knowledge on the subject.			
	All contributions made on scientific-academic or divulgation materials related to the subject will be taken into account.			
	In addition to the participation in scientific-technical activities and recommended outings that contribute to increase and improve the knowledge on the subject.			
Autonomous problem solving	Autonomous tutored student activity	20	B1 C1 B2 C2 B3 C3 B6 C4 C5 C6 C12 C13 C14 C15 C16 C17 C20 C21 C24 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D23 D24
Objective questions exam	The theoretical knowledge will be evaluated progressively and continuously throughout the course. It is accompanied by case studies.	40	B6 C3	D1 D3 D18

Other comments on the Evaluation

The official dates of the examinations can consult in web of the Faculty of Education and *do *Trabalho Social in the space date of examinations 2023/2024.&*nbsp;Will apply a system of continuous evaluation of contents and of competitions worked in the *materito. The students that to the long of the *cuatrimestre surpassed the proofs and the works, that make periodically, will not have to present in the official announcement of the Faculty. Therefore, the parts of the matter surpassed in the 1ª opportunity, will not be object of evaluation in the 2ª, considering, in consequence, as approved in this academic course.&*nbsp;1)&*nbsp;continuous Evaluation.&*nbsp;Includes objective proof, studies of case, presentation of projects and autonomous activities *tutorizadas that will be delivered in the virtual platform, that use in the matter (i.e., *MOODLE). Besides, it values positively the participation of the students in scientific meetings-academic recommended by his contribution to the knowledge of the matter, as well as the realisation and participation in activities add, of voluntary character, that help by his contribution and interest to advance in the understanding of the matter.2)&*nbsp;global Evaluation. It includes objective proof, studies of case, presentation of projects and autonomous activities *tutorizadas that will be delivered in the virtual platform, that use in the matter (i.e., *MOODLE). Besides, it values positively the participation of the students in scientific meetings-academic recommended by his contribution to the knowledge of the matter, as well as the realisation and participation in activities add, of voluntary character, that help by his contribution and interest to advance in the understanding of the matter. It will be of forced fulfillment inform to the professor of the matter, to the start of the course, that will opt by the modality of global evaluation, with the purpose to be able to propose and orient on subject object of study in the work *tutelado. The students that opt by this modality will have to deliver the practices in the platform *MOODLE in the term established, in the matter. The work has to be presented, preferably in the classroom. It will be considered in the modality of global evaluation the students that generally those that do not achieve 80% of assistance.

Of not having surpassed the matter, the no purchased competitions will be evaluated in the announcement of July.&*nbsp;Second announcement, July. &*nbsp;It values the evolution of the progress of the students in the acquisition of competitions. The students only has to examine of the contents and skills that did not arrive to surpass in the announcement of July, when conserving the qualification of the competitions purchased. The students will have of deadline to deliver the dossier of practices, the studies of case and the bibliographic study, the day of the official examination published in the web page of the Faculty of Education and *do *Traballo Social.The objective proof will carry out the day of the official examination published in the web page of the Faculty of Education and *do *Traballo Social. The final qualification will be result of the level of competition achieved, in regard to the aims of the matter, in the announcement of June and July. &*nbsp;The students of global evaluation has to schedule the subject object of study of the work *tutelado from start of the course, and his presentation will do the day of the official examination, previous delivered of the even in the platform *MOOVI.In coherence with the character *inclusivo that characterises to the *Facultade of Education and social Work, this guide *poderá be adapted to attend to the specific needs of educational support that present the students ascribed to the program *PIUNE (*PAT).This matter frames in a committed Faculty with *sustentabilidad of the surroundings and of the people. Attending to this philosophy, this matter will promote educational practices in base to materials of low environmental impact in coherence with the principles of *sustentabilidad (ODS).

Sources of information

Basic Bibliography

- Arce, R., Fariña, F., Vázquez, M^aJ., Novo, M., Seijo, D., **Programa Galicia de reeducación de agresores de género**, Vol.2, Andavira, 2015
- Arce, R., Fariña, F., Vázquez, M^aJ., Novo, M., Seijo, D., **Programa Galicia de reeducación de agresores de género**, Vol.1, Andavira, 2015
- Fariña, F., Arce, R., y Buela-Casal, G, **Violencia de género. Tratado psicológico y legal**, Biblioteca Nueva, 2009
- Fariña, F. y Arce, R., **Avances en torno al comportamiento antisocial, evaluación y tratamiento**, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 2003
- Marchiori, H., **Violencia familiar. Protección Víctimas Niños**, Victimología 20, 2017

Complementary Bibliography

- Arnoso, A., Ibabe, I., Arnoso, M., y Elgorriaga, E., **El sexismo como predictor de la violencia de pareja en un contexto multicultural**, Anuario de Psicología Jurídica, 2017
- Arce, R., Fariña, F., Carballal, A., y Novo, M., **Creación y validación de un protocolo de evaluación forense de las secuelas psicológicas de la violencia de género.**, 21(2), Psicothema, 2009
- Arce, R., Fariña, F., y Novo, M., **Contraste del desarrollo de la inteligencia emocional en penados por violencia de género, menores de reforma y adultos sin antecedentes.**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Mur,
- Arredondo-Provecho, A. B., del Pliego-Pilo, G., Nadal-Rubio, M., y Roy-Rodríguez, R., **Conocimientos y opiniones de los profesionales de la salud de atención especializada acerca de la violencia de género**, 18(4), Enfermería clínica, 2008
- Arbach, K., Bobbio, A., **Intimate partner violence risk assessment in community health facilities. A multisite longitudinal study.**, 27(2), 105-112, Psychosocial Intervention, 2018
- Barón, S., **Gender differences in intimate partner violence: a predictive analysis of IPV by child abuse and domestic violence exposure during early childhood.**, 29(1), 89-93, Anuario de Psicología Jurídica, 2019
- Bauyard, V., Edwards, K.M., Rizzo, A. J., Theodores, M., Tardiff, R., Lee, K., y Greenberg, P., **Evaluating a gender transformative violence prevention program for middle school boys: a pilot study.**, 101, 165-173, Children and Youth Services Review, 2019
- Barreira, A.L., & Jiménez, M.M., **Dependencia emocional en agresores de pareja asistentes a un programa de intervención de penas y medidas alternativas: estudio piloto.**, 75-88., International Journal of Psychology and Psychologi, 2020
- Fariña, F., Vázquez, Mª J., y Suárez, A., **Una alternativa a la prisión para maltratadores de género: programa de reeducación. En J. Romay, Perspectivas y retrospectivas de la psicología social en los albores del siglo XXI (pp. 455-463)**, Biblioteca Nueva, 2007
- Ferrer-Perez, V. A., Ferreiro-Basurto, V., Navarro-Guzmán, C., y Bosch-Fiol, E., **Programas de intervención con maltratadores en España: la perspectiva de los/as profesionales.**, 25(3), Psychosocial Intervention, 2017
- Caballé-Pérez, M., García, D. V., Santos-Hermoso, J., López-Ossorio, J. J., & González-Álvarez, **El Quebrantamiento de las Órdenes de Protección en Violencia de Género: Análisis de los Indicadores de Riesgo mediante el Formulario VPR4. 0.**, 30(1), 63-72., Anuario de Psicología Jurídica., 2020

- Del Río Lozano, M., & Calvente, M. D. M. G. (2020)., **Cuidados y abordaje de la pandemia de COVID-19 con enfoque de género.**, Gaceta Sanitaria. 1-4. <https://doi.org/10.1016/j.g.2020>
- Droppelman, C., Valdés-Riesgo, A., y Villagra, C., **Therapeutic jurisprudence and practical convergences for social reintegration.**, 82, 1-8., International Journal of Law and Psychiatry., 2022
- Juarros-Basterretxea, J., Herrero, J., Fernández-Suárez, A., Pérez, B., y Rodríguez-Díaz, F. J., **Son los maltratadores generalistas distintos de los hombres extrafamiliarmente violentos en general? Un estudio con hombres violentos en prisión.**, 10(1), 8-14., The European Journal of Psychology Applied to Lega, 2018
- Jung, H.; Herrenkohl, T.I.; Skinner, M.L.; Lee, J. O.; Klika, J. B.; Rousson, A. N., **Gender differences in intimate partner violence: a predictive analysis of IPV by child abuse and domestic violence exposure during early childhood.**, 25(8), 903-924, Violence Against Woman, 2019
- Kumar, S., & Casey, A., **Work and intimate partner violence: Powerful role of work in the empowerment process for middle-class women in abusive relationships.**, 23(1), 1-18., Community, Work & Family., 2020
- LUZARRAGA, J. M., y NÚÑEZ-LOZANO, J. M., **Análisis de una experiencia de prevención primaria en violencia de género en educación secundaria.**, 4(1), Revista Internacional de Educación y Aprendizaje, 2017
- Javed, S., Chattu, V. K., **Patriarchy at the helma of gender-based violencia during COVID-19.**, 8(1), 32-35, Aims Public Health., 2021
- Liminana, A. R., Martínez, R. S., y Pérez, M. Á. M., **Problemas de conducta infantil y competencias parentales en madres en contextos de violencia de género.**, 32(1), 35-40., Gaceta Sanitaria., 2018
- Navarro-Pérez, J. J., Oliver, A., Carbonell, Á., & Schneider, B. H., **La eficacia de una intervención con aplicación móvil sobre actitudes asociadas a la violencia de pareja en los adolescentes de centros de acogida.**, 29(2), 59-66., Psychosocial Intervention, 2020
- Oliveira, C.; Martins, M.D.; Dias, S.; Keygnaert, I., **Conceptualizing sexual and gender-based violence in European asylum reception centers.**, 77(27), Archives of Public Health, 2019
- Orozco, A., Aguilar, A., Amaris, M., **Legitimación de la violencia en parejas heterosexuales desde el género como una de las estructuras de práctica social.**, 30(1), 1-4, Saúde Soci., 2021
- Pereira, S., y Guzman, A., **Amor, familia y violencia: construcciones sociales de las mujeres maltratadas por sus parejas y que transitan por el proceso legal correspondiente.**, (14), Analogías del comportamiento, 2017
- Pereda, N. y Tamarit, J. M., **¿Ciegos ante la perspectiva de género o ciegos ante la evidencia empírica sobre la violencia en las relaciones de pareja.**, 85-87, Anuario de Psicología Jurídica, 2019
- Pornari, Ch.D., Dixon, L., y Humphreys, G. (2021)., **A preliminary investigation into a range of implicit and explicit offence supportive cognitions in Perpetrators of Physical intimate partner violence.**, 36(3-4), 1-33, Journal of Interpersonal Violence, 2021
- Rivera, A. P., y Hernández, A. O., **Prevención de la violencia de genero mediante el uso de medios audiovisuales.**, 2(1), JÓVENES EN LA CIENCIA, 2017
- Rodríguez, J.; Bringas, C.; Fariña, F.; Arce, R. y Bernardo, A., **Psicología Jurídica y Victimología**, Ediciones de la Universidad de Oviedo., 2008
- Soria-Verde, M. A., Pufulete, E.M. y Álvarez-Llabería, F. X., **Homicidios en la pareja: explorando las diferencias entre agresores inmigrantes y españoles.**, 29(1), 89-93, Anuario de Psicología Jurídica, 2019
- Stewart, R., Wright, B., Smith, L., Roberts, S., y Russell, N. (2021)., **Gendered stereotypes and norms: A systematic review of interventions designed to shift attitudes and behavior.**, e0660, 1-15, Heliyon., 2021
- Suomi, A., Dowling, N. A., Thomas, S., Abbott, M., Bellinger, M., Battersby, M., Koziol-McLain, J.,, **Patterns of families and intimate partner violence in problem gamblers.**, 35(2), 465-484, Journal of Gambling Studies, 2019
- Vargas, V., Lila, M., y Catalá-Miñana, A., **¿ Influyen las diferencias culturales en los resultados de los programas de intervención con maltratadores? Un estudio con agresores españoles y latinoamericanos.**, 24(1), Psychosocial Intervention, 2015
- Vaca-Ferrer, R., Ferro-García, R., y Valero-Aguayo, L., **Efficacy of a group intervención program with woman victims of gender violence in the framework of contextual therapies.**, 36(2), 189-199, Anales de Psicología, 2020
- Terrazas, J., y Blitchtein, D., **Rural→urban migration as a factor associated with physical and sexual intimate partner violence Peru 2015→2017: a secondary analysis of a national study.**, 22(1), 1-14., BMC Women's Health., 2022
- Stephenson, R., Rogers, E., Mansergh, G., Hirshfield, S., y Sullivan, P., **Intimate partner violence and preferences for pre-exposure prophylaxis (PrEP) modes of delivery among a sample of gay, bisexual, and other men who have sex with men.**, 26(7), 2425-2434., AIDS and Behavior., 2022
- Rovira, M., Lega, L., Suso-Ribera, C., y Orue, I., **The role of women's traditional gender beliefs in depression, intimate partner violence and stress: insights from a Spanish abbreviated multicultural measure.**, 22(1), 1-12., BMC Women's Health., 2022
- Patel, A. R., Newman, E., y Richardson, J., **A pilot study adapting and validating the Harvard Trauma Questionnaire (HTQ) and PTSD checklist-5 (PCL-5) with Indian women from slums reporting gender-based violence.**, 22(1), 1-15., BMC women's health., 2022
- Ngo, F. T., Zavala, E., y Piquero, A. R., **Gender, Life Domains, and Intimate Partner Violence Perpetration: A Partial Test of Agnew's General Theory of Crime and Delinquency.**, 59(4), 487-529., Journal of Research in Crime and Delinquency., 2022
- Fan, S., y Koski, A., **The health consequences of child marriage: a systematic review of the evidence.**, BMC public health., BMC public health., 2022
- Pineda, D., Galán, M., Martínez-Martínez, A., Antonio, P. J., & González-Álvarez, J. L., **La Violencia de Género y el Feminicidio. Comparación del Perfil de los Agresores.**, 34(1), 47-56., Anuario de Psicología Jurídica., 2024

- Capella, M. E. T., & Villalba, R. G., **Tratamiento de la información de violencia de género. Con aportaciones de la inteligencia artificial**, 50(1), 29-39, Revista Española de Medicina Legal,, 2024
- Jiménez-Cortés, R., & Soto, A. E. H., **Competencias profesionales para una atención efectiva y de calidad a menores expuestos/as a violencia de género.**, 42(1), 165-182., Revista de Investigación Educativa,, 2024
- Serra, C., **El sentido de consentir**, Anagrama, 2024
- Villacampa, C., & Méndez-Hernández, J., **Violencia digital contra las mujeres como forma de violencia de género: Resultados de una revisión sistemática.**, Oñati Socio-Legal Series, 16(1), 313-349., 2026
- Parras, P., Amor, P. J., Domínguez-Sánchez, F. J., & Herrera, M. J., **Cuestionario de Regulación Emocional Cognitiva en Personas Condenadas por un Delito de Violencia de Género.**, Anuario de Psicología Jurídica, 36(x), Artículo-e260465., 2026
- Flores-Luisa, N. O., & Mayorga-Mayorga, E. C., **Mujeres indígenas y violencia de género en el análisis jurídico de derechos individuales y colectivos.**, Sociedad & Tecnología, 9(S1), 152-170., 2026
- García, O. B., **La victimización secundaria en mujeres víctimas de violencia de género: la violencia de género institucional.**, Revista de Victimología/Journal of Victimology, (21), 55-80., 2026
- Peris, P. S., **La efectividad de los programas de reeducación y reinserción en la ejecución penal de las condenas por violencia de género en España: un análisis cualitativo.**, Revista de Educación y Derecho, (33)., 2026

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Social structure/O05G220V01501

Other comments

It is recommended:

- 1.-To read, prior to the teacher's explanation, the material of the subject to be covered in the master session; if it is the case, the doubts should be noted down to solve them in the master session.
- 2.-To read at least two articles of the basic and complementary bibliography included in this teaching guide.
- 3.-To participate actively in the master classes, exposing questions about the topics covered.
- 4.-Expose to the teacher questions/consultations that are considered necessary to understand the contents explained in the master classes, as well as the procedures involved in the development of the works proposed by the teacher.

IDENTIFYING DATA**Xeriatria para traballadores/as sociais**

Subject	Xeriatria para traballadores/as sociais			
Code	005G220V01910			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Fariña Rivera, Francisca			
Lecturers	Fariña Rivera, Francisca			
E-mail	francisca@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia facilita competencias en Traballo Social xeriátrico, aportando técnicas, coñecimento e habilidades de manexo dos syndromes xeriátricos e o apoio as necesidades propias do avellentamento normal e patolóxico			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade para traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
B5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
B6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
C1	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
C2	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C4	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
C5	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
C6	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc

- C7 Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
- C8 Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
- C9 Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
- C10 Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
- C12 Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
- C13 Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
- C15 Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
- C19 Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
- C20 Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
- C23 Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
- C25 Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Capacidade reflexiva
- D4 Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
- D6 Coñecemento da cultura propia da comunidade
- D7 Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
- D8 Capacidade de xestión da información
- D9 Resolución de problemas
- D10 Toma de decisións
- D11 Traballo en e con equipos diversos
- D12 Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
- D13 Traballo nun contexto internacional
- D14 Habilidades nas relacións interpersoais
- D15 Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
- D16 Razoamento crítico
- D17 Compromiso ético
- D18 Aprendizaxe autónoma
- D19 Adaptación a novas situacións
- D22 Iniciativa e espírito emprendedor
- D24 Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer, definir, propoñer e avalia-los contextos de desenvolvemento profesional Sociosanitario en Xeriatria Social e atencion sociosanitaria.	A1 A2	B2 B6	C2 C3	D1
Promove-la definición dos ámbitos comunitarios e especializados da Intervención Profesional na Xerontoloxía, e o manexo das respostas precisas ante necesidades das persoas.	A3	B1 B3		D2
Aporta-los recursos e coñecementos para desenvolver Programas de Intervención Social para Persoas Maiores, Coidadores en Programas e Centros de Atención Xeriátrica.	A4	B4 B5	C1 C4	D9 D10
Adestra-las técnicas e hábitos de traballo específico cara a prevención do avellentamento e a mellora da vida na vellez, coa práctica da Intervención Social e Sociosanitaria potenciando as capacidades físicas, psíquicas e sociais da Persoa Maior, coñecendo o proceso normal de avellentar e as patoloxías asociadas con impacto en necesidades sociais.	A2	B4	C5 C6 C7 C9 C12	D6 D11 D14

Utilizar Guías e Técnicas de Avaliación das necesidades das persoas Maiores e de Valoración Xeriátrica e Social para o desenvolvemento de Programas Individualizados de atención	A3	B2	C3 C19	D7 D11 D12 D16 D18
Manexar recursos de Comunicación eficaz con Maiores e Coidadores para a atención social en situación límite ou de crise.	A4 A5	B3	C20 C23	D8 D14 D17
Avaliar as situacións de risco e as condutas de risco de Coidadores e persoas Maiores con e sen dependencias.	A3	B4	C10 C15	D3 D4 D10 D19 D22
Valorar a realidade e os mitos, estereotipos e limitacións sociais cara a vellez e respectar as crenzas e valores das persoas de idade.	A1	B6	C8 C13 C25	D3 D13 D24
Aprender a respectar a individualidade e diversidade das persoas Maiores e reconocer as limitacións funcionais que forman parte do avellentamento.	A2	B2	C13	D15
Conocer o que resulta normal no proceso de avellentar e de enfermar; e aínda na atención o morrer, para cada persoa e seus familiares	A3	B2	C12	D17 D19

Contidos

Topic	
1. Envellecemento e vellez. Vellez dependente. Xeriatria Social. Atención Social en Xeriatria e Xerontoloxía. Conceptualización.	1.1 Xeriatria e Xerontoloxía. Conceptos. 1.2 Carteira de Servizos en xeriatria sociosanitaria. 1.3. Estratexias estatais de desinstitucionalización.
2. Sociodemografía sociosanitaria en xeriatria. As persoas maiores en España. Situación actual e proxeccións. Dependencia Xeriátrica.	2.1 Análise da situación sociosanitaria e Atención Xeriátrica e Xerontolóxica en Europa, en España e en Galicia. 2.2 Informe e estadísticas de poboación de as Persoas Maiores en España e en Galicia. Informe IMSERSO 2.3 Imaxe social da vellez. Crenzas, Mitos e estereotipos xeriátricos en Traballo Social. Idadismo.
3. Coidados Xeriátricos. Novos modelos de atención conceptual en Xeriatria. Modelos de Atención centrada na persoa (ACP) e a novo paradigma do modelo de Apoio. Atención xeriátrica e intervención social para un Avellentamento activo e saudable.	3.1 Apoio e Atención centrada na persoa (ACP) 3.2 Modelos de Apoio: deseño 3.3 Concepto e determinantes do avellentamento saudable e do avellentamento activo.
4. Prevención do envellecemento. Biogerontoloxía. ¿Como e por qué avellentamos?	4.1. Envellecemento: teorías biolóxicas 4.2 Prevención desde o Traballo Social 4.3 Investigacións Biogerontolóxicas actuais: ¿a vellez é unha enfermidade?
5 Avellentamento normal e Avellentamento patolóxico. Instrumentos de valoración. Axudas Técnicas e novas tecnoloxías de atención sociosanitaria.	5.1 Avellentamento fisiolóxico ou normal 5.2 Avellentamento patolóxico 5.3 Características da atención social na vellez 5.4 Instrumentos de avaliación en traballo social xeriátrico 5.5 Axudas Técnicas. Novas tecnoloxías de atención no envellecemento
6. Síndromes xeriátricas. Concepto de síndrome xeriátrica. As grandes Síndromes Xeriátricas. Os trastornos neuro-cognitivos (demencias) no DSM-5 e a Enfermidade de Alzheimer (EA)	6.1 Definicións e tipos de síndrome prevalentes en xeriatria social 6.2 Trastornos neurodegenerativos e a EA 6.3 Outros síndrome prevalentes
7. Programas de Atención e Intervención Comunitaria e Especializada. Centros e Servizos. Organización funcional e actividade de Traballo social. Visita Técnica a Centros de referencia.	7.1 Programas comunitarios de atención xeriátrica: 7.2 Saída Técnica para visita a Centros de referencia de Galicia.
8. Coidados na contorna familiar. Problemática dos coidados informais xeriátricos a dependencia. O coidado do/do Coidador/a e o adestramento dos coidados.	8.1 O coidado familiar en xeriatria 8.2 A Síndrome do coidador 8.3 Recursos sociais en xeriatria de apoio

9. Atención social na morte.
Afrontamiento do fin da vida.
Coidados Paliativos: Profesionais, familias e persoas.
O acompañamento social xeriátrico no duelo e na morte.

9.1 Características do proceso de morrer.
9.2 Coidados paliativos xeriátricos
9.3 O papel do TS no equipo de Coidados Paliativos xeriátricos

10. Malos tratos na vellez: tipoloxía, prevención e intervención social en xeriatría. Boas prácticas en sociosanitarios xeriatría social

10.1 Malos tratos na vellez. Prevención e actuacións. Protocolos
10.2 Guías de boas prácticas para a intervención en xeriatría social

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	4	1	5
Lección maxistral	14	3	17
Resolución de problemas	3	3	6
Traballo tutelado	5	45	50
Estudo de casos	10	20	30
Estudo previo	4	4	8
Prácticum, Practicas externas e clínicas(Repetida non usar)	4	4	8
Saídas de estudo	5	10	15
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Facilitarase ao Alumnado: Documentación, Manuais, Referencias Técnicas e Bibliografía específica de cada Bloque Temático, a modo de Notas Técnicas en soporte web.
Lección maxistral	Sesión interactiva con apoio audiovisual a modo de clase teorico-practica
Resolución de problemas	Realizásense propostas de caso practico e probas de coñecemento tipo test
Traballo tutelado	Mediante a plataforma Tema proporanse Traballos persoais individuais nos que o Alumnado realizará a busca bibliografica e documental e fará posteriormente unha presentación na clase a modo de resumo para o debate e ampliación dos coñecementos achegados
Estudo de casos	Proporanse casos reais para estudo de propostas de Intervención ou Apoio social
Estudo previo	O Alumnado fará unha revisión documental sobre a situación das persoas Maiores en España e en Galicia partindo de datos en soporte web
Prácticum, Practicas externas e clínicas(Repetida non usar)	Faranse sesións de Avaliación Xeriátrica de casos.
Saídas de estudo	Deseñarase unha saída técnica de visita tutelada a centros xeriátricos de calidade*referencial en Galicia, e farase un foro de debate sobre os contidos e as valoracións persoais en cada caso.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Realizaranse dúas titorías, polo menos, para apoiar a realización de traballos ou exercicios de avaliación e a análise do programa da materia
Traballo tutelado	Titoría individualizada e de pequeno grupo para o apoio documental dos traballos a realizar.
Estudo de casos	Atenderanse de maneira individual, mediante tioria presencial a demanda para a realización de estudos de caso e contextos situacionais.
Prácticum, Practicas externas e clínicas(Repetida non usar)	Presentaranse propostas de traballo de campo mediante a realización dalgúns cuestionarios ou avaliacións que serán examinadas de maneira individual e corrixidas para cada alumno/a con resposta individualizada para cada unha deles/as.

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results
-------------	---

Lección maxistral	Avalíanse mediante o exame test de Proba de coñecementos adquiridos	15	A1	B1 B6	C4 C8 C9 C13 C19	D7 D8 D11 D12 D13 D15 D17
Resolución de problemas	Valorarase o proceso de resolución e os resultados	5	A3 A5	B2 B6	C6 C10 C15 C23	D1 D3 D16 D18
Traballo tutelado	Avaliarase o traballo persoal do Alumnado segun dos criterios expostos para cada traballo	34	A2 A5	B6	C3 C10 C23 C25	D1 D9 D16 D18
Estudo de casos	Forma parte dos traballos tutelados, mediante a presentación do caso e o informe	8	A2	B2	C2 C6 C10 C12 C13	D1 D9 D12 D13 D18
Estudo previo	Presentarase un Informe resume da análise sociodemografico das persoas Maiores en España	3	A3	B2	C10 C23	D1 D7
Prácticum, Practicas externas e clínicas(Repetida non usar)	Saída tecnica	5	A1	B4 B5	C7 C12 C25	D2 D10
Saídas de estudo	Análise da saída técnica de campo	5	A3 A4	B2 B3 B6	C1 C3 C5 C23 C25	D1 D3 D4 D6 D14 D16 D19 D22 D24
Exame de preguntas obxectivas	Os contidos dos cuestionarios test relaciónanse coas competencias teórico-prácticas adquiridas	25	A1 A5	B6	C4 C10 C23	D3 D18

Other comments on the Evaluation

O Alumnado, asistencial ou non asistencial, ten que realizar nos prazos sinalados, os estudos previos, os Traballos tutelados, a saída técnica, os traballos de campo, prácticas clínicas, os exercicios de resolución de problemas, e unha proba de coñecemento tipo test sobre o Programa Oficial da materia, como o resto do alumnado.

De non ter superada a avaliación de competencias da materia na convocatoria común ou o longo do curso, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª convocatoria, considerándose polo tanto, como aprobadas nese Curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade e nos taboleiros de anuncios da Facultade.

Alumnado con necesidades específicas:

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios □ Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

VVAA, **Manual terapéutico en geriatría.**, Sociedad Española de Geriatría y Gerontología, 2013

Martínez Rodríguez, T., **Personas mayores y lenguaje cotidiano. El poder de las palabras**, 1, Fundación Pilares, 2020

PASTOR-FAYOS, A., **EL TRABAJADOR SOCIAL EN EL AMBITO GERONTOLOGICO-2 EDICIÓN**, 2ª, ALCALA GRUPO EDITORIAL, 2019

Complementary Bibliography

Leturia Arrazola, F.J. y Cols., **La valoración de las Personas Mayores. Evaluar para conocer, conocer para intervenir.**, Cáritas Española, 2001

VVAA, **Tratado de Geriátría para residentes**, Sociedad Española de Geriátría y Gerontología, 2011

VVAA, **Manual de buena práctica en cuidados a las personas Mayores.**, Sociedad Española de Geriátría y Gerontología, 2015

Moreno-Crespo, P., Muñoz Díaz, M. D., y Pedrero García, E, **Intervención socioeducativa con personas mayores: teoría y práctica**, 1, Síntesis, 2015

Buiza Bueno, C. y Díaz Veiga, P., **La actividad cotidiana significativa para personas con demencia.**, 1, Rev neurama, 2019

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Xestión de organizacións de benestar social/O05G220V01605

Sistemas de benestar social comparados/O05G220V01904

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Xestión de organizacións de benestar social/O05G220V01605

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601

Subjects that it is recommended to have taken before

Saúde, dependencia e vulnerabilidade/O05G220V01405

Other comments

O eido de traballo xeriátrico constitúe un dos nichos de emprego máis notables en Galicia e en España como consecuencia da xeración de recursos de atención xeriátrica, consecuencia do incremento exponencial das porcentaxes de avellentamento social.

A formación de novos profesionais de atención xeriátrica en competencias especializadas de apoio e novas tecnoloxías asistenciais sociosanitarias constitúe un reto e unha necesidade actual.

A docencia desta materia complementa e especializa ó/a profesional de Traballo Social.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas con base en materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

IDENTIFYING DATA				
Traballo de Fin de Grao				
Subject	Traballo de Fin de Grao			
Code	005G220V01991			
Study programme	Grao en Traballo Social			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinator	González Rodríguez, Rubén			
Lecturers	Aguar Fernández, Francisco Javier Fernández Álvarez, Antón Lois González Rodríguez, Rubén López Viso, Mónica Méndez Fernández, Ana Belén Rodríguez Gómez, Jennifer Vázquez Figueiredo, María José Vázquez Silva, Iria Verde Diego, María del Carmen			
E-mail	rubgonzalez@uvigo.es			
Web	http://http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/traballo-fin-de-grao/			
General description	O Traballo fin de Grao (TFG) é unha materia de carácter obrigatorio que poderá derivar das actividades desenvolvidas no Prácticum. Está orientado a que o alumnado demostre a capacidade de integración dos diversos contidos formativos e competencias asociadas ao título do Grao en Traballo Social. Para poder cursar esta materia será requisito imprescindible ter matriculadas todas as materias requiridas para finalizar o plan de estudos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
B4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
C3	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
C9	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
C10	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
C12	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
C13	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
C17	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
C18	Contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade
C22	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
C25	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade reflexiva
D4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
D5	Coñecemento da lingua estranxeira

D6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
D7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
D8	Capacidade de xestión da información
D10	Toma de decisións
D13	Traballo nun contexto internacional
D14	Habilidades nas relacións interpersoais
D15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
D16	Razoamento crítico
D17	Compromiso ético
D18	Aprendizaxe autónoma
D19	Adaptación a novas situacións
D20	Creatividade
D23	Motivación pola calidade
D24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. -É capaz de avaliar situacións humanas e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.	A2 A3	B2	C3 C10 C12 C13 C18 C22	D1 D2 D3 D6 D8 D10 D16 D17 D18
2.- É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social e planear de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.	A2 A3 A4 A5	B2 B4	C3 C9 C10 C12 C18 C22 C25	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D10 D13 D16 D17 D18 D23 D24
3.- É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementar.	A3	B2 B4	C3 C9 C10 C13 C17 C18 C25	D3 D6 D8 D15 D16 D17 D23
4. -É capaz de elaborar e redactar informes de investigación e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.	A2 A3 A4 A5	B2 B4	C10 C22 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D10 D15 D16 D18 D20 D23 D24

5. -É capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e axeitada á audiencia para a que fosen preparadas.	A2 A3 A5	B2 B4	C10 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D14 D16 D17 D18 D19 D20 D23 D24
6. É capaz de sintetizar información e liñas de razonamento e soste un argumento detallado ao longo do tempo.	A2 A3 A4 A5	B2 B4	C10 C22 C25	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D8 D16 D17 D18 D20 D23 D24
7.É capaz de xestionar a incertidume, o cambio e o estrés en situacións de traballo.	A5	B4		D3 D10 D14 D16 D17 D18 D20 D23
8. É capaz de responsabilizarse das tarefas encomendadas nun marco de responsabilidades múltiples (por exemplo, ante situacións, o público, os usuarios dos servizos e outros).	A4	B2	C17 C25	D3 D6 D10 D14 D16 D17 D20 D23 D24

Contidos

Topic	
Contidos relacionados con materias do Grao, aplicados ao Traballo Social.	*
Planificación, deseño e desenvolvemento de investigacións e/ou proxectos de intervención social.	*
Elaboración, presentación e defensa do informe/memoria do traballo desenvolvido.	*

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2.5	1.5	4
Traballo tutelado	21.5	103.5	125
Presentación	1	20	21

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description

Actividades introductorias	Actividades dirixidas á presentación do TFG, proporcionando orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, planifica e desenvolve un traballo sobre algunha das liñas temáticas ofertadas baixo a tutorización dun docente.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Actividades introductorias	Proporcionaranse orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo. O horario da sesión de presentación do TFG pode consultarse na web da facultade no espazo "Traballo de fin de grao".
Traballo tutelado	Cada alumno/a disporá dun tutor/a asignado/a que o acompañará no proceso de realización do seu TFG.
Tests	Description
Presentación	O/a estudante exporá e defenderá publicamente perante un tribunal unipersoal o seu TFG. A exposición durará un máximo de dez minutos. O tribunal unipersoal disporá de cinco minutos para formular as cuestións relativas ao TFG que considere oportunas e o alumno ou alumna dun máximo de cinco para responder a estas.

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Os criterios de avaliación son os seguintes: - O resumo inclúe os compoñentes esenciais. Estrutura do TFG coherente, exposición clara e corrección lingüística. - Fundamentación teórica / Estado da cuestión / Lexislación (de ser o caso). - Relevancia para o ámbito da profesión e achegas persoais. - Obxectivos e adecuación metodolóxica. - Presentación, descrición, ilustración e, de ser o caso, interpretación dos resultados. - Suficiencia, interese e actualidade da bibliografía. Uniformidade das citas e referencias e correspondencia entre elas. - De ser o caso, as conclusións e discusión son coherentes cos obxectivos/preguntas de investigación/hipótese e cos resultados.	70	A2 A3 A4 A5	B2 B4	C3 C9 C10 C12 C13 C17 C18 C22 C25	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D8 D10 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D23 D24
Presentación	Os criterios de avaliación son os seguintes: - Selección, equilibrio e organización do contido na presentación oral. - Competencia comunicativa oral e emprego axeitado do vocabulario, así como dos recursos informáticos. - Respostas ás cuestións formuladas polos membros da comisión de avaliación.	30	A2 A3 A4 A5	B2	C12 C17 C22 C25	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D15 D16 D17 D19 D20 D23 D24

Other comments on the Evaluation

O TFG será presentado e defendido polo seu autor ou autora perante un tribunal unipersoal que estará constituído pola persoa titora do TFG. A cualificación (de 0 a 10) realizarase de xeito motivado seguindo os criterios establecidos na rúbrica de avaliación contemplada na Guía Didáctica do TFG.

O TFG debe cumprir necesariamente os seguintes requisitos: (1) ser un traballo persoal e orixinal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe; (2) respectar a extensión máxima permitida (5.000 - 10.000 palabras); e (3) incluír un apartado de resultados empíricos.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuatrimestre poderán presentarse á segunda

oportunidade no mes de xullo. As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade. No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ben na segunda oportunidade, o tribunal unipersoal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios [] Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Alumnado con necesidades específicas:

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Datos oficiais das defensas:

As datas oficiais de defensas poden consultarse na web da facultade no espazo "Traballo fin de grao".

<http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/traballo-fin-de-grao/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

APA, **Publication manual of the American Psychological Association : the official guide to APA style**, 7th ed., American Psychological Association, 2020

Complementary Bibliography

Facal, T., **Guía para elaborar un proyecto de investigación social**, Paraninfo, 2015

Ferrer, V., Carmona, M. y Soria, V., **I Trabajo de Fin de Grado: guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores**, McGraw Hill, 2012

Fondevila-Gascón, J. F. y Del Olmo, J. L., **El Trabajo fin de grado en Ciencias Sociales y Jurídicas : guía metodológica.**, Ediciones Internacionales Universitarias., 2013

Recomendacións

Other comments

É moi importante consultar a Guía didáctica do TFG que se atopa en Moovi, así como na páxina web da Facultade.

Recoméndase unha planificación regular do traballo baixo a supervisión do titor/a.

A Facultade de Educación e Traballo Social de Ourense organizará, no caso de ser posible, un curso de análise de datos (ou outras accións formativas que se consideren necesarias para traballar outras competencias) que resultará de grande utilidade para o desenvolvemento do TFG.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas con base en materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
